

Університет державної фіскальної служби України
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Ірпінський державний коледж економіки та права
Академія економічних наук України
K. Zhubanov Aktobe Regional State University (Kazakhstan)
Білоруська державна сільськогосподарська академія (Республіка Білорусь)
Білоруський державний економічний університет (Республіка Білорусь)
Varna free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria)
Tbilisi Free University, Magistrates of Business Administration (Georgia)
Academy of Economic Studies of Moldova, Dean of Accounting Department
(Republic of Moldova)
Інститут економічних досліджень і аналітики Академії STING (Чеська
Республіка)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

II Міжнародної науково-практичної конференції

«Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції»

20 листопада 2019 року

м. Ірпінь

УДК 338.2:336.1:346:347.73(477+4)(06)

ББК 65.9(4Укр) я 431

А 43

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи
Університету державної фіскальної служби України
(протокол № 3 від 19.11.2019 р.) та Адміністративною радою Ірпінського державного
коледжу економіки та права (протокол № 7 від 26.11.2019 р.)*

Редакційна колегія: **Кужелєв М.О.**, д.е.н., професор, Академік АЕН України, директор ННІ фінансів, банківської справи Університету ДФС України; **Пілевич О.А.**, к.пед.н., директор Ірпінського державного коледжу економіки та права; **Дражанова М.**, доктор, Ph.D, директор Інституту економічних досліджень і аналітики Академії STING, (Чеська Республіка); **Grigori L.**, PhD in Economics, Associate professor, Academy of Economic Studies of Moldova, Dean of Accounting Department; **Aladashvili N.**, PhD in Economics, Associated Professor for Accounting and Taxation at Tbilisi Free University, Magistrates of Business Administration; **Hristov P.**, PhD, Professor, Rector of Varna free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria); **Панков Д.А.**, доктор економічних наук, професор, Білоруський державний економічний університет (Республіка Білорусь); **Житар М.О.**, к.е.н., доцент, Академік АЕН України, заступник директора ННІ фінансів, банківської справи Університету ДФС України; **Ковальчук Н.І.**, викладач Ірпінського державного коледжу економіки та права.

Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції : Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (20 листопада 2019 р.) / ННІ фінансів, банківської справи Університету ДФС України; Ірпінський державний коледж економіки та права. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. – 264 с.

Збірник містить матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції», яка проходила 20 листопада 2019 р. на базі ННІ фінансів, банківської справи Університету ДФС України та Ірпінського державного коледжу економіки та права.

Видання розраховане на науковців, викладачів, економістів, фінансистів, юристів, працівників органів державного управління, здобувачів вищої освіти та суб'єктів господарської діяльності.

**Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за
недостовірність та оригінальність опублікованих даних.**

**Тези друкуються у авторській редакції. За точність викладеного матеріалу
відповідальність покладається на авторів.**

УДК 338.2:336.1:346:347.73(477+4)(06)

ББК 65.9(4Укр) я 431

© Університет ДФС України, 2019

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ФІНАНСИ, УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Береславська О.І., д.е.н., професор, завідувач кафедри банківської справи та фінансового моніторингу, Університет державної фіскальної служби України
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ БАНКІВ УКРАЇНИ.....16

Богріновцева Л.М., к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України
Венгуренко Т.Г., старший викладач кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВКЛАДЕННЯ КАПІТАЛУ КОРПОРАТИВНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ФОНДІВ.....18

Болдова А.А., к.пед.наук., доцент, доцент кафедри фінансових ринків, заступник директора ННІ фінансів, банківської справи з виховної роботи, Університет державної фіскальної служби України
Болдова Ю.А., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти ННІ фінансів, банківської справи, Університет державної фіскальної служби України
ІНТЕРНЕТ-СТРАХУВАННЯ ЯК СКЛADOVA ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ.....21

Васечко Л.І., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економіки, Київський університет імені Бориса Грінченка
Толкунов М.Ю., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Київський університет імені Бориса Грінченка
МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....23

Вергелюк Ю.Ю., к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України
ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕДОВИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ.....24

Грушева А.А., к.пед.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, Університет державної фіскальної служби України
Канцур І.Г., к.е.н., доцент кафедри менеджменту, Університет державної фіскальної служби України
ЗАРУБІЖНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДОСВІДУ МЕТОДОЛОГІЇ І ЗАСОБІВ ФІНАНСУВАННЯ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....26

Грушева А.А., к.пед.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, Університет державної фіскальної служби України
Філіпішина К.І., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, Університет державної фіскальної служби України
АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕГІОНУ.....29

Деміденко Л.С., викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права
Сашко А.О., студентка 2 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Ірпінський державний коледж економіки та права
ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА РИНКУ СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....31

Дем'янчук О.І., к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту, Національний університет «Острозька академія»	
ПРОЦЕС ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ, РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	33
Діденко Л.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України	
ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В СУЧАСНХ УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	35
Довбуш Н.Є., викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права	
Спасіченко Д.С., студент 3 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Ірпінський державний коледж економіки та права	
ПРОБЛЕМИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З КРИПТОВАЛЮТОЮ В УКРАЇНІ.....	37
Жерліцин Д.М., д.е.н., доцент, професор кафедри економічної кібернетики, Національний університет біоресурсів і природокористування України;	
Кучебо О.С., студент магістерської програми «Економічна кібернетика», Національний університет біоресурсів і природокористування України	
МОНЕТАРНИЙ ВПЛИВ НА ДИНАМІКИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ.....	39
Житар М.О., к.е.н., доцент, заступник директора ННІ фінансів, банківської справи, Університет державної фіскальної служби України	
ФОРМУВАННЯ БАЗИСУ ФІНАНСОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ЕКОНОМІКИ В ЧАСТИНІ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЇЇ ПОБУДОВИ.....	40
Ільїн В.Ю., д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, Університет державної фіскальної служби України	
Климюк А.В., здобувач І (бакалаврського) рівня вищої освіти, Навчально-науковий інститут обліку, аналізу та аудиту, Університет державної фіскальної служби України	
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	42
Казак О.О., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економіки, Київський університет імені Бориса Грінченка	
Богомолова К.Ю. здобувач І (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Київський університет імені Бориса Грінченка	
ДЕТЕРМІНАНТИ ВПЛИВУ НА РОЗМІР ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ.....	44
Казак О.О., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економіки, Київський університет імені Бориса Грінченка	
Загоруйко Д.М., здобувач І (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Київський університет імені Бориса Грінченка	
РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	46
Калусенко В.В., викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права	
МІЖНАРОДНА ПОДАТКОВА КОНКУРЕНЦІЯ, ЯК СКЛАДОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	48

Клименко Д.Б., доцент кафедри банківської справи та фінансового моніторингу, Університет державної фіскальної служби України	
БАНКІВСЬКІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ...	50
Ковернінська Ю.В., к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України	
Федина В.В., старший викладач кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України	
КІБЕРСТРАХУВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ВИД СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	51
Кожем'яко Н.В., к.пед.н., Ірпінський державний коледж економіки та права	
Бовкун М.В., студентка 3 курсу, спеціальність «Право», Ірпінський державний коледж економіки та права	
РОЗВИТОК ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ.....	54
Козій Н.С., к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України	
ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ВЕКТОРА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	56
Кужелєв М.О., д.е.н., професор, директор ННІ фінансів, банківської справи, Університет державної фіскальної служби України	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ.....	58
Коваленко Ю.М., д.е.н., професор, професор кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України	
Коваленко І.І., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України	
СУЧАСНІ ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ.....	60
Ліснічук О.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л.Тарангул, Університет державної фіскальної служби України	
ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ СТІЙКОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ.....	61
Луніна І.О., д.е.н., професор, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»	
ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ.....	64
Мазіна О.І., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, Університет державної фіскальної служби України	
СКЛADOVA ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНОСТІ БУХГАЛТЕРІВ.....	66
Малишко В.В., к.е.н., доцент, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»	
ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	69
Мельник О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту, Університет державної фіскальної служби України	
ОСНОВНІ СУЧАСНІ ЗОВНІШНІ ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	71

Нечипоренко А.В. , к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул, Університет державної фіскальної служби України	
Семенченко В.В. , здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України	
ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	73
Новицький В.А. , к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України	
КРИПТОВАЛЮТИ ЯК ДРАЙВЕР ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ.....	75
Онишко С.В. , д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України	
Гуменний А.А. , к.е.н., начальник управління аналізу фінансово-господарських операцій Департаменту моніторингу ризикових операцій та доходів ДПС України	
РОЛЬ ФІСКАЛЬНОГО ПРОСТОРУ В МОДЕРНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ...77	
Пілевич О.А. , к.пед.н., директор Ірпінського державного коледжу економіки та права	
Пілевич Д.С. , к.е.н., доцент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики Університету ДФС України	
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ КРЕДИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	79
Побоча К.П. , к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БАНКІВСЬКОГО ІНВЕСТУВАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	81
Снігир Л.П. , к.е.н., Університет державної фіскальної служби України	
ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	83
Сосновська О.О. , к.е.н., доцент кафедри фінансів та економіки, Київський університет імені Бориса Грінченка	
Горач І.В. , здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси і кредит», Київський університет імені Бориса Грінченка	
КІБЕР-СТРАХУВАННЯ: НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ.....	85
Сосновська О.О. , к.е.н., доцент кафедри фінансів та економіки, Київський університет імені Бориса Грінченка	
Деденко Л.В. , студентка 6 курсу, магістр спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», Київський університет імені Бориса Грінченка	
ЩОДО СТІЙКОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	87
Супруненко С.А. , к.е.н., доцент кафедри менеджменту, Університет державної фіскальної служби України	
ТИПОЛОГІЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУРАХ НА ОСНОВІ МЕТОДИКИ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ.....	89

Чорна О.В., к.філол.н., доцент, доцент кафедри журналістики, української словесності та культури, Навчально-науковий інститут гуманітарних наук, Університет державної фіскальної служби України
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ.....91

Бурдега К.О., аспірантка 1 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування», Університет державної фіскальної служби України
СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ У ВИРОБНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....92

Гришук Є.С., аспірантка 1 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування», Університет державної фіскальної служби України
ІНСТИТУТ ПОДАТКОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРМОНІЗАЦІЇ ВІДНОСИН МІЖ ДЕРЖАВОЮ І БІЗНЕСОМ.....94

Овдієнко О.В., аспірантка 1 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України
ПРОБЛЕМИ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....96

Ху Сунцзе, аспірант, Державний університет телекомунікацій
ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ.....98

Батечко Б.Т., студент магістратури, спеціальність «Економіка» (освітня програма «Економічна кібернетика»), Національний університет біоресурсів і природокористування України
МОДЕЛЮВАННЯ СПОЖИВАЧА, ЯК ОКРЕМОГО НЕРАЦІОНАЛЬНОГО СУБ'ЄКТУ РИНКОВИХ ВІДНОСИН.....100

Безпалько Т.В., здобувач І (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування фінансів», Університет державної фіскальної служби України
МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ЧИННИК ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ.....101

Бєлозьоров О.В., студент 3 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Ірпінський державний коледж економіки та права
ІНВЕСТИЦІЇ У СФЕРУ НЕРУХОМОСТІ.....103

Близненко Є.О., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України
КОРПОРАТИВНІ ФІНАНСИ: СУЧАСНА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ.....105

Блохіна М.М., здобувач II магістерського рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа», Університет державної фіскальної служби України
ВПЛИВ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ НА ВІТЧИЗНЯНУ ЕКОНОМІКУ 107

Гоч І.В., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....109

Громова В.І., здобувач І (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа і страхування», Київський університет імені Бориса Грінченка МІСЦЕ І РОЛЬ АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	111
Гусятинська А.М., здобувач ІІ (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Публічне управління та адміністрування», Університет державної фіскальної служби України Повч В.О., здобувач ІІ (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Публічне управління та адміністрування», Університет державної фіскальної служби України ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	113
Гулянич Л.М., здобувач І (бакалаврського) вищої освіти, спеціальність «Облік та оподаткування, Університет державної фіскальної служби України Дорошенко Д.К., здобувач І (бакалаврського) вищої освіти, спеціальність «Облік та оподаткування, Університет державної фіскальної служби України СУТНІСТЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА МЕТОДИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ.....	115
Десятнюк К.В., студентка 3 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Ірпінський державний коледж економіки та права СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ.....	118
Дідківська А.В., студентка 3 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Ірпінський державний коледж економіки та права МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ.....	119
Єрємін М.А., здобувач ІІ (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ...121	
Єрємін М.А., здобувач ІІ (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ.....	123
Єфимов Є.В., здобувач ІІ (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Економіка», Університет державної фіскальної служби України СОЦІАЛЬНА МЕРЕЖА ТА ЇЇ РОЛЬ В ПРОЦЕСІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ...126	
Жовновська Г.В., здобувач ІІ (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», Університет державної фіскальної служби України УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ.....	128
Заболотня В.В., здобувач І (бакалаврського) рівня вищої освіти, Університет державної фіскальної служби України Масевська О.П., здобувач І (бакалаврського) рівня вищої освіти, Університет державної фіскальної служби України КОРПОРАТИВНІ ФІНАНСИ: СУЧАСНА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ.....	129

Кісіль Ю.В., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	132
Ковалів Л.М., студентка 3 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Ірпінський державний коледж економіки та права БОРГОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ У ВІДНОСИНАХ З ЄС.....	134
Ковальова К.В., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України ОЦІНКА КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ЧУМАК»).....	136
Коновалюк А.М., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», Університет державної фіскальної служби України ОСОБЛИВОСТІ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	139
Крутень Х.О., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Облік і оподаткування», Університет державної фіскальної служби України Соболевська К.О., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Облік і оподаткування», Університет державної фіскальної служби України ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	141
Лінник О.П., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА БАНКІВ ТА МЕХАНІЗМ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	143
Лямзіна О.В., студентка 3 курсу, спеціальність «Право», Ірпінський державний коледж економіки та права ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	145
Маєвська О.П., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, Університет державної фіскальної служби України Заболотня В.В., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, Університет державної фіскальної служби України ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ФРАНЦІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.....	147
Мамалига А.В., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	149
Мигович В.О., студент 3 курсу, спеціальність «Право», Ірпінський державний коледж економіки та права МОДЕРНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	152
Миколаєнко А.Ю., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Київський університет імені Бориса Грінченка, КРЕДИТНИЙ РИЗИК КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ТА СПОСОБИ ЙОГО МІНІМІЗАЦІЇ.....	153

Михайленко В.В., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України ВПЛИВ ПОВЕДІНКОВИХ ФАКТОРІВ НА РОЗВИТОК ФОНДОВОГО РИНКУ	155
Мул А.А., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, Університет державної фіскальної служби України ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВЕДЕННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМСТВА: ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ.....	157
М'ялик М.С., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Облік і оподаткування», Університет державної фіскальної служби України Ткаченко В.О., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Облік і оподаткування», Університет державної фіскальної служби України ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛADOVA СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ».....	159
Оверчук Д.І., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України Федун І.В., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	161
Овчар М.О., студентка 2 курсу, спеціальність «Право», Ірпінський державний коледж економіки та права РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	163
Оліфер Л. М., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, Університет державної фіскальної служби України РОЗВИТОК МЕНЕДЖМЕНТУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	165
Позднякова О.О., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа», Університет державної фіскальної служби України БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛADOVA ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ.....	167
Покотильська Л.О., студентка 3 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Ірпінський державний коледж економіки та права РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ.....	168
Полюхович А. Д., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, Університет державної фіскальної служби України СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	170
Пронькіна І.В., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України Поштар М.М., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	172

Сергун Д.В., студентка 3 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування», Ірпінський державний коледж економіки та права	
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.....	175
Савченко Д.О., здобувач II магістерського рівня вищої освіти, спеціальність «Публічне управління та адміністрування», Університет державної фіскальної служби України	
Савченко О.Р., здобувач II магістерського рівня вищої освіти, спеціальність «Публічне управління та адміністрування», Університет державної фіскальної служби України	
ФОРМУВАННЯ НОВОГО УЯВЛЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ XXI ПОКОЛІННЯ.....	177
Савчук З.М., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України	
ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ОСНОВНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	179
Сотник О.О., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України	
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ БЮДЖЕТНОГО ДЕФЦИТУ УКРАЇНИ.....	181
Стаднік А.Ю., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України	
ПРОТИДІЯ ФІНАНСОВОМУ ШАХРАЙСТВУ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ.....	183
Ступак О.С., студент 3 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування», Ірпінський державний коледж економіки та права	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....	184
Сусло Т.С., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, Університет державної фіскальної служби України	
ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД.....	186
Сусло Т.С., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, Університет державної фіскальної служби України	
Мул А.А., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, Університет державної фіскальної служби України	
МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА.....	188
Суханова Д.Ю., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа», Університет державної фіскальної служби України	
Ярошук В.О., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа», Університет державної фіскальної служби України	
ПОЛІТИКА ФІСКАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ В УКРАЇНІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАБІЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ.....	190
Твердун С.О., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Облік, аналіз та аудит», Університет державної фіскальної служби України	
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ НЕЙРОМЕРЕЖІ У РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	192

Тігор В.С., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	194
Угрюмова К.О., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа», Університет державної фіскальної служби України Колеснік К.О., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа», Університет державної фіскальної служби України СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	196
Шаповалюк І.О., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа», Університет державної фіскальної служби України Ясентюк А.С., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа», Університет державної фіскальної служби України РОЗВИТОК ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ.....	198
Шворак В. В., здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України ПОВЕДІНКОВІ ФІНАНСИ: СУТНІСТЬ ТА ЧИННИКИ.....	200
Шепшинська В.Е., студентка 3 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Ірпінський державний коледж економіки та права ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	202
Яковець О.С., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа», Університет державної фіскальної служби України САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ	203
 <u>СЕКЦІЯ 2. ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ</u>	
Kozhemyako N.V., candidate of pedagogical sciences, Irpinsky State College of Economics and Law Korobchenko A.V., 3rd year student, specialty «Law», Irpin State College of Economics and Law PROBLEM OF HISTORICAL ASPECTS OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES IN UKRAINE.....	206
Бедринєць М.Д., к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул, Університет державної фіскальної служби України РОЗВИТОК МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЙОГО ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	207
Ковальчук В.М., к. іст. н., доцент, Ірпінський державний коледж економіки та права; Третяк Д.А., студентка 2 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування», Ірпінський державний коледж економіки та права ПРАВОВІ ОСНОВИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ.....	209
Ковальчук Н.І., викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ...211	

Куракіна О.В. , викладач, ВП Національний Університет біоресурсів і природокористування України «Ірпінський економічний коледж»	
Івануц М.Г. , викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ.....	213
Кучеренко М.А. , старший викладач кафедри фінансів, обліку і оподаткування, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»	
ЕНЕРГЕТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	215
Кучеренко С.Ю. , к.е.н., доцент кафедри економіки, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»	
Леваєва Л.Ю. , к.е.н., доцент кафедри економіки, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»	
АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	217
Остапчук Л.М. , викладач-методист, Ірпінський державний коледж економіки та права	
Коробченко А.В. , студентка 3 курсу, спеціальність «Право», Ірпінський державний коледж економіки та права	
СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ.....	219
Притиченко А.М. , викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права	
АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ СИСТЕМИ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ НА ОСНОВІ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ.....	221
Пухальська Н.О. , викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права	
СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	223
Сахно З.Б. , викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права	
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ ЯК ОСНОВА ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ.....	225
Сергієнко Н.В. , викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права	
ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	227
Слюсаренко М.В. , викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права	
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	228
Чорна Т.В. , викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права	
Склярська О.В. , викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права	
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗДОБУТКИ ДЛЯ УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	231
Шевченко А.В. , викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права	
ПОЛЬСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	233
Pavlo Kovalchuk , student II stopnia, specjalność «Turystyka i Rekreacja», Politechnika Opolska, Polska	
BADANIE I ROZWÓJ BRANŻY TURYSTYCZNEJ W PORTUGALII.....	235

Гаврилішин О.О., студент 3 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Ірпінський державний коледж економіки та права АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ.....	236
Герман Я.І., студентка 2 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування», Ірпінський державний коледж економіки та права СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	238
Данкович А.В., студентка 2 курсу, спеціальність «Право», Ірпінський державний коледж економіки та права СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ЄС В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	240
Жаднова В.Ю., студентка 3 курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Ірпінський державний коледж економіки та права ПЕНСІЙНА БЕЗПЕКА.....	242
Карплюк М.М., студентка 2 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування», Ірпінський державний коледж економіки та права УКРАЇНА ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ. ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	243
Ковалевська О.А., студентка 2 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування», Ірпінський державний коледж економіки та права ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	245
Лещенко Д.С., студент 3 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування», Ірпінський державний коледж економіки та права СУЧАСНІ ЕТАПИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКІВ.....	246
Лисак К. С., здобувач І (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України; Якименко І.Ю., здобувач І (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Університет державної фіскальної служби України УКРАЇНА ТА ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ.....	248
Ніколайчук С.В., студентка 2 курсу, спеціальність «Право», Ірпінський державний коледж економіки та права ІСТОРИЧНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	251
Німчук А.В., студентка 2 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування», Ірпінський державний коледж економіки та права ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН ЄС.....	253
Тереняк І.І., студентка 3 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування», Ірпінський державний коледж економіки та права РОЗВИТОК ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГУ: ПЕРЕШКОДИ В УКРАЇНІ.....	255

Томша А.О., здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Облік, аналіз і аудит», Університет державної фіскальної служби України

МОЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ БЛОКЧЕЙНУ ЯК НОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ.....257

Чабаненко І.С., студентка магістратури, спеціальність «Економіка» (освітня програма «Економічна кібернетика»), Національний університет біоресурсів і природокористування України

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СПІЛЬНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....259

Чурілова А. В., студентка 4 курсу, спеціальність «Право», Ірпінський державний коледж економіки та права

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ЄС В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....260

Царук В.Д., студентка 2 курсу, спеціальність «Право» Ірпінський державний коледж економіки та права

СХІДНЕ ПАРНЕРСТВО. ПЕРСПЕКТИВИ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В ЄВРОСОЮЗІ..262

СЕКЦІЯ 1. ФІНАНСИ, УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Береславська О.І.,
завідувач кафедри банківської справи
та фінансового моніторингу, д.е.н., професор,
Університет ДФС України

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ БАНКІВ УКРАЇНИ

Банківська система України все ще знаходиться в процесі реструктуризації. Першочерговим завданням даного процесу є вирішення проблеми капіталізації банків, пов'язаної з їх укрупненням на основі як концентрації, так і консолідації банківського капіталу. У зв'язку з тим, що вітчизняна банківська система залишається одним з найбільш привабливих секторів для інвестування, актуальності набувають питання теорії і практики процесу консолідації банків шляхом злиття та поглинання, а також аналізу тенденцій розвитку даного процесу в Україні.

Консолідація банків у сучасному світі відбувається за певної мотивації. Основним мотивом є отримання синергетичного ефекту, що проявляється у якісних і кількісних показниках новоутвореної юридичної особи — банку. Цей ефект пояснюється економією на масштабі, комбінуванням взаємно доповнених ресурсів, укріпленням позицій кредитних організацій у різних сегментах банківського ринку. До мотивів консолідації банків ще можна віднести бажання здійснити диверсифікацію бізнесу. Консолідація кредитних організацій дозволяє розширити регіональну банківську мережу, здійснити найбільш повну диверсифікацію продуктів [1, с.2].

Можливість використання надлишкових ресурсів також є важливим мотивом консолідації банків на кредитному ринку. Наприклад, регіональний банк з достатніми фінансовими ресурсами і обмеженими можливостями для їх розміщення може бути цікавим як об'єкт поглинання та джерело поповнення ресурсної бази великому відомому на ринку банку [1, с.2].

Для більшості банків різниця у ринковій ціні компанії і вартості її заміщення є також першочерговим мотивом, так як купівля регіональних банків дешевша порівняно з розвитком власної філіальної мережі. За їх оцінкою, окупність філіалу складає у середньому 2-3 роки, тому з точки зору оптимізації видатків доцільним є купівля вже діючого банку з відповідними філіями, клієнтською базою і ліцензією регулятора [1, с.2].

Процес консолідації банків є особливим для кожної країни. В Україні активні фази процесів злиття і поглинання банків відбувалися у контексті двох визначних тенденцій у банківській сфері. Перша — це стрімкий розвиток ринку банківських послуг у 2005-2009 рр. та входження іноземного капіталу в українські банки. Однією з перших угод у 2005 р. стала купівля АППБ “Аваль” групою “Raiffeisen International Bank-Holding AG” (Австрія) вартістю близько 1 млрд. дол. США. Далі були угоди: у 2005 р. група “BNP Paribas Group”

(Франція) придбала АКІБ “УкрСібБанк” за 350 млн. дол. США (51% акцій; у 2009 р. придбано ще 30,42% акцій); у 2006 р. банківська група “UniCredit Group” (Італія) придбала АКБ “УкрсоцБанк” за 2,2 млрд. дол. США; у 2007 р. група “Erste Group” (Австрія) придбала АКБ “Престиж” за 104 млн. дол. США; у 2008 р. група “Intesa SanPaolo SPA” (Італія) придбала ВАТ “Правекс-Банк” за 750 млн. дол. США; у 2009 р. ГК “ВнешэкономБанк” (Росія) придбав ПАТ “ПромінвестБанк” приблизно за 650 млн. дол. США [9].

Друга — кризовий стан вітчизняної банківської системи, що спостерігався з 2012 по 2015 рр. та пов’язаний з впливом іноземного капіталу з банків України. Протягом двох років (2012-2013) зарубіжними інвесторами було продано “VAB Bank”, “SEB Bank”, “Platinum Bank”, “Swedbank” (Омега банк), “Астра Банк”, ВАТ “Ерсте Банк”, ПАТ “Банк Форум”, “КредипромБанк”. Обсяг проведених угод значно перевищував суму у 600 млн. дол. США.

Специфіка процесу консолідації банків в Україні також визначалася впливом вітчизняної економічної кризи, що відбувалася у 2014-2015 рр. Знецінення гривні у 2014 р. на 97,3% (у 2015 — на 52,2%), інфляція у 24,9% (у 2015 — 43,3%) та падіння ВВП — 6,8% (у 2015 р. — на 9,9%) ще більше загострили кризові явища в банківській системі. При цьому особливо негативний вплив мало знецінення гривні, так як банки повинні були провести переоцінку своїх балансів відповідно нового обмінного курсу і сформувати додаткові резерви під активні і пасивні операції. Політична та економічна нестабільність, велика частка безнадійних та сумнівних споживчих кредитів у кредитних портфелях банків, спричинена активним споживчим кредитуванням у попередні роки та кредитуванням пов’язаних осіб створили умови для прискорення впливу іноземного капіталу з вітчизняного банківського сектору.

Вихід з кризового стану економіки України в цілому, та банківського сектора зокрема, створює умови для відновлення припливу іноземних інвестицій. За даними звіту KPMG стосовно ринку M&A, протягом останніх двох років банківський сектор залишається найбільш привабливим для угод злиття і поглинання поряд з такими галузями, як сільське господарство, сектор інновацій і технологій, страховий ринок. У цілому на ці сфери економіки приходить 60% угод зі злиття і поглинання [3].

Активізації процесу консолідації банків, на наш погляд, сприятиме по-перше, макрофінансова стабільність і економічне зростання, що спостерігаються протягом поточного року; по-друге, великий потенціал кредитування малого та середнього бізнесу, про що свідчить низька частка кредитів роздрібного сектора до ВВП - 3% у 2017 р. (у 2012 р. - 10%) і корпоративного - 17% у 2017 р. (у 2012 р. - 42%); по-третє, продаж державних банків до 2022 р. згідно засадам стратегічного реформування державного банківського сектору (100% продаж “ПриватБанка” і “УкргазБанка”, а також зниження частки державної власності “ОщадБанка” до 55%).

Список використаних джерел інформації:

1. Каурова Н.Н., Лякина О.В. Консолидация в банковском секторе: слияния и поглощения кредитных организаций в современной России. URL:

<https://bankir.ru/publikacii/20060817/konsolidaciya-v-bankovskom-sektore-sliyaniya-i-pogloscheniya-kreditnih-organizacii-v-sovremennoi-rossii-1378650/>.

2. Мусій Я.М. Особливості злиття і поглинання у банківському секторі ЄС: висновки для України. Економічний аналіз. 2013. Том 13. С.223-229. URL: <file:///C:/Users/admin/Downloads/486-2168-1-PB.pdf>.

3. Огляд угод М&А в Україні у 2018 році. URL: <https://www.slideshare.net/sadovnychy/ma-2018-kpmg>.

Богріновцева Л.М.,

доцент кафедри фінансових ринків,

Університет ДФС України

Венгуренко Т.Г.,

старший викладач кафедри фінансових ринків,

Університет ДФС України

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВКЛАДЕННЯ КАПІТАЛУ КОРПОРАТИВНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ФОНДІВ

У процесі формування капіталу різних видів ІСІ зауважимо, що корпоративний інвестиційний фонд є юридичною особою у формі акціонерного товариства і виключно реалізує діяльність щодо спільного інвестування. Корпоративний фонд не відповідає фінансово за зобов'язаннями своїх учасників. В свою чергу, учасники корпоративного фонду не несуть фінансової відповідальності за зобов'язаннями корпоративного фонду, а приймають на себе фінансові ризики щодо втрати капіталу, тільки у межах акцій корпоративного фонду, які їм належать. Виключенням є учасники корпоративних фондів, до складу активів яких належать більше 10% акцій банку або більше 50% корпоративних прав особи-власника істотної участі у банку, які відповідають за зобов'язаннями банку згідно з діючим законодавством.

Корпоративний інвестиційний фонд створюється виключно шляхом заснування. Злиття, поділ, виділ, приєднання чи перетворення такого фонду з відповідними фінансовими операціями заборонено законом. Порядок збільшення або зменшення статутного капіталу корпоративного інвестиційного фонду встановлюється НКЦПФР [2].

Управління капіталом корпоративного інвестиційного фонду, які набувають статусу його активів, здійснює обрана компанія з управління активами підставі відповідного договору, а зберігання активів КІФ здійснює обраний зберігач на підставі відповідного договору [3].

Сфера формування та використання капіталу корпоративного інвестиційного фонду жорстко регламентована законодавством. Такий фонд не має права здійснювати емісію інших цінних паперів, окрім акцій корпоративного фонду; надавати свої активи у заставу в інтересах третіх осіб; розміщувати свої акції за ціною, нижчою від вартості чистих активів в розрахунку на одну акцію, яка перебуває в обігу, крім розміщення акцій

корпоративного фонду серед засновників для формування початкового статутного капіталу; відмовитися від викупу своїх акцій з незаконних підстав; створювати спеціальні або резервні фонди; надавати позики (виключення - венчурний фонд).

Корпоративний інвестиційний фонд припиняє свою діяльність виключно шляхом ліквідації. Добровільна ліквідація такого фонду здійснюється за рішенням загальних зборів учасників корпоративного фонду.

Існують нормативні фінансові умови обов'язкової ліквідації корпоративного інвестиційного фонду:

- унаслідок викупу акцій КІФ вартість його активів стала меншою, ніж встановлений мінімальний розмір статутного капіталу;
- закінчився термін діяльності строкового фонду;
- проспект емісії акцій КІФ для спільного інвестування не зареєстровано протягом 1 року з дня внесення відомостей про фонд до реєстру;
- протягом 1 місяця після закінчення дії договору з КУА або зберігачем активів строк дії такого договору не продовжено або не укладено договір;
- анульовано ліцензію, видану КУА на здійснення діяльності з управління активами інституційних інвесторів та не укладено договір з іншою компанією протягом 30 робочих днів;
- анульовано ліцензію, видану зберігачу активів КІФ на депозитарну діяльність зберігача цінних паперів, та не укладено договір з іншим зберігачем протягом 30 робочих днів тощо.

З моменту прийняття рішення про ліквідацію корпоративного інвестиційного фонду розміщення та обіг акцій такого фонду заборонено законом. Розрахунки з учасниками корпоративного інвестиційного фонду під час його ліквідації здійснюються у встановленому порядку.

В процесі ліквідації корпоративного інвестиційного фонду здійснюються такі фінансові операції:

- прийняття загальними зборами рішення про ліквідацію корпоративного фонду, про обрання ліквідаційної комісії, про зупинення розміщення та обігу акцій корпоративного фонду (крім операцій, пов'язаних із викупом акцій корпоративного фонду), про розрахунки з учасниками корпоративного фонду іншими, ніж кошти, активами фонду;
- задоволення вимог кредиторів, у тому числі КУА та зберігача активів, депозитарію, аудитора та оцінювача майна фонду;
- реалізація активів корпоративного інвестиційного фонду, крім встановлених випадків;
- складання проміжного ліквідаційного балансу;
- затвердження проміжного ліквідаційного балансу;
- розподіл ліквідаційною комісією активів фонду в встановленому законом порядку;
- складання ліквідаційного балансу;
- подання документів для скасування реєстрації випуску акцій корпоративного інвестиційного фонду, скасування проспекту емісії його акцій та анулювання свідоцтва про реєстрацію випуску акцій фонду;

- скасування НКЦПФР реєстрації випуску акцій корпоративного інвестиційного фонду, проспекту емісії його акцій та анулювання свідоцтва про реєстрацію випуску акцій фонду;

- подання документів для виключення відомостей про корпоративний інвестиційний фонд з реєстру та відповідне виключення.

Закінчується ліквідаційна процедура державною реєстрацією припинення корпоративного фонду. Розподіл ліквідаційною комісією інших, ніж кошти, активів корпоративного фонду здійснюється за умови згоди всіх учасників корпоративного інвестиційного фонду та оформляється відповідним договором про розподіл, що укладається між ліквідаційною комісією та всіма учасниками фонду. У разі такого розподілу реалізація зазначених активів не здійснюється [1]..

Законом встановлено черговість розподілу фінансових ресурсів після реалізації активів корпоративного інвестиційного фонду. Першим чином здійснюються виплати учасникам фонду, які подали заявки на викуп акцій до моменту прийняття рішення про ліквідацію такого фонду (це не стосується закритих корпоративних фондів). Потім вносяться обов'язкові платежі до державного бюджету, а далі задовольняються вимоги кредиторів. Кошти, що залишилися, розподіляються поміж учасниками фонду пропорційно кількості належних їм акцій. Після повного задоволення вимог попередньої черги здійснюється розподіл залишкових активів

У випадку здійснення розрахунків з учасниками корпоративного інвестиційного фонду іншими, ніж кошти, активами фонду, розподіл таких активів між учасниками фонду здійснюється пропорційно кількості належних їм акцій, у порядку, затвердженому загальними зборами. Перерозподіл інших, ніж кошти, активів корпоративного фонду під час розрахунку іншими, ніж кошти, активами після укладення договору про розподіл таких активів забороняється.

Кошти корпоративного інвестиційного фонду зараховуються на його рахунок у банку. Банківська установа зобов'язана зараховувати кошти, що надходять на рахунок КІФ або компанії з управління активами пайового інвестиційного фонду, зберігати їх та видавати відповідно до вимог діючого законодавства.

Список використаних джерел інформації:

1. Клименко К.В. Інститути спільного інвестування: сутність, функції та місце в економічній системі. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1874>

2. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди): Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.

3. Ярошевська О.В. Механізми формування капіталу суб'єктів господарювання в умовах фондового ринку України: монографія. Краматорськ: ДДБА, 2018. 516 с.

Болдова А.А.,
заступник директора ННІ фінансів,
банківської справи з виховної роботи,
доцент кафедри фінансових ринків,
Університет ДФС України

Болдова Ю.А.,
здобувачка II (магістерського) рівня вищої
освіти, Університет ДФС України

ІНТЕРНЕТ-СТРАХУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Діджиталізація економічних, соціальних, політичних та інших процесів вже є об'єктивною реальністю сьогодення. Все більше життя і діяльність людини відбувається за допомогою цифрових технологій. Цілком очевидно, що діджиталізація розвивається швидкими темпами і у фінансовій сфері. Це незворотний процес в умовах активізації глобалізаційних процесів.

Щодо ринку страхових послуг, то перехід до електронних форм взаємодії дозволить не лише поживати локальний ринок, а й активізувати міжрегіональну та міжнародну інтеграцію. Перехід до Інтернет-страхування сприятиме адаптації та впровадженню сучасних зарубіжних практик на ринку фінансових послуг у цілому та на ринку страхових послуг зокрема. Такий підхід дозволить пришвидшити приведення національного ринку страхових послуг до стандартів і якості розвинутих зарубіжних ринків.

Підвищення рівня доходів населення є однією з основних умов розвитку ринку страхових послуг. Стратегія розвитку будь-якого ринку, і страхового також, визначається інтересами, потребами та можливостями населення. Перехід до ринкової економіки робить із населення найбільшу рушійну силу ринкових трансформацій. Але не меншої ваги набуває створення зручних, доступних та універсальних фінансових систем, що на різних умовах можуть включати в себе частини банківської, страхової та інвестиційної систем для оптимізації фінансових потоків та створення найбільш ефективної моделі роботи з клієнтом. Очевидно що розвиток Інтернет-страхування є першочерговим завданням.

Виявлено два напрямки які являють собою підґрунтя для появи та розвитку нового явища страхового ринку, а саме Інтернет-страхування. Розвиток мережі Інтернет тісно пов'язаний із розробкою, появою та впровадженням новітніх та нових каналів аквізиції страхової послуги. Сьогодні явище Інтернет можна означити як універсальну систему поєднання мереж та їх частин, що надає можливість включення та використання будь-яких масивів інформаційного характеру для надання її користувачам, провадження консультативних, довідкових та інших інформаційних послуг, а також є інтермедіатором для руху фінансових потоків, на основі комбінування інформаційних та комунікаційних технологій. Дуже важливим є розвиток онлайн-продажів через мережу Інтернет. Уже сьогодні існують створені страховиками системи залучення клієнтів через Інтернет, що мають значні перспективи подальшого розвитку. Найпростішими проявами є прямі звернення

до страховика через електронну пошту або отримання клієнтом інформації про страхову компанію на сайті. Таким чином можна говорити про появу та становлення нового та інноваційного каналу продаж, як Інтернет-страхування, тобто нового способу організації страхового бізнесу, що має свою чітку специфіку.

Інтернет-страхування має цілковито замінити звичайні механізми взаємодії, дозволяючи здійснювати усі елементи взаємодії між страховою організацією та страхувальником, що виникають в процесі продажу та обслуговування страхового продукту, а саме:

- забезпечення клієнта вичерпною інформацією про загальний та фінансовий стан компанії і спектр послуг які надаються;
- автоматизований андеррайтинг і оцінка можливих ризиків;
- можливість розрахунку величини страхового тарифу для кожного виду страхування, залежно від заданих користувачем параметрів;
- заповнення заяви та замовлення полісу страхування, його оплата, одноразова чи із розбивкою платежів, страхової премії, безпосередньо через Інтернет;
- створення механізмів інформаційної взаємодії між страховиком та страхувальником на час дії договору для отримання клієнтом інформації від страховика, щодо діяльності страхової компанії;
- інформаційний обмін між страховою компанією та клієнтом у разі настання страхового випадку;
- надання клієнту інших супутніх послуг інформаційного характеру, консалтингових послуг, розробка словника страхових термінів та механізмів зворотного зв'язку.

Все це лише є сприятливими факторами розвитку ринку страхових послуг.

Список використаних джерел інформації:

1. Болдова А.А. Страхування в Україні: огляд вітчизняного ринку [Електронний ресурс] / А.А. Болдова, Н.О. Пухальська, Т.І. Паламарчук // Приазовський економічний вісник. – 2018. – №3 (08). – Режим доступу до ресурсу: <http://rev.kpu.zp.ua/vypusk-3-0887>.
2. Ерастов В.І. Зарубіжний досвід розвитку та функціонування Інтернет-страхування / В.І. Ерастов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Серія Економіка. – 2015. – №3(168) – С.55-62
3. Кужелєв М.О. Фінансова стійкість страхових компаній в умовах динамічного зовнішнього середовища / М.О. Кужелєв, М.О. Житар // Збірник наукових праць учених та аспірантів «Економічний вісник університету», Переяслав-Хмельницький, 2016. – № 29/1 – С. 287-294
4. Пікус Р.В. Розвиток страхового ринку в умовах глобалізації / Р.В. Пікус // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. - 2011. - №126. С.15-18

Васечко Л.І.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів та економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка
Толкунов М.Ю.,
здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Київський університет імені Бориса Грінченка

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У конкурентоспроможному середовищі високий рівень ділової активності гарантується прийняттям обдуманих управлінських рішень у сфері використання економічно-фінансових ресурсів та формуванні маркетингової політики та політики партнерських взаємовідносин. Основою прийняття ефективних методів та рішень у кожній з вищевказаних сфер є результати економічного аналізу ділової активності підприємства, який має проводитись на основі комплексного та системного підходів (рис.1).

На думку Савицької Г.В., Баканова М.І. та Зоріної О.А. «системний підхід базується на вивченні об'єктів складних систем, що складаються з окремих елементів з багатогранними внутрішніми та зовнішніми зв'язками» [1, с. 354]. Це дає змогу глибоко проаналізувати об'єкт та побачити причинно-наслідкові зв'язки між його окремими частинами.

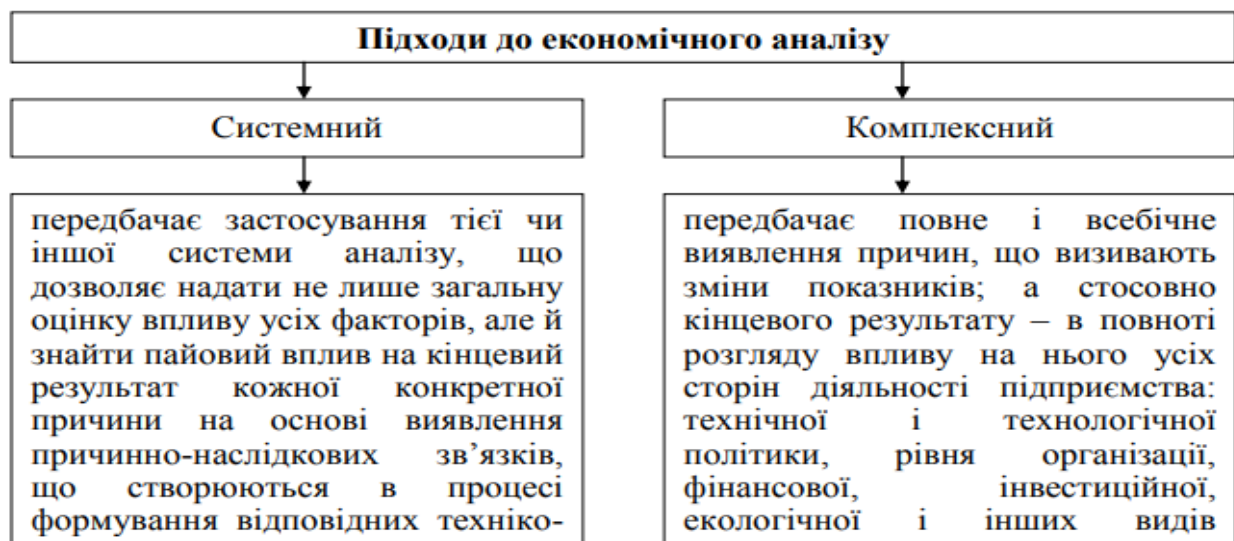

Рис.1. Види та сутність існуючих підходів до аналізу ділової активності підприємства

Дослідження методичних аспектів аналізу ділової активності підприємства дозволяє встановити, що ефективність результатів аналізу внутрішнього рівня ділової активності підприємства обумовлюється чітко визначеною методикою аналізу. Основними елементами методики аналізу ділової активності підприємств торгово-виробничої сфери є: цільові потреби управління, інформаційне, методичне, організаційне та технічне забезпечення.

Основними особливостями системного підходу вважають цілісність, динамічність, супідрядність, взаємодію та взаємозв'язок елементів системи, виділення головної ланки. Потрібно зазначити, що цілісність системи

передбачає також відособлений аналіз елементів, котрі її складають. Тобто, можна сказати, що системний підхід органічно пов'язаний із комплексним. Виходячи з твердження Зоріної О.А. «комплексний підхід забезпечує цілеспрямованість дослідження, методично обґрунтовану схему пошуку резервів підвищення ефективності функціонування підприємства з урахуванням всіх його сторін діяльності» [2].

Зауважимо, що методологічне поєднання комплексного та системного підходів виражається у поєднанні цілого економічного аналізу та його частин, у застосуванні усіх форм економічної інформації та у створенні єдиної загальної системи показників.

Перш за все ділова активність підприємства виражається у швидкості оборотності засобів цього підприємства. Сутність її аналізу полягає у дослідженні динаміки та рівнів різносторонніх економічних коефіцієнтів оборненості, котрі є відносними показниками результатів економічної діяльності підприємства[3]. Під час її аналізу потрібно розглянути такі показники, як продуктивність праці, фондівіддача, оборотність та рентабельність.

Після проведення аналізу методики оцінки ділової активності підприємства виявлено, що ефективність результатів оцінки ділової активності підприємства на внутрішньому рівні зумовлюється чітко визначеною методикою аналізу. Методичне забезпечення аналізу та оцінки ділової активності містить в собі формування певної системи показників аналізу, вибір прийомів та методів оцінки та прогнозу, рекомендації з періодичності та послідовності досліджень.

Список використаних джерел інформації:

1. Власюк Н.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Львів: Магнолія, 2016. 354 с.
2. Вірстюк Н.В. Удосконалення системи обліку та управління дебіторської заборгованості на сучасному етапі. URL: http://rusnauka.com/13_NMN_2011/Economics/7_86543.doc.htm
3. Воробйова І.А. Механізм розвитку управління заборгованістю підприємства. Збірник наукових праць НУК. Серія «Економіка та управління підприємствами». 2018. № 2 URL: <http://jnn.nuos.edu.ua/article/viewFile/25407/22873>.

Вергелюк Ю.Ю.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків,
Університет ДФС України

ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕДОВИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Темпи розвитку науково-технічного прогресу набирають все більшої швидкості, а результати спрощують чимало сфер суспільного життя людей. Інноваційні технології у фінансовій сфері не є виключенням. Інновації на

фінансових ринках можуть стосуватись будь якого аспекту його функціонування: починаючи від технології і закінчуючи інноваційною фінансовою послугою.

Блокчейн технології є досить новими та використовуються у різних сферах життя. З'явившись у 2009 році як технологія продовжу та купівлі крипто валюти, сьогодні блокчейн знайшов своє широке призначення. Без інновацій не можливим прогресивний розвиток фінансового ринку України. Забезпечення конкурентоздатності фінансового ринку лежить у площині впровадження інновацій, блокчейн – не виключення. Зважаючи на інноваційний характер даної технології, наукове обґрунтування її використання – не досить поширений об'єкт дослідження серед науковців, що ще більше актуалізує тематику.

Блокчейн являє собою певну особливу технологію, яка дозволяє проводити ряд операцій із певною інформацією. Якщо інформація носить фінансовий характер, або підтверджує фінансові відносини, то така технологія може використовуватись на фінансових ринках. Важко не погодитись із основними перевагами використання даної технології: захищеність інформації, незалежність інформації, мобільність доступу до інформації, надійні методи шифрування, безпека і анонімність, конфіденційних даних в середовищі загального доступу, взаємна перевірка справжності.

Серед переваг використання блокчейн технологій саме на фінансових ринках, варто виокремити [1]:

1). Можливість реалізації смарт-контрактів. На відміну від звичайного, «ручного» введення даних, вони являють собою програми або коди, завантажені в реєстр, які можна запрограмувати на генерацію інструкцій для виконання різних процесів - наприклад, платіжних доручень, передачі забезпечення. З їх допомогою можна оптимізувати операції з векселями, акредитивами та іншими цінними паперами.

2). Універсальні джерела даних, які автоматично синхронізуються між усіма учасниками.

3). Більш повні набори даних. Можна, наприклад, внести дані про власність, що відображають різні рівні бенефіціарного володіння.

4). Більш швидке і ефективне здійснення транзакцій. Всі учасники будуть мати єдину базу даних, а оновлена інформація стане швидко поширюватися по ринку. Операції з готівкою можна буде здійснювати практично в реальному часі, оскільки угода вважається завершеною в момент узгодження чергового оновлення блокчейна. Це дозволить позбутися від необхідності підтвердження після операції і клірингу в період розрахункового циклу. Оскільки всі учасники будуть використовувати єдиний набір даних, блокчейн дозволить знизити ризик виникнення помилок, розбіжностей, затримок, пов'язаних з погодженням, і тим самим прискорити загальний процес.

Худорожков Р. Виділяє можливі напрямки використання технології блокчейн на фінансовому ринку [2]:

Використання блокчейн в якості платіжної системи.

В якості технології ведення бонусних програм та систем лояльності.

Аутентифікація на фінансових ринках.

Реєстр майна на фінансових ринках.

Інші способи використання блокчейн на фінансових ринках. Замість побудови складних MDM-систем компанії можуть використовувати технологію блокчейн для управління клієнтськими даними. Так само можна зберігати фінансову інформацію, щоб бути впевненим у достовірності бухгалтерських і податкових звітів, а також знати, хто і коли ці дані змінював виправними проводками і подачею коригувальних декларацій. За допомогою блокчейна можна забезпечити контроль витрачання бюджетних і кредитних коштів.

Ще блокчейн добре підходить для фіксування угод купівлі-продажу акцій та інших фінансових інструментів, а також в якості сховища даних про пенсійні накопичення і їх використанні фондами і керуючими компаніями [3].

Отже, глобалізація економіки, інтелектуалізація праці, розвиток та поширення інформаційно-телекомунікаційних технологій призвели до віртуалізації економічних відносин та появи віртуальної економіки, нової концепції економічних відносин, основаної на використанні інформаційних технологій та мережевих систем, спрямованої на виробництво нематеріальних благ, інформації та знань, де роль держави в публічному управлінні суттєво трансформується. Блокчейн індустрія набирає все більших обертів в усьому світі та все частіше використовується на фінансових ринках, що створює чимало переваг.

Список використаних джерел інформації:

1. Александр Кондратюк. Как блокчейн изменит финансовый рынок. URL:

http://www.management.com.ua/finance/fin266.html?print&fbclid=IwAR2KE8I_iqf95SNJOEhbhyD0cdPO1fr9o2G0zjZO (дата звернення: 24.09.2019 р.).

2. Технологія Блокчейн. Технаръ. URL: : <https://forklog.com/issledovanie-bitfury-sochetanie-otkrytyh-i-eksklyuzivnyh-blokchejnov-effektivnyj-put-razvitiya-kriptotekhnologij/>. (дата звернення: 24.09.2019р.).

3. Худорожков Р. Blockchain всемогущий: чем он полезен для банков. URL: <http://bankir.ru/publikacii/20151106/blockchain-vsemogushchiichem-on-polezen-dlya-bankov-10006885/> (дата звернення: 24.09.2019р.).

Грушева А. А.,

к. пед. н., доцент,

Університет ДФС України

Каницур І.Г.,

к. е. н., доцент,

Університет ДФС України

ЗАРУБІЖНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДОСВІДУ МЕТОДОЛОГІЇ І ЗАСОБІВ ФІНАНСУВАННЯ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Закордонний досвід методології і засобів фінансування проектного управління свідчить про її широке використання в усіх сферах ціле напруженої

і проектно-орієнтованої діяльності. За оцінкою світових експертів, більше 24,4 млн спеціалістів у всьому світі залучені у проектно-орієнтовану діяльність зі здійснення реформування в різних сферах та створення нових продуктів і послуг. Вважається, що до 2019 року їх кількість зросте до 32,6 млн. [1]. Нині на управління проектами використовується понад \$10 (US) трилліонів на рік світових засобів. Як свідчать багаточисельні дослідження, застосування стандартних проектних технологій у великих проектах при вартості цих технологій від 2 до 10% обсягу бюджету проекту надають економічний ефект від 15 до 20%. До кінця 2020 р. на програми та проекти планується направляти ще близько 30% світового бюджету або 45 трлн. \$ [1;3].

Протягом останніх десяти років в державному управлінні таких країн як США, Німеччина, Японія, Франція, Китай, Росія та ін. все більш використовують у повсякденній діяльності методи і засоби проектного управління. Зокрема, більшість чиновників уряду США використовують на своєму робочому комп'ютері програмні засоби в складі набору стандартних пакетних програм. Ці засоби застосовуються для управління федеральними програмами і проектами, а також – для здійснення управлінських функцій усередині урядового апарату [1].

Методологію управління проектами нині успішно використовує безліч провідних світових компаній, таких як: IBM, Motorola, Boeing, Intel, Хьюлет Паккард, AT & T, Фольксваген Груп, Тойота Моторс, ТНК - ВР, Газпром, Ростелеком, Сбербанк, Білайн, МТС, Северсталь, Сибур, РІА «РосБізнесКонсалтинг», Integrated Business Systems (IBS) та ін.

Досвід економічно-розвинених країн свідчить про те, що система проектного менеджменту – потужний засіб виходу з економічної кризи й метод рішення великих наукових, виробничих і соціальних проблем. Ми погоджуємося з думкою Багашової Н.В., яка акцентує на ефективності цього методу, особливо в управлінні системами, що стрімко розвиваються, в умовах не стабільності та невизначеності, коли недостатньо пророблені питання законодавства, зокрема слабо контролюваного росту цін і дефіциту ресурсів, появи нових власників і приватних інвесторів, нестабільної податкової системи тощо. [1].

Відтак, в країнах із традиційною ринковою економікою проектний менеджмент – вимога сьогодення, що дозволяє керівнику оптимізувати всі зусилля по проекту, продиктована кон'юнктурою ринку. Породжені змінами проблеми зумовили появу консультативних компаній та експертів, що працюють у цій області й утворення професійних структур під назвою «Світ проектного менеджменту». До їх складу входять національні й міжнародні організації, інвестиційні, промислові, будівельні, консалтингові й інжинірингові фірми, де проводяться конгреси, симпозіуми, видаються журнали, книги, підручники, де є свій ринок програмного забезпечення тощо.

Найбільшою міжнародною організацією в області проектного менеджменту є ІПМА (IPMA — International Project Management Association) – Міжнародна асоціація проектного менеджменту, що поєднує більше 20 національних суспільств Європи, а також інших країн, серед яких визнаний і

відомий Інститут Управління Проектами (PMI), США.

Нині, в Україні проектний менеджмент також стрімко розвивається, однак, західні країни пішли далеко вперед. Причинами такого відставання можна вважати:

По-перше, трактування термінів «проект» і «управління проектом», які до переходу української економіки на ринкові відносини, відображали інший зміст ніж зараз. Так, до початку структурних економічних змін сутність управління проектом зводилася до управління й адміністрування будівельних і монтажних робіт. Не здійснювалося управління на передінвестиційній і експлуатаційній фазі проекту, і особливо на такій важливій стадії як реалізації проекту. Реалізація функції контролю також обмежувалася фіксуванням виявлених відхилень без цілеспрямованого їхнього усунення. Власне й суть самого поняття «проект» був іншим. Під проектом розглядалася система кошторисів і креслень, на підставі яких і проводилося управління будівельними роботами.

По - друге причиною низького ступеня застосування методології управління проектом є те, що на сучасному етапі розвитку української економіки існує низка обмежень, що стримують поширення зазначеної вище методології управління. На нашу думку до них відносяться:

- спад виробництва;
- загальне нестійке економічне становище України;
- політична нестабільність;
- спад інвестиційної активності;
- інфляція та інші фактори.

Менш важлива причина низького рівня застосування методології Управління проектом те, що керівники звикли вважати, що:

1. Методи управління носять неекономічний характер;
2. Більшість управлінських структур не носять проектно-орієнтований характер;
3. Інвестиційний процес не піддається роздробленню, у зв'язку із чим поділ відповідальності є складнішим;
4. Передінвестиційна стадія проекту не є настільки важливою, щоб застосовувати управлінські рішення [3].

Узагальнюючи вищевикладене, можна підсумувати, що зарубіжні тенденції розвитку проектного управління та методологія і засоби фінансування проектного управління складаються не тільки із спільних стандартів діяльності, а й включає низку інтегрованих компонентів, які забезпечують цілісність управляючої системи, якою, у свою чергу, і виступає проектне управління різних національних держав. До таких компонентів, на наш погляд, обов'язково слід віднести щонайменше:

- правові норми, стандарти, національні адміністративні традиції (тобто традиції управління);
- спільні соціальні та культурні цінності і спеціальні методи міжнародного співробітництва.

Багато дослідників пропонують виділяти обов'язковим елементом методології і засобів фінансування проектного менеджменту також

національний та міжнародний механізм реалізації правових норм, хоча це, з нашої точки зору, виглядає непереконливо та потребує проведення додаткових досліджень.

Список використаних джерел інформації:

1. Багашова Н. В. Світові та вітчизняні тенденції розвитку управління проектами / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=4154>
2. Бушуев С.Д. Методология управления проектами как универсальная модель знаний / С.Д. Бушуев, Н.С. Бушуева // Управління проектами та розвиток виробництва. Зб.наук.пр. – Луганськ: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2003. – № 4(8). – С.5-12.
3. Керівництво з питань визначення компетентності й сертифікації українських професіональних керівників і фахівців з управління проектами NCB (ua) / Бушуев С.Д., Бушуева Н.С., Биков В.Ю., Шпильовий В.Д. – К., 2000. – 84 с.

*Грушева А.А.,
к.пед.н., доцент,
Університет ДФС України
Філіпішина К.І.,
здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕГІОНУ

В умовах невизначеної політичної та економічної ситуації в Україні та регіонах численна кількість підприємств опинилась у стані неплатоспроможності. Подібна ситуація склалася і в Миколаївському регіоні.

В області діють 993 підприємства державної форми власності, 1991 комунальної, 3835 приватизованих підприємств, 8965 підприємств колективної форми власності, 40 підприємств з іноземними інвестиціями. На частку малого підприємництва, яке зорієнтовано на торговельно-посередницьку діяльність, припадає близько 10% загального обсягу виробленої продукції.

Аналіз результатів фінансової діяльності підприємств Миколаївського регіону за період 2017-2018 рр. показав, що найбільш збитково працювали підприємства легкої, харчової, обробної і добувної промисловості. Зокрема, питома вага найбільш збиткових підприємств у розрізі галузей на 01.01.2018 р. становила: транспорт і зв'язок - 40%, промисловість - 41,5%, будівництво - 40,9% [5].

Причинами результатів такої діяльності регіональних підприємств можна вважати високу собівартість реалізації товарів, велику заборгованість підприємств по кредитах, зростання дебіторської заборгованості, застарілу технічну базу, відсутність маркетингових програм, неефективну систему управління тощо.

Для виходу підприємств з кризового стану необхідно впровадження

системи антикризового управління.

Питання антикризового управління діяльності суб'єктів господарювання досліджувались у наукових працях В. Василенка, Я. Лігоненка, Ю. Лимонова, В. Мартиненка, Г. Кірійцева, О. Терещенко та ін. Однак у зазначених працях не розглянуті питання стовно регіональних особливостей здійснення антикризового управління підприємствами.

Діагностика фінансового стану та загрози банкрутства підприємства на основі проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства, оцінки ймовірності банкрутства за допомогою моделей Альтмана, Федотової, Терещенко, Вівера та ін. [2-4].

На прикладі підприємств Миколаївщини, виділимо такі етапи антикризового управління, враховуючи регіональну специфіку:

1. Визначення мети і завдань стратегії антикризового управління, які мають бути відображені в стратегічному плані підприємства.

2. Призначення відповідальних осіб за розробку й реалізацію антикризової програми.

3. Розробка і затвердження програми антикризових дій, яка з урахуванням регіональної специфіки підприємств передбачає: зниження витрат, введення нових форм і методів управління, підвищення ефективності маркетингу, скорочення дебіторської, кредиторської заборгованостей, використання лізингу розробку бізнес-плану підприємств.

4. Реалізація антикризової програми і контроль за її виконанням.

5. Моделювання процесів щодо запобігання кризовим явищам.

Таким чином, практичне застосування запропонованих заходів на промислових підприємствах, зокрема Миколаївської області буде сприяти успішному виведенню підприємств з кризового стану й поліпшенню фінансових результатів їх роботи.

Список використаних джерел інформації:

1. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2013. - 504 с.

2. Інноваційні технології антикризового управління економічними системами. Монографія/ Під ред. проф.. С.К. Рамазанова. – Луганськ - Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2009. – 480 с.

3. Коваленко О. В. Сутність, особливості та деякі проблеми превентивного антикризового управління підприємством/О.В. Коваленко // Вісник Національного технічного університету „Харківський політехнічний інститут”. Збірник наукових праць. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ „ХПІ”. – 2009. - № 5. – С. 99-106.

4. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2010 -412 с.

5. Офіційний сайт Держкомстатистики – www.ukrsat.gov.ua.

*Деміденко Л.С.,
викладач,
Ірпінський державний коледж економіки та права
Сашко А.О.,
студентка 2 курсу,
Ірпінський державний коледж економіки та права*

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА РИНКУ СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Невіддільною складовою фінансової безпеки України є безпека її ринку страхування. Дослідженню ринку страхування та його фінансовій безпеці присвячені праці вітчизняних науковців, а саме: В. М. Андрієнка, В. Д. Базилевича, Л. М. Богріновцевої, Ю. Ю. Вергелюк, Н. М. Внукової, О. О. Гаманкової, О. М. Залєтова, В. Й. Плиси, С. С. Осадця, О. Ю. Сиви та багатьох інших.

Фінансову безпеку ринку страхування можна визначити як ступінь забезпеченості страховиків фінансовими ресурсами для страхових виплат за договорами страхування та їх ефективної діяльності на ринку.

До факторів, які впливають на фінансову безпеку ринку страхування, можна віднести такі: економічні (низький попит на страхові послуги, збільшення кількості страхових компаній, невеликий асортимент страхових послуг, низький рівень впровадження ІТ-технологій в діяльність страхових компаній); кадрові (здійснення незаконних дій з боку співробітників, які мають негативний вплив на діяльність страхової компанії); соціально-психологічні (недовіра населення до послуг, які надають страхові компанії); організаційні (ризики, пов'язані з інвестиційною діяльністю страхових компаній).

У світовій практиці для підвищення рівня конкуренції між страховими компаніями та сприяння їх захисту з боку держави застосовують наступні моделі:

- ліберальна – притаманна США та Великобританії, характеризується дотриманням страховими компаніями єдиних державних правил, норм і нормативів;

- континентальна – притаманна Німеччині, Швеції та Японії, характеризується суворою законодавчою регламентацією і деталізацією діяльності страхових компаній;

- змішана – притаманна Франції, характеризується гнучкими підходами до регламентації діяльності страхових компаній, що забезпечує здорову конкуренцію на ринку [1, с. 25-26].

Страховий ринок в Україні з часу здобуття незалежності в 1991 році розпочав свій розвиток практично з нуля. На сьогодні його законодавчу базу формують такі нормативні акти як Закон України «Про страхування», Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» та Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Та після укладення

Асоціації між Україною та Європейським Союзом діюче вітчизняне законодавство повинно поступово адаптуватися до європейських норм, що, як наслідок має стабілізувати фінансову безпеку ринку страхування та покращити якість надання страхових послуг. Тому фінансові регулятори (НБУ, Нацкомфінпослуг, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку) розробили Комплексну програму розвитку фінансових ринків України до 2020 року, у яку включено зобов'язання відповідно до Угоди з ЄС а також зобов'язання перед іншими міжнародними партнерами і враховано внутрішні потреби. Прог

В Україні для оцінки рівня фінансової безпеки ринку страхування застосовується методика Міністерства економічного розвитку і торгівлі, яка полягає у виборі індикаторів та їх кількісній оцінці. Індикатори вимірюються у відсотках. За даною оцінкою вибираються наступні індикатори: рівень проникнення страхування, тобто співвідношення обсягу страхових премій до ВВП; співвідношення отриманих страхових премій трьох найкрупніших страхових компаній до загальної суми страхових премій усіх страховиків, крім страхування життя [2, с. 176].

Визначимо передумови євроінтеграції вітчизняного ринку страхування за допомогою SWOT-аналізу:

S (сильні сторони, внутрішнє середовище): покращення якості вітчизняного законодавства, збільшення ступеня захищеності страховиків і страхувальників, підвищення міжнародної конкурентоспроможності;

W (слабкі сторони, внутрішнє середовище): присутність монополії на ринку страхування, низький рівень конкурентоспроможності внутрішнього ринку страхування, незахищеність інтересів українських страховиків;

O (можливості, зовнішнє середовище): примноження зарубіжного інвестування у ринок страхування, сприяння захисту конкуренції та уникнення витіснення вітчизняних страховиків з європейського ринку страхування, захист інтересів страхувальників;

T (загрози, зовнішнє середовище): непрозорість діяльності страхових компаній, зменшення кількості національних страхових компаній [3, с. 61-62].

Отже, можна зробити висновок, що формування розвиненого ринку страхування та забезпечення належного рівня його фінансової безпеки, беручи до уваги європейський досвід, сприятиме підвищенню конкурентоздатності, що позитивно вплине на економічний розвиток країни.

Список використаних джерел інформації:

1. Андрієнко В. М., Кобко Р. В. Сутність та місце безпеки ринку страхових послуг в економічній безпеці держави. *Економіка та держава*. 2017. №5. С. 24-28.
2. Богріновцева Л. М., Вергелюк Ю. Ю. Аналіз показників фінансової безпеки страхового ринку України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2018. №31. С. 174-179.
3. Сова О. Ю. Основні тренди страхового ринку України. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2018. №3(51). С. 59-67. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2018-51-59-67>.

ПРОЦЕС ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ, РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Процес децентралізації в Україні позитивно оцінюють практично всі: науковці, практики, експерти, політики, населення об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Які переваги та ризики має децентралізація, які перспективи її очікують є актуальними питаннями сьогодення.

Беззаперечною перевагою реалізації процесу децентралізації є зростання фінансових ресурсів у місцевих бюджетах, як наслідок зростання їх фінансової спроможності. Так за три квартали 2019 року власні доходи місцевих бюджетів склали 199,6 млрд. грн., це на 32 млрд. грн. більше, ніж в аналогічному періоді минулого року. Власні доходи місцевих бюджетів України в цілому сьогодні майже втричі перевищують їхні доходи за весь 2014 рік, який був роком підготовки законодавчої основи для проведення фінансової децентралізації [1]. Таке зростання доходів місцевих бюджетів досягнуто за рахунок закріплення 60 % загальнодержавного податку на доходи фізичних осіб за бюджетами ОТГ, передачі з державного бюджету до місцевих бюджетів 100 % плати за надання адміністративних послуг та державного мита, 10 % податку на прибуток підприємств приватного сектору економіки, введення нових зборів, зокрема збору з роздрібного продажу підакцизних товарів за ставкою від 2 до 5 % вартості реалізованого товару, передачі з бюджету розвитку до загального фонду місцевого бюджету єдиного податку та податку на нерухоме майно (з розширенням бази оподаткування податку на нерухомість), а також передачі зі спеціального фонду екологічного податку з одночасним збільшенням нормативу зарахування. Розширення фінансових можливостей місцевих бюджетів відбулося в процесі реалізації фіскальної децентралізації.

Наступною перевагою є збільшення можливостей втілювати потрібні для людей проекти на території ОТГ, як за рахунок власних доходів місцевих бюджетів так за рахунок субвенцій передбачених секторальною децентралізацією, а також залучених коштів під конкурсні проекти з Державного фонду регіонального розвитку.

Також важливою перевагою є створення нової моделі децентралізованої згуртованої України, яка стає основою прискореного зростання економіки в громадах, в межах яких сформовано ефективну владу, що володіє необхідними повноваженнями, ресурсами та є відповідальною перед виборцями.

Ці переваги процес децентралізації в Україні набуває поряд із існуючими ризиками, які завдають шкоди або гальмують цей процес.

Перший ризик, який сьогодні виникає в процесі реалізації децентралізації, є функціонування двох протилежних частин України: нової згуртованої децентралізованої, яка володіє більшими ресурсами, повноваженнями та можливостями (в межах якої проживає 70 % населення і

вона охоплює 40 % території країни), має кращий економічний розвиток та старої – ієрархічної, в межах якої на сьогодні функціонує 6971 територіальних громад поза об'єднанням, розподіл коштів від бюджету вищого рівня до базового відбувається у ручному режимі з лобюванням елемента «лояльних відносин», ці громади є біднішими, відсутня мотивація до розвитку, характерний споживацький «дотаційний» стиль управління, ці території швидше територіально деградує, як наслідок поглиблюється фінансовий розрив між багатими новими територіальними громадами (ОТГ) та громадами, які не об'єдналися [2].

Наступний ризик пов'язаний із поширенням міфів місцевих керівників органів місцевої влади про негативні наслідки децентралізації, зокрема: втрата доступності одержання послуг в соціальній сфері, неможливість одержання адміністративних послуг в своєму населеному пункті, лише в центрі територіальної громади, втрата частини фінансових ресурсів та ін.

Відсутність політичної волі прийняти зміни до законодавчих нормативних документів щодо врегулювання адміністративно-територіальної реформи, що призведе до того, що чергові вибори до місцевих органів влади можуть відбуватися за старим територіальним устроєм є черговим ризиком.

Із-за низького рівня довіри жителів громад до влади, дуже важко такі громади підходять до етапу діалогу про об'єднання, або уникають його.

Заключним можливим ризиком є дострокові вибори до місцевих органів влади, які будуть відбуватися на старій основі та призведуть не до завершення процесу децентралізації, а до його згорання.

Тому основними перспективами процесу децентралізації мають стати: охоплення всієї території України перспективними планами об'єднання територіальних громад і, за потреби, впровадження обов'язкового приєднання населених пунктів до уже створених територіальних громад чи утворення ОТГ згідно перспективного плану; проведення адміністративно-територіальної реформи, тому що, лише за умови раціонального впорядкування територіального устрою буде можливість збалансувати повноваження, ресурси і відповідальність. Реалізації цих дій забезпечить в процесі децентралізації прискорене зростання економіки об'єднаних територіальних громад, залучення додаткових фінансових ресурсів у вигляді інвестицій, підвищення їх конкурентоспроможності і збалансованого розвитку.

Список використаних джерел інформації:

1. За три квартали майже 200 млрд грн.: у місцевих бюджетах стало більше можливостей для розвитку територій. URL: <http://www.minregion.gov.ua/press/news/za-tri-kvartali-mayzhe-200-mlrd-grn-u-mistsevih-byudzhetah-stalo-bilshe-mozhливostey-dlya-rozvitku-teritoriy/> (дата звернення 08.10.2019 р.).

2. Ткачук А. Децентралізація: від патерналізму до відповідального розвитку. https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DC101+2019_T3/courseware/192c52da65e44fd98e020e2de36046b2/8209b825b7ad464483fa9567a92 (дата звернення 28.10.2019 р.).

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В СУЧАСНІХ УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Передумовою сталого розвитку економіки держави є ефективне функціонування фінансового ринку, невід'ємною складовою якого є страховий ринок. Страховий ринок має прямий вплив на економічну ситуацію в країні. Підвищення ефективності діяльності страхових компаній дає їм можливість інвестувати накопичені грошові кошти у різні сфери економіки, спричиняючи позитивні зміни у ній. На сьогодні страховий ринок є однією з небагатьох сфер економіки України, що стабільно розвивається. Однак, незважаючи на позитивні тенденції у розвитку, страховий ринок ще не став досить стабільним, а тому не відповідає вимогам до світових страхових ринків у процесі глобалізації. В сучасних умовах трансформації економіки виникає необхідність у створенні ефективної системи страхового захисту, що сприятиме стабілізації економічних відносин та підвищенню рівня життя населення [1, с. 57].

Якщо аналізувати кількісні показники розвитку страхового ринку, то можна побачити, що він є другим за рівнем капіталізації серед небанківських фінансових ринків. Протягом останніх років чітко прослідковується тенденція до зменшення кількості функціонуючих страхових компаній на ринку. Це, в першу чергу, пов'язано з ліквідацією страхових компаній «non-life»). Так, у 2017 році на ринку налічувалось 294 функціонуючих страхових компаній, з них: 33 страхових компаній «life» та 271 страхова компанія «non-life». Станом на 30.06.2018 року на ринку функціонувала 291 страхова компанія, з них 31 страхова компанія «life» та 260 страхова компанія «non-life». Станом на 30.06.2019 року ці показники становили – 249, 26 та 223 компанії відповідно. То ж за останній рік кількість страхових компаній у відсотковому відношенні зменшилась на 14,4 %. Незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій акумулюють страхові компанії «non-life».

Дещо нестабільною є ситуація з кількістю договорів страхування. Так, у І півріччі 2017 року загальна кількість укладених договорів страхування складала 179471,2 тис. одиниць; у І півріччі 2018 року вона збільшилась до 185482,9; а протягом І півріччя 2019 року – зменшилась на 2418,8 тис. одиниць, що складає 2,4 % [3].

При дослідженні динаміки страхових премій бачимо, що у І півріччі 2017 року валові страхові премії складали 21222,8 млн. грн., а обсяг чистих страхових премій становив 13509,5 млн. грн., що складає 63,5 % від обсягу валових премій. У І півріччі 2018 року валові страхові премії становили 23425,3 млн. грн., а чисті – 16746,8 млн. грн. (71,5 %). За цей період обсяги валових страхових премій зросли на 10,4 %, а чистих – на 24,0 %. За І півріччя 2019 року обсяг надходжень валових страхових премій збільшився на 3865,8 млн.

грн., а обсяг чистих страхових премій – на 3373,8 млн. грн. Тобто питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях у цей період становила 73,7 %, що на 2,2 % більше порівняно з минулим роком [4].

Досить важливу роль в ефективності діяльності страхових компаній відіграють активи і страхові резерви, адже їх розміри є показниками фінансової стійкості [2, с. 289]. У I півріччі 2019 року, порівняно з I півріччям 2018 року, загальні активи страховиків збільшились на 8035,2 млн. грн. (14 %). Динаміка страхових резервів за цей період також є позитивною, вони зросли на 5042,7 млн. грн. (21 %). Однак, враховуючи рівень інфляції в Україні, такі зростання стають мізерними.

Дослідження сучасного стану страхового ринку України свідчить про деякі позитивні зрушення у його розвитку. Однак у результаті аналізу виявлено ряд проблемних аспектів його діяльності. За результатами дослідження слід зазначити, що розвиток страхового ринку в Україні у останні роки відбувається, але незначними темпами. Чинниками, що гальмують розвиток страхового ринку, є: зниження попиту на страхові послуги, спричинене зниженням платоспроможності населення та зростанням недовіри до фінансових установ; відсутність ефективної політики державного регулювання діяльності суб'єктів страхового ринку, що призводить до підвищення рівня тінізації та відтоку капіталу за кордон; відсутність механізмів податкового стимулювання інвестиційної активності СК; непрозорість страхового ринку та недосконалість механізмів захисту прав страхувальників; низька якість активів з покриття страхових резервів; відсутність чіткої державної концепції розвитку страхового ринку [1, с. 60].

Значною мірою становлення страхового ринку залежить від розширення інфраструктури страхового ринку; підвищення якості та конкурентоспроможності страхових послуг; підвищення вимог до порядку створення і діяльності страхових компаній; збалансування структури страхового ринку (у співвідношенні обов'язкового і добровільного страхування); посилення вимог до системи ризик-менеджменту учасників страхового ринку; стимулювання фінансової грамотності споживачів страхових послуг. Робота у даних напрямках дасть можливість та поштовх для подальшого становлення вітчизняного страхового ринку, що позитивно вплине на трансформації в економіці держави, а також сприятиме інтеграції України у міжнародні структури.

Список використаних джерел інформації:

1. Діденко Л. В. Аналіз сучасного стану страхового ринку України / Л. В. Діденко, А. С. Пужакова // Серія «Облік і фінанси»: Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – 2018. – Випуск 15 (57). – С. 55-61.

2. Кужелєв М. О. Фінансова стійкість страхових компаній в умовах динамічного зовнішнього середовища / М. О. Кужелєв, М. О. Житар // Збірник наукових праць учених та аспірантів «Економічний вісник університету». – Переяслав-Хмельницький. – 2016. - № 29/1. – С. 287-294.

3. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне

регулювання у сфері ринків фінансових послуг. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nfp.gov.ua>.

4. Підсумки діяльності страхових компаній за I півріччя 2019 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/files/file00642.pdf>

Довбуш Н.Є.,

викладач,

Ірпінський державний коледж економіки та права

Спасіченко Д.С.,

студент 3 курсу, Ірпінський державний

коледж економіки та права

ПРОБЛЕМИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З КРИПТОВАЛЮТОЮ В УКРАЇНІ

Проблема легалізації операцій з криптовалютою в Україні є досить актуальною сьогодні. В Україні немає діючих нормативно-правових актів, які б визначали статус криптовалюти.

Використання криптовалюти в Україні офіційно не заборонене, тому вона набуває все більшої популярності. За оцінками аналітиків, загальний розмір сегмента майнінгу криптовалют в Україні перевищує 100 млн дол. США в рік. В 2017-2018 роках компаніями з українським походженням було створено 25 криптовалют, а обсяг залучених через ICO коштів становив понад 99 млн доларів США в еквіваленті. Україна входить в топ-10 країн світу за кількістю користувачів криптовалют, а щоденні обсяги торгів ними з використанням гривні досягають 1,9 млн доларів США[3].

Врегулювання правових питань щодо обігу криптовалюти дозволило б легалізувати операції з нею та забезпечити регулярні надходження до Державного бюджету від оподаткування таких операцій.

Досвід провідних країн свідчить про позитивні зрушення у питаннях легалізації операцій із криптовалютою та їх оподаткування. Розглянемо декілька з них (таблиця 1).

Таблиця 1

Досвід провідних країн у сфері оподаткування операцій із криптовалютою*

Країна	Досвід
Бельгія	Прибуток фізичних осіб оподатковується за ставкою 33%. Прибутки, отримані від неспекулятивних інвестицій - звільнені від оподаткування. Прибуток професійних інвесторів — фізичних осіб оподатковується як професійний дохід за ставкою 25-50%. Для юридичних осіб передбачена ставка майже 30%, яку планують зменшити до 25% у 2022 році[1].
Франція	Прибуток від спекулювання криптовалютою та майнінгу вважається комерційним та оподатковується за ставкою 45%. Одноразовий прибуток, отриманий в результаті продажу криптовалюти оподатковується за ставкою 36%. Прибуток від спекулювання криптовалютою та майнінгу, який отримує компанія, оподатковується за ставкою 34%, яку планують зменшити до 25% у 2022 році[1].

Японія	Оподатковується прибуток від продажу та обміну однієї криптовалюти на іншу. Ставки податку – від 15% до 55% (якщо прибутки більше 40 мільйонів йєн) [2]
Німеччина	База оподаткування залежить від статусу криптовалютного активу: бізнес-актив чи приватний актив. Відповідно і оподатковується прибуток або дохід. Майнинг оподатковується як дохід, отриманий від підприємницької діяльності[1].
Сингапур	Доходи від приросту вартості криптовалюти та прибуток від продажу криптовалюти несингапурським покупцям не оподатковуються. Постачання криптовалюти розглядається як постачання послуг, яке підлягає оподаткуванню ПДВ [2].
США	Служба внутрішніх доходів США (Internal Revenue Service) розглядає криптовалюту як майно. Базою оподаткування є прибуток. Ставка федерального податку залежить від суми прибутку і становить 15%-35%[2].

*Розроблено авторами на основі досліджених джерел.

Як бачимо, правовий статус криптовалюти в провідних країнах відрізняється, так само як і система оподаткування операцій з нею.

У Верховній Раді України було зареєстровано декілька законопроектів, які б визначили правовий статус криптовалюти та врегулювали б питання оподаткування операцій з нею, однак, на час написання даної роботи, усі вони відкриті. Таким чином, проблема легалізації обігу криптовалюти в Україні залишається невирішеною. Найперші кроки, які потрібно зробити у напрямку вирішення проблеми – визначити правовий статус криптовалюти; розробити процедуру оподаткування операцій з майнінгу та обміну криптовалюти і визначити, що саме буде об'єктом оподаткування; розробити систему регулятивних заходів щодо функціонування криптовалюти; створити ефективну нормативну базу, яка б сприяла зниженню ризиків учасників ринку та підвищенню рівня його прозорості.

Список використаних джерел інформації:

1. Котляров Ю. Податок на біткоіни в Україні: за і проти [Електронний ресурс] / Юрій Котляров // Економічна правда. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2018/10/4/641235/>.

2. Криптовалюта в Україні та світі: регулювання, правовий статус та оподаткування [Електронний ресурс] // Українське право. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://ukrainepravo.com/scientific-thought/legal_analyst/kryptovalyuta-v-ukrayini-ta-sviti-regulyuvannya-pravovyy-status-ta-opodatkovannya-/.

3. Рисін В. В. Правовий статус криптовалюти як фінансового інструменту [Електронний ресурс] / В. В. Рисін, М. В. Рисін, І. В. Федюк // Ефективна економіка. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/9.pdf.

4. Україна зробила крок до регулювання криптовалют [Електронний ресурс] // Уніан. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.unian.ua/economics/finance/10195896-ukrajina-zrobila-krok-do-regulyuvannya-kriptoalyut.html>.

Жерліцин Д.М.,
*д.е.н., доцент, професор кафедри економічної кібернетики,
Національний університет
біоресурсів і природокористування України*
Кучебо О.С.,
*студент магістерської програми «Економічна кібернетика»,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

МОНЕТАРНИЙ ВПЛИВ НА ДИНАМІКИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ

На відміну від розвинених країн, в Україні так і не сформовано достатньою мірою ефективно працюючий банківський сектор. Це ускладнює оцінювання безпосереднього взаємозв'язку між ключовими інструментами монетарного впливу національного банку і головними індикаторами економічного зростання країни. Зважаючи на той факт, що ключовим завданням грошово-кредитної політики НБУ є забезпечення стабільності національної валюти в країні, у тому числі і через обмеження індексу споживчих цін (в подальшому, ІСЦ), дослідження монетарного впливу НБУ на динаміку фундаментальних макроекономічних показників на основі інструментарію економіко-математичного моделювання визначає важливе наукове та практичне завдання [1; 2; 3].

Для вивчення взаємозв'язку між індексом споживчих цін та основними макроекономічними показниками було сформовано вхідну базу даних, яка являє собою сукупність динамічних рядів статистичних показників за матеріалами Державної служби статистики України та Національного банку України за період з 2010 по 2018 роки. При відборі показників для побудови регресійної моделі було враховано кілька важливих припущень.

По-перше, необхідно було відповідним чином відобразити усю складну внутрішню сутність та природу такого економічного явища, як інфляція. Зокрема, необхідно було врахувати той факт, що природа інфляції лише частково пов'язана з чинниками сукупного попиту, у тому числі і монетарними факторами. Переважною ж мірою сучасна інфляція в Україні має немонетарне походження, а її ключові чинники лежать у площині інфляції пропозиції передусім мова іде про зростання вартості використовуваних у виробництві енергетичних ресурсів (нафти, газу, електричної енергії тощо). У цьому зв'язку включення до моделі такого регресору, як індекс промислового виробництва, цілком адекватно відображає саме немонетарну складову вітчизняної інфляції.

По-друге, до моделі потрібно було включити і грошовий чинник, що враховує зовнішньоекономічну діяльність України. Для відображення таких зв'язків до моделі відібрані такі фактори, як курс долара США та прямі іноземні інвестиції до України.

Виходячи з результатів моделювання можна стверджувати, що збільшення середнього курсу національної валюти до дол. США на 1 грн. призводить до скорочення індексу споживчих цін на 0,34%. Останнє свідчить, з

одного боку, про достатню незалежність ринку продуктів, що включені до мінімального споживчого кошику, від імпорту, а з іншого – про скорочення споживання населенням імпортних товарів під час здешевлення національної валюти до долара США. Щодо рівня середньої заробітної платні то згідно авторської моделі її збільшення на 100 грн. призводить до підвищення ІСЦ на 0,13%. Тобто значна частина доходів з джерела «заробітна плата» спрямовується саме на придбання товарів, що представлені у мінімальному споживчому кошику. До того ж результати моделювання підтверджують, що підвищення вартості грошей за рахунок збільшення облікової ставки НБУ на 1% призводить до зростання ІСЦ на 0,38%. Це може пояснюватися тим, що під час зростання цін на товари з мінімального споживчого кошику, населення та інші економічні суб'єкти вимушені більше звертатися до інструментів банківського кредитування.

Як показали результати економетричного дослідження впливу ключових чинників інфляційні на розмір індексу споживчих цін за період з 2010 по 2018 роки, динаміка останнього є суперечливою до принципів класичної економічної теорії. По-перше, фундаментальні макроекономічні показники (ВВП та індекс промислового виробництва) майже не впливають на ІСЦ. По-друге, знецінення національної валюти до дол.США в певні періоди призводило до зменшення інфляції. По-третє, регулюючий інструмент НБУ, облікова ставка, знаходиться у прямій залежності з ІСЦ. Таким чином, отримані результати додатково підтверджують структурні проблеми економіки України та доволі суб'єктивний підхід до розрахунку ІСЦ, що ґрунтується на оцінках вартості товарів та послуг мінімального споживчого кошику.

Список використаних джерел інформації:

1. Жерліцин Д.М., Кучебо О.С. Економетричний аналіз чинників інфляції в Україні // Приазовський економічний вісник. В.3 (14), 2019. - С.447-450. – URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/3_14_uk/76.pdf

2. Baranovskyi O. I., Kuzheliev M. O., Zherlitsyn D. M., Sokyрко O. S., Nechyporenko A. V. Econometric models of monetary policy effectiveness in Ukraine. Financial and Credit Activity-Problems of Theory and Practice. No 3 (30), 2019, pp. 226-235. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i30.179546>

3. Zherlitsyn D.M., Kuzheliev M.O., Nechyporenko A.V. Bioresources Price Trend and GDP Growth Adjustment. International Journal of Advanced Biotechnology and Research (IJABR). Special Issue-1, 2019, pp.379-383.

Житар М.О.,

*к.е.н., доцент, заступник директора
ННІ фінансів, банківської справи,
Університет ДФС України*

ФОРМУВАННЯ БАЗИСУ ФІНАНСОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ЕКОНОМІКИ В ЧАСТИНІ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЇЇ ПОБУДОВИ

Функціонування фінансової архітектури в умовах невизначеності посилюється недостатньою розробленістю теоретичних основ і складною

практикою її комплексного використання. Дослідження біхевіористичності фінансового розвитку як окремого напрямку дозволяє побудувати модель економічної системи, що є основою для формування цілісної фінансової архітектури з внутрішньої структурою і параметрами. Формування базису еволюційної моделі цілісної фінансової архітектури дає підстави для застосування принципів математичного моделювання.

Вивчення фінансової архітектури економіки передбачає створення моделі, що дозволяє здійснити аналіз і передбачити її поведінку в діапазоні відповідних умов функціонування, вирішувати задачі структурних компонентів на різних рівнях ієрархії. Залежно від цілей і завдань, моделювання може проводитися на різних рівнях абстракції.

На нашу думку опис повинен відповідати концепції розвитку фінансової архітектури економіки і задовольняти певним вимогам:

- має бути відкритим і допускати можливість розширення (звуження) спектра функцій й завдань, що реалізуються в рамках фінансової архітектури економіки;
- передбачати можливість переходу від одного рівня ієрархії до іншого, забезпечуючи побудову віртуальних моделей фінансової архітектури економіки.

Такий опис фінансової архітектури економіки охоплює широкий діапазон її властивостей, що були нами визначені у попередніх дослідженнях [1,2].

Закономірність цілісності/емерджентності проявляється у фінансовій архітектурі в появі у неї нових властивостей, відсутніх у її структурних компонентів.

Ієрархія створюється по рівневої факторизації процесів за допомогою узагальнених параметрів, що є функціоналом. Передбачається, що число параметрів значно менше числа змінних, від яких залежать процеси динамічних змін стану фінансової архітектури у часі.

Термін «холостичність» часто вживається як синонім цілісності, однак, деякі дослідники виділяють цю закономірність як самостійну, прагнучи підкреслити інтерес не до зовнішніх чинників прояву цілісності, а до більш глибоких причин, що обумовлюють виникнення цієї властивості, до чинників, які забезпечують збереження цілісності конфігурації фінансової архітектури економіки.

Функціональний опис фінансової архітектури має відображати такі характеристики як параметри, процеси, ієрархію.

При описі фінансової архітектури доцільно розглядати її як структуру, в яку в певні моменти часу може бути введена будь-яка змінна опису функціонування окремого структурного компонента, і з якої в певні моменти часу така змінна (або їх сукупність) може бути виведена, тобто сама архітектура матиме динамічний характер із комплексом зв'язків із зовнішнім середовищем.

В рамках дослідження властивості синергії фінансова архітектура має такі основні характеристики: множину неоднорідних компонентів; активність (цілеспрямованість) компонентів; сукупність різних взаємозв'язків між

компонентами; семіотичну (слабоформалізовану) природу взаємозв'язків; узгоджену поведінку компонентів; відкритість; розподіленість; динамічність, здатність до адаптації, еволюційний потенціал; невизначеність параметрів зовнішнього середовища.

Таку властивість будови фінансової архітектури економіки як її адаптивність до змін зовнішнього середовища для досягнення поставленої мети можливо представити формалізовано через поняття фінансової архітектури як цілеспрямованої системи.

Список використаних джерел інформації:

1. Житар М.О. Теоретичні засади фінансової архітектури економіки України. *Науковий Вісник Ужгородського університету, серія «Економіка»*. 2018. № 1 (51). С. 331-334.
2. Sosnovska O., Zhytar M. Financial architecture as the base of the financial safety of the enterprise. *Baltic Journal of Economic Studies*, 2018. Vol. 4. № 4. P. 334-340.
3. Мельник В.М., Бичкова Н.В. Фінансова архітектура національних корпорацій та її вплив на ефективність фінансової діяльності: монографія. Тернопіль: Астон, 2012. – 244 с.
4. Кужелєв М.О., Житар М.О. Фінансова гнучкість прийняття рішень в інвестиційній діяльності банків: монографія. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури» Київ-Бидгощ, 2016. 176 с.
5. Fedyshyn M.F., Abramova A.S., Zhavoronok A.V., Marych M.G. Management of competitiveness of the banking services. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. Vol. 1 (28). P. 64-74.
6. Beck T., Levine R. Industry growth and capital allocation: Does having a Marketor Bank-Based System matter? / *NBER Working Paper*. 2002. – 35 p.

Ільїн В.Ю.,

*д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку,
Університет ДФС України*

Климюк А.В.,

*студентка 2 курсу ННІ обліку, аналізу та аудиту,
Університет ДФС України*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Для ефективного здійснення та ведення виробничо-господарської діяльності підприємства всіх форм власності та галузей економіки використовують виробничі запаси, які є важливою та невід'ємною частиною активів підприємства. Це можна пояснити тим, що безпосередню участь у процесі виробничої діяльності підприємства приймають виробничі запаси.

Актуальність цієї проблеми полягає у обмеженості виробничих запасів, що зумовлює необхідність постійного оновлення та пошуку нових шляхів їх використання.

Дослідженням проблеми обліку та оподаткування виробничих запасів вивчали: І. Бержанір, А. Демченко, А. Кістол, Н. Бондаренко, М. Яресько [1], І. Бутинець, Л. Гуцаленко, М. Коцупатрий, О. Марчук, А. Довга та інші.

Метою є дослідження та вивчення особливостей обліку і оподаткування виробничих запасів.

Виробничі запаси на підприємствах створюються та підтримуються з метою реалізації їхньої головної функції – забезпечення безперервного виробничого процесу. Виробничі запаси є частиною безперервного потоку господарських операцій, які характеризуються не тільки обсягом і структурою, але й ліквідністю.

Точна інформація про наявність та рух виробничих запасів набуває важливого значення в управлінні виробничої діяльності кожного підприємства. Присутність певної кількості виробничих запасів може відобразити як позитивний, так і негативний результат на загальний економічний стан підприємств. З одного боку, сформовані виробничі запаси забезпечують постійність та безперервність діяльності підприємств, та гарантують його економічну безпеку [1, с. 274], а з іншого – виробничі запаси, які формуються на рівні великих підприємств потребують велику кількість капіталовкладень.

Основними нормативно-правовими актами, що регламентують методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси є міжнародний та національний стандарт МСБО 2 «Запаси» [2] та П(С)БО 9 «Запаси» [3]. Якщо порівняти ці два стандарти, то можна побачити, що:

- поняття «запаси» трактується в обох документах як: активи, що утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством;

- спільним між двома стандартами є те, що умови визнання запасів і основні поняття, пов'язані з ними є однаковими;

- відмінним є те, що відповідно до МСБО 2 «Запаси» запаси слід вимірювати за найменшою з двох оцінок: чистою вартістю реалізації або собівартістю, проте в українській практиці обліку дуже рідко використовується принцип оцінки за найменшою собівартістю або ринковою вартістю.

Від ведення обліку запасів впливає ефективність роботи підприємства, а саме: фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку та визначення прибутку. Метою діяльності будь-якого підприємства є отримання прибутку, а ефективне користування виробничими запасами відіграє у цьому важливу роль.

Відповідно до П(С)БО для обліку запасів призначений 2-й клас Плану рахунків, який має відповідну назву – «Запаси». На рахунках цього класу об'єднується інформація про наявність і рух належних підприємству предметів праці, що призначені для обробки, переробки, використання у виробництві і для господарських потреб. Відповідно виробничі запаси розміщені на 20-ому синтетичному рахунку. Поняття постійної системи обліку полягає в тому, що

облік виробничих запасів ведеться постійно, на безперервній основі, тобто ретельно відстежуються всі зміни у виробничих запасах протягом звітного періоду. Дані бухгалтерського обліку повинні містити інформацію для знаходження резервів зниження собівартості продукції в частині раціонального використання матеріалів, зниження норм витрат, забезпечення належного зберігання.

Виходячи з вищенаведеного можна зробити наступні висновки. Ефективне функціонування будь-якого підприємства на ринку залежить від раціонального використання запасів. Запаси трактують як активи, що утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності. У зв'язку з обмеженістю запасів їх необхідно постійно поновлювати та шукати нові шляхи використання. Виробничим підприємствам варто досить ретельно ставитись до обліку та оподаткування виробничих запасів.

Список використаних джерел інформації:

1. Бондаренко Н. М. Сутність та класифікація виробничих запасів на підприємстві / Н. М. Бондаренко, А. М. Яресько // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2014. – №4. – С. 273-281.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси»// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_021.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджений наказом МФУ №246 від 20.10.1999 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

Казак О.О.,

*к.е.н., доцент кафедри фінансів та економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

Богомолова К.Ю.,

*здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої
освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка*

ДЕТЕРМІНАНТИ ВПЛИВУ НА РОЗМІР ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ

На сьогоднішній день однією з актуальних проблем є розгляд і вивчення чинників, які прямопропорційно впливають на величину прибутку. Будь-яке підприємство всі свої сили спрямовує на отримання кінцевого результату. Прибуток – це різниця між ціною реалізації та собівартості продукції (товарів, робіт, послуг), між обсягом отриманої виручки та сумою витрат на виробництво та реалізацію продукції [1].

Рівень і сума прибутку складаються під впливом безлічі факторів, що впливають на нього як негативно, так і позитивно. Фактори, що впливають на прибуток, численні і різноманітні. Обмежити їх досить важко. Всі фактори, що впливають на прибуток підприємства, поділяються на зовнішні і внутрішні.

Зовнішні фактори не залежать від діяльності підприємства, але суттєво

впливають на його прибуток – це природні умови, транспортні умови, державне регулювання цін, тарифів, відсотків, податкових ставок та пільг, штрафних санкцій, конкуренція на ринку товарів тощо. До внутрішніх факторів відносять обсяги виробництва та реалізації продукції, структура продукції, собівартість продукції, якість продукції, ціни та інше. Внутрішні фактори поділяють на виробничі та невиробничі. Виробничі фактори характеризують наявність та використання засобів і предметів праці, трудових та фінансових ресурсів. Ці фактори, у свою чергу, поділяють на екстенсивні та інтенсивні.

Екстенсивні фактори впливають на процес отримання прибутку через кількісні зміни: обсягу засобів та предметів праці, фінансових ресурсів, тривалості роботи обладнання, чисельності персоналу, фонду робочого часу тощо. Інтенсивні фактори впливають на процес отримання прибутку через якісні зміни: підвищення продуктивності обладнання та його якості, використання прогресивних видів матеріалів та вдосконалення технології їх обробки, прискорення оборотності оборотних коштів, підвищення кваліфікації та продуктивності праці персоналу, зниження трудомісткості та матеріаломісткості продукції, удосконалення організації праці та ефективніше використання фінансових ресурсів та інше.

До невиробничих факторів належать постачальницько-збутова та природоохоронна діяльність, соціальні умови праці та побуту тощо [1].

Економісти Л. Донцова та Н. Нікіфорова також розподіляють фактори на залежні й незалежні. До незалежних (зовнішніх) вони відносять стан ринку, ціну та тарифи на паливо, енергію, норми амортизації, систему оподаткування, обсяг та якість природних ресурсів. До залежних (внутрішніх), на їх думку, відносяться обсяг та якість продукції, рівень собівартості та інших затрат, рівень організації праці, економічна зацікавленість працівників та рівень виробництва [1]. Отже, чинники, які безпосередньо впливають на збільшення прибутку підприємства і які воно може контролювати – це внутрішні чинники.

Прибуток підприємства виступає основним джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення його матеріально-технічної бази, забезпечення усіх форм інвестування. Вся діяльність підприємства спрямована на забезпечення зростання прибутку або його стабілізації на певному рівні.

Ряд вище перелічених факторів повинен бути предметом посиленого розгляду та обґрунтування відносно формування прибутку. Без належної уваги до цієї проблеми і кожного фактору зокрема, неможлива ефективна діяльність та прибутковість будь-якого з підприємств.

Отже, прибуток відіграє вирішальну роль в підприємницькій діяльності і є одним з головних показників діяльності підприємства. Він характеризує можливість інноваційного розвитку, реконструкції та модернізації його виробництва. Прибуток визначається як одна з цілей діяльності та розвитку підприємства, результат роботи, мотивація, економічна безпека, кількісна міра успішності підприємства. Важливим моментом є не тільки кількісні показники прибутку, а і його структура, довгостроковість, якість.

Нині в економіці України спостерігається тенденція до значного зниження доходів суб'єктів господарювання, що призводить до зменшення

прибутку чи навіть збитковості багатьох підприємств. Для того, щоб підприємства України в сучасних ринкових умовах працювали стабільно та отримували прибуток, можна запропонувати такі основні чинники його збільшення:

1) Нарощення обсягів виробництва і реалізації продукції.

2) Здійснення заходів щодо підвищення продуктивності праці своїх працівників та застосовування системи участі працівників у прибутках підприємства.

3) Зменшення витрат на виробництво продукції або застосування сучасних методів управління витратами, однією з яких є управлінський облік.

4) Грамотна побудова договірних відносин з постачальниками, посередниками, покупцями.

Список використаних джерел інформації:

1. Романова Т. В., Даровський Є. О. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах [Електронний ресурс]. *Ефективна економіка*: електронне наукове видання. 2015. Вип. 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3976> (дата звернення: 21.10.2019).

Казак О.О.,

*к.е.н., доцент кафедри фінансів та економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

Загоруйко Д. М.,

*добувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Київський університет імені Бориса Грінченка;*

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вітчизняна економіка перебуває на етапі становлення конкурентного середовища, тому даний етап вимагає від українських компаній підбору нових методів і форм ведення конкурентної боротьби, що у комплексі слугує досягненню стійких конкурентних переваг підприємства. Основною умовою при вирішенні складних проблем суперництва є застосування методів та способів, які забезпечують формування адаптивних механізмів та пристосування підприємств до мінливого зовнішнього середовища. Спроможність витримувати конкуренцію на ринку протягом тривалого періоду характеризує така економічна категорія, як конкурентоспроможність підприємства.

В основі забезпечення конкурентоспроможності підприємства лежить економічний механізм, який являє собою комплекс елементів, що врегульовують процес рішень у сфері господарської діяльності підприємства. Для ефективного функціонування даного механізму, необхідно, аби кожен з елементів перебував у постійному взаємозв'язку. Саме тому, вирізняють наступні складові конкурентоспроможності підприємства: безпека, конкурентна перевага, якість. Кожна із складових є взаємопов'язана одна з

одною, а саме: безпека реалізується на підприємстві шляхом технічних регламентів, які встановлюються з боку держави, однак, організації повинні розуміти, що технічне врегулювання не дає гарантії конкурентних переваг, оскільки важливе значення також має якість наданих послуг, адже потенційні клієнти завжди мають вибір, і можуть надавати перевагу аналогічним підприємствам з кращими умовами. Це говорить про те, що підприємство повинне постійно вдосконалювати якість наданих послуг та інші параметри, аби залишатись конкурентоспроможним на ринку.

Забезпечення конкурентоспроможності забезпечується створенням системи менеджменту, що орієнтована на досягнення конкурентоспроможності та базується на економічних законах функціонування ринкових відносин. Менеджмент фінансів у цьому процесі виконує функції підтримки конкурентоспроможності в питаннях використання капіталу виробника. У загальному випадку конкурентоспроможність підприємства створюється такими чинниками:

- високими техніко-економічними параметрами продукції, які сприяють її привабливості для споживачів і збільшенню обсягів її продажу (“стратегія диференціації”);
- перевагами щодо витрат виробництва, тобто нижчою, ніж у конкурентів, собівартістю продукції, завдяки чому досягається більша, ніж у конкурентів, рентабельність капіталу і забезпечується отримання маси прибутку, достатнього для розвитку діяльності (“стратегія переваги щодо низьких витрат”) [2, с. 429-430].

Як засвідчує теорія конкуренції, у кожний конкретний момент підприємство може ефективно будувати власну стратегію забезпечення конкурентоспроможності, спираючись лише на один з видів конкурентних переваг - або на нижчі витрати, приваблюючи покупців відносно дешевим товаром, або на спеціалізацію, приваблюючи покупців товаром високої якості. При цьому поєднати ці види конкурентних переваг зазвичай неможливо, тому що висока якість товару потребує підвищених витрат.

У межах фінансової діяльності нижчі від конкурентів поточні витрати на одиницю товару утворюються в результаті: економії на масштабах виробництва, що здешевлює одиницю продукції; оптимізації джерел фінансування оборотних коштів; моніторингу фінансового стану підприємства з метою забезпечення його кредитоспроможності та своєчасного виявлення негативних тенденцій у стані фінансів і розробки антикризових заходів; контролю грошових потоків підприємства з метою попередження втрат коштів; обґрунтування обсягів довгострокового кредитування, визначення форми та джерел залучення “довгих коштів”, здешевлення вартості кредиту щодо інвестиційних проектів, призначених для зниження поточних витрат виробництва або збільшення обсягів продажу. Забезпечення конкурентоспроможності підприємства за розглянутими стратегіями конкуренції потребує ефективної фінансової роботи із залучення капіталу для реалізації заходів у межах вибраної стратегії [1, с. 20].

Список використаних джерел інформації:

- 1) Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. / Г. І. Філіна. — К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 424 с. : іл. — Бібліогр. : с. 413–416.
- 2) Шаповалова І. В. Конкурентні переваги підприємства: Ретроспективний аналіз трактування термінів [Електронний ресурс]. *Економіка та суспільство* : електронне наукове видання. 2017. Вип. 10. URL: <http://economyandsociety.in.ua/journal-10/17-stati-10/1094-shapovalova-i-v> (дата звернення: 24.10.2019).

Калусенко В.В.,

викладач,

Ірпінський державний коледж економіки та права

МІЖНАРОДНА ПОДАТКОВА КОНКУРЕНЦІЯ, ЯК СКЛАДОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

На сучасному етапі, що пов'язаний з інтеграційними та глобалізаційними процесами, з'явилися нові виклики (загрози), нові умови, які впливають на конкурентоспроможність національної економіки. Однією з таких визначальних умов є міжнародна податкова конкуренція.

Податкова конкуренція не включає фіскальну взаємодію серед урядів унаслідок зовнішніх ефектів громадського продукту, де резиденти однієї країни споживають громадські продукти, які забезпечують сусідні держави. Наприклад, податок на капітал змушуватиме капітал шукати кращої віддачі в альтернативних державах, а податок на дохід змушуватиме мобільних працівників змінювати країну. Оскільки втрата податкової бази однією держави означає вигравш інших держав, то мобільність веде до зовнішніх ефектів серед юрисдикцій.

Глобалізація спонукає до створення транснаціональних фірм з підрозділами в різних країнах. В силу практики оподаткування за джерелом доходу, транснаціональна компанія (ТНК) має мотивацію зсувати прибуток і дохід між своїми територіальними підрозділами, щоб зменшувати свої загальні податкові зобов'язання. Наслідком цього є податкова конкуренція між країнами, а також виклики для податкових служб по всьому світу. Коли країни вибирають свої податкові ставки неодноразово, то може існувати ефект податкового лідерства.

Процесів глобалізації, що відбуваються сьогодні, виступають передумовою розвитку сучасного виду міжнародної конкуренції. Саме завдяки процесам глобалізації відбувається підвищення міжнародної мобільності факторів виробництва, що тягне за собою збільшення чутливості інвестицій і бізнесу до оподаткування, і спонукає уряди держав здійснювати лібералізацію податкового законодавства, змінюючи склад, структуру, механізм справляння на своїй території податків для приваблювання іноземних інвестицій.

Міжнародна податкова конкуренція – це боротьба між державами або їх

об'єднаннями за залучення іноземних інвестицій та перелив мобільних податкових баз, з метою створення привабливого податкового середовища, що сприятиме активізації ділової (підприємницької) активності [1, с.23]

Податкова конкурентоспроможність країни – це здатність (рівень, ступінь) національної податкової системи витримувати міжнародну податкову конкуренцію шляхом створення сприятливого (привабливого) податкового середовища, яке забезпечить суб'єктам можливість підвищувати їх активність і ефективність. [1, с.23]

Для визначення конкурентних переваг країни періодично публікуються загальновизнані рейтинги, що дають можливість інформувати суб'єктів господарювання про умови ведення бізнесу в тій чи іншій державі.

Значна увага до дослідження міжнародної податкової конкуренції свідчить про наукове визнання важливості її впливу на суспільство та економіку окремих держав.

Досить відомим та авторитетним є рейтинг, що складається Світовим банком та аудиторською компанією «PriceWaterHouseCoopers». На основі розрахунку Індексу легкості ведення бізнесу оцінюються податкове навантаження і простота податкового адміністрування.

Сучасні реалії такі, що податкова система України залишається однією з найгірших у світі вже як мінімум протягом останніх семи років. [2]

Одним із важливих завдань міжнародної податкової конкуренції є стимулювання припливу зарубіжного капіталу в певну суверенну податкову юрисдикцію за рахунок належного режиму адміністрування податків, помірних податкових ставок і сприятливих режимів оподаткування. Капітал, що залучається, при цьому поділяється на:

- прямі зарубіжні інвестиції;
- мобільний фінансовий капітал;
- внутрішньофірмові фінансові потоки, пов'язані з переведенням прибутку з однієї податкової юрисдикції в іншу. [2]

Податкова сфера є вагомим складовим елементом формування потенціалу конкурентоспроможності національної економіки, тому до структури зазначених рейтингів входять податкові критерії та індикатори, що дозволяють оцінити рівень розвитку податкової системи та роботу податкової органів окремих країн. Основними індикаторами оцінки конкурентоспроможності податкової системи є: загальна кількість податків та зборів, ставки податку на доходи (прибуток) фізичних та юридичних осіб, рівень податкового навантаження, ефективність діяльності податкового органу, стабільність податкового законодавства. [3]

Конкурентні переваги економіки країни забезпечуються лише на засадах комплексного підходу до розвитку, в рамках якого сфері оподаткування належить важливе місце.

Отже, податкова система України потребує вдосконалення, аби бути інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, та сприяти зростанню економічної активності суб'єктів господарювання, як це є в країнах Європейського співтовариства.

Список використаних джерел інформації:

1. Варналій З.С. Податкова конкурентоспроможність України в умовах глобалізації/Податкова конкурентоспроможність України в умовах глобалізації/Конкурентоспроможність національної економіки: Матеріали XVIII Міжнародної науково-практ. конференції, 4-5 жовтня 2018 р. – К., 2018. – 344 с.
2. [Електронний ресурс]:. – Режим доступу: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/346b4f5fea17c5fc95695118bab1ec67.pdf>.
3. Реформування податкової системи України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://minjust.gov.ua/m/str_11350

Клименко Д. Б.

*доцент кафедри банківської справи та фінансового моніторингу,
Університет ДФС України*

БАНКІВСЬКІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

Банківська система України переживає непрості часи.

Сучасні умови жорсткої конкуренції в банківському середовищі визначають не тільки рівень надаваних послуг а й рівень розробки новаторських технологій та ідей, які спрощують процес взаємодії клієнтів з банком, насамперед йдеться про можливості дистанційного банківського обслуговування.

Наразі можна вже говорити про еволюцію дистанційного банкінгу і розглядати технології інтернет-банкінгу як різновид віддаленого банкінгу.

Сам же Інтернет-банкінг (e-banking) визначають як діяльність банку з надання комплексу послуг щодо дистанційного управління своїми рахунками через Інтернет. Як правило послуги включають:

- інформацію про відкриті банківські продукти, включають платежі в національній;
- платежі в національній і іноземній валюті;
- обмін валют;
- оформлення надання інших послуг (картки, депозити, кредити, тощо)

Україна має великий і стабільно зростаючий Інтернет сектор. За даними Gemius, станом на червень 2019р в Україні є 24,8 млн користувачів Інтернету, (біля 70% дорослого населення користується Інтернетом).

То ж привабливістю Інтернет-банкінгу є розширення кола клієнтів банку через можливість їх обслуговування незалежно від географічного місцезнаходження у будь-якій точці світу.

Очевидним є використання банками Інтернет-технологій на ринку сучасних фінансових послуг як стратегічного інструменту, що дає змогу з мінімальними інвестиціями створювати фінансові продукти при доступності до них через мережу Інтернет.

Нині Інтернет-банкінг розвивається у напрямі диверсифікації банківських послуг та інтеграції банківських послуг і продуктів. Беззаперечним лідером на вітчизняному ринку Інтернет-банкінгу є АТ КБ «Приват-Банк», пропонуючи

широкий спектр послуг для юридичних і фізичних осіб через використання власного «кабінету».

Основна ж перевага Інтернет-банкінгу з позицій клієнта є можливість здійснювати операції 7 днів на тиждень 24 години на добу у будь-якому місці за наявності Інтернету.

Український банківський ринок досяг великого прогресу в цифрових технологіях за останні роки, інвестуючи в онлайн банкінг і мобільні додатки. І це вказує на скору і кардинальну зміну банкінгу.

Наразі можна прогнозувати про пріоритетність мобільного банкінгу, який постійно зростає і вже склав половину всього інтернет-трафіку. Мобільні додатки описують весь можливий функціонал послуг, які банк може надати дистанційно. Таким чином, мобільний банкінг визначаємо, як систему, що дає можливість управляти власними безготівковими коштами за допомогою мобільного телефону (чи смартфона). В банках ця послуга представлена додатками з операційними системами iOS, Android, Windows Phone.

Триває процес активного залучення українськими банками клієнтів до мобільного банкінгу, що підвищить рівень обслуговування за рахунок зручного сервісу, збільшення кількості послуг та знизить їх собівартість.

Разом з тим, необхідно звернути увагу на те, що з появою FinTech і значного кола небанківських компаній (Starbucks, Amazon випускають власні сервіси для приймання платежів в мобільних пристроях, у Facebook через месенджер користувачі можуть робити перекази), вплив банків на ринку фінансових послуг може слабшати.

Виходячи із сказаного, банкам необхідно вирішувати проблеми розробки і впровадження якісно нового програмного забезпечення для взаємодії з клієнтами для забезпечення функції дистанційного фінансового посередництва.

Список використаних джерел інформації:

1. Виговська Л. 100 млрд на рік. Ринок мобільного та інтернет банкінгу в Україні б'є рекорди [Електронний ресурс]/Л. Виговська, М. Оліярник. – 2016. – Режим доступу: <https://biz.nv.ua/ukr/publications/100-mlrd-na-rik-rinok-mobilnogo-ta-internet-banking-u-ukrajini-b-je-rekordi-10867>
2. Шпильовий В. А. Підходи до класифікації банківських послуг // Економіка та держава. – 2016. №1. – С.27-30.

Ковернінська Ю.В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків,
Університет ДФС України
Федина В.В.,
старший викладач кафедри фінансових ринків,
Університет ДФС України

КІБЕРСТРАХУВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ВИД СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

В умовах поширення використання сучасних цифрових технологій дедалі більша кількість установ та організацій у своїй діяльності зустрічаються з

кіберризиками. Зокрема, за даними щорічного звіту «Allianz Risk Barometer on Top Business Risks 2018» [1] серед світових глобальних ризиків друге місце у світі наразі посіли саме кіберризик. Для порівняння лише п'ять років тому їм належало 15-е місце. У зв'язку з неможливістю нівелювати кіберризик та в умовах їх виходу на глобальний рівень, постає гостра потреба у пошуці заходів щодо мінімізації збитків, що виникають в результаті реалізації окресленої групи ризиків. Найбільш прогресивним напрямом в даному аспекті залишається страхування. Саме тому дослідження сучасного стану страхування кіберризиків в національній та світовій практиці вбачається надзвичайно актуальним.

Центральним поняттям кіберстрахування є кіберризик. До основних специфічних характеристик даного поняття, які дозволяють відобразити його економічну сутність, належать наступні:

- об'єктом зазіхань (потенційної втрати) є дані (інформація) (нематеріальні активи), що несанкціоновано видаляються, спотворюються, порушується їх конфіденційність або унеможлиблюється доступ до них (неавторизоване розкриття, зміна або руйнування цифрових активів) [5];

- відносяться одночасно до ризиків ІТ та інформаційної безпеки [4];

- виникають як внаслідок навмисних дій кіберзлочинців (кібератак), так і ненавмисних дій персоналу компанії чи інших осіб або можуть бути результатом збоїв у системі, стихійних лих і т.д.

Врахування таких особливостей дозволило тлумачити кіберризик як різновид ризику, який реалізується внаслідок навмисних або ненавмисних дій третіх осіб по відношенню до технологічних та інформаційних активів та в результаті впливає на конфіденційність, доступність або цілісність інформації або інформаційних систем.

Оскільки профілактика кіберризиків не гарантує повного захисту від них, політика ризик-менеджменту провідних компаній світу обов'язково включає інструменти «пізнього реагування» – страхування від кіберризиків. На відміну від превентивних заходів, страхування дозволяє компенсувати втрати від реалізованої кіберзагрози, якщо її так і не вдалося уникнути [3].

Наразі, кіберстрахування залишається відносно новим поняттям. Найбільш узагальнене розуміння кіберстрахування представлено у визначенні Р. Беме та Г. Шварца, яке виражає його як «передачу фінансового ризику, пов'язаного з мережевими та комп'ютерними інцидентами, третій стороні» [2]. При чому об'єктом кіберстрахування є «майнові інтереси, пов'язані з ризиком втрати конфіденційної інформації, ризиком настання відповідальності за порушення безпеки особистих даних третіх осіб, ризиком сплати штрафних санкцій через таке порушення, недоотримання доходу у зв'язку з перериванням роботи компанії, пошкодження ІТ-інфраструктури компанії тощо» [6, с.486-488].

В Україні, як, власне, і в усій Східній Європі, кіберстрахування тільки набуває свого поширення. Послуги зі страхування кіберризиків стали викликати особливу зацікавленість з боку національних страховиків та клієнтів лише з 2017 року. Саме цей рік ознаменувався серією масштабних кібератак в межах українського інформаційного простору. Проте, основна частина

компаній, які намагаються розпочати діяльність у цьому напрямі, не розробляють універсальних продуктів, а працюють «під клієнта». Такий підхід має ряд складнощів, а саме: оцінка ризиків і формування тарифу, перестраховування ризиків тощо.

Серед факторів, що стримують розвиток кіберстрахування в Україні, слід виділити: невизначеність регулювання відносин у кіберстрахуванні, в т.ч. юридичного статусу цифрових активів; відсутність методик оцінки кіберризиків та систем ризик-менеджменту, адаптованих до потреб цифрової економіки; брак достатньої статистичної та інформаційної бази для проведення актуарних розрахунків, що унеможлиблює встановлення тарифів на продукти кіберстрахування; відсутність потужно капіталізованих страховиків, здатних прийняти такі ризики на страхування; відсутність платоспроможних страхувальників, які можуть придбати дорогу програму страхування від кіберризиків; відсутність державних стандартів та державної фінансової підтримки у цій сфері.

Розвиток національного ринку кіберстрахування потребує тісної співпраці страхових компаній з Департаментом кіберполіції та НКЦПФР (як нового регулятора у страховій сфері) для об'єднання зусиль, спрямованих на моніторинг кіберзагроз та протидію кіберзлочинності. Важливим напрямком є також розвиток мережевої взаємодії національних страхових компаній та страховиків інших країн з метою обміну позитивним досвідом у сфері кіберстрахування.

Отже, проникнення інформаційних технологій в економічні та соціальні процеси зумовило необхідність інноваційних змін на ринку страхових послуг в Україні і, як наслідок, появу нового виду – кіберстрахування. Страхові компанії поки що тільки напрацьовують практику страхування кіберризиків і стандартизованих страхових продуктів не існує. Разом з тим, значна кількість вітчизняних компаній засвідчує, що страхування кіберризиків у сукупності з власними технічними способами захисту куди більш надійніші і, найголовніше, дешевші, ніж цілком самостійний захист. Адаптація страхового ринку до змін, пов'язаних із диджіталізацією економічних суб'єктів, зміною дизайну страхових інструментів, впровадженням цифрових технологій в організацію ринку страхових послуг і розвиток кіберстрахування, сприятиме підвищенню якості страхового захисту як на рівні особи, підприємства чи галузі, так і на рівні держави в цілому.

Список використаних джерел інформації:

1. Allianz Risk Barometer Top Business Risks 2018. Allianz SE and Allianz Global Corporate & Specialty SE survey. URL: <https://www.agcs.allianz.com/insights/white-papers-and-case-studies/allianz-risk-barometer-2018/>.
2. Böhme R., Schwartz G. (2010) Modeling cyber-insurance: towards a unifying framework. WEIS. URL: http://econinfosec.org/archive/weis2010/papers/session5/weis2010_boehme.pdf
3. Как компании страхуют киберриски в Украине. URL: <https://delo.ua/special/kak-kompanii-strahujut-kiber-riski-v-ukraine-3474/>

4. Кужелев М. А., Шакура О. А., Вайсери Л. М. Предпосылки формирования механизма государственного регулирования системы коммерческого страхования // Бизнес Информ. 2014. № 1. С. 32–37.

5. Нагайчук Н., Третяк Н., Ткаленко О. Страхування в системі управління кібер-ризиками підприємства в умовах цифрової економіки. Фінансовий простір. 2019. №1(33). С. 97–111.

6. Приказюк Н. В. Страхова система України: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: Логос, 2017. 611 с.

Кожем'яко Н.В.,

*к.пед.н., Ірпінський державний коледж
економіки та права*

Бовкун М.В.,

*студентка 3 курсу, Ірпінський
державний коледж економіки та права*

РОЗВИТОК ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ

Після того, як Україна перейшла до ринкової економіки конкуренція почала зростати, і саме через це перед підприємствами постало завдання пошуку вже нових шляхів забезпечення довгострокового існування та успіху. Запорукою досягнення успіху в боротьбі з конкурентами є реалізація інноваційних проектів.

Питанням вивчення та впровадження методології управління проектами присвячено наукові праці таких вітчизняних і зарубіжних учених: С.Д. Бушуєва, Н.С. Бушуєвої, І.В. Чумаченка, В. Верби, В. Рача, Н. Чухрай, Р. Фещура, Л.О. Збаразької, Л.В. Ноздріної, Л.П. Батенко, К. Грея, Е. Ларсона, Р. Арчибальда та багатьох інших [1;4].

У сучасних умовах уміння управляти проектами є вимогою часу.

Дивлячись на те, що в Україні йде поглиблення ринкового механізму функціонування і регулювання суспільного розвитку, з'являється мета - навчити майбутніх спеціалістів-економістів користуватись моделями, методами і технічними засобами розробки і здійснення проектів, що відповідають ринковим умовам економіки.

З початком 90-х років Україна увійшла у «світ управління проектом» і стала повноправним членом товариства проектного менеджменту.

Проектний менеджмент (управління проектами) — процес управління командою, ресурсами проекту за допомогою спеціальних методів та прийомів з метою успішного досягнення поставленої мети. Класично найважливішими параметрами у процесі управління проектом вважають виконання роботи у заданих обсягах, вчасно і в межах виділених коштів [4].

Управління проектами відноситься до спеціальностей, за якими проводяться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук.

Так, Постановою Кабінету Міністрів України № 507, що прийнята 1997

році, в Україні було введено нову навчальну спеціальність – «Проектний менеджмент».

В 2005 році Наказом Міністерства освіти України № 363 спеціальність «Проектний менеджмент» було перейменовано на «Управління проектами».

На сьогоднішній день у вищих навчальних закладах України за спеціальністю «Управління проектами» здійснюється підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» та «магістр».

Поряд із цим в українських вузах на ряді спеціальностей таких як «Менеджмент організацій» та «Державна служба» здійснюється навчання та підготовка фахівців за спеціалізацією «Управління проектами».

Управління проектами – одна з дисциплін, що належить до тих, які створюють основну базу знань, необхідну для ефективної підготовки фахівців з менеджменту та ІТ – технологій.

Поряд із активним розвитком та впровадженням технологій управління проектами у бізнесі та освіті на державному рівні для управління національними проектами в Україні 30 червня 2010 року створено Державне агентство України з управління національними проектами.

Державне агентство України з управління національними проектами є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України.

Управління проектами, як управління змінами, є досить розвинутою сферою теорії управління, результати досліджень в якій знаходять широке застосування на практиці [2, с.4].

Слід зазначити, що сфера державного управління є однією з пріоритетних щодо використання методів і прийомів проектного менеджменту.

Впровадження проектного менеджменту сприятиме активізації участі представників громадянського суспільства, що сприятиме легітимності, двосторонньому обміну досвідом, покращить інформованість і взаєморозуміння.

Отже, проектний підхід визнаний в європейських країнах, які успішно провели реформування системи місцевого самоврядування та територіальної організації влади, як ефективний метод реформування системи надання адміністративних послуг. Зазначений підхід забезпечує формування оптимальної гнучкої організаційної структури та взаємодії органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Список використаних джерел інформації:

1. Багашова Н.В. Світові та вітчизняні тенденції розвитку управління проектами / Н.В. Багашова // Ефективна економіка. – 2015. – № 6.
2. Балашов В. Г. Механизмы управления организационными проектами / В. Г. Балашов, А. Ю. Заложнев, Д. А. Новиков. – М.: ИПУ РАН, 2003. – 84 с.
3. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. Управління проектами. — К., 2003; Костюк Г.В., Деренська Я.М. Актуальність формування системи управління проектами у фармації в умовах впровадження Належної Виробничої Практики // Фармацевтичний журнал. — № 2. — 2007;

4. Шишковський С.В. Проекти і програми як інструменти розвитку підприємств / А.І. Якимів, В.Ю. Самуляк, С.В. Шишковський // Вісник Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова. Серія «Економіка». – Одеса : Гельветика, 2013. – Т. 18. – Вип. 2/1. – С. 231–235.

Козій Н.С.,
*к.е.н, доцент кафедри фінансових ринків,
Університет ДФС України*

ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ВЕКТОРА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Для сталого розвитку фінансового ринку України все більшого значення набуває ефективна діяльність небанківських фінансових посередників, зокрема інститутів спільного інвестування.

Інститути спільного інвестування покликані виконувати основні функції фінансового посередництва щодо трансформації заощаджень в інвестиції, забезпечувати фінансову систему довгостроковими фінансовими ресурсами, а на більш високому рівні – збільшувати потужність фінансового ринку й розширювати його ємність, підтримувати стійкість національної фінансової системи, сприяти підвищенню вартості національного капіталу.

На сьогоднішній день, розвиток фінансового сектору відбувається в умовах адаптації законодавства України до вимог директив ЄС та імплементації Угоди про Асоціацію у частині ринків фінансових послуг.

Вивчення проблематики діяльності інститутів спільного інвестування в умовах переходу до нового євроінтеграційного простору, продемонструвало обмеженість наукового та дослідного матеріалу, що переконливо свідчить про актуальність теми.

Зрозуміло, що норми європейського законодавства не можуть бути просто скопійовані в українські закони. Це має як об'єктивні, так і суб'єктивні причини. Насамперед, суттєво відрізняються макроекономічні умови в яких функціонують вітчизняні ІСІ у порівнянні з європейськими. Ця різниця нівелюватиме весь ймовірний позитив від імплементації європейського законодавства [1, с.67]. Окрім того, як неодноразово засвідчував досвід України, в процесі імплементації зарубіжного законодавства доволі часто виникає питання і про готовність вітчизняного ринку працювати за цивілізованими правилами.

Проаналізувавши основні тенденції розвитку інститутів спільного інвестування, в умовах посилення волатильності на фондових ринках наприкінці 2018 року, дохідність інвестиційних фондів в Україні понизилася, однак у низці секторів залишалася позитивною, а підсумки року показали приріст вартості інвестицій майже в усіх секторах ІСІ за типами та класами фондів. При цьому чистий притік до відкритих інвестиційних фондів в Україні у річному вимірі навіть прискорився, хоча 4-й квартал продемонстрував сповільнений порівняно з 3-м відтік, що корелювало з європейськими

тенденціями у цей час.

Таким чином, попри усі виклики, чисті активи як відкритих фондів, так і всіх ІСІ в цілому у 2018 році зросли. У секторі венчурних ІСІ зберігався тренд збільшення частки та кількості корпоративних фондів, на відміну від пайових, що відображало відповідний попит з боку інвесторів. Це забезпечило як подальше кількісне зростання цього сектору, а разом із ним – і індустрії фондів у цілому, так і збереження сталої висхідної динаміки активів в управлінні [2].

Для розширення інвестиційної діяльності ІСІ в Україні, необхідна виважена політика з боку держави, щодо розвитку фінансових інститутів такого типу та захисту їхньої діяльності від негативного зовнішнього впливу в умовах фінансової глобалізації. Ключовими напрямками, які мають значні перспективи для розвитку індустрії спільного інвестування можуть стати запровадження нових фінансових інструментів, зокрема інфраструктурних облігацій, довгострокових державних облігацій, індексованих на інфляцію, а також похідних – для хеджування ризиків.

Основними напрямками активізації діяльності ІСІ повинно стати: підвищення ефективності державного регулювання інвестиційної діяльності; посилення державного контролю над цільовим використанням централізованих інвестицій; забезпечення фінансування стратегічних пріоритетних для розвитку галузей і виробництв; удосконалення законодавства і формування гнучкої системи управління інвестиційним процесом; розвиток інноваційних форм бізнесу; спрямування фінансової системи на диверсифікацію та пошук нових ресурсів для інвестицій; стимулювання зростання доходів населення і пошук засобів трансформації національних заощаджень в інвестиції; використання широкого спектру засобів активізації притоку інвестицій.

Важливим аспектом залишається також підвищення фінансової грамотності населення, що потребує спільних зусиль державних органів та учасників ринку.

Таким чином, активізація інвестиційних процесів в Україні, зважаючи на євроінтеграційний вектор розвитку, можлива за умови розробки єдиної дієвої політики формування ресурсної бази, яка б включала механізм її створення та використання у відповідності зі стратегією розвитку в майбутньому. Ключовою платформою має стати взаємоузгодженість законодавчої площини, яка в майбутньому регламентуватиме вкладення інвестиційного ресурсу в найбільш пріоритетні напрямки стратегічного розвитку країни.

Список використаних джерел інформації:

1. Бороденко Т.М. Корпоративні інвестиційні фонди: пріоритети розвитку і підвищення ефективності // Т.М.Бороденко / ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана». Дисертація. – Київ. – 2019.– С.67.

2. Офіційний сайт УАІБ. Аналітичний огляд діяльності ринку управління активами за 4 квартал 2018 року. [Електронний ресурс].– Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/files/articles/2749/71/2.%20Q4%202018%20&%20FY%202018_CII.pdf

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ

Виникнення і розвиток системи корпоративного контролю є результатом ринкових трансформацій, який супроводжується змінами організаційно-правових форм колишніх державних підприємств. Саме як наслідок масової приватизації промислових підприємств наприкінці минулого століття утворився національний корпоративний сектор. Домінуючою організаційно-правовою формою стали акціонерні товариства. Необхідність виживання та розвитку в нових економічних умовах потребувала формування принципово нової системи економічних відносин, а також забезпечення балансу інтересів зацікавлених сторін. Вирішення цієї проблеми неможливо без формування ефективної системи корпоративного контролю в країні.

Корпоративний контроль – це специфічна форма контролю, що виражається достатньою кількістю прав в акціонерному товаристві, забезпечує постійний вплив на прийняття стратегічних і тактичних рішень, а також забезпечує належний захист прав інвесторів, надійну систему функціонування та прозорість діяльності корпорації з метою представлення достовірної інформації зацікавленим особам, захисту й збереженню цінних ресурсів і вкладеного капіталу [1].

Побудова системи корпоративного контролю передбачає наявність наступних структурних елементів [2]:

- суб'єкти корпоративного контролю;
- об'єкти корпоративного контролю;
- інструменти корпоративного контролю.

Суб'єкти корпоративного контролю – це сукупність фізичних та юридичних осіб, які мають законне право та можливість здійснювати систематичний моніторинг та коригувальний вплив на об'єкти корпоративного контролю на основі використання комплексу методів і моделей стратегічного й тактичного управління з урахуванням інтересів усіх зацікавлених сторін (стейкхолдерів).

Об'єкти корпоративного контролю – це напрямки моніторингу інтересів, які визначено суб'єктами корпоративного контролю задля впровадження певних коригувальних заходів. Тобто саме система об'єктів корпоративного контролю дозволяє певною мірою розв'язати конфлікт інтересів зацікавлених сторін і забезпечити ефективний розвиток корпоративної структури.

Інструменти корпоративного контролю – це комплекс методів і моделей стратегічного, тактичного й оперативного управління, які використовуються суб'єктами корпоративного контролю задля впровадження певних коригувальних заходів на об'єкти корпоративного контролю.

Система корпоративного контролю – це складова системи корпоративних

відносин, яка призначена для збалансування інтересів її учасників у процесі їх участі в корпоративній діяльності, основними підсистемами якої виступають системи зовнішнього та внутрішнього контролю, включаючи підзвітність та комунікації.

Корпоративний контроль має у своїй основі три фундаментальних економіко-соціальних складові – владу, власність і можливість розпорядження доходами корпоративної структури, сполучених між собою певною причинно-наслідковою залежністю [3]. Тобто корпоративний контроль базується на приватній власності індивідуума, його адміністративній владі й можливості розпоряджатися доходами корпорації, але реальних джерел контролю набагато більше (рис. 1).

Рис. 1. Підгрунття корпоративного контролю

Джерело: [3; 4].

Підсумовуючи вище викладене, можна дійти висновку, що корпоративний контроль – це управлінська функція, яка полягає в спроможності зацікавлених суб'єктів корпоративних відносин здійснювати постійний вирішальний вплив на прийняття тактичних і стратегічних рішень корпоративного товариства, розпоряджатися капіталом і майном товариства на підставі майнових чи власних повноважень з метою досягнення зацікавленими суб'єктами корпоративних відносин і товариством у цілому визначених цілей.

Список використаних джерел інформації:

1. Кужелєв М.О. Концептуальні основи розвитку корпоративних відносин: монографія / М.О.Кужелєв. – Донецьк: ТОВ «Східний видавничий дім», 2012. – 260 с.
2. Кужелєв М.О. Корпоративний контроль: методологія дослідження, фінансовий аспект та моделі формування / М.О. Кужелєв // Финансы, учет, банки: Сборник научных трудов. – Выпуск №1 (18). – Донецьк: ДонНУ, ТОВ «Норд Комп'ютер», 2012. – С. 24–34.
3. Кужелєв М.О. Корпоративний контроль інсайдерської ренти / М. О. Кужелєв, І. Г. Брітченко // Науковий вісник ПУЕТ. – № 1 (56) / 2014. – Полтава: ПУЕТ, 2014. – С. 281–285.
4. Нечипоренко А. В. Світовий досвід корпоративного управління та можливість його імплементації у вітчизняну практику / А.В. Нечипоренко, К.В. Ковальова // Проблеми розвитку потенціалу підприємства в глобальних економічних умовах : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 12 листопада 2018 р.). – К.: НАУ, 2018. – С.150–152.

Коваленко Ю. М.,
д.е.н., професор, професор кафедри фінансових ринків,
Університет ДФС України,
Коваленко І. І.,
здобувачка II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України

СУЧАСНІ ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ

Важливими стратегічними пріоритетами України є забезпечення високих темпів соціально-економічного зростання та підвищення рівня життя населення. Залучення прямих іноземних інвестицій (далі – ПІІ) у достатніх обсягах є визначальною передумовою успішного розвитку економіки держави та важливим індикатором умов економічної діяльності. Саме тому виникає необхідність зосередити увагу на питаннях прямого іноземного інвестування. Завдяки інтенсивним інвестиційним потокам можна підвищити ефективність функціонування національної економіки. Крім того, надходження ПІІ в національну економіку – важливий елемент подальшого розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та являється одним з показників ступеня інтеграції країни в світове господарство. У країнах з економікою, що розвивається, збільшення обсягу прямих іноземних інвестицій на 1 % призводить до додаткового збільшення доходу на одну особу на 0,8 % [1].

Дослідженню аспектів залучення і використання ПІІ присвячені праці таких вчених, як І. Бланк, Л. Борщ, О. Вовчак, В. Герзанич, Б. Губський, Ю. Коваленко, І. Лютий, Т. Майорова, А. Пересада, Л. Свистун, В. Федоренко, С. Хаймер та інші.

Мета дослідження полягає в аналізі прямих іноземних інвестицій в економіці України та визначенні передумов необхідності їх залучення.

У світовій практиці розрізняють дві форми прямих іноземних інвестицій: 1) злиття та поглинання (англ. M&A - Merge and acquisition); 2) інвестиції у створення нових підприємств, так звані інвестиції «Грінфілд» (від англ. green – зелений, field – поле) [2].

Оскільки прямі іноземні інвестиції передбачають наявність контролю над бізнесом та часто пов'язані із володінням матеріальними активами, такими як обладнання, споруди чи інша нерухомість, то ПІІ буде набагато складніше вивезти чи розпродати. Таким чином, прямі інвестори можуть бути більш зацікавленими у продовженні діяльності свого міжнародного бізнесу та менш схильними до виведення активів за появи перших ознак небезпеки. Приклад фінансової кризи в Азії у 1998 р. найкращим чином засвідчує, що внаслідок девальвації місцевих валют та скорочення операційних витрат на ведення бізнесу, багато компаній з іноземним капіталом не лише не починали виводити свої активи, а навпаки, спромоглися підвищити конкурентоспроможність своєї продукції та зміцнити позиції на зовнішніх ринках, підтримавши, таким чином, економіку постраждалих держав [3, С. 13].

Суттєвий негативний вплив на обсяги ПІІ в Україну спричинила глобальна економічна криза 2007 – 2009 рр. та гібридна війна проти України,

що була розпочата у 2014 р. У 2009 р. спостерігається значне скорочення обсягу залучень на 6097 млн дол. Починаючи з 2010 р. відбувається поступове покращення ситуації, завдяки приросту ПІІ. Впродовж 2013 - 2014 рр. прослідковується несприятливе становище через стрімке падіння обсягу залучених ПІІ. Також, значення на кінець 2017 р. скоротилося відносно 2016 р. на 1082 млн дол. У 2018 р. прослідковується позитивна динаміка щодо збільшення обсягу прямих іноземних інвестицій на 668 млн дол. Впродовж останніх 13 років найбільший приріст ПІІ прийшовся на 2008 р. Незважаючи на стрімкі коливання обсягу залучень, у 2012 р. розмір ПІІ найбільш наблизився до останнього максимального значення. При тому, за останні 6 років країна не досягла такого значного розміру приросту іноземних залучень [3].

Нині Україна залишається привабливою для інвестицій та не знаходиться осторонь світових процесів, є достатньо інтегрованою у світове господарство і порушення макростабільності на зовнішніх ринках має свій відголос в Україні [4, С. 154; 5, С. 86].

За допомогою збільшення обсягу залучених ПІІ відбувається розвиток підприємств, організацій, що призводить до ефективнішого розвитку економіки, введення виробництвом у дію новітніх технологій, збільшення якості виготовленої продукції, яка може продаватися не лише у межах країни, а й виходити на світовий ринок.

Список використаних джерел інформації:

1. Хорошковський В. І. Інвестиційна потреба лібералізації та розвитку / В. І. Хорошковський, В. В. Юрчишин // Статистика України. – 2002. – Вип. 1. – С. 23–26.
2. Федоров Р. Як залучати прямі іноземні інвестиції: практ. посіб. [для українських міст та районів] / Федоров Р., Осовець О. – К.: ПРООН, 2013. – 320 с.
3. Штепенко К. П. Аналіз прямих іноземних інвестицій в економіку України та передумови необхідності їх залучення [Електронний ресурс] / К. П. Штепенко, О. Ю. Забураєва // Ефективна економіка. – 2019. – № 5. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2019/36.pdf.
4. Коваленко Ю. М. Диспропорційність вкладень іноземних інвесторів у галузі та регіони України / Ю. М. Коваленко, І. А. Скуратівська // Збірник наукових праць НУДПСУ. – 2011. – № 2. – С. 153 – 161.
5. Коваленко Ю. М. Фінансові інструменти в сучасному вимірі / Ю. М. Коваленко // Науковий вісник НУДПСУ. – 2010. – № 2. – С. 84 – 90

Ліснічук О. А.,

*к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л.Тарангул,
Університет ДФС України*

ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ СТІЙКОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ

Банкрутство сотень фінансових інститутів не тільки в країнах, що розвиваються, але і у розвинених країнах надають дестабілізуючий вплив на

національні економіки та можуть призводити до фінансових і економічних криз. Для України, що інтегрується в міжнародне співтовариство, стійка фінансова система стає основою вирішення цих завдань.

У зв'язку з цим до числа надзвичайно актуальних проблем теорії і практики слід віднести формування моделі стійкої фінансової системи. В такому випадку пошук критеріїв, індикаторів, інструментів, що дозволяють виявити приховані дестабілізуючі процеси, намітити шляхи подолання кризових явищ, зміцнення стійкості фінансової системи, стає найважливішим народногосподарським завданням.

Зазначена проблема є надзвичайно складною – для її вирішення потрібне проведення серйозних фундаментальних досліджень. Складність визначається тим, що фінансова система – це комплексне поняття, яке включає сукупність найважливіших підсистем, таких як кредитно-банківська, платіжна, валютна, бюджетно-податкова та ін.

Ці підсистеми, будучи взаємопов'язані і перебуваючи у взаємодії, впливають як одна на одну, так і в цілому на фінансову систему, що вимагає відповідної оцінки з метою визначення об'єктивного стану національної фінансової системи.

На даний момент у фінансовій науці не існує загальноприйнятої методики оцінки стабільності національної фінансової системи. Підходи різних дослідників до розгляду даної проблеми відрізняються один від одного кардинальним чином (стійкість фінансової системи може оцінюватися на основі одного або кількох критеріїв; з використанням експертних оцінок або формалізованих кількісних методів; на підставі фактичних або прогнозованих значень застосовуваних критеріїв та ін.).

До питань, що стосуються методики оцінки фінансової системи держави, зверталися в останні роки І.В. Белова, С.В. Башлай, І.І. Голуш, Дадашова П.А. О.В. Коваленко, І.І. Кавецька, В.І. Міщенко, О.І. Кіреєв, М.М. Шаповалова, С.А. Якубовський, Т.А. Родіонова, О.І. Фарина та ін.

Найчастіше в роботах вітчизняних вчених ця проблема розглядається досить вузько. При цьому основна увага приділяється не комплексній оцінці стійкості фінансової системи в цілому, а аналізу стійкості окремих, менших за масштабом підсистем.

Тенденції посилення інтенсивності виникнення фінансових криз, які сформувалися на початку 90-х років і в наш час не втратили свого загрозливого впливу, сприяли тому, що у більшості розвинутих країн світу активно розпочалась робота з розбудови систем оцінки і моніторингу стійкості фінансової системи. Зокрема, проводиться моніторинг стійкості фінансової системи у центральних банках Франції (Financial Stability Review), Швеції (The Financial Stability Report), Норвегії (The Norges Bank report on financial stability), Фінляндії (The Bank of Finland's financial stability analysis), Іспанії (The Banco de Espana's Estabilidad Financiera), Великобританії (The Bank of England Financial Stability Report). У цих дослідженнях основними об'єктами спостережень та аналізу є показники макроекономічного розвитку країни і оцінка впливу екзогенних факторів на стан економіки; стан фінансового та банківського

сектору і оцінка ризиків, що виникають внаслідок інтеграції у світові фінансові ринки [1, с. 4].

Дані методики спираються у своїй принциповій основі на методичні підходи, сформульовані міжнародними фінансовими організаціями. Серед них можна виділити підходи, засновані на рейтинговій оцінці, на обчисленні різних індексів.

Індекс формується на основі трирівневої системи об'єктивних індикаторів. Кожен індикатор першого рівня спирається на кілька індикаторів другого рівня, які, у свою чергу, спираються на кілька індикаторів третього рівня. До індикаторів першого рівня належать: фінансовий ринок, зростання і розвиток, виробнича підтримка, сервісна підтримка, загальні умови розвитку фінансового ринку [3].

У таблиці 1 показаний базовий набір індикаторів фінансової стійкості депозитних установ, що застосовується при оцінці фінансового сектора в межах ПОФС [2].

Таблиця 1

Базовий набір індикаторів фінансової стійкості

Достатність капіталу	• власний капітал для розрахунку достатності • капітал першого рівня до активів, зважених на ризик
Якість активів	• питома вага проблемної заборгованості в кредитному портфелі • проблемна кредитна заборгованість за мінусом спеціального резерву за активами, що піддані кредитному ризику • питома вага кредитів різним секторам у кредитному портфелі • великі ризики по відношенню до власного капіталу
Прибуток і рентабельність	• рентабельність активів • рентабельність власного капіталу • процентна маржа • непроцентні витрати до сукупного доходу
Ліквідність	• відношення ліквідних активів до активів • відношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань
Чутливість до ринкових ризиків	• дюрація активів (середньозважений термін до погашення активів) • дюрація зобов'язань (середньозважений термін до погашення зобов'язань)

Слід зазначити, що на сьогоднішній день Міжнародний валютний фонд (МВФ) також спрямовує свої дослідження на розробку методики оцінки фінансової системи окремої держави. МВФ розробила свою методику оцінки, в основі якої лежить вивчення 12 основних показників.

Рейтингова методика лежить в основі методики, яку рекомендують для використання фахівці НБУ.

Таким чином, аналіз і узагальнення існуючих індикаторів оцінки стійкості фінансової системи дозволили виділити їх негативні сторони. Зокрема, використовувані у зарубіжній і вітчизняній практиці методики оцінки стійкості фінансової системи неоднорідні і в основному орієнтовані на аналіз фінансової стійкості. Кожна з них носить вузьку цільову спрямованість: в кращому випадку розглядається оцінка окремих підсистем фінансової системи, окремих ринків, інститутів фінансової системи.

Список використаних джерел інформації:

1. Організаційно-методичні підходи до запровадження в НБУ системи оцінки стійкості фінансової системи: інформаційно-аналітичні матеріали / за ред. В.І. Міщенко, О.І. Кіреєва, М.М. Шаповалової. Київ: Центр наукових

досліджень НБУ. 2005. 97 с.

2. Ліснічук О.А. Сучасні теоретичні підходи до оцінки стійкості фінансової системи країни / Ліснічук О.А. // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог: Вид-во НаУОА, березень 2019. № 12 (40). С. 124–131.

3. Фарина О.І. Сучасні підходи до оцінки стабільності фінансової системи країни / О.І. Фарина, П.А. Дадашова // Тернопільський національний економічний університет; редкол. В. А. Дерій (голов.ред.) та ін.. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”. 2015. Том 20. С. 210-217.

Луніна І.О.

*д.е.н., професор, ДУ “Інститут економіки
та прогнозування НАН України”*

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Спроможність уряду успішно виконувати свої зобов’язання залежить від надійності та стійкості податкових надходжень до бюджету країни. Основним джерелом державних доходів в Україні та країнах ЄС є податок на додану вартість (ПДВ). В Україні, попри високі за міжнародними мірками показники бюджетних надходжень, що у 2017-2018 рр. становили 10,5% ВВП та забезпечували 38% податкових доходів зведеного бюджету, ПДВ є об’єктом серйозної критики, що пов’язано як із випадками ухилення від сплати податку та мінімізації податкових зобов’язань суб’єктами господарювання, так і корупційністю його бюджетного відшкодування [1], [2]. У 2018 р. бюджет України недоотримав майже 10 млрд. грн. ПДВ, хоча основні макроекономічні показники (реальний ВВП, індекси споживчих цін та цін виробників промислової продукції) перевищували ті, що були враховані при формуванні бюджету.

Актуальним для України та багатьох країн світу є оцінка втрати доходів бюджету від ПДВ. Сучасним інструментом такої оцінки є показник податкового розриву (tax gap) [3], що дає можливість оцінити різницю між фактичними доходами й тими, котрі могли бути зібрані за умови застосування стандартної ставки ПДВ (в Україні 20%) до обсягу потенційної бази оподаткування (витрат на кінцеве споживання). Проте, існує значна різниця між обсягами недоотриманих доходів від податку в різних країнах світу.

В Україні у 2012-2014 рр. за нашими оцінками недоотримання надходжень ПДВ сягало від 39,6 до 49,5% потенційних доходів або від 6,2 до 8,2% ВВП. У 2016-2017 рр. цей показник зменшився відповідно до 34,5 та 31,9% потенційних надходжень або приблизно 5% ВВП. У 2015 р. податковий розрив з ПДВ становив 42,3% потенційних надходжень, тоді як у середньому по країнах ЄС – 12,8%) [4, С.25]. Найгірший показник серед країн ЄС дорівнював 37,2% (у Румунії), найкращий – менше 4% (у Іспанії та Хорватії).

До важливих факторів, що впливають на показники податкових надходжень, безумовно, належать податкові пільги, наявність яких формує законодавчий податковий розрив. В Україні основна частина пільг припадає саме на ПДВ (у 2015 рр. – більше 90%, у 2017-2018 рр. – 69%). Пільги з ПДВ не тільки призводять до прямої втрати бюджетних надходжень, але і створюють передумови для організації схем ухилення від податку або отримання його незаконного бюджетного відшкодування. І хоча обсяги втрат державного бюджету від пільг з ПДВ у 2017-2018 рр. зменшилися до 0,6-0,7% ВВП порівняно із 2,5% у 2015 р., пільги залишаються серйозним фактором ризику для доходів бюджету.

Інша причина втрати бюджетних надходжень ПДВ пов'язана із адмініструванням податку, недоліки якого не забезпечують попередження випадків використання тіньових схем та ухилення від сплати податку, а отже – призводять до виникнення адміністративного податкового розриву. Його обсяг є різницею між загальною сумою податкового розриву по ПДВ та сумою отриманих підприємствами пільг (сумою втрати доходів бюджету від податкових пільг).

Слід звернути увагу на те, що зменшення показника недоотриманих доходів з ПДВ у 2017 р. до 31,9% потенційних надходжень, відбулося, перш за все, завдяки суттєвому звуженню податкових пільг (законодавчого податкового розриву) до 3,90% потенційних надходжень порівняно із 16,3% у 2015 р.

Як свідчать результати наших оцінок, головним фактором втрати бюджетних надходжень з ПДВ, на який у 2016-2017 рр. припадало 28% потенційних надходжень або близько, є недоліки податкового адміністрування.

За висновками західних експертів, зниження ставки ПДВ не вирішує проблему ухилення від його сплати, оскільки залишається зацікавленість у приховуванні доходів від податку на прибуток та на доходи фізичних осіб [5, С.12]. Зменшення тіньових оборотів потребує вдосконалення підходів до податкового адміністрування, зокрема, на основі запровадження одночасного контролю за правильністю розрахунку і сплати ПДВ та податку на прибуток, а також активного використання заходів обміну інформацією між фінансовими службами різних країн.

Оскільки за тіньових оборотів ухилення підприємств від ПДВ відбувається у наслідок заниження створюваної ними доданої вартості, до втрат державних доходів слід також відносити суми несплачених інших податків та зборів – податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб, а також єдиного соціального внеску до Пенсійного фонду України.

Отримані оцінки втрати бюджетних надходжень ПДВ виявляють резерви збільшення податкових доходів, які у сучасних умовах є надзвичайно необхідними для фінансування нагальних потреб обслуговування та погашення державного боргу, розвитку національної економіки, підвищення добробуту населення, забезпечення стійкості державних фінансів України.

Список використаних джерел інформації:

1.Заміна ПДВ чи краще адміністрування? / Німецька консультативна група, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Київ, 2004.

2.Бутенко Т. В. Переваги та недоліки використання різних форм оподаткування в Україні [Електронний ресурс] / Т. В. Бутенко, В. В. Бутенко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2017. – № 4 (32). – С. 28-36

3.Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU-27 Member States. Warsaw, July 2013.

4.Poniatowski G., Bonch-Osmolovskiy M., Belkindas M.Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2017 Final Report. Warsaw, 2017.

5.Eine rückblickende Bewertung der Bestandteile des EU MwSt-Systems. – Institut für Steuerstudien, 2011.

Мазіна О.І.,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Університет ДФС України*

СКЛАДОВА ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНОСТІ БУХГАЛТЕРІВ

Бухгалтерський облік, як інформаційна система, є надзвичайно важливою складовою знань про суспільство, його стан, загрози та потенційні можливості як на мікро-, мезо- та макрорівнях, так і в глобальних масштабах, що дозволяє його представникам вчасно приймати правильні економічні рішення. Розуміючи надзвичайну важливість інформації, що генерується системою бухгалтерського обліку, міжнародною спільнотою було напрацьовано ряд засобів, які запобігають ризикам її недостовірності як у процесі формування так і у процесі контролю. Однак, досвід показує, що напрацьований інструментарій не гарантує уникнення загроз інтересам інвесторів та суспільним інтересам. Така ситуація дозволяє стверджувати, що у процесі формування і контролю інформаційного забезпечення прийняття рішень, що генерується системою бухгалтерського обліку не враховуються важливі фактори, дія яких і спричиняє негативні наслідки для усього суспільства.

У цьому складному процесі найменша увага приділяється людському фактору - свідомого чи несвідомого впливу на інформацію, що генерується системою обліку та звітності, а саме уваги до фахівців з бухгалтерського обліку та аудиту. На сучасному етапі все більша увага зосереджується на компетентності фахівця, який застосовує власне професійне судження для відображення інформації в системі бухгалтерського обліку та фінансовій звітності. Розуміння світовою професійною спільнотою надзвичайної важливості інформації, що генерується обліковою системою та відображається у звітності, спричинило до створення цілого ряду міжнародних професійних організацій, призначених розробляти та впроваджувати найбільш досконалі стандарти бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аудиту, а також освітні стандарти для фахівців, які займаються бухгалтерським обліком і контролем. Адже професійність бухгалтера є основоположним фактором довіри до інформації бухгалтерського обліку та звітності і, водночас, запорукою досягнення її соціальної місії.

Підтвердженням високого рівня знань і навичок в бухгалтерському

обліку є кваліфікації AICPA (Американський інститут дипломованих публічних бухгалтерів), CIMA (Chartered Institute of Management Accountants), ACCA (Асоціація присяжних сертифікованих бухгалтерів). Присвоєння таких кваліфікацій засвідчує здатність дипломованого (сертифікованого) бухгалтера працювати у сфері обліку і фінансів будь-якого бізнесу. Роль об'єднуючої професійної організації взяла на себе Міжнародна федерація бухгалтерів (МФБ) - International Federation of Accountants (IFAC). IFAC розробляє міжнародні стандарти освіти (МСО), які базуються на концептуальній основі гармонізованих в глобальних масштабах для задоволення дедалі зростаючих міжнародних вимог, що висувуються до бухгалтерської професії як з боку бізнесу або освіти, так і з боку організацій державного сектору. Всі організації – члени МФБ мають дотримуватися освітніх стандартів у процесі фахової підготовки кваліфікованих професійних бухгалтерів, а також забезпечувати їхній постійний професійний розвиток [1, 2].

В документах, які розробляє IFAC встановлюється і універсальне тлумачення терміну професійного бухгалтера, як фахівця, діяльність якого є гарантією успішного використання усіх розроблених стандартів, не залежно від національних, законодавчих та галузевих особливостей: «Професійний бухгалтер - це особа, яка, завдяки формальній освіті та практичному досвіду, є експертом у сфері бухгалтерського обліку, що демонструє і підтримує компетентність, відповідає кодексу етики, дотримується високих професійних стандартів і діяльність якої регулюється через професійну організацію бухгалтерів або інший механізм регулювання».

Професійність бухгалтера формується шляхом проходження декількох етапів становлення фахівця: початок розвитку, процес розвитку, розвинена особа і етап безперервного розвитку, що досягається навчанням протягом всього життя для підтримки належного професійного рівня. На кожному з цих етапів встановлюються свої вимоги як до професійних знань та етики, так і до практичного досвіду. При цьому умови входження в початковий етап розвитку фахівця формуються професійною організацією і такою умовою може бути, наприклад, диплом про вищу освіту за відповідною спеціальністю.

Стандартами, також, встановлено, якими саме компетенціями повинні оволодіти особи, що знаходяться в процесі професійного розвитку, та які навчальні дисципліни вони повинні засвоїти, щоб успішно досягнути встановлених компетенцій. Чим раніше особа, що обирає спеціальність, пов'язану з обліком, розпочне етап професійного розвитку, тим швидше суспільство отримає фахівця, якому можна довіряти формувати інформаційне забезпечення прийняття економічних рішень.

Такий процес вбачається можливим за умови навчання у вищих навчальних закладах за програмою професійної організації, якій надається право встановлювати вимоги до входження в процес початкового розвитку та вимоги проходження всіх етапів професійного розвитку.

З іншої сторони вищі навчальні заклади України готують бакалаврів і магістрів спеціальності «Облік і оподаткування», освітні програми для яких, розроблені з дотриманням вимог галузевих стандартів вищої освіти для даного

напряму підготовки і для вказаної спеціальності. Постає питання: чи може професійна організація визнати результати вивчення аналогічних дисциплін, що забезпечують досягнення необхідних професійних компетенцій, визначених МСО, підтверджені наявністю диплома бакалавра чи магістра. Виявляється не все так просто і шлях до такого визнання достатньо складний [3].

З ініціативою наближення навчальних програм вищих навчальних закладів до вимог професійних організацій країн Східного партнерства, до складу яких відноситься і Україна, виступає Світовий банк. Так Світовим банком була започаткована програма «Сприяння розвитку обліку, аудиту та звітності в країнах Східного партнерства» (STAREP), метою якої є надання допомоги цим країнам у створенні ефективних систем фінансової звітності та аудиту, що відповідають міжнародним стандартам і вимогам європейського законодавства. До цієї програми Світовий банк залучає широке коло зацікавлених осіб, включаючи міністерства фінансів, професійні організації, викладачів бухгалтерського обліку та фінансової звітності вищих навчальних закладів. В межах роботи за програмою STAREP Світовим банком були проведені дослідження програм підготовки в ВНЗ країн Східного партнерства (у тому числі і України) бакалаврів напряму «Облік і аудит» стосовно їх відповідності програмі АССА, та виявлено суттєві розбіжності в тематичному наповненні та глибині розкриття тем.

Результатом цієї програми стала розробка нового галузевого стандарту на компетентнісній основі для першого (бакалаврів) рівня спеціальності «Облік і оподаткування».

Ще одним наслідком цієї роботи став чіткий тренд інтеграції зусиль професійних організацій і вищих навчальних закладів у процесі наближення освітніх програм зі спеціальності «Облік і оподаткування» до кваліфікаційних вимог професійних організацій. Саме тому стратегічними партнерами Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту Університету ДФС України є Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України (ФПБАУ) та Chartered Institute of Management Accountants (CIMA), з якими кафедра бухгалтерського обліку працює над наближенням освітніх програм для підготовки бакалаврів і магістрів зі спеціальності «Облік і оподаткування» до вимог освітніх професійних стандартів. З 2016 по 2019 рік освітні програми зі спеціальності «Облік і оподаткування» перших 10 вищих закладів освіти було акредитовано професійною організацією CIMA. Але це тільки початок великого шляху, проходження якого забезпечить дієву підготовку випускників до професійного рівня, зростання їхньої професійної цінності на ринку праці та відкриття нових можливостей у реалізації власного потенціалу.

Отже вищі заклади освіти у сучасних умовах можуть поєднувати у своїх освітніх програмах вимоги галузевих стандартів і професійних організацій та створити дієві умови для формування професійних компетентностей своїх випускників, суттєво наближаючи їхній рівень знань до сертифікаційних вимог.

Список використаних джерел інформації:

1. АССА [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.accaglobal.com/gb/en.html>

2. Chartered Institute of Management Accountants. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cimaglobal.com/Events-and-cpd-courses/globalbusinesschallenge/>

3. Мазіна О. Соціальна місія професійної діяльності фахівців з обліку і аудиту та напрями її забезпечення/ Virtus Scientific Journal, #2, 2015. - С.224

Малишко В.В.,

*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»,
кандидат економічних наук, доцент*

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасні проблеми і тенденції розвитку глобалізаційних процесів зумовлюють глибше дослідження фінансової безпеки, яка повинна бути більш гнучкою та швидко функціонувати у відповідь на трансформації внутрішніх і зовнішніх чинників. Адже неефективна фінансова безпека може призвести до дестабілізації державних фінансів, що супроводжується виведенням капіталів за кордон, девальвацією національної валюти, кризою платіжного балансу, зростанням бюджетного дефіциту й державного боргу.

Питання фінансової безпеки держави висвітлені в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених, а саме: О. Барановського, І. Бінька, О. Власюка, В. Гейця, М. Єрмошенка, В. Мандибури, С. Мошенського, В. Мунтіяна, Г. Пастернака-Таранушенка, А. Сухорукова та ін. Проте, забезпечення фінансової безпеки країни в сучасних умовах потребує подальшого дослідження та виявлення нових інструментів та методів, її реалізації.

Зокрема, В. Шлемко, І. Бінько, В. Мунтіян визначають фінансову безпеку як «такий стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, податкової систем, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання» [1, с. 35]. М. Єрмошенко зазначає, що «фінансова безпека – це такий стан фінансово-кредитної сфери, який характеризується збалансованістю і якістю системної сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних чинників (загроз), здатністю цієї сфери забезпечувати захист національних фінансових інтересів, достатні обсяги фінансових ресурсів для всіх суб'єктів господарювання і населення в цілому – ефективне функціонування національної економічної системи і соціальний розвиток. Фінансово-кредитна система країни містить такі сектори (складові): грошово-кредитний, бюджетний, валютний, банківський, інвестиційний, фондовий, страховий і такій структурі має відповідати і фінансова безпека» [2, с.112].

Як зазначила у своєму дослідженні Савицька О. «Фінансова безпека – це найважливіша складова економічної безпеки в умовах ринкової економіки яка включає: стан фінансів і фінансових інститутів, при якому забезпечується

гарантований захист національних економічних інтересів; гармонійний і соціально спрямований розвиток національної економіки, фінансової системи і всієї сукупності фінансових відносин і процесів у державі; готовність і здатність фінансових інститутів створювати механізми реалізації та захисту інтересів розвитку національних фінансів; підтримка соціально-політичної стабільності суспільства; формування необхідного економічного потенціалу і фінансових умов для збереження цілісності та єдності фінансової системи навіть при найбільш несприятливих варіантах розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів і успішного протистояння внутрішнім і зовнішнім загрозам фінансової безпеки» [3, с. 14].

Фінансова безпека держави залежить від сприятливості інвестиційного клімату, тобто сукупності політичних, правових, економічних і соціальних умов, що забезпечують інвестиційну діяльність вітчизняних і закордонних інвесторів. Однак питання системної кількісної оцінки рівня фінансової безпеки держави ще недостатньо висвітлені, що пов'язано з їх складністю та взаємозв'язком [4, с. 72].

У забезпеченні фінансової безпеки країни важливу роль відіграє ефективність валютно-курсової політики, яка, впливаючи на економічну систему держави загалом, виступає одним із комплексних її індикаторів. Це зумовлено впливом курсу національної грошової одиниці на фактори, які становлять виклики і загрози стабільності фінансово-кредитної сфери, зокрема на рівень цін та темпи інфляції, обсяг валютних резервів, динаміку експортно-імпорتنих операцій і рух капіталу, а відповідно – і сальдо платіжного балансу та ін.

Фінансову безпеку будь-якої держави визначають такі фактори: рівень фінансової незалежності (при цьому велике значення має розмір зовнішньої фінансової допомоги з боку міжнародних фінансових інституцій, економічних угруповань, урядів окремих країн, обсяг іноземних інвестицій у національну економіку); характер фінансово-кредитної політики (як внутрішньої, так і зовнішньої), яку проводить держава; політичний клімат в країні; рівень законодавчого забезпечення функціонування фінансової сфери [5, с. 100].

Для побудови ефективної системи фінансової безпеки України насамперед необхідно вжити таких заходів: Кабінету Міністрів України доцільно розробити Концепцію фінансової безпеки України, яка враховувала б орієнтацію зовнішньої політики на інтеграцію в європейські структури і специфіку функціонування фінансової системи держави та створити ефективну систему контролю за використанням бюджетних коштів.

Список використаних джерел інформації:

1. Шлемко В. Т., Бінько І. Ф. Економічна безпека України : сутність і напрямки забезпечення : [монографія]. К.: НІСД, 1997. 144 с.
2. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави : національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення : [монографія]. К. : КНТЕУ, 2001. 309 с.
3. Савицька О. Оцінка та шляхи забезпечення фінансової безпеки України. №3. С. 14. Економічний форум. 2012.
4. Барановський О. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : [монографія]. К.: КНТЕУ, 2004. 759 с.

5. Головченко О. М., Фінансова безпека держави: сутність проблеми та механізми забезпечення. Актуальні питання фінансової безпеки держави. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання безпеки фінансової системи держави», (м. Харків, 21 лютого 2014 року), с. 100.

Мельник О.В.,
*к.е.н., доцент кафедри менеджменту
Університет ДФС України*

ОСНОВНІ СУЧАСНІ ЗОВНІШНІ ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Важливою запорукою успішного та сталого розвитку будь-якого підприємства є правильний вибір джерел фінансування його діяльності. У сучасних економічних умовах суттєве місце в складі джерел формування власних фінансових ресурсів підприємства займають зовнішні джерела. Серед основних зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів підприємства можна виділити залучення додаткового пайового або акціонерного капіталу, венчурне фінансування, фінансування завдяки «бізнес-ангелам», акціонерний краудфандинг.

Можливості залучення додаткового власного капіталу підприємства із зовнішніх джерел залежать від його організаційно-правової форми. Як зазначає І.О.Бланк, залучення підприємством додаткового пайового капіталу здійснюється шляхом додаткових внесків коштів учасників, а залучення додаткового акціонерного капіталу – шляхом додаткової емісії та реалізації акцій [1, с. 507]. «Інформація про суми пайових внесків членів споживчого товариства, колективного сільськогосподарського підприємства, житлово-будівельного кооперативу, кредитної спілки та інших підприємств, що передбачені установчими документами» відображається і узагальнюється названими підприємствами на субрахунку "Пайовий капітал". «Колективні сільськогосподарські підприємства на субрахунку "Пайовий капітал" обліковують частину вартості майна, яка була розпайована між його членами, частину вартості майна, яка не була розпайована між його членами, а також зростання (зменшення) вартості майна протягом діяльності підприємства» [2]. Для акціонерних товариств широко розповсюдженим інструментом менеджменту власного капіталу підприємств є первинне публічне розміщення акцій (ІРО). Процес управління проектом виходу на ІРО є надзвичайно складним ресурсномістким заходом для менеджменту підприємства, який дозволяє залучати великі обсяги власних коштів. Не зважаючи на велику тривалість і високу вартість такого проекту, акціонерне товариство має можливість досягати стратегічні цілі своєї фінансової діяльності [3, с. 99].

Вдале, на наш погляд, стисле визначення венчурного фінансування представлено на сайті урядових послуг для бізнесу Північної Ірландії: «венчурне фінансування є формою приватних інвестицій, коли бізнес отримує

довгострокове фінансування в обмін на частку свого капіталу» [4]. На сьогодні венчурний капітал можуть використовувати не лише новостворені підприємства-виробники інноваційних продуктів, але й підприємства, які вже давно на ринку, для фінансування нового етапу свого розвитку.

Важливою «складовою системи венчурного інвестування є неформальний ринок венчурного капіталу, який представлено приватними інвесторами – "бізнес-ангелами"» [5]. Бізнес-ангели є приватними особами, які здійснюють вкладення капіталу в перспективні проекти та підприємства в обмін на частку в їх капіталі. Фінансування діяльності підприємства завдяки «бізнес-ангелам» здійснюється зазвичай на ранніх стадіях його життєвого циклу, зокрема в період між внесенням вкладу засновниками та венчурним фінансуванням, проведенням IPO чи кредитним фінансуванням.

Акціонерний краудфандинг, як визначають К.Ф.Ковальчук і Н.П.Козенкова, «включає публічну пропозицію і продаж цінних паперів, що представляють частку у власному капіталі об'єктів інвестицій, з використанням спеціалізованих інтернет-сайтів» [6]. Краудфандинг на основі акціонерного капіталу надає можливості використання альтернативних джерел фінансування діяльності підприємства у формі залучення власного капіталу із зовнішніх джерел шляхом продажу цінних паперів онлайн.

Постійний розвиток цифрових технологій, який відбувається в сучасному світі, буде й надалі пропонувати нові можливості використання зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента: в 2 т. / И. А. Бланк. – [4-е изд.]. – М.: Омега-Л, 2012. – Т. 1. – 674 с.
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів України] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#n4> (дата звернення: 25.10.2019)
3. Мельник О. В. Особливості та проблеми менеджменту власного капіталу підприємств в умовах глобальної нестабільності // Інноваційна модернізація менеджменту в умовах глобальної нестабільності: [Монографія] / За заг. ред. А. Ю. Горбового. – Ірпінь-Білосток: Університет державної фіскальної служби України, 2018. – С. 91-102.
4. nibusinessinfo.co.uk [Electronic resource]. – Available at: <https://www.nibusinessinfo.co.uk/content/venture-capital>
5. Ульяницька О.В. Бізнес-ангели як альтернативна форма фінансування підприємницького сектору в Україні / О.В. Ульяницька, Т.В. Ярошенко // Механізм регулювання економіки. – 2009. – №2. – С. 72-79.
6. Ковальчук К.Ф. Мережеві методи фінансування діяльності інноваційних підприємств / К.Ф. Ковальчук, Н.П. Козенкова // Економічний вісник. – 2017. – №4. – С. 142-153. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ev.nmu.org.ua/docs/2017/4/EV20174_142-153.pdf.

Нечипоренко А. В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул,
Університет ДФС України
Семенченко В. В.,
здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України

ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Місцеві бюджети є фінансовою основою органів місцевого самоврядування та важливим чинником регіонального розвитку. Наявність місцевих бюджетів закріплює економічну самостійність органів місцевого самоврядування, активізує господарську діяльність, дозволяє розвивати інфраструктуру на підвідомчій території, розширювати економічний потенціал регіону, виявляти і використовувати резерви фінансових ресурсів.

З метою підвищення фінансової самостійності місцевих бюджетів Урядом України було прийнято рішення щодо проведення бюджетної децентралізації та внесено відповідні зміни у грудні 2014 р. до Бюджетного та Податкового кодексів. Започаткована реформа бюджетного устрою в країні покликана забезпечити ефективне надання суспільних послуг на рівні адміністративно-територіальних одиниць, а це означає, що частка доходів місцевих бюджетів у ВВП повинна збільшуватися, бо вона є критерієм децентралізації та тим індикатором, на основі якого можна судити про рівень фінансової незалежності органів місцевого самоврядування [1; 2].

Однією з важливих проблем формування місцевих бюджетів є забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів та формування міжбюджетних відносин з метою підвищення рівня фінансової самодостатності шляхом посилення бюджетної децентралізації [5]. В свою чергу, бюджетна децентралізація є одним із факторів раціонального розподілу та використання бюджетних коштів, а також ефективності надання суспільних благ та послуг [3].

Незважаючи на задекларованість процесів бюджетної децентралізації, нині структура доходів місцевих бюджетів свідчить про зростання ролі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету та щорічне зменшення частки власних надходжень. Так, якщо в 2002 р. частка міжбюджетних трансфертів складала 31,2 % всіх доходів місцевих бюджетів, то в 2018 р. вона вже досягла позначки 53,2 %, що вказує на посилення централізації коштів органів місцевої влади.

Проаналізуємо доходи місцевих бюджетів України за 2014–2018 рр. (табл. 1). З таблиці 1 бачимо, що доходи місцевих бюджетів зростають упродовж аналізованого періоду. Проте, також спостерігається і зростання частки офіційних трансфертів, що свідчить про фінансову незалежність місцевих бюджетів від державного бюджету.

Доходи місцевих бюджетів України за 2014–2018 рр.

Види доходів	Рік				
	2014	2015	2016	2017	2018
Податкові надходження, млрд. грн	75,3	98,2	146,9	201,0	229,8
Неподаткові надходження, млрд. грн	12,3	20,1	21,7	26,0	29,1
Доходи від операції з капіталом, млрд. грн	1,5	2,1	2,0	2,5	2,5
Офіційні трансферти, млрд. грн	130,6	174,0	195,4	272,9	308,9
Всього, млрд. грн	219,7	294,4	366,0	502,4	570,3

Джерело: складено авторами на основі даних [4].

В структурі доходів місцевих бюджетів України серед власних надходжень найбільшу питому вагу становлять податкові надходження. Проте, відбувається зниження цього показника у структурі загальних доходів місцевих бюджетів з 58,3% у 2002 р. до 41,3% у 2018 р. Що ж стосується неподаткових доходів, то суттєвих змін за останні роки не відбулося і їх частка у структурі доходів місцевих бюджетів залишається на рівні 5,5–6,0%. Іншим дохідним джерелом місцевих бюджетів є доходи від операцій з капіталом. У 2002 р. їхня частка складала 2,2%, у 2007 р. – 4,5%, а у 2018 р. – 0,4%. Зменшення цього джерела надходжень є наслідком приватизаційних процесів та зниженням ефективності використання комунальної власності. Також у зв'язку зі зменшенням обсягів цільових фондів у складі місцевих бюджетів доля їх доходів знизилась з 2,6% у 2007 р. до 0,1% у 2018 р. [3; 4].

Отже, існує нагальна потреба у зміцненні фінансової основи місцевого самоврядування. Нині зроблено значний крок вперед щодо проведення реформи міжбюджетних відносин, але є певна невідповідність потреб місцевого самоврядування з критеріями їхньої фінансової достатності. Власні фінансові ресурси місцевих бюджетів не дають змоги органам місцевого самоврядування самостійно без державної підтримки здійснювати свої повноваження. В свою чергу, зростаюча залежність місцевих бюджетів від трансфертних ресурсів суперечить принципам бюджетної децентралізації. Тому необхідним завданням є проведення перерозподілу джерел формування дохідної частини місцевих бюджетів, які стимулюватимуть органи місцевого самоврядування та дозволятимуть створювати додаткові можливості для соціально-економічного розвитку територіальних громад.

Список використаних джерел інформації:

1. Кужелєв М. О. Фінансові інструменти стимулювання регіонального розвитку: практика використання в Україні : монографія / М. О. Кужелєв, А. В. Нечипоренко. – Київ : «Центр учбової літератури», 2019. – 224 с.
2. Кужелєв М. О. Формування місцевих бюджетів в умовах бюджетної децентралізації / М. О. Кужелєв, В. В. Плахотнюк // Економічний вісник університету: Збірник наукових праць учених та аспірантів. – 2018. – Вип. 36/1. – С. 302–312.
3. Нечипоренко А. В. Бюджетна децентралізація в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / А. В. Нечипоренко, А. Г. Качула // Науковий вісник

Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2018. – Вип. 29 (2). – С. 95–98.

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua

5. Татарин Н. Б. Формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н. Б. Татарин, І. В. Пупко // Причорноморські економічні студії. – 2018. – Вип. 29(2). – С. 85–89.

Новицький В.А.,

к.е.н, доцент кафедри фінансових ринків

Університет ДФС України

КРИПТОВАЛЮТИ ЯК ДРАЙВЕР ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

На сучасному міжнародному фінансовому ринку особливо гострі дискусії точаться навколо сутності криптовалют та їх практичного використання як фінансового інструменту, що призводить до виникнення нових концепцій реформування національних фінансових систем для використання істотних переваг криптовалют та організації інфраструктури їх обігу.

Так, в Японії криптовалюту Bitcoin було прирівняно до електронних грошей та усі операції із використанням даної криптовалюти за участю юридичних осіб підлягають спеціальному звітуванню, як операції із будь-якими електронними грошима[1]. А у Вануату було запущено національну платіжну систему на основі криптовалют і усі розрахунки із державою здійснюються через цю криптовалюту [2].

На національному фінансовому ринку криптовалюти також присутні, однак реальний об'єм криптовалют, які знаходяться в руках українців, оцінити на сьогодні неможливо через відсутність будь-якого контролю чи звітності по операціях із криптовалютами. Як показник – на сьогодні відсутнє будь-яке офіційне тлумачення поняття криптовалюти та методів її використання чи звітування, що пов'язано із тим, що до 2018 р. Bitcoin (виключно) визнавався грошовим сурогатом із ознаками присутності фінансової піраміди, що було законодавчо закріплено Листом НБУ №29-208/72889 від 08.12.2014 [3] і усі операції за участю Bitcoin було заборонено. Водночас, будь-яка інша криптовалюта не вважалась грошовим сурогатом і могла вільно використовуватись у якості «грошового товару». У 2018 р. названий Лист НБУ втратив чинність і не був замінений іншим законодавчим актом.

Водночас, жодним чином законодавчо не врегульовано процес «майнінгу» - створення нових одиниць тієї чи іншої криптовалюти за допомогою спеціальних пристроїв.

Виходячи із цієї невизначеності, використання криптовалют в Україні знаходиться на рівні ентузіастів та як методу відмивання коштів.

На рівні ентузіастів використання криптовалют представлено незначною кількістю закладів (магазини, кафе, перукарні тощо) у найбільших містах

України, які у якості оплати приймають криптовалюти Bitcoin, Bitcoin Cash, Ethereum, Litecoin, Ripple та деякі інші. З одного боку – це інноватизація національного фінансового ринку, оскільки криптовалюти поступово вбудовуються у повсякденні операції на фінансовому ринку (оскільки будь-яка операція із використанням криптовалют проводиться через певну платіжну систему через те, що криптовалюта апріорі не має фізичного вираження). Однак з іншого боку – механізм оплати криптовалютами в Україні є посередницьким. Тобто, механізм оплати криптовалютами в Україні виглядає наступним чином:

1. Заклад формує рахунок на оплату, який передає платіжній системі-посереднику.

2. Платіжна система-посередник формує внутрішній рахунок, прив'язаний до криптовалютного гаманця платіжної системи-посередника.

3. Клієнт отримує посилання на електронний девайс (спеціальний криптогаманець, смартфон, ноутбук тощо) із вказанням доступний типів криптовалют до оплати та вартості послуги у кожній із цих криптовалют (залежить від типу електронного девайса, що використовується).

4. Клієнт обирає ту криптовалюту, якою він володіє у достатній кількості і надсилає запит на рахунок у конкретній криптовалюті.

5. Платіжна система-посередник формує платіжне доручення на певну суму у обраній клієнтом криптовалюті і передає його на оплату.

6. Клієнт оплачує вартість товарів чи послуги у криптовалюті.

7. Платіжна система-посередник отримує оплату і переводить його на внутрішній рахунок, сформований у пункті 2.

8. Платіжна система-посередник переводить на рахунок закладу вартість товарів чи послуг, що передаються клієнту.

9. Операції купівлі товарів чи послуг завершується передачею цих товарів чи послуг клієнту.

Відповідно, в Україні купівля\продаж товарів за криптовалюту фактично відбувається за національну валюту, а криптовалюта використовується як фінансовий посередник, оскільки заклад отримує оплату в національній валюті за надані товари чи послуги і, відповідно, у звітності така операція не може бути відображена як оплата криптовалютою.

В цілому, в Україні криптовалюти починають активно використовуватись на фінансовому ринку як платіжний посередник, як інвестиційний інструмент, як електронний товар, як результат виробництва (майнінгу) тощо, і жоден із цих варіантів використання криптовалюти на фінансовому ринку не моніториться державою і проходить поза оподаткуванням. Тому, одним із пріоритетних напрямів модернізації фінансового ринку є створення механізмів виведення операцій із криптовалютою із тіні та розробка інструментів їх реєстрації та обліку.

Список використаних джерел інформації:

1. Regulation of Cryptocurrency Around the World. *Global Legal Research Center* : web page. June 2018. URL: <https://www.loc.gov/law/help/cryptocurrency/world-survey.php> (Accessed 30 Oct 2019).

2. Ружи́ло К. Купить гражданство за биткои́ны: Мигронис запустил проект "второй паспорт за криптовалюту". Интерфакс Україна : веб-сайт. URL: <https://interfax.com.ua/news/press-release/526001.html> (Accessed 30 Oct 2019).

3. Лист Національного банку України від 08.12.2014 № 29-208/72889. Законодавство України : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v2889500-14> (Accessed 30 Oct 2019)

Онишко С.В.,
*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансових ринків,
Університет ДФС України*
Гуменний А.А.,
*к.е.н., начальник управління аналізу
фінансово-господарських операцій
Департаменту моніторингу ризикових
операцій та доходів ДПС України*

РОЛЬ ФІСКАЛЬНОГО ПРОСТОРУ В МОДЕРНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Ефективне функціонування фінансової системи відбувається у певному просторі. При цьому просторовий аспект функціонування фінансової системи важливо розглядати у двох зрізах. По-перше, можливості якісного розвитку фінансової системи слід шукати в її власних окремих просторових структурах (сегментах). Очевидно, що останні мають свої, власні властивості структурно-функціонального характеру та можливості до розвитку в частині власного інструментарію, формуючи фінансовий простір.

По-друге, не менш очевидним є й те, що питання формування і якості фінансового простору невіддільне від інших, зовнішніх просторових структур. Відтак, зазначені питання переміщуються в площину пошуку цих інших просторових структур, здатних сприяти нарощуванню або, навпаки, втраті необхідних ємності і якості фінансового простору. Подібна пов'язаність очевидна вже навіть із словникового трактування поняття простір, згідно якого відкрити простір - означає можливість вільно розвиватися, а знайти простір – це мати можливість виявитися якомога повніше [1, с. 53].

Особливе місце серед «зовнішніх» просторових структур належить фінансальному простору. Тут слід зважати на особливості процесу продукування фінансовою системою фінансових потоків, що здійснюється за допомогою фінансальних важелів [2, с. 66]. Звідси витікає особлива роль фінансового простору для модернізації фінансової системи. Відтак, розуміння функціонування та розвитку фінансової системи та їх результативність потребують окреслення сутнісних ознак фінансової системи у взаємозв'язку зі створенням поля, в якому вона розгортає своє існування та реальний зміст.

Виходячи із вихідного тлумачення простору як об'єктивної форми існування матерії, яка характеризується протяжністю і обсягом [1, с. 53],

фіскальний простір можна охарактеризувати як обсяг (ємність) фінансових ресурсів, сформованих державою у конкретному періоді, який містить і надає можливість вільно і якомога повніше виконувати притаманні державі функції й сприяти соціально-економічному розвитку суспільства в цілому.

Розгляд фінансової системи в термінах фіскального простору не означає їх лінійної взаємодії. І хоча очевидними є віддзеркалення однієї іншим, залежність, коли розвиненіший фіскальний простір створює передумови для розбудови адекватної фінансової системи, їх діалектика здатна внести певні нетотожності та навіть протиріччя у зазначену взаємодію. Це вказує на необхідність саме продуктивної взаємодії між фінансовою системою і фіскальним простором, які постійно еволюціонують і перший крок на шляху такої продуктивності вбачається у теоретичних засадах, у теоретичному окресленні їх певного розмежування, певної автономності, враховуючи їх витoki, для подальшої гармонізації, на якій будуть впорядковуватися суспільні відносини. Зазначені положення, на наш погляд, слід розцінити як базисні, що продукують глибинні та кількісно-якісні зміни і фінансової системи, і фіскального простору.

Фінансова система та фінансова політика – це продукт діяльності держави, яка відбувається у певному просторі, але одночасно це і базис утворення фіскального простору, в якому діють економічні суб'єкти. Соціально-економічний розвиток України може бути успішним на шляху розгортання ємності фіскального простору, переведення його характеристик на новий якісний щабель. Кількісну і якісну означеність фіскального простору окреслює та забезпечує відповідна фіскальна політика та її інструментарій. У переліку групи бюджетного інструментарію це - доходи, видатки бюджету, бюджетні трансферти, державні кредити, державні запозичення тощо, у групі податкового інструментарію - податки, внески, податкові ставки, податкові пільги, спеціальні режими оподаткування тощо. Не менш вагомими є й інші групи інструментарію формування фіскального простору. В підсумку вони можуть комбінуватися залежно від реального стану соціально-економічних відносин та завдань, яких необхідно досягти.

Разом з тим, не менш важливо розглядати фіскальний простір і як самостійний феномен. На основі виокремлення у структурі фіскального простору окремих просторів, що також мають свої завдання і цілі, з'являється можливість нових аспектів у їх формуванні, що, в кінцевому рахунку, відповідним чином відбиватиметься й на структурі та функціонуванні фіскального простору в цілому, а відтак і на фінансовому просторі загалом.

Іншими словами, проблема модернізації фінансової системи постає як комплексна і системна: криза в одній просторовій структурі фінансового простору здатна провокувати погіршення стану в іншій та в цілому, і навпаки, позитивні ефекти в окремих просторових структурах продукуватимуть аналогічні ефекти в інших. Використання структурно-функціонального підходу структуризації фінансового простору робить процес модернізації ближчим як до реальних, так і очікуваних його характеристик.

Розгляд модернізації фінансової системи у просторових межах як

самостійного напрямку досліджень, на нашу думку, слід віднести до провідних прикмет такої модернізації, виходячи із завдання мати і надавати можливість вільно і якомога повніше виконувати притаманні державі функції та сприяти соціально-економічному розвитку суспільства в цілому. Більш того, на основі виокремлення у структурі фіскального простору окремих просторів, що також мають свої завдання і цілі, з'являється можливість нових аспектів у їх формуванні, що, в кінцевому рахунку, відповідним чином відбиватиметься й на структурі та функціонуванні фінансової системи.

Список використаних джерел інформації:

1. Новий тлумачний словник української мови у 3-х т. К., Видавництво «АКОНІТ». – 2008. Т. 3. - 862 с.

2. Паєнтко Т.В. Інституціоналізація фіскального регулювання фінансових потоків: / монографія / Т.В.Паєнтко. – К.: «ДКСцентр», 2013. – 294 с.

Пілевич О.А.,

кандидат педагогічних наук,

директор Ірпінського державного коледжу економіки та права

Пілевич Д.С.,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри управлінського обліку, бізнес-аналітики та статистики,

Університету ДФС України

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ КРЕДИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Розвиток економіки країни завжди відбувається в досить турбулентних умовах функціонування, оскільки економіка як відкрита система піддається впливу багатьох чинників різної природи. Фінансова система є невід'ємною складовою національної економіки та є важливим компонентом і основою розбудови господарства країни.

Ринок фінансових послуг відіграє ключову роль у розвитку фінансової системи країни, оскільки в його межах відбуваються процеси трансформації тимчасово-вільних коштів фізичних осіб в кредитні та інвестиційні ресурси. Загалом, ринок фінансових послуг – це сукупність споживачів і виробників фінансових послуг, що функціонують у межах єдиного економічного простору, їх відносини, які виникають з метою задоволення різних за своєю природою потреб у фінансових послугах, а їх взаємозв'язок пов'язаний з рухом фінансових ресурсів у межах такого простору, що частково супроводжується процесами перетворення тимчасово вільних коштів економічних суб'єктів в кредитно-інвестиційний ресурс розвитку [1, с. 59].

Невід'ємною складовою функціонування ринку фінансових послуг є ринок саме кредитних послуг. Цей сегмент фінансових відносин розвивається на сьогодні найбільшими темпами в Україні, що свідчить як про високий попит на кредитні послуги з боку економічних суб'єктів, так і наявність пропозиції від фінансових установ. Аналіз історичного розвитку ринку кредитних послуг в Україні свідчить, що незважаючи на численні складні трансформації, що

відбувалися у межах всієї фінансової системи країни, цей ринок розвивається і буде розвиватися завжди, змінюються лише форми та особливості надання позик тим, хто має в них потребу. Така ситуація також обумовлюється об'єктивними передумовами зародження і розвитку кредитних відносин у суспільстві.

Ретроспектива економічного суспільного життя від стародавніх часів до сучасного часу засвідчує наявність позикових відносин між окремими економічними одиницями ще здавна. Окремі особи завжди мали потребу у додаткових фінансових ресурсах і, відповідно, виникала пропозиція для задоволення таких потреб. Саме окреслене свідчить про невід'ємність ринку кредитних послуг від загальної сукупності фінансових відносин.

В Україні окреслений ринок дійсно вже пройшов значний і дуже складний період у своєму розвитку. Найбільш негативний вплив окреслений ринок зазнав у 2007-2008 роках. Це часи світової фінансово-економічної кризи, яка мала дуже негативний вплив на розвиток економіки України загалом, проте всі ринки фінансових послуг пройшли кризові періоди власного функціонування у цей період. Наслідки впливу зазначеної кризи відчуються і на сьогодні через десять років після її початку. В нашій країні, починаючи з 2008 року, так і не відродилася система кредитної кооперації. До 2008 року кредитні спілки демонстрували значні темпи розвитку, виникали нові установи, розширювалася філійна мережа цих установ, постійно збільшувалися обсяги наданих ними позик. Проте, фінансово-економічна криза зупинила цей динамічний розвиток і поступово на сьогодні кредитування цими установами фактично призупинилося. Зауважимо, що якщо у 2007 році в Україні нараховувалося 800 кредитних спілок, то вже у 2017 році – 378 установ, а кількість їх членів знизилася за десять років більш ніж у десять років. У 2007 році їх кількість сягала 245,3 тис. осіб, а вже у 2017 році – 21,7 тис. осіб. [2].

З іншого боку, трансформації на ринку фінансових послуг, що відбувалися у 2007-2008 роках, призвели до формування привабливого середовища для розвитку фінансових компаній. У період значного зниження кредитної активності банківських установ та кредитних спілок, фінансові компанії частково почали займати їх місце на ринку кредитних послуг і досить швидко наростили обсяги власної діяльності. Темпи зростання були дуже високими. Якщо у 2007 році чисельність цих установ складала 170 од., то вже у 2017 році – 677 од. Обсяги виданих ними позик у 2007 році становили 72,3 млн. грн., а у 2016 році – вже 2,39 млрд. грн. На сьогодні фінансові компанії відіграють важливу роль в Україні в сегменті споживчого кредитування, пропонують великий спектр кредитних продуктів, проте найбільшим попитом серед споживачів користуються грошові позики. Незважаючи на дуже дорогу вартість таких позик, вони стабільно мають попит з боку фізичних осіб.

Аналогічна ситуація у порівнянні з функціонуванням фінансових компаній спостерігалася і на ринку ломбардних послуг. Протягом 2007-2017 років обсяги виданим ним кредитів збільшилися з 1,95 млрд. грн. до 16,39 млрд. грн.

Звичайно найбільшими кредиторами національної економіки України є

комерційні банки. Роль цих установ у розвитку даного ринку постійно змінювалася. До 2007 року темпи їх функціонування були дуже високими. У цей період на вітчизняний банківський ринок вийшли іноземні банківські групи, що мало позитивний вплив на розвиток і ринку кредитних послуг загалом. Проте, два кризових періоди значно трансформували і цю діяльність банківських установ. Після 2008 року фактично кредитування в країні було призупинено, банки понесли колосальні збитки, наслідки кризи відчувалися ще протягом п'яти років, протягом яких ці фінансові установи списували безнадійну заборгованість, формували системи повернення проблемних позик.

Другий період почався у 2014 році і триває досі. Протягом 2014-2016 років в Україні кількість банківських установ знизилася в два рази, що звичайно вплинуло і на розвиток ринку кредитних послуг. Девальвація національної валюти, погіршення фінансового забезпечення громадян сприяло зниженню їх кредитоспроможності. Це у свою чергу призупинило процес банківського кредитування. На сьогодні банки пропонують досить високомаржинальні кредитні продукти. Відсоткова ставка за позиками готівкою складає від 38 % річних і вище.

Отже, ринок фінансових послуг є важливою складовою всієї фінансової системи країни і відіграє одну з ключових ролей у забезпеченні належного рівня соціально-економічного забезпечення громадян. Проте, в Україні цей ринок перебуває у складних умовах власного розвитку, що стримує його функціонування і вимагає розробки дієвих заходів для активізації діяльності кредитних установ.

Список використаних джерел інформації:

1. Дубина М.В. Механізм розвитку ринку фінансових послуг на основі інституту довіри: теорія, методологія і практика: монографія. ЧНТУ, 2018. – 668 с.

2. Огляд фінансових ринків / Офіційний сайт Нацкомфінпослуг. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Ohliad-rynkiv.html>

Побоча К.П.,

*к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків,
Університет ДФС України*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БАНКІВСЬКОГО ІНВЕСТУВАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В умовах проведення реформ та переходу на європейські стандарти перед економікою України постає завдання інтенсивно працювати у напрямку підвищення конкурентоздатності продукції та послуг вітчизняних товаровиробників для виходу на ринки Європи та світу. Це спонукає до пошуку різних джерел залучення інвестиційних ресурсів у розвиток економіки. Оскільки банківські корпорації акумулюють вільні фінансові ресурси вони є потенційними інвесторами економіки країни. Як відомо, усі економічно розвинені країни світу стимулюють банківські корпорації до здійснення

інвестування. Нажаль, в Україні банки переважно здійснюють операції по кредитуванню, а інвестиційна діяльність здійснюють в мінімальних обсягах. Ця ситуація на фінансовому ринку України стримує розвиток не лише банківського сектору в країні, але і не сприяє розвитку економіки країни в цілому.

Проблемі аспекти участі банків України в здійсненні інвестиційних операцій пов'язані перш за все з специфікою розвитку та становлення банківського сектору в Україні. Згідно з чинним вітчизняним законодавством, банки можуть проводити такі види банківського інвестування:

- вкладати інвестиції у розвиток власного бізнесу;
- приймати участь у здійсненні фінансування чи кредитування різних інноваційно-інвестиційних проектів;
- формувати інвестиційний портфель банку;
- вкладати інвестиційні ресурси у розвиток підприємств, організацій, установ [1, с. 950].

В наукових публікаціях науковці та практики виділяють групи проблем, що стосуються банківського інвестування в Україні, [2].

До першої групи відносяться макроекономічні чинники. В Україні макроекономічні показники не сприяють поштовху до активізації банківського інвестування, це обумовлено низьким рівнем конкурентоздатності значної частини вітчизняних підприємств. Високий рівень інфляції призводить до відтоку фінансових ресурсів з виробничої сфери та осідає у торгівельно-посередницькій і фінансовій. Негативно відображаються також високі розміри оподаткування прибутку вітчизняних суб'єктів підприємницької діяльності, надмірно високі відсотки на кредити (перевищують рівень рентабельності вітчизняних підприємств, а також рівень дохідності за інвестиційними проектами), пасивна позиція та необізнаність населення в сфері інвестування, недосконалість нормативно-правових актів в сфері здійснення інвестування та недостатній законодавчий захист приватної власності.

До другої групи проблем відносять обмеженість банків у залученні значних обсягів довгострокових фінансових ресурсів. Це стримує інвестиційну активність банків. Щоб змінити на краще ситуацію щодо банківського інвестування важливо їм нарощувати обсяги власного капіталу, здійснювати збільшення своєї ресурсної бази. Для підвищення капіталізації вітчизняних банків сприятимуть чинники [3, с. 767]: створення ефективного валютного контролю в державі, мінімізація впливу фінансових ресурсів за межі країни, створення правового поля і сприятливого інвестиційного клімату в Україні.

Третя група проблем пов'язана з несприятливими умовами в сфері інвестування на рівні держави. Перш за все, регулювання інвестиційної діяльності на державному рівні здійснюється за допомогою правових інструментів. Також мають значний вплив економічні інструменти, а саме: податкова політика в країні, грошово-кредитна політика, портфельне інвестування, державні гарантії, використання іноземних інвестицій тощо [4, с. 101]. В Україні, на сьогодні фактично відсутні чіткі механізми, які б регулювали спільну діяльність держави та банків в сфері інвестування. Для

подолання проблем даної групи необхідно: на рівні держави створити ефективні механізми регулювання і мотивації здійснення банківського інвестування, чітко розмежувати між банками і державою ризики, які можуть виникнути при довгостроковому інвестуванні тощо.

П'ятою групою проблем є недостатній асортимент надання інвестиційних продуктів вітчизняними банками. Сучасні продукти інвестиційного банкінгу застосовуються крупними світовими банківськими корпораціями, які здійснюють обслуговування різних категорій клієнтів. Здійснюючи інвестиційне кредитування, вкладення коштів у цінні папери, відомі світові банки проводять операції андерайтингу, надають послуги зберігання цінних паперів клієнтів, проводять дилерське і брокерське обслуговування клієнтів тощо. Вітчизняним банкам необхідно зміцнювати ресурсну базу, конкурентні позиції, підвищувати рівень капіталізації для того щоб в подальшому розширювати асортимент послуг, які пов'язані із здійсненням їх інвестиційної діяльності.

Список використаних джерел інформації:

1. Бережнєва-Єрмоленко О. В. Детермінанти інвестиційної діяльності комерційних банків / О. В. Бережнєва-Єрмоленко., О. В. Золотарьова, К. О. Москаленко // Економіка і суспільство. – 2018. – Випуск №19. – С. 948 – 954.

2. Пшик Б. І., Печенко О. О. Актуальні проблеми розвитку банківської інвестиційної діяльності в Україні / Б. І. Пшик, О. О. Печенко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/Привет%20счастливчик!/Downloads/Fkd_2017_2_5.pdf

3. Слободянюк Н. О. Проблеми і перспективи підвищення інвестиційної активності банків в умовах докапіталізації / Н. О. Слободянюк, Г. О. Верич // Молодий вчений. – 2017. – №4 (44). – С. 765 – 768.

4. Побоча К. П. Податкове стимулювання банківського інвестування в Україні / К. П. Побоча // Причорноморські економічні студії. – 2018. – Випуск 36. – Ч 2. – С. 99 – 102.

Снігур Л.П.

к.е.н, Університет ДФС України

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

В умовах сьогодення Україна має всі можливості для успішного розвитку готельно-ресторанного бізнесу. Найбагатша історія країни, рідкісні історичні пам'ятки, самобутня культура, відносна відкритість і її готовність до співпраці - все це сприяє інтенсивному розвитку як туристичної, так і готельної сфери бізнесу.

Підприємства готельного-ресторанного господарства залежно від типу і категорії діють на певному ринку, пропонуючи основні та додаткові послуги з певними витратами, які залежать від ресурсного потенціалу. Тому постає низка проблем, які потребують вирішення, зокрема, визначення стратегічних напрямків розвитку закладів готельно-ресторанного господарства.

Для забезпечення ефективного функціонування підприємства готельно-ресторанного бізнесу виникає необхідність наукового обґрунтування стратегій розвитку, що співвідноситься з передовим світовим досвідом та вдалою практикою вітчизняних підприємств-лідерів. Наукова ідея формування стратегії розвитку готельно-ресторанних підприємств повинна базуватися на комплексному, системному підході щодо вирішення проблем взаємоузгодження та збалансування їх розвитку як із зовнішнім, так і з внутрішнім середовищем [1, с. 188].

Готельно-ресторанний бізнес – це невід’ємна частина сервісного сектора в ринковій економіці, роль, значення, а також обсяг послуг, що надаються безперервно зростають у міру загального соціально-економічного розвитку тієї чи іншої країни.

Роль, яку відіграє готельно-ресторанний бізнес в економіці нашої країни, має значення більш істотне, ніж зазвичай здається. На відміну від інших сфер сервісного сектора економіки, орієнтованих переважно на задоволення утилітарних потреб, готельно-ресторанний бізнес виконує важливу функцію, а саме викликає в споживача відчуття задоволення.

Історія розвитку готельно-ресторанного бізнесу в сучасній Україні відносно невелика. Готельно-ресторанний бізнес сьогодні стикається з низкою проблем, вирішення яких вимагає професійного підходу. Підприємці, які займаються таким бізнесом, потребують знань у галузі менеджменту [3].

У готельно-ресторанному бізнесі менеджмент базується на концепції внутрішнього маркетингу, яка передбачає: формування культури обслуговування як частини організаційної культури; управління людськими ресурсами (кадрова політика); формування інформаційного середовища, що забезпечує необхідну інформованість співробітників; введення ефективних систем мотивації персоналу.

Підприємці, які розпочинають ведення даного бізнесу, як правило, наражаються на початковому етапі з типовими проблемами:

- нерозуміння кінцевої мети створення бізнесу;
- недостатнє фінансування проекту;
- невірна кадрова політика;
- некомпетентне управління [2, с. 10].

Один зі способів виключення цих негативних факторів – це побудова ефективних команд як у керуючій ланці, так і на рівні виконавців, що являє собою одне з найбільш складних завдань управління.

Отже, ефективність готельно-ресторанного бізнесу оцінюється групою показників, головними з яких є – фінансовий результат і конкурентна позиція.

У готельно-ресторанному бізнесі питання стратегічного та операційного управління взаємопов’язані й не можуть розглядатися окремо.

Список використаних джерел інформації:

1. Остапенко Я. О. Статистичний аналіз підприємств готельного господарства та прогнозування його розвитку / Я. О. Остапенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 8. – С. 188-200.

2. П’ятницька Г. Інноваційний потенціал розвитку підприємств

ресторанного господарства в Україні. / [Г. П'ятницька, О. Григоренко, В. Найдюк] // Товари та ринки, 2016. – № 2. – С. 10-29

3. Туризм в Україні: куди їдуть найбільше і які напрями потрібно розвивати. [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/pochemu-ukraina-privlekaetinostrancev-i-kakie-perspektivy-umestnogo-turizma-1061426.html> .

Сосновська О. О.,

*к. е. н., доц. каф. фінансів та економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

Горач І.В.,

*здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

КІБЕР-СТРАХУВАННЯ: НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ

Останніми роками в Україні та світі спостерігається зростаючий інтерес до кібер-ризиків, адже їх реалізація може призвести до мільярдних збитків і втрати репутації економічних суб'єктів. Багато компаній починають розглядати кібер-безпеку як невід'ємний елемент їх роботи і, як наслідок, активізують пошук методів, які забезпечать безперервність фінансових операцій у разі кібер-атак, одним з яких є страхування.

Варто зазначити що, кібер-страхування – це страховий продукт, що захищає компанію від ризиків, пов'язаних з використанням мережі Інтернет, а також із ризиками, що відносяться до інформаційних технологій, ІТ-інфраструктури та діяльності підприємства у кіберпросторі. У сучасній літературі такі ризики визначено як кібер-ризик, які доволі часто асоціюються з поняттям «кібер-злочинність». [1]

На американські енергетичні підприємства здійснюють атаки громадяни Нідерландів, Канади та Великобританії. В останні кілька років суттєво збільшилася кількість кібератак на українські організації. Метою хакерів стають не тільки державні інститути і підприємства, а й приватний сектор, вдаривши по якому, зловмисники розраховують порушити фінансову систему країни або отримати грошову вигоду. Так, прикладом такого інциденту була атака на український банк (назва якого не розголошується з міркувань конфіденційності) через систему SWIFT, про що повідомляється в телеграмі НБУ №56-0031 / 37708, в результаті якої банк втратив 10 млн. доларів. [2]

Страхування кібер-ризиків спрямоване на подолання наслідків втручання кібер-злочинців (відновлення функцій, інформації, комунікацій) та пов'язане з покриттям всіх необхідних для цього витрат, а також на відшкодування збитків, які є результатом простою комп'ютерних систем.

Основним завданням кібер-страхування є захист від великомасштабної хакерської атаки. Цей вид страхування забезпечує фінансовий механізм відновлення основних бізнес-процесів після великих збитків, допомагаючи

підприємствам повернутися до нормального функціонування, збереження стабільності, платоспроможності і зниження втрат в результаті перерви у виробництві.

На даному етапі український страховий ринок істотно відстає від своїх західних колег у питанні розробки і впровадження продукту кібер-страхування. Цікаво й те, що міжнародні гравці, як брокери, так і страхові компанії, представлені в Україні, маючи готовий робочий поліс захисту від кібер-ризиків, не поспішають пропонувати його українському бізнесу.

З цього приводу існує дві точки зору. Перше, що на тлі загальної економічної стагнації акціонери не бачать перспективи і обсягу ринку, який міг би їх зацікавити. Друге – акціонери вважають український портфель занадто високо ризиковим. У будь-якому випадку, керівники і власники міжнародних страхових компаній досить обережні і консервативні, до того ж часто страждають від високого рівня бюрократії в ухваленні рішень, тому вони не скоро вийдуть на вітчизняний ринок з продуктом кібер-страхування. [3]

На сучасному етапі у світовій практиці визначено кілька ризиків, які частково або повністю можуть покриватися страховим захистом, а саме:

- ризик присвоєння та використання конфіденційної інформації співробітниками компанії;
- ризик отримання хакером інформації про номери кредитних карток або рахунків клієнтів компанії;
- ризик розкрадання грошових коштів з рахунків у банку або цінних паперів з рахунку в депозитарії;
- ризик втрати або розголошення інформації через помилку співробітника;
- перерва в роботі підприємства, його комп'ютерної мережі, його сайту;
- збитки, пов'язані з розміщенням на сайті страхувальника неправдивих відомостей або інформації, що може зашкодити діловій репутації;
- ризик втрати матеріального носія, що містить конфіденційну інформацію тощо.

Отже, нині злочинність у світовому кібер-просторі стала однією з головних проблем сучасного світу інформаційних технологій. Страхування є надійним інструментом ризик-менеджменту та управління кібер-ризиками в умовах розвитку цифрової економіки. Проте даний вид страхування є новим, якому характерні певні особливості, проблеми та водночас безумовна перспективність розвитку.

Список використаних джерел інформації:

1. Братюк В. Сутність кібер-злочинів та страховий захист від кібер-ризиків в Україні / В. Братюк // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 9. – С. 421-427.
2. Цена информационной безопасности и страховая защита от кибер-рисков. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://strahovkunado.ru/insur/strakhovanie-kiberriskov.html>.
3. Кібер-страхування: новий інструмент ризик-менеджменту. <https://www.insa.com.ua/uk/blog/kiberataki-kakhitit-biznes-ot-novogo-oruzhiya/>.

*Сосновська О. О.,
к. е. н., доц. каф. фінансів та економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка
Деденко Л. В.,
студентка 6 курсу, магістр,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

ЩОДО СТІЙКОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

В умовах необхідності протистояння актуальним тенденціям невизначеного економічного середовища сучасне підприємство має забезпечувати стійкі параметри свого функціонування та розвитку. В свою чергу, це є умовою незалежності підприємства від зміни ринкової кон'юнктури і циклічності економіки, ризику кризового стану чи банкрутства.

Наука містить велику кількість формалізацій визначення «стійкості», які залежать від специфіки конкретної системи та використовуються під час аналізу поведінки системи. На рівні підприємства дана категорія асоціюється зі стабільним розвитком і передбачає впровадження заходів контролю за корпоративною соціальною відповідальністю бізнесу перед працівниками, державою, існуючими та потенційними контрагентами, захисту навколишнього природного середовища тощо.

Поняття «стійкість» набуло широкого поширення у доповіді «Наше спільне майбутнє» ООН в 1987 р., де «стійкий розвиток» було визначено як «такий розвиток, який задовольняє потреби теперішнього часу, але не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби». Великий економічний словник пропонує наступне визначення «стійкості»: неохочість до ризику втрат і збитків, постійність [2]. З точки зору економічної категорії В. Ячменьова вважає, що стійкість у загальному вигляді зумовлена можливостями внутрішніх енергоматеріальних сил елементів організації, які здатні підтримувати її у межах характерної для неї рівноваги і які відповідно дають можливість організації зберігати структуру і виконувати свої функції стійко та надійно [3]. На думку окремих авторів, під стійкістю розуміють здатність підприємства зберігати рівноважний стан у процесі свого функціонування, забезпечуючи допустимий рівень ризику та вільне маневрування в разі дії дестабілізуючих чинників, адаптацію та виконання поставлених завдань.

Останнім часом українські вчені дедалі частіше вживають поняття «стабільність» замість терміна «стійкість», однак ці категорії мають певні відмінності, які відіграють значну роль у процесі стійкого функціонування підприємства [4]. Основною відмінною рисою є те, що стабільність – це стала якісна характеристика, що передбачає здатність до незмінності, до постійного відтворення, а стійкість – передбачає постійні зміни в процесі виробничо-господарської діяльності підприємства та здатність системи протистояти негативним впливам в процесі рівноважного функціонування. Завдяки своїй

стабільності підприємство стає стійким.

Рівень стійкості визначається різноманітними елементами, які відображають комплексну характеристику підприємства, його економічну ефективність. В даний час не існує чіткої класифікації видів стійкості, проте, з позицій системного підходу для підприємства можна розглядати наступні види: зовнішніх зв'язків; соціально-психологічну; фінансову; екологічну; економічну; кадрову; комунікаційну; інноваційну; структурну стійкість, які доцільно згрупувати в сукупність виробничої, маркетингової, соціально-економічної й екологічної стійкості [1]. Якщо навіть поверхово оцінити тільки наведені види стійкості, то можна з упевненістю сказати, що усі вони впливають на можливості організації і її результативність. Стійке функціонування підприємства – це гармонізація використання економічних, матеріальних і трудових ресурсів, ефективне використання оптимальної організаційної структури і раціональних методів управління, враховуючи потреби споживачів, інтереси працівників і власників підприємства з метою формування такого економічного стану, при якому господарська діяльність забезпечує в умовах мінливого зовнішнього і внутрішнього середовища загальну ефективність функціонування і виконання всіх зобов'язань перед споживачами, працівниками, іншими організаціями, державою, відповідно до місії і цілей підприємства. Головною характеристикою є можливість підприємства адаптуватися до мінливого середовища, що може призводити до порушення існуючого рівня стійкості в разі виникнення загроз та переходу до нового рівня розвитку в умовах невизначеності.

Отже, під стійким функціонуванням підприємства можемо розуміти збалансований, довготривалий соціально-економічний розвиток, що не руйнує навколишнє природне середовище, головною метою якого є забезпечення постійної цілісної рівноваги системи з урахуванням турбулентного стану зовнішнього середовища функціонування підприємства та досягнення високих цільових результатів його діяльності.

Список використаних джерел інформації:

1. Андрійчук, О. П. Управління економічною стійкістю підприємств / О. П. Андрійчук, С. А. Бурій // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2011. – № 6, т. 1. – С. 100-103.
2. Дробишева О.О. Економічна стійкість підприємства та шляхи її забезпечення / О.О.Дробишева, В.В. Гюльназарян // Газета «Академія» Запорізької державної інженерної академії. – 2014. – №6 (77). – С. 77-83
3. Копьонкіна В. Д. Сутність економічної стійкості підприємства / В. Д. Копьонкіна // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 11. - С. 59-61.
4. Шматько Н. М. Організаційно-економічне забезпечення стійкого конкурентного розвитку підприємства / Н. М. Шматько // Актуальні проблеми соціально-орієнтованої економіки : кол. монографія / ред. В. В. Прохорова. – Харків : Сучасна типографія, 2017.

ТИПОЛОГІЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУРАХ НА ОСНОВІ МЕТОДИКИ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ

Одним з пріоритетних напрямків сталого економічного розвитку в Україні є підвищення підприємницької активності, від стану якої в значній мірі залежить динаміка основних економічних і соціальних індикаторів розвитку суспільства. Ефективне функціонування підприємницьких структур призводить до формування економічного і соціального результату, що проявляється в забезпеченні приросту сукупного доходу території розміщення підприємств і національної економіки в цілому, створенні нових робочих місць, збільшення грошових доходів, підвищення рівня і якості життя населення, відрахування в державні цільові позабюджетні фонди, що фінансують виробництво суспільних благ і ін. Підприємницька діяльність сприяє розвитку конкуренції і виступає стимулом підвищення конкурентоспроможності вітчизняних суб'єктів господарювання, що набуває особливого значення в умовах погіршення макроекономічної кон'юнктури і загострення проблеми імпортозаміщення.

Рішення проблеми сталого розвитку підприємницької структури в значній мірі визначається її здатністю адаптуватися до турбулентного зовнішнього середовища і контролювати її чинники з урахуванням етапів життєвого циклу, що, в свою чергу, передбачає необхідність перегляду природи і алгоритму прийняття управлінських рішень.

Проведене дослідження показало, що від ефективності процедури розробки та прийняття управлінських рішень в значній мірі залежить порядок подолання проблем різного характеру (від фінансового до організаційного). Значимість даної проблеми для теорії і практики ведення підприємництва підвищується в зв'язку з ростом масштабів, кількості елементів і взаємозв'язків підсистем в організаційних системах, ускладненням зв'язків між складовими системи, а також необхідністю прийняття управлінських рішень різних сфер діяльності організації. Наявність спотвореної інформації, відсутність фільтру її достовірності, відмінності в рівні знань і навичок управлінського персоналу суттєво ускладнюють цей процес.

Управлінське рішення в підприємницькій структурі є результат реалізації процесів планування, аналізу, прогнозування, оцінки, економічного обґрунтування і вибору одного з альтернативних варіантів, який сприяє досягненню поставленої мети підприємницької структури з урахуванням пріоритетних для даного рішення критеріїв оптимізації[1]. Технологія прийняття управлінських рішень стосовно підприємницьким структурам є специфічний вид організаційної діяльності, що реалізовується в рамках процесу оптимізації фінансових, соціальних та економічних показників діяльності підприємницької структури, яка може бути визначена як послідовність

операцій, причому всі вони реалізуються на кожній стадії життєвого циклу. Проведений аналіз літератури показав, що ключовими для підприємницьких структур сферами прийняття управлінських рішень є: персонал, фінанси, маркетинг і організація (табл. 1).

Таблиця 1

Типи управлінських рішень в розрізі етапів життєвого циклу підприємницької структури

Етапи життєвого циклу	Сфера управлінських рішень			
	Персонал	Фінанси	Маркетинг	Організація
Зародження	визначення пріоритетного складу і структури персоналу; виявлення напрямків пошуку персоналу; підбір, відбір і найм персоналу	формулювання ключових фінансових цілей; визначення достатності власних фінансових ресурсів; визначення необхідності залучення зовнішнього фінансування; вибір структури зовнішнього фінансування	аналіз потреб ключових споживачів; визначення перспективних видів діяльності; визначення попиту в рамках виявлених перспективних видів діяльності; формування стандартів обслуговування споживачів	- визначення бізнес - ідеї та бізнесмоделі; - формування довгострокових і короткострокових цілей; формулювання місії та стратегії; вибір організаційно-правової форми;
Вихід на ринок	формування колективу; підвищення згуртованості персоналу.	організація планування і розумного використання фінансових коштів, контролю за витратами коштів; збільшення чистого грошового потоку; - зниження ступеня ризику.	визначення постачальників укладання договорів; юридичне закріплення торгової марки; комунікаційне вплив на споживача; визначення оптимального моменту виходу на ринок з товаром або послугою; створення і розвиток клієнтської бази визначення позиціонування товару; аналіз і моніторинг конкурентів; рішення про впровадження стандартів обслуговування.	формування внутрішніх управлінських комунікацій;
Ріст	вибір методів стимулювання інноваційної діяльності персоналу; формування механізму оптимізації забезпечення процесів кадрами за критеріями кількості і якості.	визначення доцільності фінансування інновацій; вдосконалення політики розподілу прибутку; забезпечення зростання рентабельності продажів.	розробка іміджу та фірмового стилю; - моніторинг ринкової ситуації; формування і реалізація механізму формування бренду;	вибір і формування системи контролю бізнес-процесів; визначення пріоритетних постачальників; - вдосконалення бізнес-процесів на основі підвищення їх ефективності
Зрілість	вибір методів розвитку корпоративної культури; рішення про передачу управління найманому менеджеру; вдосконалення системи стимулювання і розвитку персоналу.	скорочення витрат; визначення доцільності інвестицій; забезпечення зростання рентабельності інвестицій.	- визначення методів і напрямків розширення збуту продукції і послуг; визначення нових способів використання товару; - рішення по диференціації товарного портфеля;	вибір методу оптимізації використання матеріальних і нематеріальних ресурсів; визначення напрямків систематизації та автоматизації документообігу;
Спад	оцінка напрямків виснаження персоналу; переоцінка можливостей соціального забезпечення працівників;	оцінка наслідків реструктуризації дебіторської і кредиторської заборгованості; вибір пріоритетних напрямків зниження витрат.	оцінка перспектив зміни асортименту продукції, що випускається (послуг) та / або зміна цільових сегментів ринку, в т.ч. за рахунок нових сегментів; визначення напрямків вдосконалення маркетингової діяльності	реінжиніринг бізнес - процесів; оцінка необхідності реструктуризації і санації;

Зазначена систематизація ключових типів управлінських рішень, що приймаються на різних етапах життєвого циклу підприємницької структури дозволяє сформулювати стандартизовані підходи до вирішення виявленого спектра проблем і визначити методи і критерії оптимізації відповідних рішень, що, в свою чергу, сформує платформу для забезпечення сталого розвитку підприємницької структури на різних етапах її життєвого циклу.

Список використаних джерел інформації:

1. Antonchenko N.G., Kalenskaya N.V. Developing a Methodology for Assessing the Efficacy of Managerial Decisions in Entrepreneurial Establishments. // Life Science Journal. – 2014. - № 11(7s).

Чорна О.В.,

*к. філол. н., доцент, доцент кафедри журналістики,
української словесності та культури,
здобувачка II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

В сучасних умовах процесу реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні приділяється значна увага. Все це пояснюється посиленням регіоналізації державного управління регіональним розвитком. Забезпечення стійкого соціального, економічного та екологічного розвитку регіону неможливе без проведення активної регіональної екологічної політики та без формування дієвого механізму контролю за екологічною ситуацією і управління природоохоронними заходами. В сучасних умовах проблеми практичної реалізації державної екологічної політики, а саме управління у сфері охорони та раціонального використання природних ресурсів та гарантування безпеки життєдіяльності, стали більш актуальними [1, с. 8].

Однією з головних причин погіршення екологічного стану довкілля в Україні є неефективне управління природокористуванням та природоохоронною діяльністю; відсутність єдиної послідовної державної екологічної політики; відсутність запровадження принципів раціонального природокористування та мінімізації негативного впливу на екологічні об'єкти при здійсненні антропогенної діяльності на регіональному рівні. Тому особливого значення на загальнодержавному та регіональному рівнях набуває питання своєчасного виявлення екологічних проблем, а також визначення шляхів їх запобігання та подолання.

Розглядаючи економічний механізм, доцільно значити, що в сучасних умовах не набули необхідного розвитку механізми надання субсидій на формування екологічної інфраструктури, національного ринку екологічних послуг; фактично не існують механізми кредитування природоохоронних заходів, пільгового оподаткування та цінового заохочення екологоконструктивної діяльності; процес упровадження інновацій стримує сучасне законодавство, акцентуючи увагу не на запобіганні забрудненню, а на усуненні його наслідків тощо [2, с. 47]. В сучасних умовах екологічна система регіону є базовою для забезпечення сталого розвитку економічної системи. Тому регіональний рівень потребує створення принципово нової природоохоронної системи територіального управління. Для ефективного вирішення регіональних екологічних проблем необхідно: більш ефективно

використовувати економічні інструменти поліпшення стану та охорони довкілля на всіх ієрархічних рівнях; реформувати інституціональну базу охорони навколишнього середовища та управління природними ресурсами; постійно впроваджувати політику запобігання забрудненням та оздоровлення довкілля у масштабі як держави, так і окремих регіонів; розробляти і реалізовувати відповідні національні, регіональні та місцеві плани [3, с. 204].

Список використаних джерел інформації:

1. Державна екологічна політика України в умовах децентралізації влади / за наук. ред. д.е.н., проф. Є.В. Хлобистова // Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2016. 226 с.

2. Андрієнко М.В., Шако В.С. Механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні // Інвестиції: практика та досвід. 2017. №18. С. 47–53. (Серія: Державне управління).

3. Химинець В.В. Регіональна еколого-економічна політика як інституційна передумова забезпечення сталого розвитку // Науковий вісник Мукачівського державного університету. 2015. Вип. 2(4). Ч.1. С. 204–208. (Серія: Економіка).

*Бурдега К.О.,
аспірантка I курсу,
Університет ДФС України*

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ У ВИРОБНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Аграрний сектор є пріоритетною галуззю економіки України. Нинішні реалії розвитку аграрного сектору економіки в умовах поглиблення міжнародної економічної інтеграції вказують про вирішення проблем, які пов'язані з ефективним розвитком підприємницьких структур агробізнесу.

Діяльності сільськогосподарських підприємств повинно окреслювати різнопланову державну підтримку у фінансній сфері, у тому числі, надання певних пільг при оподаткуванні.

Правильне ведення агробізнесу можливе при умові стабільності і прогнозованості податкового законодавства, що забезпечує оптимальне податкове навантаження підприємств.

Вагомий внесок у розвиток теоретичних засад і методичних підходів до вирішення проблем податкового контролю аграрних підприємств внесли вчені: Барановська І.В., Бурденко І.М., Вдовиченко М.І., Вишневський В.П., Соколовська А.М. та інші вчені.

Нинішній етап розвитку аграрної економіки в Україні характеризується потребою в розробці нових теоретичних підходів та практичних заходів щодо формування стратегічного управління виробничо-господарської діяльності вітчизняними аграрними підприємствами.

Стратегічне управління для вітчизняних підприємств є вкрай необхідним. По-перше, воно сприяє досягненню динамічної рівноваги із зовнішнім

середовищем. По-друге, його використання пов'язане з пошуком шляхів виживання в умовах ринку та нових факторів успіху підприємства у конкурентному середовищі. На даний час для більшості керівників сільськогосподарських підприємств сфера стратегічного управління є найскладнішою і потребує ретельного дослідження.

«Нині для сільськогосподарських підприємств найважливішим етапом процесу стратегічного управління є стратегічний аналіз, що дозволяє зібрати, оцінити й систематизувати інформацію, необхідну для прийняття стратегічних рішень, зокрема, стратегічний аналіз дає можливість з'ясувати, чи володіє аграрне підприємство внутрішніми ресурсами й засобами, щоб скористатися зовнішніми можливостями» [1].

«Аналіз зовнішнього середовища враховує мету діяльності підприємств, що дозволяє дати оцінку стратегічному клімату, тобто оцінити можливості й загрози його функціонування тобто методологія стратегічного аналізу на першій стадії стратегічного управління включає розробку місії й мети, оцінку ресурсного потенціалу, інвестиційного клімату, позиції й конкурентної переваги діяльності підприємства» [2].

«Таким чином, основною метою стратегічного аналізу є оцінка впливу діяльності на теперішній і майбутній стан сільськогосподарських підприємств й визначення їхнього специфічного впливу на їх стратегічний вибір» [3].

Стратегічне управління аграрними підприємствами є надзвичайно важливим за умов мінливого зовнішнього середовища. Одним із ключових питань його використання зазначеними суб'єктами господарювання є розробка бізнес-стратегій їх подальшого функціонування. До них відносять стратегію подальшого розвитку, стабілізації та скорочення.

Розробка бізнес-стратегій для сільськогосподарських товаровиробників ґрунтується на детальних результатах стратегічного аналізу їх діяльності. Для вирішення даної проблеми ми запропонували використати рейтингову оцінку аграрних підприємств за показниками їх фінансового стану та ефективності діяльності.

При цьому необхідно зазначені показники та рейтингову оцінку навести у динаміці та співставити.

Напрямом подальших досліджень вважаємо розробку функціональних стратегій сільськогосподарських підприємств відповідно до запропонованої для них бізнес-стратегії.

Стратегічний аналіз – це спосіб вивчення й адаптації інформаційних потоків, отриманих в ході аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування підприємства, до реалізації стратегічних цілей підприємства.

Ефект від стратегічного управління підприємством не буде досягнутий без якісного стратегічного аналізу.

Підтвердженням даного факту є те, що управлінська стратегія потребує інформації про стратегічне становище підприємства на ринку і специфіці реалізації обраної стратегії.

У рамках стратегічного управління конкурентоспроможним розвитком аграрних підприємств слід застосовувати відповідний інструментарій у розрізі

складових компонентів галузі, що забезпечуватиме її розвиток і дасть можливість формувати на цій основі відповідні концептуальні підходи, типи стратегій і етапи реалізації.

Список використаних джерел інформації:

1. Василенко В. А. Стратегічне управління / В. А. Василенко, Т. І. Ткаченко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 396 с.
2. Забелин П. В. Основы стратегического управления : учеб. пособие / П. В. Забелин, Н. К. Моисеева. – М. : Информационно-внедренческий центр “Маркетинг”, 1998. – 195 с
3. Саблук П.Т. Стратегічні напрями розвитку агропромислового комплексу України / П.Т. Саблук, В.Я. Мессель-Веселяк. – Інститут аграрної економіки УААН.

*Гришук Є.С.,
аспірантка I курсу, спеціальність « Облік і оподаткування»,
Університет ДФС України*

ІНСТИТУТ ПОДАТКОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРМОНІЗАЦІЇ ВІДНОСИН МІЖ ДЕРЖАВОЮ І БІЗНЕСОМ

В період динамічних змін та проведення активних реформ у всіх сферах суспільного життя, та в податковій сфері зокрема, виникає ситуація, коли пересічному платнику податків та підприємствам достатньо складно вчасно відслідкувати зміни в нормах податкового права та зорієнтуватися в правильному веденні бухгалтерської звітності на підприємствах, та одночасно з цим скласти цілісну картину майбутнього планування своєї підприємницької діяльності.

До того ж, в ситуації, коли податкове законодавство зазнає частих змін, існує ймовірність неоднозначного тлумачення норм податкового права. Все це спричинює необхідність присутності професійного радника – податкового консультанта, до якого можна звернутися за надійною порадою, податковою консультацією, та бути впевненим, що його професійні якості та компетентність стосовно будь якого питання в сфері оподаткування зможуть вирішити ситуацію належним чином та з користю для усіх учасників даного процесу.

На сьогодні в Україні інститут податкового консультування знаходиться лише на етапах розвитку, оскільки, практично відсутнє законодавче регулювання даного виду діяльності, чітко не окреслені права та обов’язки податкових консультантів, а також межі та рамки їх діяльності, відсутня ліцензійна база для здійснення податкового консультування та ще багато яких організаційних питань залишаються відкритими. Саме тому це питання і є актуальним для подальшого дослідження та аналізу.

Досить багато науковців останнім часом приділяють увагу податковому консультуванню. Так, зокрема Воронкова А. Є. досліджувала основи управлінського консультування, Смірнова О. М. розглядала зарубіжний досвід

податкового консультування та можливість його адаптації до вітчизняних умов, Шувалова Е. Б. та Єфимова Т. А. звернули свою увагу на правові аспекти податкового консультування. Серед російських та зарубіжних вчених варто виділити Балакіна В. В., Демішева Т. О., Буссе Р., Нуккельт Й. та багато інших.

В процесі здійснення підприємницької діяльності та ухвалення ефективних управлінських рішень з оподаткування, оптимізації податкових платежів потрібно враховувати досить багато правових норм та практику їх застосування. Так як податкове законодавство України вважається одним із найскладніших, а практика його застосування у великій мірі – неоднозначною і суперечливою, то без професійної допомоги це робити досить складно.

У щорічному виданні «Paying Taxes 2019: The Global Picture» групи Світового банку та PwC [1] зазначається, що попри глобальну економічну невизначеність уряди продовжують реформувати національні податкові системи. За даним рейтингом щорічно оцінюються податкові системи 189 країн. Так, за простотою податкової системи у 2012 – 2013рр. Україна посідала 181-е місце, 2014 – 2016рр. – відповідно 165-е та 164-е місце, а у 2017 р. – вже 108-е місце. Аналізуючи даний рейтинг, можна прийти до висновку, що у зв'язку із змінами в податковій системі, зокрема прийняттям Податкового Кодексу та урядовими реформами щодо скорочення кількості податків, зниження показника сукупної ставки податків, вдосконалення процесу електронізації подання податкової звітності та сплати податкових платежів, податкове середовище України значно покращилося, а саме – протягом чотирьох років Україна піднялася аж на 73 позиції. Цей факт нам ще раз демонструє необхідність в розвитку такого інституту як податкове консультування, адже в нинішніх реаліях практично неможливо обійтися без допомоги професіонала. Для кращого розуміння, потрібно усвідомити, що процес податкового консультування є широким поняттям.

Так, відповідно до визначення Європейської конфедерації податкових консультантів податкове консультування включає в себе підготовку та подання податкових декларацій платників податків, надання консультацій та рекомендацій щодо податкового планування, а також представлення та захист інтересів платників податків у відносинах з адміністративними та судовими органами та надання інших порад щодо оподаткування і пов'язаних з ним послуг [2].

Отже, підсумовуючи, варто зазначити, що перевагами використання послуг податкового консультування є можливість своєчасного реагування на зміну податкового законодавства та прийняття ефективних управлінських рішень, спрямованих на підвищення рівня безпеки активів юридичних і фізичних осіб, які безпосередньо звертаються за такими послугами. До того ж, індивідуальний підхід в практичних рекомендаціях і пропозиціях спрямований на мінімізацію виявлених або потенційних податкових та юридичних ризиків і помилок, розробку податкових стратегій з урахуванням специфіки діяльності підприємств та напрямів його розвитку.

Таким чином, інститут незалежного податкового консультування може стати тим інструментом який буде сприяти розвитку як підприємницької

діяльності, так і одночасному наповненні грошовими ресурсами державного та місцевих бюджетів. А це, в свою чергу, зробить вагомий крок на шляху до гармонізації відносин між державою та платниками податків, як юридичних, так і фізичних осіб, підвищить рівень довіри останніх до держави та сприятиме розвитку партнерських стосунків у сфері оподаткування.

Список використаних джерел інформації:

1. Paying Taxes 2019. The global picture. [Електронний ресурс] / World Bank Group and PwC. – 2019. – Режим доступу: <http://www.pwc.com/payingtaxes>
2. Офіційний сайт Європейської конфедерації податкових консультантів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cfe-eutax.org/about>

Овдієнко О.В.,

аспірантка I курсу,

Університету ДФС України

Житар М.О.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів імені Тарангул

Університету ДФС України

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

В сучасних умовах фінансова безпека України виступає одним з головних елементів забезпечення економічної стабільності та розвитку держави. Вона характеризується ступенем захисту фінансових інтересів держави, а саме: станом фінансової, грошової, кредитної, валютної, податкової та митно-тарифної систем. Фінансова безпека держави – це цілісна система фінансових механізмів, в якій виникають проблемні аспекти, що утворились через недосконалу законодавчу базу та недієву зміну правових норм.

Відповідно до вище вказаного, фінансова безпека держави є однією із найважливіших ланок національної економічної безпеки і виступає окремою системою та включає в себе власні елементи, аналіз яких дозволяє виокремити основні параметри та індикатори, що характеризують рівень фінансової безпеки держави, а саме:

- рівень дефіциту бюджету;
- величина дефіциту платіжного балансу;
- ліквідність банківської системи;
- розмір валютних резервів;
- стійкість національної валюти та стабільність цін;
- ступінь доларизації національної економіки;
- рівень монетизації ВВП;
- швидкість обігу готівки;
- рівень розвитку вітчизняного фондового ринку та інвестиційного клімату;
- рівень присутності іноземного капіталу в рамках прямих та портфельних інвестицій в економіку держави;
- стан та розміри зовнішньої та внутрішньої заборгованості.

Виходячи з цього, можна виділити основні загрози фінансовій безпеці держави, які можна розглядати як окрему її підсистему, на яку здійснюють вплив інститути фінансової безпеки в процесі реалізації фінансової політики держави. Серед загроз фінансовій безпеці держави виділяють: недосконалість бюджетної політики і нецільове використання коштів бюджету України; масове ухиляння від сплати податків; значний обсяг державного та гарантованого державою боргу, проблеми з його обслуговуванням; різкі зміни рівня цін, оплати праці та курсу національної валюти; значна різниця співвідношення доходів населення України та його соціальної захищеності; низький рівень інвестиційної діяльності; зростання «тіньової» економіки та посилення нелегальних потоків коштів закордон.

Так, серед вказаних проблем, варто проаналізувати найбільш несприятливі для економіки України: збільшення зовнішнього боргу, підвищення рівня доларизації, девальвація гривні та високі темпи інфляційних процесів.

Станом на кінець 2018 року розмір загального державного та гарантованого державою боргу України склав 2 168 627,1 млн. грн., з них зовнішній – 1 397 217,8 млн. грн., внутрішній – 771 409,3 млн. грн. Перш за все, це пов'язано з відсутністю чітких механізмів оцінки ефективності залучення і використання кредитних ресурсів, що призвело до росту загального державного та гарантованого державою боргу України на 8% за 2018 рік в порівнянні із 2017 роком.

Відповідно до звітів Антимонопольного комітету показник тіньової економіки України станом на кінець 2018 року становив – 43,8% ВВП України. Основною причиною цього є недосконалість податкової системи країни. Саме надмірний податковий тягар спричинює перехід грошей «у тінь». Крім того, податкові механізми не є досить чіткими, що також є причиною тінізації економіки. Так, за 2018 рік було відкрито більше 460 справ з приводу відмивання коштів та виведення їх в офшори.

Згідно інформації Міністерства фінансів України на кінець 2018 року індекс девальвації національної валюти - гривні дорівнював 98,1%, при цьому індекс інфляції становив 100,8%.

Таким чином, фінансова безпека є важливим компонентом національної безпеки країни і від її рівня залежить в цілому благополуччя держави. Задля досягнення найвищого рівня фінансової безпеки державі необхідно виробити механізм забезпечення фінансової безпеки, а також впровадити ефективну інфраструктуру, яка забезпечить фінансову безпеку. Головним аспектом у досягненні фінансової безпеки держави виступає постійний моніторинг та оцінка її рівня, а також розробка та застосування заходів щодо зміцнення фінансової безпеки держави. Створення нових нормативно-правових актів, покликаних на застосування контролю та впливу на суб'єктів фінансових правовідносин.

Список використаних джерел інформації:

1. Лисяк Л.В., Подлужна Я.Ю. Сучасний стан та основні проблеми фінансової безпеки України / *Ефективна економіка*. 2015. № 12. С. 1-6.

2. Сосновська О.О., Житар М.О. Економічна безпека підприємства: сутність та ознаки забезпечення / *Облік і фінанси*, 2018. № 3 (81). С. 124-132.

3. Сосновська О.О., Житар М. О. Аналіз методів оцінки рівня економічної безпеки підприємств / *Бізнес Інформ*, 2019. №1. С. 21–26.

4. Кужелев М. Механізм управління фінансовою устійчивістю в системі забезпечення фінансової безпеки корпорації / *Нове в економічній кібернетичі: Моделі і механізми управління безпекою економічних систем*, 2011. № 4. 45-56.

Ху Сунізе,

аспірант,

Державний університет телекомунікацій

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Глобалізаційні тренди функціонування національної економіки передбачають систему формування, використання та вдосконалення інновацій, що обумовлюють інноваційний розвиток підприємств. Економічний поступ України передбачає активізацію інноваційної діяльності підприємств, яка вимагає запровадження новітніх сучасних технологій.

Згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність», інновації - новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру виробництва і (або) соціальної сфери [6]. Тобто інновації є підґрунтям для якісних позитивних змін економічного та фінансового стану підприємств.

Теоретичні засади інноваційної складової економічного розвитку були обґрунтовані М. Туган-Барановським на початку ХХ ст. Напрацювання видатного українського вченого корелювали із науковими пошуками Й. Шумпетера та його науковими концепціями. Йозеф Шумпетер в «Теорії економічного розвитку» зазначав, що інновації, нововведення та підприємництво набувають особливого значення для соціально-економічного розвитку [8, с. 212]. Вчений пояснював сутність поняття «інновація», як нову науково-організаційну комбінацію виробничих факторів, мотивовану підприємницьким духом [8, с. 223]. Проте Б.Твісс презентував інновації як процес, у якому винахід або ідея набуває економічного змісту через комерційне використання [7, с. 150].

Походження терміну «інноваційний» пов'язано із поняттям «інновація», яке розуміють у перекладі з англійської мови, як нововведення, що має на меті комплексність підходу щодо створення, поширення і використання нововведення, яке сприятиме розвитку і ефективній роботі підприємницьких структур [9, с. 148].

У другій половині ХІХ ст. було започатковано теорії інноваційного розвитку. Сучасний погляд на цю теорію сформований під впливом наукових

досліджень, присвяченим економічного розвитку суспільства та національних економік, що проявляється в особливостях та нерівномірностях темпів економічного зростання [1, с.105]. Під інноваційним розвитком, як правило, розуміють «спосіб економічного зростання, заснований на постійних і послідовних нововведеннях, направлених на суттєве покращення діяльності підприємств, з використання нових ресурсних факторів у створенні інноваційних товарів і формуванні конкурентних переваг, які ґрунтуються на впровадженні у виробництво нових технологій» [5, с. 112].

У сучасній науці трактування поняття «інноваційний розвиток» відбувається через призму двох векторів: статичного та динамічного [2, с.112]. Статичний включає ресурсний, результатний та системний підходи. Динамічний у свою чергу – процесний та функціональний [3, с. 101]. Поняття «інноваційний розвиток підприємства» трактують як «ланцюг реалізованих нововведень, який пов'язаний з трансформацією наукових знань, ідей, відкриттів та навних технологій в нові або удосконалені продукти, а також в ході реалізації якої формується модель розвитку, перетворення та використання громадських, природних і економічних ресурсів» [4, с. 145].

Трансформаційні процеси української економіки супроводжуються складною адаптацією до європейських вимог ведення бізнесу, що ґрунтуються на інноваціях. Тому інноваційний розвиток підприємств є визначальним вектором подальшого європейського поступу на посилення конкурентних позицій України на світовому економічному просторі.

Список використаних джерел інформації:

1. Актуальні питання інноваційного розвитку держави, регіонів, підприємств : кол. монографія. В. І. Захарченко, М. М. Меркулов та ін. ; за ред. В. І. Захарченко. Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2014. 182 с.
2. Волощук Л. О. Сутність інноваційного розвитку підприємства як об'єкту управління. Реформування економіки України: ефективне виробництво, конкурентні регіони, макроекономічна рівновага : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, Нац. гірн. ун-т, 30-31 жовтня 2014 р. Д. : НГУ, 2014. С. 111–115.
3. Дудар Т. Г., Мельниченко В. В. Інноваційний менеджмент : навч. пос. для студентів вищ. навч. закл. К. : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
4. Калина А. В. Організаційно-економічний механізм стимулювання праці як чинник гідної праці. *Соціально-трудова відносина: теорія і практика* : зб. наук. пр. КНЕУ. Київ : КНЕУ, 2015. Вип. 2. С. 144–148.
5. Механизмы инновационного развития предприятия. В. Баранчев, Л. Мартынов, А. Рузанкин, А. Степанов. Изобретательство. 2002. № 7. С. 9–17.
6. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
7. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями / сокр. пер. с англ. ; авт. предисл. и науч. ред. К. Ф. Пузыня. М. : Экономика, 1989. 271 с.
8. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку : Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. з англ. В. Старка. К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 242 с.

9. Rathwell R., Cardiner P. Invention, innovation, re-innovation and the role of the user. *Techonovation*. 1985. № 3. P. 131–180.

Батечко Б.Т.,
студент магістратури,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України

МОДЕЛЮВАННЯ СПОЖИВАЧА, ЯК ОКРЕМОГО НЕРАЦІОНАЛЬНОГО СУБ'ЄКТУ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

В економіці України спостерігається активізація діяльності суб'єктів роздрібної торгівлі. Як наслідок, значно зросла роль маркетингу в управлінні торговельними підприємствами в частині активного впливу на поведінку споживачів. Поведінка споживачів впливає на напрямок розвитку виробництва і структуру економіки в цілому, на цінову політику ринків [0; 2]. Використання маркетингових досліджень широко варіюється залежно від компанії й типу необхідної інформації. Незважаючи на те, що більшість фірм проводить їх у тій або іншій формі, дослідницькі відділи створюються скоріше у великих, ніж у невеликих фірмах [3].

Класична мікроекономіка базується на припущенні про поведінку споживача як раціонального покупця [4; 4]. Тобто підпорядковується певним законам і правилам, а отже в подібних умовах він має діяти подібно. Такі характеристики, як байдужість споживача, капітал споживача, гранична корисність тощо. є основними для моделювання споживача у класичній теорії. Але на практиці часто можна бачити, що для споживача не менший вплив мають такі фактори, які не можуть бути загально визначені, або сукупність таких факторів. Визначивши природу таких впливів, можна узагальнити або диференціювати джерела нераціонального вибору споживача.

На основі багатьох досліджених споживачів можна розраховувати їх поведінку як однієї групи споживачів на ринку. Після отримання результатів дослідження можна спроектувати загальну модель взаємодії між споживачем та товаром. Така загальна модель може використовуватись для опису споживачів, незалежно від їх статі, раси, роду діяльності, доходу, а як незалежного суб'єкта. Модель виражає усі відмінності між особами як певну особливість даного споживача. Сукупність таких особливостей й виражає у собі конкретного споживача, який реагує на ті чи інші фактори зовнішнього середовища чи характеристики та особливості товару. Певні події або стан зовнішнього середовища для споживача так само може бути виражений як особливість чи набір особливостей. Тобто, одна й та сама особа у різних станах моральних, емоційних, чи під впливом факторів зовнішнього середовища запропонованою моделлю споживача, як окремого нераціонального суб'єкта ринкових відносин враховується як кілька різних покупців. Це має сенс, адже покупець у різних емоційних станах по різному реагуватиме на одні й ті самі дії магазину (чи підприємства, чи конкретного продавця) по різному.

Дослідження і розробка моделі споживача, як окремого нераціонального суб'єкту ринкових відносин дає можливість для створення допоміжного інформаційного забезпечення, що симулює індивідуальну поведінку споживача на ринку одного товару. Такий додаток може використовуватись з метою навчання, демонстрації або маркетингових досліджень.

Спрощена модель без урахування усіх факторів, що впливають на споживацький вибір дає змогу, з одного боку, простіше пояснити процес вибору споживача при вивченні, та з іншого, абстрагуватись від певних маловпливових факторів при дослідженнях.

Проведення маркетингових та інших досліджень, що базуються на виборі споживачів, зазвичай несе в собі великі фінансові та часові витрати. Модель поведінки споживачів є зручним інструментом для проведення досліджень, прогнозів та аналізу.

Реальний споживач ніколи не буває повністю раціональним, на відміну від ідеального. Вибір споживача ніколи не базується лише на співставленні ціни та корисності продукту. Людина не тільки раціональна, а й емоційна та соціальна істота. І на її вибір, як споживача, часто впливають сторонні не цінові чинники, часом нівелюючи вплив фінансового фактору.

Список використаних джерел інформації:

1. Білецька, Л. В. Економічна теорія : Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посіб. / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – К. : ЦУЛ, 2009. – 688 с.
2. Буряк П.Ю. Мікроекономіка: Навч. посіб. - К.: "Хай-ТекПрео, 2008 - 368 с.
3. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу: Навчальний посібник — К., 2008. — 639 с.
4. Zherlitsyn, Dmytro and Kravchenko, Volodymyr, Supply Chain Resilience Through Operations and Finance Management (January 2016). Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky. Vol. 4, No 1.
5. Ларіна Я. С. Поведінка споживача : навч. посіб. / Я. С. Ларіна, А. В. Рябчик. – К. : ВЦ «Академія», 2014. – 224 с.

Безпалько Т. В.,
здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Каниур І. Г.,
доцент кафедри менеджменту,
Університет ДФС України

МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ЧИННИК ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Цінність будь-якої організації - перш за все, люди, що працюють в ній. Це твердження було давно доведено на практиці. Кожне підприємство, установа, організація зацікавлені в підвищенні результатів своєї діяльності. Крім

модернізації виробництва, підвищення кваліфікації працівників, важливим чинником виступає людський ресурс. Науковцями доведено, що підвищення ефективності праці залежить також і від мотивації працівників.

Проблеми мотивації стали предметом дослідження багатьох вчених, серед яких: Вернадський І., Кібанов А., Оуен Р., Рікардо Д., Сміт А., Снідерман Б., тощо. Однак дана тема є актуальною та потребує постійного дослідження.

Мотивування являє собою процес формування такого психологічного стану людини, який зумовлює її поведінку, здійснює установку до діяльності, спрямовує і активізує її. Це прагнення працівника задовольнити свої потреби; в загальному розумінні - це сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, які зумовлюють людину до трудової діяльності і надають їй цілеспрямованість, орієнтовану на досягнення певних цілей [1, с. 21].

Досягнення ефективної діяльності підприємства потребує постійного вдосконалення та розширення інструментарію мотивації його праці. Потреби постійно змінюються, тому не можна розраховувати, що мотивація, яка спрацювала один раз, знову буде ефективною. З розвитком особистості розширюються і можливості, потреби у самовираженні. Таким чином, процес мотивації шляхом задоволення потреб безкінечний і тому методи можуть бути найрізноманітнішими, зазвичай вони залежать від системи стимулювання на підприємстві, загальної системи управління та особливостей діяльності самого підприємства. Тому методи мотивації класифікують за двома групами:

- матеріальна мотивація передбачає застосування методів: прямого мотивування (базовий оклад, преміальні) та непрямого матеріального мотивування (обов'язковий соціальний пакет, додатковий соціальний пакет);

- нематеріальна мотивація: забезпечення кар'єрного зростання співробітників, гнучкий графік робочого часу, пріоритет при плануванні відпустки співробітника, усна або письмова подяка за ефективну роботу, надання працівникам додаткових днів відпочинку, оприлюднення рейтингів робітників за результатами роботи, просування кар'єрними сходами, харчування, путівки на відпочинок, подарунки на свято. В сукупності ці методи сприяють підвищенню продуктивності праці та економічному зростанню підприємства [2, с. 116].

Отже, які б прекрасні не були ідеї, інноваційні технології, найсприятливіші зовнішні умови, без добре підготовленого та мотивованого персоналу високої ефективності роботи досягнути неможливо. Вкладення в людські ресурси стають довгостроковим чинником конкурентоспроможності та стійкого функціонування підприємства. Сучасний керівник повинен враховувати всі фактори, щоб забезпечити успішну роботу підприємства. При формуванні оптимальної системи мотивації сучасним керівникам підприємств необхідно використовувати класичні теорії мотивації і враховувати менталітет народу.

Список використаних джерел інформації:

1. Іванченко Г.В. Особливості використання нематеріальних стимулів на підприємствах / Г.В. Іванченко // Економіст.-2011.- №3. - 21-23.
2. Канцур І. Г. Особливості функції мотивації на сучасних підприємствах /

Бєлозьоров О.В.,
студент 3 курсу,
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник: Ковальчук Н.І.,
викладач, *Ірпінський державний коледж економіки та права*

ІНВЕСТИЦІЇ У СФЕРУ НЕРУХОМОСТІ

Інвестиції – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток або досягається соціальний ефект. Інвестування у нерухомість – один із найефективніших способів отримання стабільного доходу. Цей вид інвестування популярний не лише серед підприємців, а й серед простих громадян, які мають певний капітал і хочуть суттєво його примножити.

У порівнянні з іншими видами інвестування, інвестиції у нерухомість мають очевидні переваги. По-перше, вкладаючи гроші у нерухомість, ви ефективно захищаєте свій капітал від знецінювання. По-друге, такого роду капіталовкладення не вимагають від вкладника якихось особливих знань та досвіду у цій сфері. І найголовніше, можна отримувати дохід регулярно та у більших розмірах, ніж при банківському вкладі. Ще однією безумовною перевагою інвестування у нерухомість є порівняно менші ризики «прогоріти». На відміну від придбання цінних паперів (акцій), вкладення коштів у нерухомість є більш безпечнішим, оскільки нерухомість не схильна до різкого падіння у ціні, а тому ризик втрати до нуля практично відсутній.

Інвестування у нерухомість буде вигідним лише у тому випадку, якщо розглядати його як довготривалий проект. Адже для того, щоб дійсно добре заробити, потрібно чимало часу. Тому вкрай важливо навчитись відчувати тенденції ринку, зокрема, встигати вчасно купувати та продавати нерухомість, в залежності від ситуації на ринку. До того ж, щоб гроші «працювали» на вкладника, необхідно визначитися, у що саме їх потрібно вкладати. [1]

Вже давно підприємці спокусилися вкладенням коштів в іноземну нерухомість та активно везуть кошти за кордон. Популярними для інвестування є Іспанія, Кіпр, Грузія, Болгарія. Також голосно про себе наразі заявляє Мальта. Ринок нерухомості цих країн вже склався, він достатньо сталий, а саме це цінують європейці. Відсоткове зростання ринку мінімальне, рентабельність 3-4%, сезон короткий, ринок пропозицій перевантажений. Тут діє правило: «Коли всі біжать – стій, коли всі стоять – біжи». [1]

Якщо повернутися до України, то на даний момент в продажі є 289 Житлових Комплексів в Києві та 286 в Київській області. У 2018 всього за підсумками в Україні прийнято в експлуатацію 103,141 тисяч нових квартир. Загальна кількість угод купівлі-продажу, укладених приватними і державними нотаріусами по всій Україні, склало 277 230. Це на 8,4% більше, ніж було

оформлено в 2017 році. Вкласти свої кошти в нерухомість можна декількома способами.

Перший варіант інвестування — купівля квартири на ранніх етапах будівництва, щоб заробити на її перепродажу в подальшому. Ця популярна в 2006-2008 роках схема і зараз обіцяє прибуток. Якщо інвестувати на початковому етапі, то до кінця будівництва (приблизно через 2 роки), ціна квадратного метра виростає в середньому на 30%. Якщо ж інвестор відразу сплатить 100% вартості квартири, йому забудовник може дати ще 5-15% знижки. За останній період ціни на нерухомість стрімко ростуть. У Київській області, Києві, Львові та Одесі за останні пів року (березень - жовтень 2019) різко збільшився попит на квартири. Через це за літо 2019 року у новобудовах спостерігається різке збільшення цін за метр квадратний. Наприклад: у Києві ціни виросли до 25%, а у сусідніх містах Києва до 20%.

Другий варіант — покупка квартири для подальшої здачі в оренду. Він підходить для житла, розташованого в віддалених, але перспективних районах. Також вигідно тим, що не потрібно ризикувати, вкладаючи гроші на початкових етапах будівництва. Квартира в будинку, будівництво якого добігає кінця, обійдеться дорожче, ніж на початковому етапі на 20-30%. На етапі котловану можна вкластися в суму в \$ 25 000-30 000, тоді як ближче до закінчення будівництва вона може вирости до \$ 40 000. Якщо при цьому в квартирі буде ремонт від забудовника, інші вкладення будуть мінімальні. Той же прибуток в 30% можна буде отримати за 2,5-3 роки — майже стільки ж або трохи більше, ніж при перепродажу. Термін 100% -й окупності складе близько 8 років.

Третій варіант інвестування — купівля з метою здачі в оренду квартири в будинку старого житлового фонду. Тут точно можна не розраховувати на вигідний перепродаж через 5-7 років. Квартири такого типу тільки дешевшають, причому досить швидко. Але якщо локація буде вдалою, а ціна угоди вигідною, можна повернути вкладення за 6-7 років. Квартири в новобудовах — більш вигідний для інвестування варіант, але у будинків старого житлового фонду є одна незаперечна перевага — низькі ризики і можливість отримувати прибуток відразу ж, не чекаючи закінчення будівництва. Істотний мінус полягає в тому, що за цей же період квартира втратить в ціні ті ж 30% своєї вартості. Зате цей варіант інвестування майже повністю позбавлений ризиків. [2]

Інвестування в нерухомість - це вкладення капіталу з довгостроковою перспективою. При цьому, ефективніше і вигідніше купувати об'єкти в період кризи, за адекватними цінами і за цільовим призначенням.

Список використаних джерел інформації:

1. check:point. Інвестиції у нерухомість: як змусити гроші працювати на вас? URL: <https://ckp.in.ua/business/6004>

2. Мінфін. Інвестиції в нерухомість. Який варіант найприбутковіший. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2018/03/16/32804046/>

Близненко Є. О.
здобувачка II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Нечипоренко А. В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул,
Університет ДФС України

КОРПОРАТИВНІ ФІНАНСИ: СУЧАСНА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ

Категорія «фінанси» включає в себе три субкатегорії: особисті фінанси, корпоративні фінанси та публічні фінанси. Не применшуючи ролі особистих та публічних фінансів, можна значити, що основою фінансової системи країни є корпоративні фінанси. Адже, саме корпоративний сектор є основним джерелом ресурсів для функціонування публічних та особистих фінансів.

Останніми роками корпоративні фінанси розвиваються під впливом процесів глобалізації, експансії нової інформаційно-інноваційної економіки та перманентних фінансових криз. Водночас, вітчизняною фінансовою наукою досить часто ігноруються сучасні тенденції розвитку корпоративних фінансів, наукові методи вивчення фінансових процесів та новітні напрямки досліджень. З цілого ряду об'єктивних та суб'єктивних причин фінанси підприємств у сучасній Україні, досить часто розглядаються як «придаток» до державних фінансів, що є наслідком домінування пострадянської фінансової школи. Цілком очевидно, що інтерпретація фінансової системи «зверху», з позицій державних фінансів, як це прийнято у вітчизняній фінансовій науці є односторонньою і недостатньою.

Сучасне бачення функцій корпоративних фінансів дещо відрізняються від традиційної їх інтерпретації пострадянською фінансовою наукою. Поряд із усталеними функціями (формування фінансових ресурсів, їх розподілу, контролю за ефективним формування та розподілом ресурсів), виокремлюються новітні: трансформація преференцій капіталодавців у параметри залучення капіталу, функція впливу на поведінку учасників фінансових відносин, вартість формуюча функція та функція трансферту інформації [1].

Корпоративні фінанси – корпоративні фінанси – це система економічних відносин, що виникають між власниками, менеджментом корпорації, радою директорів, державою й іншими зацікавленими особами із приводу формування, розподілу й використання фондів грошових коштів корпорації [2].

Кожна підприємницька ціль врешті-решт зводиться до фінансової цілі, ключові параметри підприємства перш за все є фінансовими параметрами, всі підприємницькі рішення слід розглядати з фінансової точки зору [3].

Функції корпоративних фінансів на сучасному підприємстві забезпечуються фінансовим директором (CFO, Chief Financial Officer) та підпорядкованими йому службами.

За англосаксонською моделлю організації корпоративних фінансів, виокремлюється два блоки компетентностей фінансових служб [4; 5]:

- 1) Corporate treasury (корпоративне казначейство) – комплекс завдань, пов'язаних із фінансуванням та інвестуванням;
- 2) Controlling – планування, аналітика, контроль та репортинг, у тому числі на основі обробки даних різних видів обліку.

Згідно з дослідженнями компанії Делойт, 52% опитаних фінансових директорів віднесли до числа ключових компетентностей CFO завдання, пов'язані з контролінгом, 50% – з фінансуванням, 48% – із стратегічним плануванням, 38% - з обліком (accounting), 33% – з менеджментом персоналу, 29% - з інформаційними технологіями [6].

Корпоративні фінанси є динамічною категорією і знаходяться у стані постійної трансформації. Актуальним є розгляд фінансових служб підприємства у двох ракурсах: як посередника між підприємством та зовнішніми учасниками фінансових відносин та як внутрішнього оферента фінансових послуг. Для успішного виконання цієї ролі діяльність фінансових служб має бути сфокусована на підтримці репутації підприємства як на фінансових ринках, так і перед контролюючими органами та іншими стейкхолдерами. Відтак, непересічного значення набувають освоєння бізнес-моделі підприємства та специфіки його операційної діяльності. Вирішальними критеріями успішності фінансових служб майбутнього та генерування ними доданої вартості є орієнтація на клієнтів, якість та швидкість виконання завдань, транспарентність, надійність, розуміння бізнесу. У рамках виконання зазначених критеріїв непересічного значення набуває стандартизація та автоматизація фінансових процесів.

Список використаних джерел інформації:

1. Зимовець В.В. Корпоративні фінанси як домінанта фінансової науки/ В.В.Зимовець, О.О. Терещенко //Фінанси України. – 2015. – № 9. – С. 78–95.
2. Кужелев М. О. Діагностика фінансового стану корпорації в умовах динамічного зовнішнього середовища / М. О. Кужелев, В. В. Меженська // Схід. – Д. : Східний видавничий дім, 2012. – № 1. – С. 62–67.
3. Кужелев М. А. Стратегические аспекты влияния динамичных условий внешней среды на проведение оценки финансового состояния корпорации / М. А. Кужелев, В. В. Меженська // Бізнес Інформ: науковий журнал. – 2012. – № 2. –С. 180–183.
4. Кужелев М. О. Корпоративний контроль: методологія дослідження, фінансовий аспект та моделі формування / М. О. Кужелев // Финансы, учет, банки: сборник научных трудов. – 2012. – Вып. 1 (18). – С. 24–34.
5. Нечипоренко А. В. Вплив фінансової архітектури на розвиток корпорації / А. В. Нечипоренко, Г. Г. Немсадзе // Наука та інновації як основні шляхи вдосконалення економічного потенціалу країни : матер. міжнар. наук.-практ. конф., 29 червня 2019 р., м. Львів / ГО «Львівська економічна фундація». – Львів: ЛЕФ, 2019. – С. 114–116.
6. Paul W. Die Rolle des Finanzchefs eines industriellen Unternehmen in krisenbedrohter Zeit // Corporate Finance. – 2012.– № 7. – S. 367–373.

Блохіна М. М
здобувачка II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС Україн
Науковий керівник: Діденко Л.В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків,
Університет ДФС України

ВПЛИВ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ НА ВІТЧИЗНЯНУ ЕКОНОМІКУ

МВФ був створений на міжнародній валютно-фінансовій конференції ООН у Бреттон-Вудсі в 1944 р.. Україна стала членом МВФ у 1992 р. із прийняттям ЗУ «Про вступ України до МВФ, МБРР, МФК, МАР та БАГІ». За чверть століття співпраці України з МВФ серед науковців та економістів склалися суперечливі думки з приводу впливу міжнародного валютного фонду на розвиток економіки України. При цьому варто зважати на те, що феномен глобалізації, а також її позитивних і негативних наслідків, є одним із найбільш популярних і дискусійних напрямів у сучасній науковій думці [3].

Загалом співпраця МВФ з Україною досліджувалися багатьма вітчизняними фахівцями, серед яких можна виділити праці Бабець І., Балкова І., Іваницької О., Коваленко Ю. М., Невгада Г., Прочека М., Яхно Т. та інших.

Метою даного дослідження є аналіз впливу співпраці України з Міжнародним валютним фондом на вітчизняну економіку, визначення позитивних та негативних моментів.

На думку Іваницької О.М. [1, с. 16], співробітництво з МВФ допомагає підвищенню кредитного рейтингу країни на світовому фінансовому ринку, сприяє вдосконаленню банківської та грошово-кредитної системи держави, дозволяє скорегувати поточний платіжний баланс та не допустити дефолту в країні. В той самий час автор наводить і критичні аргументи щодо вимог МВФ, що негативно впливають на добробут населення в довгостроковій перспективі. Прочек М. також позитивно характеризує діяльність МВФ, вказуючи на підвищення ефективності економічних реформ в державах-членах, а також програм розвитку, що реалізуються й є одними з важливих вкладів організації в стратегію стійкого розвитку світової економіки [4].

Для того, щоб з'ясувати, яким чином все-таки МВФ впливає на економіку України, проведемо аналіз основних положень Меморандумів про економічну та фінансову політику в рамках новітньої програми на 2018 – 2020 рр. від 5 грудня 2018 року [2].

Меморандум про економічну та фінансову політику від 5 грудня 2018 року передбачає: консолідацію Державної фіскальної служби в два окремих органи: Податкову службу та Митну службу, причому обидві служби звітуватимуть міністру фінансів; зосередження уваги на монетарну політику; продовження дотримання НБУ політики гнучкого валютного курсу; стан інфляції в межах 7% з грудня 2018 по грудень 2019 року, а у 2020 році - 5% +/- 1% (для цього Мінфін зобов'язаний подавати НБУ щоденний і щомісячний прогноз грошових

потоків); дотримання Україною підходу фіскальної стійкості в середньостроковій перспективі, зокрема: дефіцит 2,5% у 2018 р., а у 2019 р. 2,25% (на початку 2019-го - скасування обмеження на заробітні плати, з яких сплачують єдиний соціальний внесок); відсутність податкової амністії, але це обмеження не заперечує можливості проведення в майбутньому кампанії нульового декларування активів фізичних осіб за умови попереднього узгодження його умов і обґрунтування цілей з експертами МВФ; відсутність нових податкових пільг та не знижуватимуться ставки податку на прибуток підприємств; припинення введення другого рівня пенсійної системи; спрямування понадпланованих бюджетних доходів на зниження боргу. Також Україна продовжуватиме діалог з експертами МВФ для пошуку можливості введення податку на виведений капітал у формі фіскально-нейтральної, збалансованої та стабільної моделі оподаткування розподіленого прибутку.

Отже, у порівнянні з попередніми програмами співпраці України з МВФ, цей проект меморандуму є досить консервативним. Йому характерні певний реформаторський мінімалізм і нешвидке завершення уже початих змін. Все це пов'язано з обмеженістю України проводити реформи через подвійні вибори 2019 року. Загалом ефект від співпраці України з МВФ є позитивним. Так, після схвального рішення ради директорів МВФ Світовий банк надав Україні гарантій на 750 млн. доларів США. А отже, уряд України може позичити кошти на міжнародних ринках капіталу під низькі відсотки. Також, на фоні звісток про продовження співпраці України з МВФ гривня помітно зміцнилася. Хоч, деякі реформи зачіпають інтереси незахищених верств населення, і може здатися, що політика МВФ не відповідає фінансовій політиці, орієнтованій на економічне зростання. Однак, для України, яка перебуває на етапі свого становлення, фінансова політика МВФ є шоковою і покликана лише лібералізувати вітчизняну економіку. Виконання вимог МВФ дозволить Україні підтримати золотовалютні резерви, здійснити обслуговування зовнішніх платежів, скоротити дефіцит держбюджету, істотно знизити процентні платежі за державними зобов'язаннями, збільшити частку експорту у ВВП, а в економіку повернути іноземних інвесторів.

Список використаних джерел інформації:

1. Іваницька О. М. Вплив траншів МВФ на економіку України / О. М. Іваницька, Г. Ю. Невгад, І. М. Балкова // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ / Серія: Економіка, право, політологія, туризм. – 2014. – № 4. – С. 14–17.
2. Офіційний сайт МФУ. Меморандум про економічну та фінансову політику. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Коваленко Ю. М. Фінансова глобалістика: теоретико-методологічні засади [Електронний ресурс] / Ю. М. Коваленко. – Ефективна економіка. – 2015. – № 2. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3773>
4. Proczek M. Działalność międzynarodowego funduszu walutowego na rzecz równoważenia rozwoju państw członkowskich / Magdalena Proczek [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KES/kwartalnik/documents/MPsrodek_%20KES%202_18.pdf.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Проблема ефективного управління капіталом, зокрема формування його оптимальної структури, постійно перебуває в центрі уваги не тільки економістів, але й представників різноманітних філософських та політичних шкіл. Від робіт давньогрецьких мислителів, котрі датуються ще четвертим століттям до нашої ери, до сьогодні ця проблема привертала увагу тисячі разів, проте особливо гостро вона постає саме в періоди економічних криз, коли брак вільних коштів змушує підприємства шукати нові, передусім внутрішні, резерви покращення свого фінансового стану.

Фінансовий стан підприємства в сучасних умовах є важливим показником його діяльності та відображає всю інформацію про те чи інше підприємство, що функціонує. Аналіз формування та ефективності використання власного капіталу на сьогодні є однією з найважливіших складових фінансового аналізу, та виступає головним джерелом фінансування діяльності підприємства. На основі результатів такого аналізу керівництво підприємства має змогу зробити низку висновків щодо діяльності підприємства та прийняти рішення щодо ефективності та рентабельності окремих видів господарської діяльності, правильності обрання вектору розвитку виробництва, прибутковості видів продукції.

Досліджуючи проблему оптимізації структури капіталу підприємства, відзначимо, що сьогодні існують щонайменше 11 теоретичних концепцій, які пояснюють, якою повинна бути структура капіталу, та вивчають різні аспекти її формування [1; 2; 3]. Отже, йдеться про такі концепції: 1) теорія чистого операційного прибутку Д. Дюрана; 2) теорія чистого прибутку; 3) традиційний підхід; 4) базова версія теорії Міллера-Модильяні; 5) теорія Міллера-Модильяні з корпоративними податками; 6) компромісна теорія; 7) теорія агентських витрат; 8) сигнальна теорія; 9) теорія ієрархій; 10) теорія корпоративного контролю; 11) теорія Міллера-Модильяні з особистими податками.

При цьому погляди на цю проблему настільки різні, що якщо Д. Дюран вважав, що для максимізації вартості компанії конче необхідно залучати борговий капітал, то представники теорій ієрархій впевнені, що менеджмент корпорації віддає перевагу виключно внутрішнім фондам фінансування. Такі всесвітньовідомі фахівці, як Ф. Модильяні і М. Міллер, взагалі спростовували можливість досягнення підприємством так званої оптимальної структури капіталу. Проте, не применшуючи надзвичайний внесок розробників цих теорій, можна відзначити, що далеко не всі їх постулати будуть корисними в умовах використання в українській економіці. Так, однією з основних проблем є майже повна відсутність ринку цінних паперів, а також припущення про досконалість ринку капіталів взагалі. Ще одним суттєвим недоліком є той факт,

що більшість авторів це явище аналізує лише в межах необхідності забезпечення певного співвідношення власного чи позикового (залученого) капіталу.

Відповідно, в рамках вищезгаданих результатів досліджень превалює думка про трактування сутності капіталу виключно як фінансового ресурсу. Таке бачення є обмеженим та звужує напрями пошуку резервів фінансового зростання сучасного підприємства, а ефективна оптимізація структури капіталу підприємства має відбуватися з урахуванням комплексного наповнення того базового терміна, яким є термін «капітал».

Капітал багатогранний і повинен розглядатися щонайменше в трьох його проявах, а саме фінансовому (як джерело фінансування придбання активів), матеріальному (речовому) та інтелектуальному (людському). Відповідно, й оптимізувати структуру капіталу потрібно щонайменше в трьох відповідних напрямках.

Критерієм оптимізації структури сукупного капіталу за аналогією з його фінансовою складовою має бути максимальний рівень рентабельності сукупного капіталу за мінімальної його вартості та рівня фінансового ризику. Такий набір критеріїв оптимізації структури капіталу є традиційним для сучасного фінансового менеджменту, проте відмінністю запропонованого підходу є використання не одного, а всіх трьох показників.

На процес формування структури капіталу впливає не тільки сфера діяльності чи стан підприємства. Суттєвий вплив на підбір структури капіталу чинять як макро- (фінансові, правові, технологічні, природні, соціально-культурні фактори, а також динаміка галузі та ступінь конкуренції тощо.

Головний критерій оптимізації структури капіталу полягає в тому, що за умови несприятливого рівня зовнішнього середовища та загального незадовільного стану підприємства головна мета підприємства полягає передусім у збереженні бізнесу, тоді як за умови позитивного сценарію у підприємства є всі шанси на покращення своїх конкретних позицій, передусім за рахунок покращення своїх фінансових результатів. За інших умов мінімізація вартості використовуваного капіталу має компенсувати вплив негативних зовнішніх чинників чи незадовільного фінансового стану підприємства.

Таким чином, виникає необхідність запровадження адекватних динамічних механізмів оцінювання достатності окремих елементів капіталу з урахуванням основних тенденцій розвитку самого підприємства та трансформації елементів його капіталу. Зрозумілим є факт того, що проблему оптимізації структури капіталу потрібно розглядати дещо ширше, ніж просте управління фінансовими ресурсами підприємства, а отже, капітал варто оптимізувати не лише як грошову масу, але й як отримані за рахунок цих коштів матеріальні цінності та інтелектуальні здібності працівників підприємства.

Також необхідно відзначити відсутність єдино правильної (ефективної, оптимальної) структури капіталу. Для різних підприємств, в різних сферах діяльності та за різних умов функціонування підприємства оптимальна структура матиме свої пропорції. Проте під час оптимізації структури капіталу

не можна зациклюватись виключно на фінансовій структурі та змінювати співвідношення власного та позикового (залученого) капіталу. Варто оперувати як трьома основними елементами, а саме грошовими коштами та їх еквівалентами, включаючи різні боргові зобов'язання, матеріальними цінностями та людським капіталом, так і кожною їх складовою в розрізі часу, вартості, інструментів залучення тощо. Під час формування моделі управління оптимальною структурою капіталу перш за все потрібно забезпечити попередню оцінку та врахування всіх ендо- та екзогенних факторів, що впливають на функціонування підприємства, а отже, на формування структури його капіталу

Список використаних джерел інформації:

1. Заліско О. Ретроспективний аналіз наукових концепцій структури капіталу ТНК. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2015. Вип. 124 (ч. I). С. 141–155.
2. Кужелев М. А., Коник О. В. Капитал корпорации : теоретический и методологический аспекты. *Финансы, учет, банки*. Донецк : ДонНУ, Каштан, 2008. № 14. С. 40–48.
3. Мельник В., Котьялова І. Концептуальні напрямки оптимізації структури капіталу. *Наукові праці НДФІ*. 2010. № 1 (50). С. 121–130.

Громова В. І.,

здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий консультант: Краус Н. М.

д. е. н., доцент, професор кафедри фінансів та економіки

Київський університет імені Бориса Грінченка

МІСЦЕ І РОЛЬ АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Забезпечення ефективної діяльності підприємства в умовах ринкової економіки ґрунтується на побудові сучасної інформаційної системи управління, складовими якої є облік, аналіз і контроль фінансово-господарських операцій, процесів і явищ.

З точки зору управління будь-яке підприємство є складною фінансово-господарською системою, що характеризується сукупністю взаємопов'язаних рівнів та елементів. На відміну від закритої системи, яка має фіксовані межі функціонування і не залежить від впливу зовнішнього середовища, підприємство, як суб'єкт економічної діяльності, являє собою відкриту економічну систему. Відкрита економічна система активно взаємодіє з навколишнім середовищем і постійно перебуває під його впливом, тобто є вразливою до зовнішніх змін.

Отже, управління підприємством вимагає гармонійного поєднання зовнішніх і внутрішніх інформаційних потоків на основі створення сучасної інформаційної системи, яка забезпечить керівні структури різноманітною

інформацією для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Аналіз діяльності підприємства як відкритої економічної системи дозволяє визначити критерій ефективності управління, а саме: управління є ефективним, якщо в процесі перетворення входів (фінансових, матеріальних та трудових ресурсів) з'являються додаткові виходи (прибуток, соціальний ефект тощо) і на цій основі утворюється додаткова вартість входів.

Для своїх цілей економісти відбивають поняття капіталу з двох сторін. З однієї сторони капітал підприємства характеризує загальну вартість засобів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів [1]. При цьому характеризується напрямок вкладення засобів. З іншого боку, якщо розглядати джерела фінансування, можна відзначити, що капітал – це можливість і сукупність форм мобілізації фінансових ресурсів для одержання прибутку.

Капітал підприємства характеризується різноманіттям видів і систематизується по цілому ряду категорій [2]. По приналежності підприємству виділяють власний і позиковий капітал. Власний капітал характеризує загальну вартість засобів підприємства, що належать йому на праві власності і використовуваних ним для формування визначеної частини активів. Ця частина активу, сформована за рахунок інвестованого в них власного капіталу, являє собою чисті активи підприємства.

Позиковий капітал характеризує ті грошові кошти або інші майнові цінності, що залучаються для фінансування розвитку підприємства на поворотній основі. Всі форми позикового капіталу, що використовуються підприємством, являють собою його фінансові зобов'язання, що підлягають погашенню в передбачені терміни.

Узагальнюючи все вище сказане дає змогу дійти визначення капіталу як суми вартісної оцінки майна та коштів підприємства, які воно може використати на господарські потреби. Джерелами формування майна підприємства є власні (власний капітал) і позикові кошти (позиковий капітал). Власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Хоча основу будь-якого бізнесу складає власний капітал, на підприємствах ряду галузей економіки обсяг використовуваних позикових засобів значно перевершує обсяг власного капіталу. У зв'язку з цим, керування залученням і ефективним використанням позикових засобів є однією з найважливіших функцій фінансового менеджменту, спрямованої на забезпечення досягнення високих кінцевих результатів господарської діяльності підприємства.

З урахуванням вищенаведених фактів рекомендаціями з підвищення ефективності використання основного капіталу, виступатимуть:

- залучення фахівців з фінансового менеджменту, які зможуть постійно оцінювати ефективність діяльності підприємства та давати професійні рекомендації;
- заміна устаткування і його модернізація;
- удосконалювання організації виробництва і праці;

- удосконалення використання активів підприємства, покращення ефективності управління запасами;
- залучення інвестицій.

Враховуючи наявність факту неефективного використання власного капіталу підприємствами нашої країни, слід зазначити, що дані підприємства потребують поглиблення теоретичних та практичних засад з окресленого питання. Проте існує наукова думка фахівців щодо необхідності максимально пильного контролю з боку підприємства над обсягом запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості, а також вживання заходів з оптимізації співвідношення між власними та позиковими коштами.

Список використаних джерел інформації:

1. Про підприємництво: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 06.03.1991 р. зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 14.
2. Про цінні папери і фондову біржу: Закон України, прийнятий Верховною Радою 18.06.1991р. зі змінами та доповненнями // Голос України – 2018. – № 133.

Гусятинська А.М.,
здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України

Повч В.О.,
здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України;

Науковий керівник: Гусятинський М.В.,
к.т.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту, професор,
Університет ДФС України

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Розвиток України як заможної, міцної європейської держави неможливий без проведення певних реформ, у тому числі й адміністративних. У зв'язку з цим набуває особливого значення вдосконалення управління на місцевому рівні. Держава може бути міцною тільки за наявності сильних регіонів, а як свідчить світовий і вітчизняний досвід державотворення, системні форми можуть бути ефективними лише за умови залучення до них громадян, громадських інститутів та органів місцевого самоврядування [1, с. 128].

Як зазначає Варналій З.С. та Білик Р.Р. у своїй праці [2], в основі реформування політики регіонального розвитку в Україні є нова парадигма розробки та впровадження державної регіональної політики, складовою якої є:

– перехід від регіональної політики «єдиного центру» до політики врахування багатоєрархічних інтересів суб'єктів господарювання на регіональному рівні та інших регіональних гравців, усвідомлення «мультицентристської» сутності природи регіонального управління, врахування

принципів вертикальної та горизонтальної координації управлінських заходів щодо стимулювання регіонального розвитку;

- поступова відмова від політики перерозподілу ресурсів, «вирівнювання» та прагнення досягти мінімізації соціально-економічних диспропорцій регіонального розвитку до політики створення рівних можливостей та сприятливих інституційних передумов для комплексного розвитку регіонів України, підвищення їх конкурентоспроможності;

- перехід від застосування прямих інструментів стимулювання розвитку регіонів (субсидування, надання податкових пільг) до комплексного регуляторного впливу, застосування гібридних інструментів та механізмів стимулювання регіонального розвитку (у т. ч. задіяння потенціалу державно-приватного партнерства, створення регіональних кластерів, задіяння переваг міжрегіонального, транскордонного співробітництва, розвитку Єврорегіонів);

- удосконалення системи середньострокового та довгострокового стратегічного планування регіонального розвитку на засадах координації секторального, територіально-просторового та управлінського підходу – що становить фундамент формування та реалізації нової державної регіональної політики в Україні.

Особлива роль державної політики в регіональному розвитку України належить фінансовим важелям, одним з яких є бюджет. Так, місцевим бюджетам займає особливе місце в бюджетній системі нашої держави. Важлива роль відводиться місцевим бюджетам і в соціально-економічному розвитку регіонів. Саме з місцевих бюджетів здійснюється фінансування закладів освіти, охорони здоров'я, виділяються кошти на соціальний захист населення та ін. Соціально-економічний розвиток територій значною мірою залежить від формування місцевих бюджетів. Тому однією з актуальних проблем, від вирішення якої залежить стабільність розвитку економіки України та її регіонів, є створення ефективного механізму їх формування. Місцеві бюджети – базова ланка в забезпеченні фінансування соціальних стандартів держави, оскільки близько 70% їх видатків становлять видатки на соціальну сферу [3, с. 88].

Аналіз досліджень свідчить про наявність проблем недофінансування соціальної сфери. Для вирішення цієї проблеми необхідно зміцнити фінансову складову органів місцевого самоврядування, удосконалити систему регулювання міжбюджетних відносин, посилити інвестиційну складову. Визначення напрямку перетворення і удосконалення системи формування місцевих бюджетів буде сприяти зміцненню дохідної бази і забезпечувати виконання соціальних завдань розвитку регіонів України.

Таким чином, державна політика регіонального розвитку в Україні потребує завершення процесу реформування реформування. Пріоритетне значення належить вдосконаленню бюджетної політики регіонального розвитку, що сприятиме формуванню стабільної дохідної бази місцевих бюджетів, підвищенню ролі регіонального і місцевого оподаткування, досягнення бюджетної самостійності регіонів.

Список використаних джерел інформації:

1. Канцур І.Г., Євтушенко Г.І. Проблеми кадрового забезпечення органів місцевого самоврядування / І.Г. Канцур, Г.І. Євтушенко // Всеукраїнська науково-практична конференція «Публічне управління та адміністрування на сучасному етапі державотворення» (24 жовтня 2019 р.). – Київ: КНТУ, 2019. – С. 128-131.

2. Варналій З.С., Білик Р.Р. Інституційні засади та організаційні механізми політики регіонального розвитку: завдання реформ європейського зразка. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України, 2014, Вип. 3(107). URL: file:///C:/Users/HP/Downloads/sepsru_2014_3_3.pdf.

3. Канцур І.Г. Основні тенденції формування податкового механізму як передумови розв'язання соціальних проблем (регіональний аспект) / І.Г. Канцур // Зб. наук. праць Національного університету ДПС України: електронне наукове видання [Електронний ресурс] / Національний університет ДПС України; гол. ред.: П.В. Мельник. – 2013. – № 1. – Режим доступу <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Znpnudps/index.html>. – С. 87-101.

Гулянич Л.М.,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Університет ДФС України

Дорошенко Д.К.,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Університет ДФС України

Науковий керівник: Мазіна О.І.,

к.е.н, доцент Університет ДФС України

СУТНІСТЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА МЕТОДИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

На сучасному етапі облікова політика займає надзвичайно важливу роль у формуванні ринкових відносин. Облікова політика - це фундамент, на якому базується бухгалтерський облік підприємства. Варто зауважити, що організація бухгалтерського обліку для всіх суб'єктів господарювання починається саме з формування облікової політики. Саме тому дана тема є досить актуальною на сьогоднішній час.

Дане питання досліджували такі відомі фахівці в галузі економіки, як Бутинець Ф. Ф., Голов С. Ф., Загородній А. Г., Левочок М. Т., Партин Г. О., Пушкар М. С., Чижевська Л. В., Кулик В. А. та інші. Однак, щодо деяких питань, існують різні думки науковців, які, на наш погляд, свідчать про те, що ці проблеми ще не досить вивчені і потребують подальших досліджень.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», облікова політика визначається як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1]. В МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки», зазначено, облікова політика – це певні

принципи, основи, умови, правила і практика, прийняті компанією для підготовки і надання фінансової звітності [2].

Деякі економісти стверджують, що «суть облікової політики полягає в узгодженні майнових інтересів підприємства і зовнішніх користувачів щодо розкриття облікової інформації.» [3].

Варто зауважити, що облікова політика може існувати на кількох рівнях, адже вона є складовою системи бухгалтерського обліку, яку також в свою чергу, можна розглядати як на мікрорівні, так і на макрорівні.

Дворівневність облікової політики знайшла відображення в працях вчених як в Україні, так і за її межами. Зокрема, проф. В.Г. Швець розглядає облікову політику не на двох взаємопов'язаних рівнях, а з різних боків (рис. 1).

Рис. 1. Сутність облікової політики [4]

Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність Дослідивши дану тему можна сформулювати шляхи вирішення проблем облікової політики підприємств в Україні такі:

1. Перехід України на міжнародні стандарти фінансової звітності, що є визначальною умовою євроінтеграції національної економіки.

2. Концепція бухгалтерського обліку в Україні, сформована на основі міжнародних і національних стандартів, може бути представлена як багаторівнева структура, до складу якої входять на:

- мікроекономічному рівні - виробничі системи (фірми, господарські товариства, підприємства тощо);

- макроекономічному рівні - національно-господарські галузеві системи, фінансово-промислові системи;

- глобальному рівні - міжнародні транснаціональні господарські, фінансові та фінансово-промислові системи. На міжнародних та державних рівнях встановлюються загальні правила фінансового обліку, які повинні оптимально поєднувати державну регламентацію із засадами ринкової економіки. В масштабах галузі ці правила уточнюються.

3. Після відмови держави від жорсткої регламентації в обліку і впровадження в господарську практику П(С)БО у підприємств з'явилися альтернативні варіанти організації обліку з багатьох напрямів господарської діяльності.

4. Прийняття підприємствами різної політики щодо окремих розділів бухгалтерського обліку, яка визначається підходами у виборі складу і порядку ведення рахунків, способів оцінки активів і відображенні їх в калькуляції витрат тощо, ускладнює завдання зіставності та інтерпретації фінансових звітів зовнішніми користувачами та аудиторами. Фінансова звітність повинна бути зрозумілою всім зовнішнім користувачам, які матимуть змогу порівнювати фінансові звіти не тільки підприємств однієї галузі, а й підприємств різних галузей як однієї, так і різних країн.

5. В умовах вільних, нерегламентованих ринкових відносин, коли сфера товарообміну є вкрай нестійкою, успіх підприємства визначається знанням потреб ринку і стану зовнішнього середовища, в якому воно діє. Особливе місце у цьому процесі відводиться фінансовій звітності, яка є кінцевою подією облікової політики і характеризує економічну діяльність підприємства у зовнішньому середовищі. За таких умов облікова політика має управлінську спрямованість і визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловій співпраці, оцінює ступінь гарантованості економічних інтересів самого підприємства і його партнерів у фінансових та інших відносинах.

6. Розвиток ринкових відносин сприяє збільшенню кількості користувачів фінансової інформації [5].

Проаналізувавши шляхи вирішення проблем можна сформулювати наступні напрямки удосконалення облікової політики підприємств в Україні:

1. Проведення аналізу облікової політики;
2. Проведення контролю за виконанням облікової політики

Запропоновані нами напрямки забезпечать:

- дотримання єдиної методології обліку на підприємстві;
- достовірне відображення інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства у фінансових звітах;
- відповідність прийнятої облікової політики вимогам чинного законодавства, національним П(С)БО та ПКУ;
- ефективність системи документообігу.

Отже, підсумовуючи вищезгадане, ми встановили, що бухгалтерський облік спрямований на управління, а облікова політика є одним із елементів системи обліку, тому її необхідно розглядати у взаємозв'язку з управлінням. Аналіз облікової політики та контроль її виконання дозволить визначити відповідність обраної облікової політики вимогам сучасного законодавства та забезпечити раціональну побудову бухгалтерського обліку. У даній роботі ми сформулювали шляхи вирішення проблем щодо облікової політики підприємства, а також вивели два напрямки її удосконалення.

Список використаних джерел інформації:

1. в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» URL: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/364247/file/ias-08.pdf>

3. Олійник С.О. Облікова політика підприємства: порядок формування та контролю її дотримання. Журнал науковий огляд № 7 (50). 2018. URL: <http://oaji.net/articles/2017/797-1537549121.pdf>

4. Петрук О. М., Барановська Т. В. Облікова політика підприємства в системі регулювання бухгалтерським обліком. УДК 657. 2016. URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/103922/99537>

5. Нестеренко С. С. Сутність облікової політики, її значення і вимоги, проблеми формування та шляхи їх вирішення. УДК 330.142.26. 2015. С. 27-34.

*Десятнюк К.В.,
студентка 3 курсу,, Ірпінський
державний коледж економіки та права
Науковий керівник: Пухальська Н.О.
Ірпінський державний коледж економіки
та права, викладач*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ

Постійні зміни в економіці країни під впливом як глобальних, так і внутрішніх чинників протягом багатьох років зумовлюють необхідність пошуку вітчизняними підприємствами нових інструментів для забезпечення їх сталого розвитку. Напрямом такого розвитку може бути впровадження сучасних методологій управління в діяльність підприємств.

Широке застосування проектного підходу до розвитку підприємств зумовили ефективність проектних інструментів та їх універсальність. У сучасних умовах господарювання інструменти проектного менеджменту дають змогу пристосуватися підприємству до умов бізнес-середовища та забезпечити стійкий розвиток підприємства. За кордоном і в Україні організації все активніше вдаються до проактивного розвитку, що передбачає здійснення проектних дій для активної зміни бізнес-середовища в умовах нестабільності. Інструментом таких дій виступає програма розвитку, що включає в себе групи проектів[1].

Вивченню питань та методів проектного менеджменту присвятили свої наукові праці безліч вчених, серед яких: С. Башуєва, І. Чумаченко, Ф. Фещур, Н. Чухрай, Е. Ларсон, Л. Батенко, К. Грей.

У сучасних умовах уміння управляти проектами є вимогою часу. Згідно з дослідженнями, застосування стандартних проектних технологій у великих проектах (якщо вартість цих технологій від 2% до 10% обсягу бюджету проекту) дає змогу досягти економічного ефекту від 15% до 20% [1]. Саме тому не лише великі корпорації, але й малі підприємства потребують керівників проектів, які будуть здатні успішно реалізовувати їх нові бізнес-ідеї. Для впровадження методології проектного управління на кожному підприємстві та організації необхідні грамотні кадри – професіонали з управління проектами, які б забезпечили кваліфіковане управління і реалізацію проектів.

У сучасних умовах впровадження управління проектами на підприємствах стикається з таким переліком проблем: нестачею сертифікованих фахівців із проектного менеджменту; відсутністю досвіду управління розвитком організацій у менеджерів підприємств; недостатньою мотивацією до впровадження інноваційних інструментів у діяльність організацій: опором нововведенням через відсутність формалізації та неефективність організаційних структур управління[2, с.502].

Методи проектного менеджменту дозволяють провести аналіз проблематики та визначити цілі проекту, обґрунтувати проект та розробити відповідний набір документів; визначити необхідні обсяги й джерела фінансування; виявити структуру проекту та скласти графік його реалізації; розрахувати необхідні ресурси, кошторис і бюджет проекту; організувати роботу керівника та команди проекту; підібрати виконавців проекту, підготувати й укласти контракти; організувати та забезпечити виконання проекту з максимальною ефективністю в рамках визначеного бюджету та строків. У державно-управлінському аспекті методи управління проектами також повинні забезпечувати оцінювання суспільної корисності проектів; управління фінансуванням проектів різних категорій з урахуванням специфіки використання бюджетних коштів; моніторинг та оцінювання релевантності проектів відповідним стратегічним цілям соціально-економічного розвитку; залучення виконавців та громадськості до співучасті у вирішенні основних управлінських завдань, пов'язаних з розробкою та реалізацією проектів[3, с. 6].

Таким чином, саме проектний менеджмент та його спеціальні методи і засоби, які створюються і невпинно розвиваються, повинні стати ефективним інструментом досягнення сталих тенденцій динамічного розвитку як окремих підприємств і установ, так і держави в цілому.

Список використаних джерел інформації:

1. Багашова Н.В. Світові та вітчизняні тенденції розвитку управління проектами / Н.В. Багашова // Ефективна економіка. – 2015. – № 6.
2. Лучко Г.Й., Лебідь Т.В., Когут І.В. Сучасний стан та проблеми розвитку проектного менеджменту в Україні//Економіка і суспільство. – 2017 - №9.
3. Копитько О. Проектний менеджмент як ефективний інструмент соціально-економічного розвитку територій в Україні – 2009.

Дідківська А.В.

студентка 3 курсу,

Ірпінський державний коледж економіки та права

Науковий керівник: Калусенко В.В.,

викладач, Ірпінський державний

коледж економіки та права

МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Міжнародний бізнес- це форма підприємництва, у відповідності до якої товари та послуги виробляються та реалізуються у різних країнах.

Міжнародний менеджмент – це процес застосування управлінських концепцій та інструментів у багатокультурному середовищі й отримання, завдяки цьому, додаткових переваг і економії часу

Міжнародний менеджмент – це особливий вид менеджменту, головними цілями якого є формування, розвиток і використання конкурентних переваг фірми за рахунок можливостей ведення бізнесу в різних країнах і відповідному використанні економічних, соціальних, демографічних, культурних та інших особливостей цих країн і міжкраїнної взаємодії [2].

Узагальнюючи зазначене вище приходимо до висновку, що міжнародний менеджмент, перш за все, це особливий вид управлінської діяльності, спрямований на формування, утримання, розвиток і використання конкурентних переваг організації у глобальному ринковому середовищі, шляхом використання особливостей країн ведення бізнесу, з метою закріплення, зміцнення та розширення ринкових позицій, забезпечення динамічного розвитку та підвищення ефективності.

З огляду на це, міжнародний менеджмент має вирішувати наступні задачі

- пошук та максимально повна реалізація конкурентних переваг організації, шляхом всебічного вивчення, аналізу та оцінки чинників зовнішнього середовища міжнародного бізнесу;
- врахування культурної складової країни ведення бізнесу в ході вироблення рішень стратегічного, тактичного або оперативного характеру;
- використання такої організаційно-правової форми, з урахуванням особливостей законодавства країни ведення бізнесу, яка б забезпечувала максимально повну реалізацію економічного потенціалу організації;
- застосування, при формуванні і в процесі розвитку трудового колективу організації, такої кадрової політики, яка б забезпечувала її персоналом необхідної якості у необхідній чисельності при раціональному використанні кадрового потенціалу;
- пошук, розвиток і ефективне використання різноманітних можливостей бізнесу в сфері сервісу тощо [2].

Враховуючи зазначене, міжнародний менеджмент характеризує необхідність прийняття рішень у глобальному масштабі з урахуванням локальних економічних інтересів, саме цьому він спрямовується на формування балансу бізнесу різного рівня з урахуванням обмежень інтернаціонального і національного характеру.

Діяльність світових транснаціональних компаній, які в сучасному економічному просторі спрямовані на інвестиційно-інноваційну діяльність і більшою мірою на управління цим процесом з урахуванням сучасних креативних підходів менеджменту, має суттєві масштаби і вплив на економіку країн, що розвиваються, виступаючи основою їхньої конкурентоздатності в умовах глобалізації [1, с.45].

Інноваційні підходи до управління міжнародним бізнесом об'єднують методи управління потенціалом, трудовими ресурсами, забезпеченням матеріалами і приводять до змін структури зв'язків, складу, властивостей соціально-економічної системи, а також складаються з таких: інноваційні

процеси; реінжинірінг бізнес-процесів; процеси реструктуризації й приватизації; процеси кризисного розвитку і антикризового управління; контури управління соціально-економічною системою.

Головну роль у модулі адаптації міжнародного бізнесу відіграє механізм корекції параметрів системи управління міжнародною конкурентоспроможністю, що управляє роботою всіх складових модуля.

В умовах глобалізації управління міжнародним бізнесом неможливе без урахування ризиків, які відіграють значну роль у діяльності транскордонних компаній. Ризик-менеджмент міжнародного бізнесу передбачає послідовність взаємопов'язаних етапів: ідентифікація ризиків, аналіз і оцінювання ризиків, розроблення стратегії і тактики управління ризиками. Основні ризики міжнародного бізнесу, які викликані глобалізацією економіки, можна характеризувати такими факторами:

1) зниження позицій долара США як світової валюти; 2) політична залежність ціноутворення на ринку нафти; 3) ризики виникнення міждержавних конфліктів; 4) національні кризи економік розвинених країн; 5) торговий протекціонізм; 6) ризики істинних пандемій[1, с. 46].

Отже, на сучасному етапі розвитку світової економіки загалом і міжнародного бізнесу зокрема транснаціональні компанії займають основне положення і за допомогою сучасних підходів міжнародного менеджменту досягають глобальної ефективності та конкурентоспроможності. У роботі запропоновано метод адаптаційно-ситуаційного управління конкурентоспроможністю соціально-економічних систем. Особливу роль у міжнародному менеджменті відіграють ризики, які мають глобальний характер і більшою мірою характеризуються окремими індикаторами світової економіки.

Список використаних джерел інформації:

1. Доронін А. В/ Роль міжнародного менеджменту у формуванні сучасних підходів до міжнародного бізнесу, -2017

2. Красногрудський О.О. Роль та значення відмінних особливостей моделей міжнародного та національного менеджменту в практиці міжнародного бізнесу, 2017.

Єр'оміна М.А.,
здобувачка II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Стежко Н.В.,
доцент, процесор кафедри міжнародної економіки,
Університету ДФС України

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

У сучасних реаліях розвитку світової економіки важливе місце займає процес глобалізації фінансового сектору. Стрімке збільшення світового фінансового ринку за останні роки є однією з основних форм прояву процесу глобалізації. Саме тому, дослідження тенденцій розвитку фінансового ринку в

умовах глобалізації — надзвичайно актуальна тема сьогодення. Метою даної роботи є спроба дослідити особливості розвитку світового фінансового ринку в умовах глобалізації.

Починаючи з кінця ХХ століття можна спостерігати перетворення міжнародного фінансового ринку на глобальну систему акумулювання вільних фінансових ресурсів. Крім того, системний вплив розвитку міжнародного фінансового ринку відображався і на розвитку світової економіки в цілому, що особливо яскраво було виражено на прикладі криз 2008–2009 рр. та 2014–2015 рр., які позначились не тільки на розвитку кожного локального фінансового ринку, але й також на розвитку реальних національних економік. Яскравим прикладом такого впливу слугує Україна (див. рис. 1).

Рис. 1. Динаміка темпів приросту української і світової економіки, %

Джерело: розроблено автором на основі джерел[2;3]

Події у фінансовому світі, що відбулися у 2008-2018 рр., зокрема, фінансові кризи 2008–2009 рр. та 2014–2015 рр., зробили очевидним той факт, що транскордонні економічно-фінансові взаємозв'язки між окремими країнами та міжнародними організаціями стають все більш життєво важливими, а загальна уразливість економік - значно вищою. Тому можна стверджувати, що глобалізаційні процеси мають як позитивний, так і негативний характер та можуть спричиняти певні ризики. Таким чином, однією з найважливіших форм міжнародного економічного співробітництва в умовах глобалізації є пряме іноземне інвестування: глобальні потоки прямих іноземних інвестицій стають головним двигуном економічного розвитку країн. Чим вища відкритість економіки країни, тим більші потоки капіталу перетинають її кордони, і навпаки.

Теоретично фінансова глобалізація, розширюючи межі доступу до міжнародного фінансового ринку, також зумовлює зростання й фінансовий розвиток національних економік, оскільки приводить до ефективнішого розподілу коштів як між країнами, так і в часі, що надає можливість значно збільшити диверсифікацію інвестиційних потоків[1].

Існують кількісні виміри процесу фінансової глобалізації, одним із найдостовірніших індикаторів став обсяг прямих іноземних інвестицій, виражений у абсолютному значенні або у % до ВВП (рис. 2). Даний індикатор називається «Міжнародна інвестиційна позиція (Активи / ВВП)» по групі двадцятки найрозвинутіших країн світу G-20 був в 2000 році близько 100%. З швидким зростанням глобалізації в 2007 році склав 148%, потім, в період кризи і відтоку капіталів, знизився у 2008 році до 133%. В 2009 році

відновився до 141%, і, нарешті, в 2014-2016 рр. досяг майже передкризового рівня в 144-145%, в 2017 році виріс до 152%, перевищуючи рівень 2007 року. У 2018 році коливався в межах 150 - 154% ВВП країн G-20. У 2019 році за попередніми оцінками очікується - 152-156%.

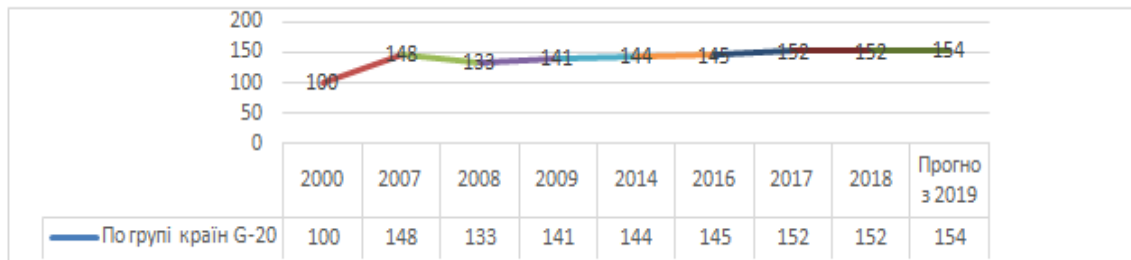

Рис.2. Динаміка показника «Міжнародна інвестиційна позиція» по групі країн G-20, %

Джерело: розроблено автором на основі джерела[3]

Аналізуючи Рис. 2, можна стверджувати, що фінансова глобалізація продовжиться, рух капіталів між країнами буде інтенсифікуватися і надалі. Дана ситуація складна тим, що можлива криза в одній країні може спричинити «ефект падаючого доміно».

Отже, проведене дослідження показує, що у світі й надалі відбувається процеси поглиблення глобалізації, яка має як позитивний характер: співпраця країн, інтеграція ринків, утворення міжнародних компаній, поглиблення спеціалізації і міжнародного поділу праці, здорова конкуренція, вільна торгівля, підвищення якості продукції в наслідок конкуренції та інше; так і негативний характер: швидке поширення фінансових криз, збільшення спекуляцій на ринках, нерівномірний розвиток країн, дестабілізація фінансових сфер.

Список використаних джерел інформації:

1. Любохинець Л.С., Лабунець О.О. Світові фінансові ринки в умовах глобалізації // Світове господарство і міжнародні економічні відносини. – 2018. – Випуск №15. – С. 40 – 45.
2. Пелех О.Б. Аналіз динаміки ВВП України в контексті Європейського розвитку // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2019. – Випуск 23, частина 2. – С. 60 – 65.
3. Скрипниченко М.І. Чинники і тренди економічного зростання в Україні. Колективна Монографія. Київ: НАН, 2018. – 155 с.

Єрьоміна М.А.,
здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Федина В.В.,
старший викладач кафедри фінансових ринків,
Університет ДФС України

АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ

У сучасних реаліях одним з основних економічно вигідних і правильних

рішенням реалізації інтересів України виступає розвиток фінансового ринку. Під фінансовими інтересами держави ми розуміємо сукупність об'єктивних економічних потреб незалежної країни, задоволення яких забезпечує ефективне функціонування та сталий розвиток її економічної системи, а через неї й економіки в цілому. Найактивнішими інституційними учасниками фінансового ринку України являються комерційні банки, страхові компанії, фондові біржі, адже саме вони володіють найбільшою часткою фінансових ресурсів, мають безпосередній вплив на розвиток виробництва, інвестиційний клімат. Для реалізації фінансових інтересів необхідно детально розглянути інституціональну структуру фінансового ринку України (табл. 1).

Таблиця 1

Структура та активи фінансових установ України станом на початок 2019 р.

Фінансові корпорації	Кількість, од.			Активи, млрд. грн..		
	Разом	Внутр. контролювані	Під іноземним контролем	Разом	Внутр. контролювані	Під іноземним контролем
Депозитні корпорації:	3827	3799	28	1836,76	1415,65	421, 11
Депозитні корпорації	78	50	28	1359,91	938, 80	421, 11
Контрольовані Урядом	5	5	-	741, 24	741, 24	-
Приватні	73	45	28	618,67	197, 56	421, 11
Інші фінансові корпорації:	3832	3832	-	536, 42	536, 42	-
Страхові корпорації	281	281	-	63, 49	63, 49	-
Пенсійні фонди	62	62	-	2,75	2,75	-
Інші фінансові посередники	2884	2884	-	458,14	458,14	-
Фінансові компанії	906	906	-	125,32	125,32	-
Фінансові лізингові компанії	120	120	-	22,34	22,34	-
Інвестиційні фонди	1133	1133	-	306,09	306,09	-
Спеціалізовані фінансові посередники	725	725	-	4,40	4,40	-
Допоміжні фінансові організації	605	605	-	12,03	12,03	-
Разом	3993	3965	28	2373,18	1952,07	421, 11

Джерело: складено автором на основі джерела[1].

Банківський сектор є найбільшою складовою фінансового ринку України з активами, що складають домінуючу частку активів усіх фінансових установ. У 2019 році помітне зростання банківських активів відбулося завдяки прискоренню роздрібного кредитування. У сфері роздрібного кредитування помітна жорстка процентна політика НБУ, якої дотримуються комерційні банки. Дана політика є цілком «комфортною» для банків, оскільки дозволяє отримувати рекордні прибутки на тлі мінімальних темпів кредитування бізнесу, що гальмує розвиток економіки (табл. 2).

**Фінансові результати діяльності банків в Україні за січень-квітень
2009-2019 рр., млрд. грн.**

Показник	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Прибуток/ Збиток, +/-	-9,2	-5,1	-0,5	+1,8	+4,1	-4,5	-82,6	-11,5	+9,4	+10,7	+18,1

Джерело: розроблено автором на основі даних джерела [1].

У підсумку, за результатами січня-квітня 2019 р. банки отримали прибуток 18,1 млрд. грн., що на 68,9% більше відповідного значення 2018 р. і є найвищим показником за всю історію банківської системи України (табл. 2). Уже другий рік поспіль банківський сектор має високу рентабельність завдяки стабільному зростанню споживчого кредитування. Зазначені факти свідчать, що жорстка процентна політика НБУ призводить до стиснення грошової пропозиції, блокує кредитування реального сектору, відтак гальмує економічний розвиток (за прогнозом НБУ темп приросту реального ВВП у 2019 р. сповільниться до 2,5%). Банківська система перестала виконувати функцію ефективного перерозподілу ресурсів, тобто перетворення заощаджень населення у джерело фінансування розвитку економіки.

Таким чином, присутність великої кількості ризиків, свідчить про те, що у найближчому майбутньому рівновага на валютному ринку може порушитись, що потягне за собою прискорення темпів інфляції, вплив депозитів, підвищення процентних ставок тощо. За умов нестабільного розвитку економіки України, спричиненого переважно відсутністю стабільних джерел фінансування, присутність іноземного капіталу в банківській системі України дасть можливість залучити необхідні ресурси на внутрішні фінансові ринки.

Отже, першочерговий фінансовий інтерес держави - розвиток українського фінансового ринку. Що передбачає створення умов, які б дозволили додатково залучити внутрішні фінансові ресурси, зокрема, заощадження населення та "тіньовий капітал".

Список використаних джерел інформації:

1. Офіційний сайт НБУ – джерело доступу: <https://www.bank.gov.ua>
2. Пелех О.Б. Аналіз динаміки ВВП України в контексті Європейського розвитку // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2019. – Випуск 23, частина 2. – С. 60 – 65.
3. Кужелєв М. О. Формування механізму управління кредитоспроможністю підприємства в умовах інноваційного розвитку економіки України / М. О. Кужелєв, М. О. Житар // Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). – 2015. – Вип. 2(69). – С. 57–62.
4. Кужелєв М. О. Фінансова політика та проблеми її реалізації в Україні / М. О. Кужелєв // Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 лютого 2019 р. / Ун-т ДФС України, Навчально-науковий ін-т фінансів, банківської справи, Ірпінський держ. коледж економіки та права [та ін.]. – Ірпінь, 2019. – С. 29–31.

5. Полівода О.В., Мелещенко А.І. Рух прямих іноземних інвестицій як конкурентна стратегія азіатських банків в умовах глобалізації // Молодий вчений. – 2018. – № 9 (61). – С. 260 – 262.

Єфимов Є.В.

*здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

Науковий керівник: Коляда Т.А.

*к.е.н. доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул,
Університет ДФС України*

СОЦІАЛЬНА МЕРЕЖА ТА ЇЇ РОЛЬ В ПРОЦЕСІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Покоління Z – це так називають молодь сучасності. За визначенням, термін описує населення країни під назвою «Сучасний Інтернет»: ютубери й інстаграмери. Це ті люди, які живуть у світі мемів, фільтрів, розривання усіх зв'язків у мережі, соціальних медіа, постійного публікування неприємних відео або інших картинок, отримання насолоди від реального життя, страху пропустити щось важливе [1].

Таке покоління знаходиться онлайн цілодобово. Воно отримує будь-яку інформацію через інтернет. Воно спілкується через соціальні мережі набагато частіше ніж здійснює телефонні дзвінки. Фактично, страх втратити девайс з доступом в інтернет для них тотожний смерті. Соціальні мережі – це своєрідний простір обміну думками, волевиявлення, свободи та її обмеженості одночасно. Людину, яка не має аккаунту в соціальних мережах вважають дивною, неправильною. Головне, що соціальні мережі, - це потужний інструмент управління. Непомітний важіль впливу, який регулює будь-яке ставлення до будь-чого.

Маркетологи стверджують, що якщо хочеш щось продати, - потрібно вивчити свою цільову аудиторію, її смаки і вподобання. І такий аналіз досить легко провести у соціальних мережах: люди вказують там всю свою інформацію, яку можна використовувати в потрібних цілях.

Таким чином, не завжди добросовісно і справедливо, соціальні мережі використовують свою популярність і значимість для впливу на суспільство, для «допомоги йому з вибором».

Одним з останніх найскандальніших випадків вдалого використання соціальних мереж у розрізі публічного адміністрування постала діяльність «Кембридж Аналітики» та її роль у виборах в США. Це компанія, що стала сумнозвісною через звинувачення про зловживання особистими даними десятків мільйонів користувачів соціальної мережі Facebook [2].

Cambridge Analytica — приватна англійська компанія, яка використовує технології глибокого аналізу даних (зокрема, даних соцмереж) для розробки стратегічної комунікації в ході виборчих кампаній в Інтернеті. Вона займається збором даних про користувачів Інтернету і соцмереж, складанням їх

психологічних портретів і розробкою персоналізованої реклами [3].

Коротко кажучи, виборчий штаб Дональда Трампа під час кампанії у США 2016 року використовував послуги «Кембридж Аналітика», яка рекламувала свою експертизу в галузі дослідження споживчих ринків, а також в цільовій рекламі та аналізі даних для політичних і корпоративних замовників.

Представники компанії зі штаб-квартирою у Лондоні згодом стверджували, що можуть розробляти психологічні профілі споживачів та виборців у різних країнах і використовувати це для впливу ефективніше, ніж традиційні рекламні компанії.

По правді кажучи, ідея не була революційною, все досить просто, - відбулось використання комерційного мікротаргетингу в політичних цілях. Але для того, щоб використовувати якісь дані, потрібно ними володіти. Такий доступ був у двох величезних корпорацій, - Google та Facebook. І якщо перша зберігає дані користувачів в закритому доступі, то в другій отримати їх було набагато простіше.

Доступ до файлів мільйонів американців, зареєстрованих у Facebook, «Кембридж Аналітика» отримала через армію платних ботів – людей, які заробляють декілька доларів за кліки на посилання або заповнення анкет. Накручуючи таким чином перегляди або розширюючи клієнтську базу ресурсам, які того потребують [4].

В будь якому випадку, історія «Кембридж Аналітики» відома не лише своєю участю в президентських виборах у США, а також у кампанії виходу Великої Британії з Європейського союзу [2].

Однак, жодні хакери чи боти не мають такого впливу на маніпуляції суспільною думкою, як найбільша в Європі та Америці контролююча соціальна мережа, - Facebook, в даному випадку ті, хто скористались її можливостями. Всі пошукові запити прив'язуються до нашого аккаунту і згодом отримуємо потрібну нам інформацію в різних канал ЗМІ. Так, основа існування реклами в соцмережах полягає в застосуванні методу психологічного таргетування. Його суть полягає в тому, щоб спочатку зібрати якомога більше даних про користувачів, а потім, аналізуючи психологічний склад кожного з них, видавати їм таргетовану рекламу.

Список використаних джерел інформації:

1. ХТО ТАКІ ПОКОЛІННЯ Z І ЧОГО ВОНИ БАЖАЮТЬ? [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://practicum.space/z-generation>
2. У "Кембридж аналітика" пояснили, чому змушені закритися [Електронний ресурс] // УНІАН. – 2018. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/science/10103576-u-kembridzh-analitika-poyasnili-chomu-zmusheni-zakritisya.html>
3. Cambridge Analytica [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Cambridge_Analytica
4. Борисов П. Cambridge Analytica: компания, которая научилась «взламывать» выборы через Facebook [Електронний ресурс] // Meduza. – 2018. – Режим доступу: <https://meduza.io/feature/2018/03/19/cambridge-analytica-kompaniya-kotoraya-nauchilas-vzlamyvay-vybory-cherez-facebook>

Жовновська Г.В.
здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Каницур І.Г.,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
Університет ДФС України

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Управління персоналом багатогранний і виключно складний процес має свої специфічні властивості і закономірності та має набути системного характеру і завершеність на основі комплексного вирішення кадрових проблем, впровадження нових і вдосконалення існуючих форм і методів роботи [1, с. 5].

На сьогоднішній день особливої актуальності набуває розробка механізму ефективного управління персоналом підприємств для забезпечення результативності роботи в довгостроковій перспективі, що створить нові умови розвитку і підвищить їх конкурентоспроможність.

Економічний досвід накопичив велику кількість методів управління персоналом. Проте необхідно використовувати інноваційні підходи, базуючись на реальних потребах і можливостях підприємства, зокрема впроваджувати автоматизовані програми управління персоналом. Серед найбільш відомих зарубіжних автоматизованих програм управління персоналом виділяють: SAP Human Resources Management System, Oracle Human Resources Analyzer, Renaissance Human Resources/ Payroll, Rodertson & Blums Payroll 3.1, Scala HR. Аналіз західних автоматизованих систем управління персоналом показав, що, не зважаючи на наявність значних переваг дані системи мають ряд недоліків, основним з яких є їх ціна та функціональна надмірність, до якої ще не готова адміністрація підприємства.

Найбільш відомими програмними продуктами по управлінню персоналом в Україні є: «Inteam: Діловодство»; програма «PersonPro 2.0» та «PersonPro 2.0 SQL»; «1С: Підприємство 7.7: конфігурація «Зарплата+кадри для України» та «Відділ кадрів» пакету X – DOOR. У програмі «Inteam: Діловодство» відсутній модуль щодо розрахунку заробітної плати та відбору 120 кандидатів на вакантну посаду, в програмах «PersonPro 2.0» та «PersonPro 2.0 SQL» відсутній модуль щодо розрахунку заробітної плати, в 1С: Підприємство 7.7: конфігурація «Зарплата+кадри для України» основним недоліком є те, що підприємство не отримує систему автоматизації, яка готова до впровадження відразу, в «Відділ кадрів» пакету X–DOOR відсутній модуль щодо планування, навчання та кар'єрного переміщення персоналу [2].

Проведений аналіз сучасних автоматизованих систем управління персоналом дає змогу констатувати, що головними їх функціями є визначення і планування вакансій, ведення бази даних претендентів, збирання резюме в Інтернет, забезпечення відповідного діловодства. Такі системи ефективно розв'язують задачі обліку вакансій, резюме претендентів, планування подій, і

тільки деякі програмні продукти проводять комплексну оцінку кваліфікації робітників і кандидатів та визначення кадрового плану. З метою удосконалення системи управління персоналом доцільно впровадити модуль інформаційної системи SAP – «SAP HR», яка забезпечить економічність, зручність та швидкість вирішення питань підбору та найму персоналу. Програмне забезпечення, що пропонується для роботи кадрових служб, в більшості випадків має обмежений функціонал, спрямований в першу чергу на вирішення таких завдань як кадровий облік і розрахунок заробітної плати. SAP HR пропонує зовсім інший підхід до автоматизації служб по роботі з персоналом [3].

Якісно побудована система SAP HR діє не фрагментарно, а підкоряється загальній логіці управління компанією у відповідності зі стратегією її розвитку. Вона успішно інтегрується для вирішення спільних завдань з виробничими, фінансовими і іншими інформаційними системами, що використовують дані про персонал для вирішення конкретних бізнес-завдань.

Отже, за результатами проведеного дослідження було визначено, що на сьогоднішній день управління персоналом потребує інноваційних підходів.

Для удосконалення управління персоналом доцільно запроваджувати автоматизовані системи, зокрема можна використовувати програму SAP HR, яка являє собою комплексне технологічне рішення задач по роботі з персоналом, починаючи від повсякденного оперативного обліку даних до прийняття стратегічних рішень щодо розвитку бізнесу.

Перспективою подальших досліджень є апробація даної програми на конкретному підприємстві, та розкриття її функціональних можливостей в практичній діяльності служби персоналу підприємства.

Список використаних джерел інформації:

1. Балабанова Л. В. Управління персоналом: Підручник / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
2. Лук'янихіна О. А. Методи оцінювання ефективності системи управління персоналом організації. URL: [http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2017/1\(111\)/4_Lukian.pdf](http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2017/1(111)/4_Lukian.pdf)
3. SAP Human Resources Management System. URL: <http://www.sap.com>.

Заболотня В.В.,

*здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

Маєвська О.П.,

*здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

Науковий керівник: Лісничук О.А.,

*к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул,
Університет ДФС України*

КОРПОРАТИВНІ ФІНАНСИ: СУЧАСНА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ

Корпоративні фінанси (фінанси підприємств) займають важливе місце у розвитку фінансової системи. В цій сфері створюються матеріальні блага та

послуги. Підприємства є суб'єктами із забезпечення зайнятості, формування фондів оплати праці. Тут розподіляють та перерозподіляють ВВП між галузями та регіонами. З використанням корпоративних фінансів проводяться операції з іншими країнами. Доходи підприємств і установ є основою формування державних фондів (у формі податків, обов'язкових відрахувань, неподаткових надходжень). Суб'єкти корпоративних фінансів здійснюють емісію цінних паперів та є активними учасниками фінансового ринку, беруть участь у проведенні приватизації державного майна. На підприємствах використовуються різноманітні фінансові інструменти: оренда, лізинг, концесії та ін.

Фінанси підприємств – це комплекс фінансових операцій, пов'язаних з формуванням грошових потоків, розподілом і використанням доходів і грошових фондів суб'єктів підприємництва у процесі проведення господарської діяльності. Фінанси підприємств виконують такі функції: формування фінансових ресурсів, розподілу та використання їх з метою забезпечення підприємницької діяльності та здійснення контролю за формуванням і використанням фінансових ресурсів. Фінанси підприємств мають забезпечувати виробничо-господарську, фінансову й інвестиційну діяльність, виконання зобов'язань перед державними фондами, банківськими установами, іншими суб'єктами підприємництва.[3]

Проблематика корпоративних фінансів розглядалася у працях зарубіжних і вітчизняних вчених: В. В. Бабіченка, О. В. Борисова, В. В. Бочарова, С. А. Дмитрієвої, В. В. Замовця, М. В. Ліпчіу, О. В. Рибаківської, М. В. Романовського, О. О. Терещенка, В. М. Федосова, Г. І. Хотинської та інших.

Матеріальним носієм корпоративних фінансів є фінансові ресурси, що постійно знаходяться в русі та опосередковують процеси господарської діяльності корпоративних підприємств. Як уже зазначалося, зміст корпоративних фінансів відображається у різноманітних економічних відносинах, які стосуються:

- 1) формування фінансових ресурсів, що пов'язане з отриманням грошових коштів, необхідних для забезпечення функціонування корпорації;
- 2) розподілу фінансових ресурсів, що полягає в управлінні рухом грошових коштів шляхом зміни їх пропорцій і структури для найбільш повного та ефективного використання в межах корпорації;
- 3) використання фінансових ресурсів, що передбачає їх спрямування у різноманітні об'єкти з використанням низки фінансових методів (інвестування, фінансування, страхування, оподаткування тощо).

Корпоративні фінанси – це наукова категорія, яка має чітко визначений зміст, функції та методологічний каркас. Досить лаконічним є підхід до трактування сутності корпоративних фінансів А. Дамодараном: «корпоративні фінанси охоплюють всі рішення підприємств, які мають фінансові наслідки». Мова йде про рішення щодо інвестицій, фінансування та у сфері дивідендної політики [2].

Як підкреслював перший CFO компанії BASF, кожна підприємницька ціль врешті-решт зводиться до фінансової цілі, ключові параметри

підприємства перш за все є фінансовими параметрами, всі підприємницькі рішення слід розглядати з фінансової точки зору [2].

Функції корпоративних фінансів на сучасному підприємстві забезпечуються фінансовим директором (CFO, Chief Financial Officer) та підпорядкованими йому службами. Відповідно до висновків класика німецької школи економіки Е. Гутенберга, мистецтво управління фінансами полягає у тому, щоб збалансувати нинішні, очікувані та планові обсяги господарської діяльності з фінансовими можливостями підприємства [3].

За англосаксонською 12 моделлю організації корпоративних фінансів, виокремлюється два блоки компетентностей фінансових служб: 1) Corporate treasury (корпоративне казначейство) – комплекс завдань, пов'язаних із фінансуванням та інвестуванням; 2) Controlling – планування, аналітика, контроль та репортинг, у тому числі на основі обробки даних різних видів обліку.

Отже, корпоративні фінанси є надзвичайно динамічною категорією і знаходяться у стані постійної трансформації. Відповідно до сучасних трендів, фінансові служби підприємства слід розглядати у двох ракурсах: як свого роду посередника між підприємством та зовнішніми шейхолдерами і стейкхолдерами (учасниками фінансових відносин) та як внутрішнього оферента фінансових послуг (сервіс та консалтинг). Мова йде про посередництво між підприємством і учасниками ринку капіталів, між підприємством і державою (в особі контролюючих органів). Для успішного виконання цієї ролі діяльність фінансових служб має бути сфокусована на підтримці репутації підприємства як на фінансових ринках, так і перед контролюючими органами та іншими стейкхолдерами. У відносинах із внутрішніми стейкхолдерами, зокрема, з менеджментом та операційними підрозділами, фінансові служби мають виконувати сервісні та консультативні функції. У цьому зв'язку, визначальним трендом у діяльності та необхідною умовою якісного виконання фінансовими службами своїх завдань є тісна співпраця з операційною сферою та розуміння бізнес-процесів, які нею забезпечуються. Відтак, непересічного значення набувають освоєння бізнес-моделі підприємства та специфіки його операційної діяльності. 14 Додана вартість, що генерується фінансовими службами вимірюється мінімізацією витрат підприємства на капітал та максимізацією показників результативності діяльності бізнесу загалом та окремих його сегментів. Вирішальними критеріями успішності фінансових служб майбутнього та генерування ними доданої вартості є орієнтація на клієнтів (внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів), якість та швидкість виконання завдань, транспарентність, надійність, розуміння бізнесу. У рамках виконання зазначених критеріїв непересічного значення набуває стандартизація та автоматизація фінансових процесів.

Список використаних джерел інформації

1. Журнал бізнесу [Електронне джерело], <https://business.ua/news/4693-vidbuvsia-forum-finansystiv-korporativni-finansy-2019-trendy-vyklyky-mozhlyvosti>
2. Зимовець В.В. Корпоративні фінанси як домінанта фінансової науки/ В.В.Зимовець, О.О. Терещенко //Фінанси України. - 2015. - № 9. - С. 78-95.

3. Корпоративні фінанси електронне джерело [режим доступу],
https://pidruchniki.com/15970122/finansy/korporativni_finansi

Кісіль Ю.В.,
здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Мельник О.В.
к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
Університет ДФС України

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА ВИКОРИСТАННЯМ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах ведення господарської діяльності капітал відіграє значну роль у розвитку підприємства, забезпеченні інтересів його власників та є важливим елементом в управлінні фінансовим станом підприємства. Капітал підприємства характеризує загальну вартість засобів у будь-яких формах, які інвестуються у створення його активів та являє собою один з найважливіших елементів, які є загальною сумою фінансових ресурсів підприємства. Серед таких елементів: власний капітал (статутний капітал, додатково вкладений капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток), забезпечення наступних витрат та платежів, довгострокові та поточні зобов'язання.

Основними показниками ефективного управління власним капіталом та його наявності є показники рентабельності майна і капіталу, фінансової незалежності. Для того, щоб підприємство ефективно використовувало власний капітал, необхідно прагнути до мінімального залучення позичкового капіталу [1].

Щоб структура капіталу за його розміщенням у активах була однорідно поєднаною із структурою капіталу за джерелами фінансування майна підприємства, допустимим є використання структурного співвідношення капіталу за його формою як співвідношення майна у грошовій та не грошовій формах, а за змістом як співвідношення сукупного власного та запозиченого капіталів (рис.1).

Проведене дослідження дозволяє зауважити, що здійснювати управління фінансовою стійкістю необхідно з врахуванням ризиків, зумовлених науковим прогресом, нестабільністю політичної ситуації, зростанням конкуренції на товарних і фінансових ринках, посиленням глобалізаційних процесів та дефіцитом інформації[2].

Отже, у результаті проведених досліджень можна зазначити, що управління структурою капіталу є невід'ємною частиною всієї політики управління підприємством, оскільки воно полягає у формуванні оптимальної структури капіталу, яка безпосередньо впливає на його діяльність та результативність використання фондів, визначає фінансову стійкість і платоспроможність[3].

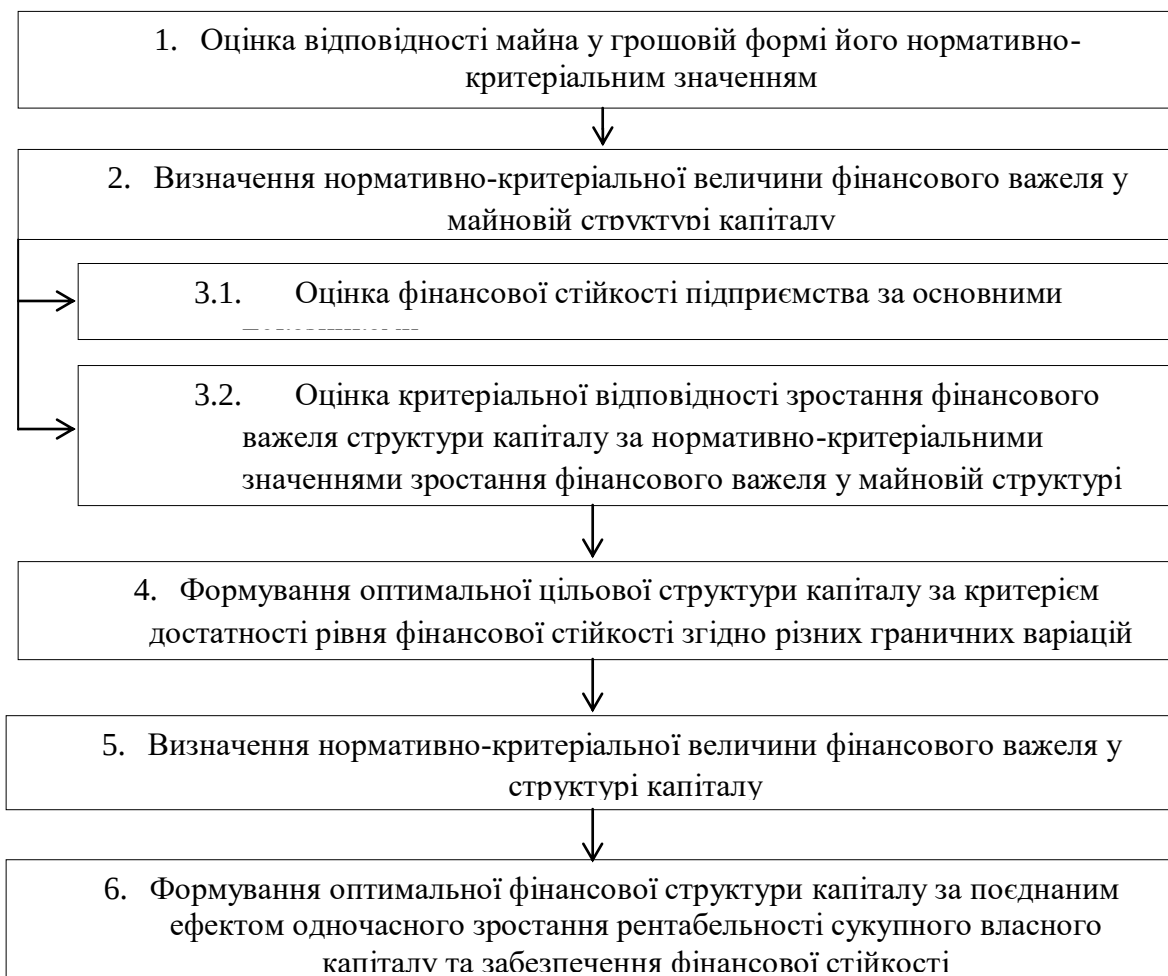

Рис. 1 Етапи оптимізації структури капіталу за методом поєднання рентабельності власного капіталу та забезпечення фінансової стійкості

Джерело: складено на основі[2].

Таким чином, процес формування власного капіталу підприємства супроводжуються рядом проблем що впливають на управління фінансами. Для активної та успішної діяльності, підприємства повинні чітко визначати цілі, умови та порядок збільшення чи зменшення власного капіталу, порядок формування та використання резервного та додаткового капіталу, чітко визначати порядок оподаткування операцій, які пов'язані із збільшенням чи зменшенням статутного капіталу.

Список використаних джерел інформації:

1. Савчук А. Ю. Власний капітал підприємства і його формування [Електронний ресурс] / А. Ю. Савчук. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <file:///C:/Users/Userok/Downloads/2443-9060-1-PB.pdf>.
2. Щепіна Т. Г. Особливості ефективного формування і використання капіталу підприємства / Т. Г. Щепіна, У. В. Люлько. // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – 2017. – №40. – С. 91–95.
3. Чемчикаленко Р. А. Особливості формування оптимальної структури капіталу підприємства [Електронний ресурс] / Р. А. Чемчикаленко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/161.pdf>.

Ковалів Л.М.,
студентка 3 курсу,
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник: Калусенко В.В.,
викладач, Ірпінський державний
коледж економіки та права

БОРГОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ У ВІДНОСИНАХ З ЄС

Останніми роками Україна зіткнулася з низкою фінансово-економічних проблем, спричинених економічною кризою, воєнним конфліктом на Сході, скороченням обсягів виробництва продукції в окремих галузях, тощо. Вплив негативних політичних, економічних, фінансових, валютних чинників сприяв зростанню дефіциту бюджету та збільшенню державних боргів. Підвищення державного боргу є загрозливим явищем для національної економіки та її економічної безпеки загалом. Тому особливої актуальності набувають питання забезпечення боргової безпеки України.

Проблему державного боргу та механізму його управління досліджували такі вчені, як М. Єрмошенко, О. Василик, Т. Вахненко, В. Гейць, Р. Барро, Дж. Кейнс, А. Лернер, О. Барановський, О. Мицак та інші.

Боргова безпека – це певний рівень внутрішньої та зовнішньої державної та гарантованої державою заборгованостей, який задовольняє потреби держави у фінансових ресурсах, є достатнім для вирішення нагальних соціально-економічних потреб і поступального економічного та соціального розвитку країни, забезпечує захист інтересів усіх учасників боргових відносин від внутрішніх та зовнішніх ризиків, викликів та загроз, а також не загрожує втратою суверенітету, руйнуванням вітчизняної фінансової системи, виникненням боргової кризи, оголошенням дефолту [3].

Станом на 31 липня 2019 року державний та гарантований державою борг України становив 2 066,92 млрд грн або 82,40 млрд дол. США, в тому числі: державний та гарантований державою зовнішній борг – 1 246,01 млрд грн (60,28% від загальної суми державного та гарантованого державою боргу) або 49,67 млрд дол. США; державний та гарантований державою внутрішній борг – 820,92 млрд грн (39,72%) або 32,72 млрд дол. США.

Протягом 6 місяців 2019 року сума державного та гарантованого державою боргу України зменшилась у гривневому еквіваленті на 35,65 млрд грн та у доларовому еквіваленті державний та гарантований державою борг збільшився на 2,04 млрд дол. США [1].

Кредитні рейтинги України покращувалися з моменту реструктуризації державного боргу у 2015 році. Відтоді міжнародні кредитні рейтингові агентства підняли рейтинг України на 2-3 позиції [4].

Але, про зростаючий борговий тиск на державний бюджет і недосконалість боргового менеджменту свідчать динаміка співвідношення загального боргу до доходів бюджету (при гранично допустимому рівні 200% у 2018-2019рр становив — 220-225% [2].

Оскільки на державний борг України впливають різні чинники, то з метою підвищення рівня боргової безпеки, необхідно:

- вдосконалити нормативно-правове забезпечення механізму залучення державних запозичень;
- на законодавчому рівні розширити перелік індикаторів оцінки боргової безпеки, встановити їх граничні значення з урахуванням міжнародного досвіду для забезпечення комплексності оцінки;
- розробити єдину методологію оцінки та моніторингу боргових ризиків;
- в умовах зростання державних боргів, посилення ризиків девальвації національної валюти та втрати платоспроможності держави й державного суверенітету основні цілі боргової політики встановлювати з урахуванням граничних значень індикаторів боргової безпеки;
- обмежити швидкість зростання державного та гарантованого державою боргу з метою недопущення значного навантаження на бюджет у короткостроковій перспективі, тобто заздалегідь забезпечити вчасне обслуговування та повернення боргів;
- скоротити частку запозичених ресурсів, які виділяються на покриття дефіциту державного бюджету, та збільшити частку позикових фінансових ресурсів, які спрямовуватимуться на інвестиційні проекти, вживати заходів щодо мінімізації витрат на обслуговування та погашення державного боргу [3].

Отже, актуальність питання боргової безпеки в найближчій перспективі визначить не лише фінансову політику держави чи безпеку національної економіки, а й рівень незалежності країни. Одним з перших кроків держави на шляху до мінімізації державного боргу, може стати створення при Міністерстві фінансів Агентства з питань державного боргу.

Список використаних джерел інформації:

1. Інформаційна довідка щодо державного та гарантованого державою боргу України (станом на 31.07.2019) [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://mof.gov.ua/uk/derzhavnij-borg-ta-garantovaniy-derzhavju-borg>.
2. Лондар Л. Як оминати боргову пастку в 2019 році [Електронний ресурс] / Лідія Лондар // ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://dt.ua/macrolevel/yak-ominuti-borgovu-pastku-v-2019-roci-299337_.html
3. Меренкова Л. О. Боргова безпека України: теоретичні засади, стан, перспективи / Л. О. Меренкова. // Економіка і суспільство. – 2018. – №15. – С. 704–711. 00 106 00
4. Стратегія та програма управління державним боргом [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://mof.gov.ua/storage/files/MTDS_2019-2022_UKR_v11062019_Final.pdf.

Ковальова К. В.,
здобувачка II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Кужелев М. О.
д.е.н., професор, директор ННІ фінансів, банківської справи,
Університет ДФС України

ОЦІНКА КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ЧУМАК»)

У зв'язку із кризовими явищами, які відбуваються в Україні, господарюючим суб'єктам дедалі важче стає одержати таке джерело фінансування, як банківський кредит, що обумовлено високим рівнем кредитних ставок, недовірою банківських установ до кредитоспроможності позичальників. В процесі надання кредиту капіталодавці зіштовхуються із високими кредитними ризиками, що можуть виникати внаслідок погіршення фінансового стану, наявності майнової застави, відсутності досвіду в менеджменту підприємства тощо. Одним із головних інструментів виявлення і управління кредитним ризиком є оцінка кредитоспроможності господарюючих суб'єктів. Достовірна і правильна оцінка кредитоспроможності підприємства сприяє зменшенню рівня кредитного ризику, встановленню достатнього обсягу і рівня забезпечення за кредитом.

Кредитоспроможність підприємства є об'єктом управління як зі сторони банківської установи (у частині оціночної функції), так і підприємства. Вид та розмір кредиту, умови його залучення, відсоткова ставка, забезпечення зобов'язань є об'єктом зіткнення інтересів цих суб'єктів і, отже, підлягають оптимізації із метою забезпечення виконання завдань власного економічного розвитку [1].

Одним з підприємств, яке систематично залучає кредити є ПрАТ «Чумак», яке є одне з найбільших харчових підприємств в Україні. Планово-економічний відділ на підприємстві визначає потребу підприємства у розмірах кредиту, бере участь у складанні кредитної угоди. Проаналізуємо банківське кредитування і кредиторську заборгованість підприємства (рис 1).

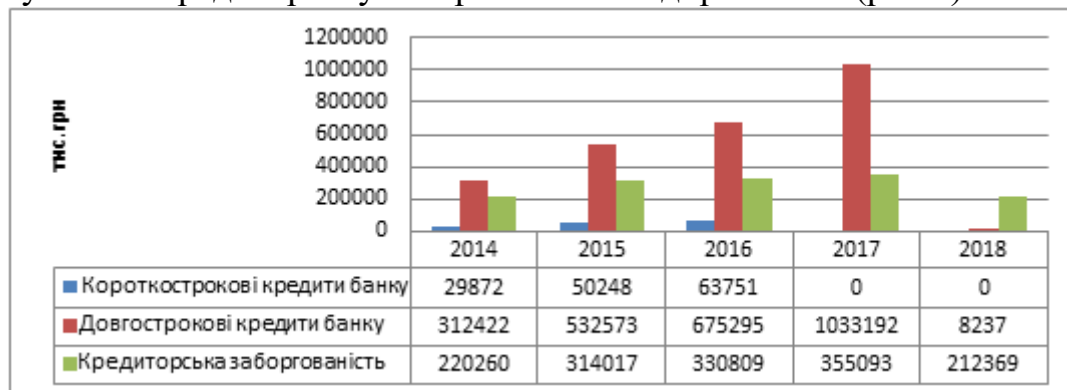

Рис 1. Динаміка короткострокового та довгострокового банківського кредитування та кредиторської заборгованості ПрАТ «Чумак» за 2014 – 2018 роки (тис. грн)

Джерело: складено автором на основі [2]

З рис. 1. бачимо, що динаміка короткострокових кредитів банку підприємством за 2014 – 2016 роки збільшилась на 33879 тис. грн., а у 2017 – 2018 роках підприємство короткострокових кредитів не залучало. Динаміка довгострокових кредитів ПрАТ «Чумак» з 2014 по 2017 роки збільшилась на 720770 тис. грн., а з 2017 по 2018 роки знизилась на 1024955 тис. грн., що говорить про те, що підприємство у 2018 році практично обходилося без залучення кредитів. в підприємства існує кредиторська заборгованість, за 2014 – 2017 роки кредиторська заборгованість підприємства збільшилась на 134833 тис. грн, а з 2017 по 2018 роки знизилась на 142724 тис. грн. Непогашення кредиторської заборгованості негативно впливає на фінансово-господарську діяльність підприємств й знижує його шанси на залучення додаткових коштів.

Оцінку кредитоспроможності підприємства здійснимо на основі методики показників фінансової стійкості є однією з основних характерних особливостей фінансового стану підприємства, яка відображає рівень впевненості кредиторів та інвесторів [3]. Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «Чумак» за 2014 – 2018 показано в табл.1.

Таблиця 1

Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «Чумак» за 2014 – 2018

Назва показника	Роки					Темп приросту:	
	2014	2015	2016	2017	2018	2018	
						2014	2017
1. Коефіцієнт співвідношення позичених і власних коштів	-5,46	-2,45	-2,11	-2,30	-4,79	0,67	-2,49
2. Коефіцієнт автономії	-0,22	-0,69	-0,90	-0,77	-0,26	-0,04	0,51
3. Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,91	0,25	0,20	0,42	-1,71	-2,62	-2,13
4. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	1,22	1,69	1,90	1,77	1,26	0,04	-0,51
5. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	1,39	2,54	3,10	2,45	-0,04	-1,43	-2,49
6. Коефіцієнт фінансового левереджу	-3,56	-1,65	-1,48	-1,69	-0,04	3,52	1,65
7. Показник заборгованості кредиторам	0,36	0,46	0,46	0,45	0,26	-0,1	-0,19

Джерело: складено автором на основі [2]

З табл.1 бачимо, що коефіцієнт співвідношення позичених та власних коштів за звітний період був від'ємним, але мав тенденцію до зниження, та не досягнув допустимого значення – 1%. Коефіцієнт автономії протягом звітного періоду був також від'ємним, та не досягнув допустимої норми - 0,50%, що говорить про те, що власний капітал займає низьку частку в загальних вкладених. Коефіцієнт маневреності власних коштів протягом 2014 – 2017 років знизився на 0,49%, а в 2018 році був від'ємним (-1,71), що говорить про те, що власний капітал та кошти, залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу протягом 2014 – 2018 років підвищився на 0,4%, що говорить про те, що на підприємстві більше боргів, ніж активів. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів протягом 2014–2017 років підвищився на 1,06%, а у 2018 році мав від'ємне значення (-0,04), відповідно до методичних рекомендацій, це є позитивним в роботі підприємства. Коефіцієнт фінансового левериджу (ризик) на протязі досліджуваних років мав від'ємне значення і мав тенденцію до зниження, зокрема на 3,52%. Допустиме значення цього показника становить менше 0,50, а критичне значення -1. Як бачимо цей

показник на підприємстві знаходиться в не допустимій нормі, а це говорить про те, що воно є залежним від довгострокових зобов'язань. Показник заборгованості кредиторам за звітний період демонструє позитивну динаміку до зниження, що говорить про вчасні розрахунки дебіторам.

В цілому незважаючи на те, що показники фінансової стійкості є незадовільними, вони в 2018 році є наближеними до допустимої межі.

Основними проблемами кредитоспроможності підприємства є: з боку банківських установ: висока ймовірність ризиків неповернення позик підприємством; недосконалість законодавчого поля; відсутність надійної застави; низький рівень доходності підприємства; з боку підприємства: високі відсоткові ставки і значна вартість комісій за видачу і обслуговування кредитів; високі вимоги банківських установ до забезпечення кредитами [4].

Для того щоб ефективно працювати на ринку, підприємствам необхідно удосконалити свою технологію, матеріальну базу та підвищувати свою конкурентоспроможність, розробляючи ефективну інвестиційну стратегію [5].

Отже, проаналізувавши кредитоспроможність підприємства ПрАТ «Чумак» за 2014–2018 роки можна сказати, короткострокове кредитування у 2017 та 2018 роках було відсутнім, а довгострокове кредитування має тенденцію до зменшення, що засвідчує про зниження залежності від кредиторів, адже рівень кредиторської заборгованості за 2017–2018 роки зменшився. Показники фінансової стійкості, засвідчили що підприємство в сучасних умовах працює неналежним чином, а тому потребує ефективних заходів з метою оптимізації кредитних відносин із банківськими установами.

Список використаних джерел інформації:

1. Кужелєв М. О. Формування механізму управління кредитоспроможністю підприємства в умовах інноваційного розвитку економіки України / М. О. Кужелєв, М. О. Житар // Наук. вісник Нац. у-ту держ. податкової служби України (економіка, право). – № 2. – Ірпінь: НУДПСУ, 2015. – С. 57–61.

2. Офіційні дані ПрАТ «Чумак» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.chumak.com/>

3. Кужелєв М. О. Діагностика фінансового стану корпорації в умовах динамічного зовнішнього середовища / М. О. Кужелєв, В. В. Меженська // Схід. – Д. : Східний видавничий дім, 2012. – № 1. – С. 62–67.

4. Кужелєв М. А. Механізм управління фінансовою устійчивістю в системі забезпечення фінансової безпеки корпорації / М. А. Кужелєв // Нове в економічній кібернетиці: Моделі і механізми управління безпекою економічних систем. – 2011. – № 4. – С. 45–56.

5. Пінчук А. В. Формування інвестиційної стратегії підприємства / А. В. Пінчук, А. В. Нечипоренко // Механізми економічного зростання і конкурентоспроможності національного господарства: збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ.конф. (м. Київ, 8 грудня 2018 р.). – К. : ГО «Київський економічний науковий центр», 2018. – Ч. 1. – С. 103–105.

Коновалюк А.М.
здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Каницур І.Г.
к.ен., доцент кафедри менеджменту,
Університет ДФС України

ОСОБЛИВОСТІ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В ОРГАНІЗАЦІЯХ

Кожна компанія, незалежно від специфіки виробничої діяльності й кадрового складу, розробляє, періодично уточнює й прагне реалізовувати кадрову політику, яка виступає основою для планування роботи з персоналом, комплектування й розвитку трудового колективу, удосконалення технології кадрової роботи.

Найбільш точне й об'єктивне визначення кадрової політики дано Т.Ю. Базаровим, Ю.Г. Одеговим, М.Г. Лабаджяном, в якому інтереси роботодавця досягаються з урахуванням інтересів працівників, що притаманно соціальному менеджменту. Узагальнюючи думку вчених щодо кадрової політики, можна сказати, що кадрова політика – це збалансована кадрова робота, спрямована на досягнення цілей і завдань організації [2].

Кадрова політика – один з найважливіших інструментів активного впливу на всі процеси, що відбуваються в колективі, зокрема на розвиток економіки країни, оскільки вирішення багатьох господарських питань багато в чому залежить від правильності використання кадрів. Робота з кадрами відноситься до ключових моментів діяльності будь-якого підприємства як елементу економіки держави [4, с.113].

Кадрова політика в організації можна здійснюється за такими напрямками:

- прогнозування створення нових робочих місць з урахуванням упровадження нових технологій;
- розробка програми розвитку персоналу з метою вирішення як поточних, так і майбутніх завдань організації на основі вдосконалення системи навчання і посадового переміщення працівників;
- розробка мотиваційних механізмів підвищення зацікавленості й задоволеності працею;
- створення сучасних систем найму та відбору персоналу;
- здійснення маркетингової діяльності в галузі персоналу;
- формування концепції оплати праці і морального стимулювання працівників;
- забезпечення рівних можливостей ефективної праці, її безпеки і нормальних умов;
- визначення основних вимог до персоналу в межах прогнозу розвитку підприємства;
- формування нових кадрових структур і розробка процедур механізмів управління персоналом;
- покращення морально-психологічного клімату в колективі,

залучення рядових працівників до управління підприємством.

Основним кадровим завданням будь-якої організації можна назвати забезпечення штату достатньою кількістю персоналу відповідної кваліфікації, необхідною для досягнення виробничих цілей. Кадрове планування у компанії повинне виконуватися як в інтересах компанії, так і в інтересах його персоналу [4, с. 121].

Цільове завдання кадрової політики організації може бути вирішене по-різному, при цьому існують такі альтернативні варіанти:

- звільняти працівників або зберігати, якщо зберігати, то яким чином;
- проводити підготовку працівників самостійно або шукати тих, хто вже має необхідну підготовку;
- проводити набір персоналу із зовнішніх джерел або перенавчати працівників, які підлягають звільненню з підприємства;
- проводити додатковий набір персоналу або задовольнятися існуючою кількістю за умови більш раціонального її використання.

У невеликих підприємствах кадрову політику формально не розробляють, а існує як система неофіційних постановок власників керівництва. У великих організаціях кадрова політика офіційно декларується і фіксується у меморандумах, інструкціях, інших регламентуючих документах щодо персоналу.

Роль кадрової політики у підвищенні ефективності праці персоналу виявляється у тому, що вона дає змогу:

- чітко й наочно представляти погляди керівництва на взаємовідносини з персоналом;
- переконувати персонал у добрій волі власників і керівництва;
- покращувати взаємодію підрозділів;
- надавати послідовності процесу прийняття кадрових рішень;
- інформувати персонал щодо правил внутрішньої поведінки;
- покращувати морально-психологічний клімат у колективі.

Отже, кадрова політика в організаціях – це основні напрямки, форми, методи та критерії роботи з персоналом, спрямовані на підвищення ефективності його використання і діяльності підприємства в цілому. Визначено, що кадрова політика обґрунтовує необхідність використання на практиці тих або інших конкретних методів набору, розміщення і використання кадрів, але не займається детальним аналізом їхнього змісту й специфікою проведення практичної роботи з кадрами. Таким чином можна підкреслити, що головна мета удосконалення кадрової політики полягає в забезпеченні підприємства працівниками, що відповідають вимогам даного підприємства, їхньої професійної і соціальної адаптації.

Список використаних джерел інформації:

1. Буряк П.Ю. Економіка праці й соціально-економічні відносини: Навч. посібник / П.Ю. Буряк, Б.А. Карпінський, М.І. Григор'єва. – К.: ЦНЛ. – 440 с.
2. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник / За наук. ред. д-ра екон. наук. проф. А.М. Колота. – К.: КНЕУ. – 711 с.
3. Кужелєв М. О. Модель колективно-договірного регулювання соціальних

відносин у системі фінансового менеджменту підприємства / М. О. Кужелєв // Нове в економічній кібернетиці. – 2014. – № 2. – С. 36–45.

4. Матвєєнко Н.В. Кадрова політика вищих навчальних закладів щодо підбору персоналу / Н.В. Матвєєнко // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 9. – 126 с.

Крутень Х.О.,

*здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

Соболевська К.О.,

*здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

Науковий керівник: Мазіна О.І.,

*к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Університет ДФС України*

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

В нинішніх умовах завдання забезпечення національної безпеки постала перед Україною особливо гостро. Теперішні проблеми чинять суттєвий вплив на національну економіку в умовах продовження тиску негативних чинників, що вимагає розробки і застосування ефективних механізмів, спрямованих на усунення та зниження впливу і нейтралізації явищ і чинників, що можуть загрожувати національній економічній безпеці.

Дослідження вітчизняних вчених щодо проблем забезпечення національної безпеки здебільшого присвячені сутності та її складовим, але недостатньо відображаються питання концептуальних засад забезпечення національної безпеки через використання механізмів фіскальної політики. Вагомий внесок у розвиток сучасної теорії національної безпеки зробили І. Недін, П. Пашко, Л. Абалкін, В. Мартинюк, О. Барановський, В. Бегма, Я. Жаліло, Д. Львов, З. Варналій, Т. Васильців, В. Мунтіян, О. Власюк, В. Горбулін, М. Єрмошенко, О. Ляшенко, Я. Малик, А. Мокій.

В системі національної безпеки країни економічна безпека носить не просто важливий характер, а визначальний, оскільки висока ефективність функціонування економіки країни створює фінансовий базис для забезпечення та розвитку інших сфер життєдіяльності суспільства, оскільки не можливо досягти будь-якого рівня оборонної та ідеологічної безпеки, або соціальної злагоди без міцної та ефективної економіки [1, с. 2].

Тому на сьогодні для нашої країни нагальною є потреба ефективного використання всіх інструментів забезпечення національної безпеки країни і основним та дієвим інструментом впливу на соціально-економічні процеси виступає фіскальна політика уряду.

Стаття 5 Закону України «Про основи національної безпеки України»

стверджує, що національна безпека України забезпечується шляхом проведення виваженої державної політики відповідно до прийнятих в установленому порядку доктрин, концепцій, стратегій і програм у політичній, економічній, соціальній, воєнній, екологічній, науково-технологічній, інформаційній та інших сферах [2].

Фіскальна політика представляє собою використання різноманітних заходів уряду щодо стягнення податків, здійснення державних видатків, що спрямовані на забезпечення повної зайнятості, відсутності інфляції, зростання реального ВВП країни та рівноваги платіжного балансу.

Згідно методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, що затверджені Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України N 1277 від 29 жовтня 2013 року, складовими економічної безпеки є: виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна та фінансова безпеки [3].

В сучасних кризових умовах в економіці України не прийнятним є шлях збільшення рівня оподаткування з метою створення фондів для фінансування соціальної сфери. Фіскальна політика повинна використовувати стимулюючі інструменти, такі як, зменшення податкового навантаження, вдосконалення підходів до адміністрування податків, що забезпечить стабільність та зростання економіки, а це, в свою чергу, повинно в майбутньому розширити базу оподаткування та збільшити податкові надходження до бюджету та збільшити можливості уряду у фінансуванні соціальної сфери.

Фіскальне регулювання забезпечує високий рівень національної безпеки шляхом створення сприятливого середовища для соціально-економічного розвитку в країні, через систему державних видатків та стимулювання інвестування в різні сфери життєдіяльності.

Неефективна фіскальна політика призводить до кумулятивного зростання бюджетного дефіциту, а за умови відсутності економічного зростання це може спровокувати дефолт держави.

Список використаних джерел інформації:

1. Корягіна Т. В., Фіскальна політика як інструмент забезпечення національної безпеки держави / Т. В. Корягіна // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2018. – №5. – С. 2-4
2. Закон України “Про основи національної безпеки України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15/print1479373398461232](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15/print1479373398461232).
3. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України (прийнято до застосування Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 29.10.2013 N 1277) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm

Лінник О.П.,
здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Клюско Л.А.,
к. е. н., доцент,
Університет ДФС України.

ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА БАНКІВ ТА МЕХАНІЗМ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Депозитні кошти виступають одними з основних джерел формування ресурсної бази банку. Для їх залучення банки здійснюють активний пошук нових дієвих інструментів, способів та методів стимулювання депозитних вкладень. Одним із дієвих механізмів широкого спектру політики банку є депозитна політика, яка спрямована на підвищення ефективності діяльності банків при прийнятті управлінських рішень.

Дослідженням проблем формування та вдосконалення депозитної політики займалися такі науковці, як: М.О. Коваленко, О.Л. Руда, К.Г. Маркуш, В.П. Левченко, Л.А. Хромушина та інші.

Депозитна політика є складним економічним явищем, тому єдиного визначення щодо трактування її значення не існує. Зокрема, Коваленко М. О. зазначив, що: «Депозитна політика банку — це комплекс стратегічних та тактичних дій банку, направлених на розширення обсягів депозитних ресурсів банку та зміни їх якісного складу за строками і обсягами». Це певний набір методів та заходів, які використовуватиме банківська установа при роботі із існуючими та потенційними своїми клієнтами [1, с.40]. Отже це одна із складових управління діяльністю банку.

Здійснюючи депозитну діяльність між банком і клієнтами з моменту відкриття депозитних рахунків виникають певні взаємовідносини, які перестають діяти лише після закриття рахунку. Взаємовідносини між банком та клієнтами носять добровільний і цільовий характер, не обмежуються сумами та кількістю рахунків у банку [2, с.83].

Тому, успішне функціонування депозитної політики залежить не лише від здійснення певних заходів щодо реформування її механізму, а й від того, наскільки забезпечується єдність інтересів обох сторін, чи мають клієнти тимчасово вільні кошти і чи спроможні банки приймати кошти на депозити та повертати їх в кінці зазначеного строку з умовою виплати за ними процентів.

Реалізація депозитної політики банків має здійснюватися з дотриманням певних принципів, які узагальнено можна подати як загальні та специфічні. Серед загальних виділяють такі: комплексного підходу, наукової обґрунтованості, оптимальності та ефективності, єдності складових елементів депозитної політики. Специфічними принципами депозитної політики є: забезпечення оптимальності витрат, безпека здійснення депозитних операцій, надійності. Ці принципи є обов'язковими до виконання, оскільки банківська установа, акумулюючи тимчасово вільні грошові кошти та розміщуючи їх у подальшому, ставить за мету отримати дохід не будь-якою ціною, а враховуючи реальні умови, кон'юнктуру на грошовому ринку, макроекономічні

чинники [3, с.777]. Наведені принципи є досить ефективними, а їх виконання сприяє досягненню оптимізації депозитної політики, а також реалізації стратегії та тактики банківської установи, яка пов'язана із здійсненням депозитних операцій.

Формування депозитної політики комерційного банку здійснюється в умовах жорсткої конкуренції на ринку фінансових послуг. Для забезпечення стабільного конкурентного становища кожному банку необхідно запроваджувати інноваційні інструменти формування довіри в населення до банківських установ, розробляти програми лояльності та знаходити нові (більш досконалі) методи обслуговування [4, с.251].

Проте, на даному етапі депозитна політика банків потребує вдосконалення. Серед основних напрямів підвищення ефективності здійснення депозитних операцій можна виокремити наступні: активне здійснення процентної політики, що стимулюватиме розміщення коштів на різні види депозитів; розвиток депозитних операцій з населенням на основі упровадження нової техніки і технології банківського обслуговування фізичних осіб [4]; використання досвіду банків зарубіжних країн щодо введення рахунків клієнтів з новітнім режимом функціонування (supernow-рахунки); підвищення надійності банків, що можна досягти шляхом захисту інтересів вкладників; гнучкість цінової політики банківських установ;

Отже, ефективне планування та реалізація депозитної політики є досить важливими умовами для успішного функціонування банків, що сприяє вдосконаленню діяльності банківських установ в процесі залучення грошових коштів та збереженню їх конкурентних переваг.

Список використаних джерел інформації:

1. Коваленко М. О. Депозитна політика банків України та її вплив на ефективність залучення депозитних ресурсів / М. О. Коваленко. // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – С. 39–44.

2. Руда О. Л. Депозитна політика банку та механізм її реалізації / О. Л. Руда, К. Г. Маркуш. // Економіка та держава. – 2018. – С. 81–84.

3. Хромушина Л. А. Депозитна політика комерційних банків та її реалізація на регіональному рівні / Л. А. Хромушина. // Економіка і суспільство. – 2018. – С. 775–779.

4. Левченко В. П. Депозитна політика банку: поняття та складові / В. П. Левченко, Ю. С. Проценко. // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – С. 250–252.

*Лямзіна О.В.,
студентка 3 курсу,
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник: Ярош А.О.,
к.ю.н., доцент кафедри адміністративного
права і процесу та митної безпеки,
Університет ДФС України*

ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

На сьогоднішній день чітке розуміння поняття й місця фінансово-правової відповідальності, як засобу забезпечення законності та запобігання правопорушень є надзвичайно важливим.

Проблема визначення правової природи фінансової відповідальності виникла в 50-60 роках ХХ ст., коли обговорювалося питання про виникнення фінансового права як самостійної галузі. Деякі учені-юристи стверджували, що це частина державного і адміністративного права або навіть тільки адміністративного. Наявність свого предмета регулювання, не властивого іншим галузям права, а саме фінансових відносин, особливості методів правового регулювання дозволяє говорити про те, що фінансове право не виділилося з інших галузей права, а виникло, як самостійна галузь разом з державним, адміністративним, кримінальним і цивільним правом.

Фінансово-правова відповідальність – це міра державного осуду, яка виявляється у нормативному та забезпеченому державним примусом у фінансовому праві обов'язку суб'єкта фінансового правопорушення зазнавати заходів державного примусу у вигляді фінансових санкцій (штраф, пеня, припинення бюджетного фінансування) за вчинене ним правопорушення у сфері публічної фінансової діяльності.

Деякі теоретики вважають виділення фінансово-правової відповідальності в самостійний вид відповідальності передчасним і нічим не зумовленим явищем. Так, О. Курбатов виділяє фінансово-правову відповідальність як різновид юридичної, «хоча ця відповідальність і виділена в законодавстві як самостійна і володіє рядом специфічних особливостей, проте за предметом і методом є адміністративною, оскільки сторони знаходяться в нерівному положенні» [1].

Для фінансово-правової відповідальності характерні всі ознаки юридичної відповідальності:

1. Фактичною підставою фінансово-правової відповідальності, як і інших видів є правопорушення. Визначення фінансового правопорушення в законодавстві відсутнє.

2. Фінансово-правову відповідальність установлює держава й вона пов'язана із застосуванням санкцій правових норм до правопорушників уповноваженими особами в охоронних фінансово-правових нормах і містить у своїй структурі фінансово-правові санкції.

3. Фінансово-правова відповідальність має на меті завдати

правопорушнику негативних наслідків майнового характеру. Це зумовлене специфікою фінансово-правових санкцій, необхідністю для держави отримати відшкодування й покарати правопорушника в специфічній, характерній для фінансового права майновій формі.

4. Реалізується в особливій процесуальній формі.

Як і право загалом, так і фінансове право зокрема впливає на суспільні відносини шляхом встановлення прав і обов'язків між їхніми учасниками, забезпечуючи реалізацію прав і обов'язків державним примусом.

Особливості фінансово-правових санкцій визначаються дією різних факторів:

1. В одних випадках можуть застосовуватися на вимогу керівника державного органу, а в інших – в обов'язковому порядку;

2. В більшості випадків їх застосування потребує процесуального оформлення.

3. Застосовуються через певний проміжок часу після попередження про усунення недоліків і, як правило, на розсуд правозастосовчого органу;

4. Реалізація фінансово-правових норм має продовжувальний характер і їх припинення залежить, як правило, від активних позитивних дій правопорушника, від його виконавської дисципліни і своєчасності ліквідації недоліків, що існують;

5. Для фінансової діяльності держави характерні специфічні методи, до яких можна віднести встановлення обов'язкових платежів, податків, встановлення і стягнення мита, зборів та інше;

6. Характерні різноманітні і специфічні види примусу.

7. Залежно від способів, яким вони слугують правовій охороні, поділяються на правовідновлювальні і каральні [2].

Отже, фінансово-правова відповідальність - це застосування заходів державного примусу до правопорушника, встановлених фінансово-правовими нормами. Держава регулює фінансові відносини за допомогою видання правових норм, що містять права та обов'язки відповідних суб'єктів. Невиконання фінансово-правових приписів або ухилення від їх належного виконання тягне несприятливі майнові наслідки для правопорушників.

Список використаних джерел інформації:

1. Місце фінансово-правової відповідальності в системі юридичної відповідальності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://referat-ok.com.ua/pravo/misce-finansovo-pravovoji-vidpovidalnosti-v-sistemi-yuridichnoji-vidpovidalnosti>

2. Фінансово-правова відповідальність. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studies.in.ua/ru/finansovoe-pravo-shpargalki/3326-fnansovo-pravova-vidpovidalnst.html>

Маєвська О.П.,
здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Заболотня В.В.,
здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Нечипоренко А. В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул,
Університет ДФС України

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ФРАНЦІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Особливості оподаткування у Франції пов'язані з історичним розвитком політичної системи й економіки країни. Податкова система відрізняє, насамперед, системність на широкій законодавчій основі, яка базується на положенні про те, що всі заходи щодо оподаткування перебувають у компетенції парламенту.

У сучасному світі Франція є однією з провідних країн світу. При цьому її податкова система відрізняється деякими помітними особливостями від інших податкових систем світу.

По-перше, для Франції властиві високі соціальні податки - платежі та внески до фондів соціального призначення (більше 40% загальної суми обов'язкових платежів і податків у співставленні з близько 30% у середньому по країнах Європейського Союзу).

По-друге, структура французької податкової системи історично склалася таким чином, що фіскальне значення непрямого оподаткування у загальній сумі державних доходів перевищують долю прямого. Тому й не дивно, що саме Франція — батьківщина податку на додану вартість.

По-третє, в основі бюджетного процесу знаходиться принцип пріоритету ресурсів. На відміну від багатьох інших країн, це означає затвердження парламентом спочатку дохідної частини бюджету, а потім видаткової.

По-четверте, всупереч давній традиції централізованого управління з початку 80х років XX ст. уряд проводить політику децентралізації, що полягає у розширенні прав місцевих органів самоврядування і супроводжується відповідним перерозподілом податкових надходжень.

По-п'яте, відповідно до вимог уніфікації податкових систем у рамках Європейського Союзу протягом останнього десятиліття спостерігається зниження ставок оподаткування з одночасним розширенням податкової бази за рахунок скасування пільг [1; 2].

Характерною ознакою французької податкової системи є її орієнтування на захист інтересів сімей. Для цього в їх податковій системі існує програма коефіцієнтів. Для цілей оподаткування загальна сума доходів сім'ї (подружжя і дітей) ділиться на «частини», які визначаються з огляду на чисельність і склад сім'ї. В таблиці 1 наведено деякі позиції коефіцієнтів для розрахунку «частин»

Таблиця 1

Програма коефіцієнтів французької податкової системи

Склад сім'ї	Коефіцієнт
Самотні, розлучені, овдовілі без утриманців	1
Самотні, розлучені, овдовілі з однією дитиною, інвалідом або ветераном війни	1,5
Подружжя пара без дітей, розлучені або овдовілі з однією дитиною	2
Подружжя пара з однією дитиною, розлучені або овдовілі з двома дітьми	2,5
Подружжя пара або овдовілий із двома дітьми	3

Джерело: складено авторами за даними [3].

Застосування цих коефіцієнтів здійснюється таким чином. Припустимо, сім'я, що складається з чоловіка, дружини і однієї дитини, що отримала за підсумками податкового періоду загалом 100 000 євро оподатковуваного доходу. Для цілей оподаткування цей дохід має бути розділений на 2,5. Тоді податкові ставки будуть застосовуватися, зважаючи на суму доходу у 40 000 євро, тобто максимальна (гранична) ставка складе 30% [1]. Таким чином, держава за допомогою податків здійснює соціальну програму підтримки сімей залежно від їх складу, соціального статусу тощо. Така практика є хорошим прикладом і може стати достойним запозиченням в українській податковій системі [4; 5].

Отже, розглядаючи податкову систему Франції в порівнянні з українською, можна говорити про її більшу ефективність. Багато які її переваги майже дзеркально проєктуються в сферу проблем української податкової системи: слабкий територіальний аспект, низьке збирання, слабо виражені соціальні функції, суперечливість багатьох податків. Але тут варто враховувати період часу, протягом якого розвивалися системи. Українська податкова система тільки формується. Її переваги в тому, що у власному розвитку вона може використовувати досвід багатьох країн світу. І французький досвід також був би корисний. Серед рис, які можна запозичити у французької податкової системи, у першу чергу слід назвати соціальну спрямованість і територіальний аспект. Розглядаючи податки Франції в міжнародному аспекті, можна відзначити значну кількість міжнародних податкових угод. При всій самобутності своєї системи країна прагне до зближення з податковими системами інших країн світу. Це є позитивною тенденцією в контексті світової податкової гармонізації.

Для України важливо детально проаналізувати наявну податкову систему і ввести ті зміни, які завдадуть найменше шкоди платникам та при цьому зможуть ввести в нашу податкову систему ті аспекти, які покращать функціонування економіки, а, отже, призведуть до стабілізації позиції України на світовій арені.

Список використаних джерел інформації:

1. Крисоватий А. І. Податкова система зарубіжних країн: навчальний посібник / А. І. Крисоватий. – Тернопіль: Економічна думка. – 2016. – 242 с.
2. Кужелев М. А. Налоговые льготы как инструмент налоговой политики государства / М. А. Кужелев, Т. И. Приходько. // Финансы, учет, банки. – 2002. – №1. – С. 45–51.
3. Корецька С. О. Аналіз податкової системи Франції / С. О. Корецька // Економіка та держава. – 2011. – № 12. – С. 27–29.
4. Реформування податкової системи України: сучасні виклики та орієнтири : монографія / авторський колектив; за заг. ред. П. В. Пашка, Л. Л. Тарангул. – К.: ТОВ «Новий друк». – 2015. – 520 с.
5. Кужелев М. О. Трансформація фінансової системи України в умовах євроінтеграції / М. О. Кужелев // Концептуальні засади менеджменту та фінансів в умовах глобальної нестабільності: зб. матер. VI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. «Актуальні проблеми менеджменту та фінансів в сучасних глобалізаційних процесах», 14 березня 2019 р. / Ун-т ДФС України. – Ірпінь, 2019. – С. – 186–188.

Мамалига А. В.,
здобувачка II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Нечипоренко А. В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул,
Університет ДФС України

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Активне збільшення державного боргу у більшості країн світу залишає актуальним питання розробки підходів регулювання державної заборгованості. Урядам усіх країн доводиться приймати стратегічні рішення при виборі цілей та завдань управлінням та обслуговуванням державного боргу, визначенні допустимого рівня ризику.

В умовах глобалізації для України зарубіжний досвід управління державним боргом в адаптованому вигляді сприятиме удосконаленню механізму вирішення проблем внутрішньої та зовнішньої заборгованості.

На сучасному етапі розвитку позиковим ресурсам надається все більша роль, оскільки основою сучасної економічної системи є борг – основне джерело залучення додаткових коштів державами для збільшення своїх фінансових можливостей. Проте водночас пріоритетним завданням реалізації фінансової політики є забезпечення ефективного механізму управління державним боргом. Наявність державного боргу, його масштаби і шляхи погашення прямо чи опосередковано впливають на всі сторони економічного життя держави. Зростання державних боргів і боргового навантаження характерне як для країн із перехідною економікою, так і для провідних промислових країн світу. Саме останні виступають найбільшими кредиторами світової економіки та водночас

мають найбільші обсяги державних боргів [1].

У розвинутих країнах світу не існує єдиної моделі управління державним боргом. Видаляють три моделі інституційного забезпечення управління державним боргом [2]:

1. Банківська модель – центральний банк країни здійснює управління державним боргом (Кіпр, Данія, Мальта).

2. Урядова модель – управління державним боргом здійснює певна урядова структура (Чехія, Естонія, Іспанія, Литва, Люксембург, Польща, Словенія, Італія).

3. Агентська модель – окрема структура обирає найоптимальніші методи управління державним боргом (Австрія, Бельгія, Фінляндія, Франція, Греція, Нідерланди, Ірландія, Латвія, Німеччина, Португалія, Словаччина, Швеція, Угорщина, Велика Британія).

Фінансова безпека будь-якої країни залежить від ефективного управління державним боргом. Подолання економічних труднощів й нестабільна ситуація в економіці потребує вирішення нагальних потреб, однією з ключових є забезпечення достатньої фінансової бази для функціонування економіки. Досягнення стратегічних цілей потребує залучення коштів ззовні держави, які утворюють зовнішній державний борг. Значні обсяги зовнішньої державної заборгованості та проблеми, що пов'язані з ними, стосуються більшості країн світу на фінансовому ринку [3].

Розглянемо більш детально особливості управління державним боргом деяких країн.

Так, у Японії більшу частину державного боргу займають внутрішні позики, які були одним із головних засобів покриття бюджетного дефіциту. Внутрішній борг Японії є одним із найбільших серед розвинутих країн. Цілі боргової політики спрямовані на зменшення розміру саме внутрішнього боргу.

Основною метою управління боргом у Великій Британії є мінімізація у довгостроковій перспективі витрат, які пов'язані із забезпеченням фінансових потреб уряду, при цьому боргова політика не повинна суперечити цілям грошово-кредитної політики [4].

У Франції пріоритетним завданням боргової політики є мінімізація боргового тягара на платників податків. Для цього проводяться заходи для зростання ефективності управління державними цінними паперами та портфелем деривативів. Стратегічним завданням боргової політики є зменшення зовнішнього боргу та відношення боргу до ВВП. Управління державним боргом здійснює спеціальне агентство при державному казначействі.

Основною метою управління державним боргом у Португалії є мінімізація боргових витрат у довгостроковій перспективі та протистояння надмірним ризикам. Ця мета досягається за допомогою таких заходів: стратегія емісії, зниження обсягу простроченого боргу, управління готівковими залишками, лімітування та контроль ризиками. Португалія має установу з питань управління державним боргом [5].

Що ж стосується України, то вагомими перешкодами при формуванні

державної стратегії боргової політики є недосконале законодавче забезпечення щодо контролю витрат погашення і обслуговування боргу. Також Україні необхідно знизити залежність від міжнародних кредиторів шляхом зниження зовнішньої заборгованості.

Важливим питанням боргового регулювання для України є вибір найбільш ефективних моделей управління із врахуванням зарубіжного досвіду. Доцільним в Україні є застосування агентської моделі, оскільки вона має цілеспрямованість та може забезпечити високий рівень прозорості.

Альтернативним варіантом може бути розширення повноважень Департаменту боргової політики Міністерства фінансів України. Особливу увагу при цьому слід приділити забезпеченню відкритості і прозорості боргової політики для інвесторів та кредиторів. За будь-якої моделі необхідна оптимізація обліку державного боргу шляхом впровадження новітніх ІТ-систем.

Таким чином, можна зробити висновки, що вибір оптимальної моделі для України можна вважати запорукою зростання економічної стабільності, а також підвищення кредитного рейтингу держави. Однак слід врахувати досвід інших країн, зокрема труднощі в скороченні бюджетних витрат і нарощуванні доходів, посилення небезпеки інфляційного фінансування бюджетного дефіциту, зниження курсу національної грошової одиниці щодо твердих валют, перепони на шляху розміщення державних позик та інших форм мобілізації внутрішніх фінансових потоків. Для якісного управління зовнішнім боргом слід глибше аналізувати умови, на яких надаються зовнішні кредити. Більшу перевагу доцільно віддавати внутрішнім та довгостроковим зовнішнім позикам, адже це не обтяжує боржника додатковими затратами із пролонгації короткострокових кредитів, що особливо актуально для України.

Список використаних джерел інформації:

1. Гедзь О. Зарубіжний досвід управління державним боргом та можливості його імплементації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naub.ua.edu.ua/2015>
2. Макар О. П. Світовий досвід управління державним боргом і перспективи його застосування в Україні / О. П. Макар // Економіка та держава. – 2012. – № 10. – С. 54–57.
3. Кужелєв М. О. Механізм взаємовідносин «центр-регіон» у контексті забезпечення фінансової безпеки регіону / М. О. Кужелєв // Вісник Донецького університету. – Донецьк : ДонГУ, 2001. – № 1. – С. 192–196.
4. Софієнко А. Міжнародний досвід управління зовнішнім державним боргом: уроки для України / А. Софієнко // Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. – 2017. – № 4. – С. 36–46.
5. Кужелев М. А. Финансовая безопасность: государство, регион, личность / М. А. Кужелев, Е. А. Маковская // Ломоносов 2001 : сб. тезисов и докладов на международной конференции. М.: МГУ им. М.В. Ломоносова, МАКС Пресс, 2001. – С. 129–130.

Мигович В.О.
студент 3 курсу,
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник: Мостицька Л.М.
викладач,
Ірпінський державний коледж економіки та права

МОДЕРНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Сьогодні фінансова система України зіткнулася з труднощами, які пов'язані з кризовими явищами фінансової інфраструктури. Фінансова система не виконує належним чином функцію фінансового забезпечення сталого економічного розвитку через недостатню незалежність органів регулювання та нагляду, відсутність інформаційної прозорості, стійкого розвитку, що перешкоджає процесам економічного зростання та інтеграції до європейського економічного простору

Фінансова система виникла з появою держави і нерозривно пов'язана з її функціонуванням. В Україні на шляху до ринкового типу фінансової системи накопичилося багато проблем, а саме: відсутність системного підходу до реструктуризації фінансової системи, надто повільний темп реформ, нечітка визначеність з конкретним напрямом реформ, відсутня стратегія і тактика, відсутність ефективності функціонування фінансової системи [1, с. 13]. Фінансова система повинна бути гнучка, динамічна, саморегульована. Держава повинна знайти оптимальний підхід до реструктуризації, керувати розвитком і забезпечувати стабільність всієї системи. На мою думку ключовими напрямками реформування фінансової системи повинно стати: реформування системи регулювання та нагляду за фінансовим сектором; реформування самого фінансового сектору через трансформацію монетарної політики та інституційної незалежності Національного банку України.

Стратегія розвитку фінансового сектору України повинна включати у себе реформи середньо та довгострокової пріоритетності.

Реформування регулювання та нагляду за фінансовим сектором повинно базуватися на запровадженні макропруденційного регулювання та нагляду в НБУ; ефективного функціонування Ради з фінансової стабільності при НБУ та департаменту фінансової стабільності в НБУ; створення департаменту мікропруденційного регулювання та нагляду за фінансовим сектором в НБУ; створення на базі Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) органу нагляду за бізнес – поведінкою фінансових установ; передача мікропруденційного регулювання та нагляду до НБУ, інших функцій до новоствореного органу на базі НКЦПФР [2, с. 89].

До реформ високої пріоритетності стратегічного розвитку фінансового сектору України слід віднести:

– оздоровлення фінансового сектору через спрощення процедур реструктуризації/банкрутства підприємств (корпоративних і приватних)

- забезпечення інфляції на однозначному рівні через прийняття закону про похідні фінансові інструменти
- забезпечення стійкості фінансових установ через посилення вимог до учасників фінансового ринку
- запровадження комунікаційної політики НБУ, зокрема щодо інфляційного таргетування
- ліквідація кредитних спілок та перетворення їх у корпоративні банки

Отже, розвиток фінансової системи повинен забезпечити розбудову в Україні стійкого, прозорого та керованого фінансового сектору, який би сприяв довгостроковому економічному зростанню країни, її фінансовій безпеці, був здатним і готовим без загрози національним інтересам інтегруватися у європейський економічний простір.

Список використаних джерел інформації:

1. Львовчкін С. Трансформація та розвиток фінансової системи України [Текст] / С. Львовчкін, В. Опарін, В. Федосов // Ринок цінних паперів України. – 2003. – № 1-2. – С. 13–14.
2. Коваленко В. В. Стратегічні напрями реалізації макропруденційного банківського нагляду та регулювання [Текст] / В. В. Коваленко // Стратегічні пріоритети. – 2012. – № 4 (25). – С. 89–91.

Миколаєнко А. Ю.,
здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Київський університет імені Бориса Грінченка
Науковий керівник: Лойко В.В.,
д.е.н, доцент, професор кафедри фінансів та економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка

КРЕДИТНИЙ РИЗИК КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ТА СПОСОБИ ЙОГО МІНІМІЗАЦІЇ

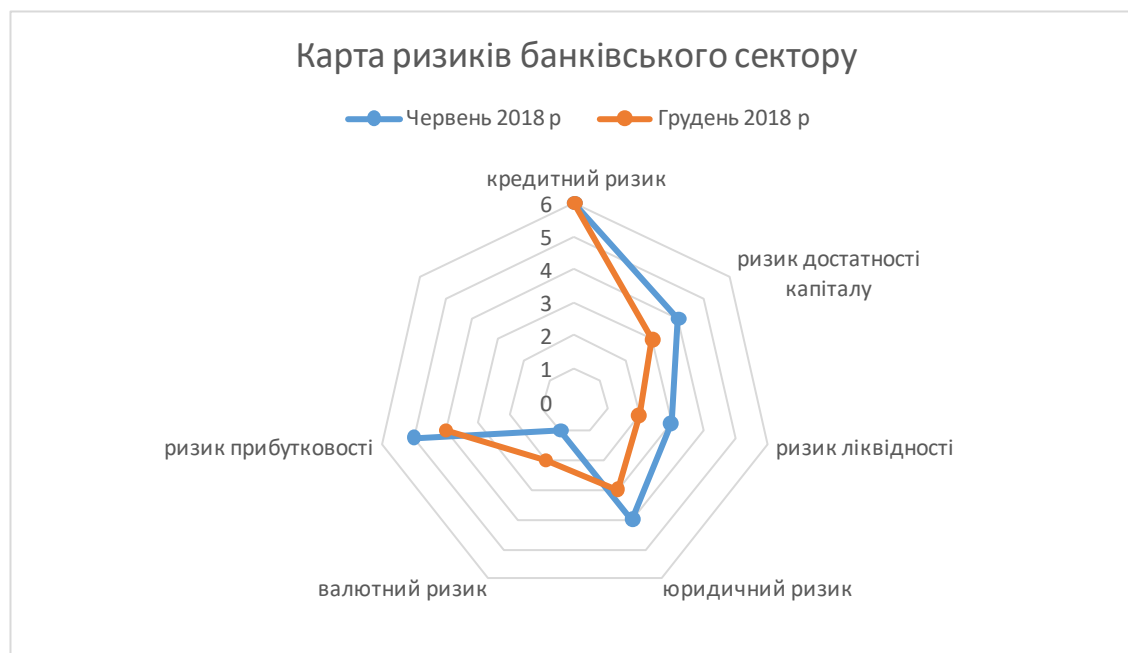
Кредитні ризики комерційного банку є основними ризиками, які виникають у процесі операційної діяльності банківських установ. Дані ризики несуть у собі найбільшу небезпеку для комерційних банків у контексті забезпечення, а також збереження фінансової стійкості, тому слід приділити увагу мінімізації кредитних ризиків.

Ризик є в кожній банківській операції, тож присутність кредитного ризику у банківській сфері є обов'язковим та нормальним явищем, адже задля отримання прибутку комерційні банки змушені ризикувати, співпрацюючи з клієнтами, щодо яких є сумніви у їх надійності та платоспроможності.

Такі ризики спричинені допущеними помилками під час оцінки кредитоспроможності позичальника, несвоєчасним виявленням проблемних кредитів та недосконалістю кредитного контролю банківської системи в цілому.

Мінімізація кредитного ризику дає змогу запобігти можливим втратам банку від кредитної діяльності, а також зменшити виникнення серйозних

проблем з платоспроможністю та ліквідністю.

Джерело: складено автором на основі [4, с.22]

Найбільш дієвим заходом захисту від кредитного ризику є аналіз кредитоспроможності позичальників, який дає змогу вчасно реагувати на зміни фінансового стану клієнта, а також приймати рішення щодо доцільності видачі кредитів. Метою аналізу кредитоспроможності є оцінка результатів фінансової діяльності позичальника, на підставі якої банк приймає рішення щодо можливості надання кредиту або припинення кредитних відносин із даним клієнтом.

Сьогодні розв'язання проблеми мінімізації кредитних ризиків є одним із головних завдань банківського сектору, адже неповернення кредитів викликає збільшення ризику ліквідності і ризику банкрутства банку.

Аналізуючи динаміку банківських ризиків за період з червня до грудня місяців 2018 року, можна дійти висновку, що лише кредитний ризик майже не змінився й залишається на такому ж негативному рівні. Тож з метою зниження кредитних ризиків комерційним банкам слід застосовувати різноманітні заходи та прийоми захисту від кредитного ризику.

Для мінімізації кредитного ризику слід використовувати методи, що відображені на рис.1.

За стратегією управління ризиками	- Запобігання - Утримання - Передача - Скорочення
За сферою застосування	- Внутрішні - Зовнішні
За ознакою впливу на імовірність реалізації кредитного	- Методи, що дозволяють знизити імовірність реалізації кредитного - Методи, що забезпечують зниження масштабу втрат при реалізації кредитного
За стадією застосування	- Методи, що застосовуються до моменту придбання фінансового інструменту носія ризику

	- Методи, що застосовуються після видачі кредиту та в процесі його обслуговування
За ознакою впливу на рівень кредитного ризику	- Методи прямої дії - Методи непрямой дії

Джерело: складено автором на основі [1;2;3]

Рис. 1. Класифікація методів мінімізації кредитного ризику

Отже, слід зазначити, що для вирішення проблеми управління кредитним ризиком необхідні теоретичні розробки у цій галузі та практичні навички працівників банку з аналізу та мінімізації можливих витрат, пов'язаних із кредитною діяльністю, відмова банків від швидких кредитів, застосування більш прозорих й ефективних методик перевірки платоспроможності та кредитоспроможності позичальників. Також необхідно переймати досвід закордонних банків щодо управління кредитними ризиками.

Список використаних джерел інформації:

1. Швець О.В. Методичні підходи до оцінки якості контролю кредитного ризику банку / Швець О.В. // Бізнес Інформ – 2017.
2. Швець О.В. Оцінка якості контролю кредитного ризику в банках України / О.В. Швець // Перспективи розвитку національної економіки : збірник тез доповідей: II міжнародна науково-практична конференція, 13-14 травня 2017 року, м. Запоріжжя, 2017.
3. Швець О.В. Контроль та способи мінімізації кредитного ризику банку – 2018.
4. Офіційний сайт НБУ. Звіт про фінансову стабільність. Електронний ресурс: [<https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=83816603>] – 2018р.

Михайленко В. В.,
здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Нечипоренко А. В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул,
Університет ДФС України

ВПЛИВ ПОВЕДІНКОВИХ ФАКТОРІВ НА РОЗВИТОК ФОНДОВОГО РИНКУ

Фондовий ринок є успішною складовою діяльності фінансової системи будь-якої економічно розвиненої країни. Проте на успішність його функціонування впливають безліч факторів, серед яких, на сьогоднішній день, найвпливовішими стають поведінкові.

Дослідженню поведінкових факторів впливу на фінансовий ринок присвячено роботи зарубіжних та вітчизняних учених, серед яких: Вовк В.В., Карпишин Н.І., Кужелєв М.О., Ліпич М. А., Нечипоренко А.В. та ін.

Теорія поведінкових фінансів набуває популярності, оскільки враховує особливості людської поведінки та її впливу на фондовий ринок. Розуміння

правил поведінкових фінансів, які лежать в основі прийняття інвестиційних рішень, дозволяє ефективніше оцінити реальну ситуацію на фондовому ринку, спрогнозувати майбутні зміни та попередити вплив негативних чинників на показники ринку [1, с. 35].

Поведінкові фінанси досліджують взаємозв'язок прийняття фінансових рішень та психології поведінки учасників фінансових відносин. Представники цього напрямку є прихильниками думки щодо обмеженої раціональності економічних агентів, тобто піддають сумніву висновки теорій раціональних очікувань та ефективності ринків [2, с. 158].

Науковці виділяють дві групи поведінкових чинників, які впливають на поведінку інвесторів та стан фондового ринку:

- емоції – переживання людей ситуативного чи дійового значення предметів та явищ минулого, теперішнього або майбутнього. У результаті дії емоцій фінансові рішення приймаються на основі відчуттів (імпульсу, інтуїції та ін.), а не раціонального розрахунку;
- когнітивні процеси – прийняття рішень здійснюється шляхом застосування евристичних спрощень та висновків теорії перспектив [3, с. 56].

Одним з найбільш поширених прикладів впливу поведінкових факторів на процес прийняття інвестиційних рішень є ефект надмірної або недостатньої реакції учасників фондових ринків на новини, цінові тренди, прогнози та інші сигнали, на основі яких приймаються рішення купівлі-продажу цінних паперів, що призводить до помилкової оцінки інформації та її наслідків для цінової тенденції на ринку.

Основним досягненням поведінкових фінансів можна назвати усвідомлення того факту, що в області фінансів, як і у всіх інших областях своєї діяльності, люди приймають рішення і діють під впливом сформованих стереотипів, ілюзій сприйняття, упереджених думок, помилок в аналізі інформації та самих звичайних емоцій.

На основі наведених факторів поведінкових фінансів можливо істотно підвищити ефективність фінансової стратегії і тактики учасників ринку. Отже, поведінкові фінанси представляють наступні характеристики нераціональної поведінки, властиві сучасним учасникам фондових ринків [4, с. 38; 5, с. 69]:

- учасники фондового ринку активно продають і купують цінні папери, часто використовуючи недостовірну чи застарілу інформацію, використовують різноманітні моделі для прогнозування майбутніх ринкових цін і недостатньо диверсифікують свої ринкові портфелі;
- учасники не об'єктивно оцінюють ймовірні характеристики очікуваних результатів, остаточний результат розглядають не з точки зору рівня сумарного добробуту, а в термінах виграшів і втрат, порівнюваних з деякою пороговою величиною, що змінюється залежно від конкретної ситуації;
- інвестори прогнозують майбутні невизначені величини будують статистичні та імовірнісні моделі, ґрунтуючись на інформації, що відноситься до короткострокового періоду, яка ніяк не може служити основою для застосування апарату теорії ймовірностей і математичної статистики;
- інвестори можуть приймати різні інвестиційні рішення, залежно від

форми постановки завдання;

- учасники проявляють недостатню або надмірну реакцію, що впливає на формування цін на фінансові активи і, як наслідок, на величину одержуваного інвесторами доходу.

Отже, на сучасному етапі розвитку економічних процесів на фондовий ринок вагомий вплив мають поведінкові фактори, які визначають інвестиційну його політику, дозволяють ефективніше оцінити реальну ситуацію на фондовому ринку, спрогнозувати майбутні зміни та попередити вплив негативних чинників на показники ринку.

Список використаних джерел інформації:

1. Карпишин Н. 1. Поведінкові фінанси та їх вплив на фондовий ринок / Н. Карпишин. // Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарств. – 2016. – №11. – С. 34–39.
2. Кужелєв М. О. Вплив поведінкових факторів на управління фінансовою діяльністю корпорації: теоретичні аспекти / М. О. Кужелєв, А. В. Нечипоренко. // Збірник наукових праць Університету ДФС України. – 2018. – №2. – С. 154–168.
3. Ліпчин Н. А. Поведінкові фінанси: концептуалізація поняття / Н. А. Ліпчин. // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. – 2014. – №3. – С. 54–57.
4. Вовк В. В. Особливості поведінки інвестора на фондовому ринку / В. В. Вовк. // Вісник Львівського університету. – 2013. – №50. – С. 36–41.
5. Кужелєв М. О. Порівняння стратегій управління портфелем цінних паперів на фондовому ринку України / М. О. Кужелєв, С.М. Стабіас // Науковий 60 вісник Херсонського державного університету: збірник наукових праць. Випуск № 5. – ч. 4. – Херсон: ВД “Гельветика”, 2014. – С. 67–70.

Мул А.А.,

здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,

Університету ДФС України

Науковий керівник: Ліснічук О.А.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул,

Університет ДФС України

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВЕДЕННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМСТВА: ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ

Підприємницька діяльність займає чималу частку у розвитку економічного потенціалу країни. Проте існує перелік факторів, які гальмують розвиток даної діяльності, зокрема недосконалість нормативно – правової бази, великі ставки податку, які спонукають суб’єктів господарювання йти в тіньову економіку та відсутність стимулів заохочення для інвестицій. Тому у цьому аспекті актуальним є вивчення наявного міжнародного досвіду для вироблення та реалізації активних та дієвих механізмів ефективного ведення малого та середнього підприємства.

На даний період існує широкий спектр наукових статей та наукових

публікацій, як вітчизняних так і зарубіжних вчених, зокрема Р.В. Міхель, Н.Л. Фролова, В. О. Кравчук, П.А. Колісніченко, М.П. Писовар.

Метою даної роботи є дослідження європейського досвіду ведення малого та середнього бізнесу та взяття навиків для формування власної стратегії.

Євроінтеграція є своєрідним приматом в системі зовнішньополітичних пріоритетів України. Для нашої держави даний процес передбачає реформування політичної, соціальної та економічної ланки. Зокрема пріоритетними завданнями вважається підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробника, збільшення стандартів української продукції та вивід існуючих на території України підприємств на світовий ринок Європейського Союзу, тому головною метою євроінтеграційних процесів є налагодження тісного співробітництва європейських держав та України.

Велика частка країн Європейського Союзу на сьогоднішній день накопили великий досвід у практиці ведення малого та середнього бізнесу підприємств. Політика ведення даної діяльності країнами європейського союзу ґрунтується на завданнях стратегії «Європа 2020»: стимулюванні розвитку підприємництва за рахунок зменшення адміністративного навантаження на малий бізнес, сприяння доступу МСП до фінансових ресурсів, підтримки доступу компаній ЄС до глобальних ринків; розробці політики, спрямованої на захист прав інтелектуальної власності і допомогу новаторам у ефективному їх використанні [4, с. 71].

Важливою ініціативою, розробленою на європейському рівні, що сприяє розвитку малого та середнього бізнесу, є створення Єдиного цифрового ринку (ЄЦР), який включає в себе три блоки – реформування інтернет-торгівлі, телекомунікаційної сфери і створення гарантій для вільного обміну інформацією та цифровими даними на території ЄС. Як вихідні точки для реалізації проекту були виділені наступні напрямки: покращення доступу споживачів і бізнесу до товарів та послуг через Інтернет у межах ЄС; створення сприятливих умов для розвитку цифрових мереж та послуг; сприяння максимізації потенціалу європейської цифрової економіки [3].

Передовим орієнтиром для України у веденні такого підприємства є досвід Республіки Польщі, оскільки вагоме місце у сприянні розвитку малого та середнього підприємства Польщі посідає сама держава. У цьому секторі польська політика головною метою вбачає стимулювання діяльності підприємства, що дозволить забезпечити приріст зайнятості у даній сфері та збільшити частку її конкурентоспроможності, а також здатності працювати на європейському ринку [2, с. 127].

Ще одним інструментом стимулювання розвитку малого та середнього підприємства в Польщі є бізнес-інкубатори, основною метою яких є створення нових малих підприємств із різними профілями та сприяння їх виживанню протягом перших років роботи шляхом надання виробничих приміщень, а також технічних та офісних послуг [2, с. 127].

Діяльність даних підприємств координує свою діяльність на трьох основних рівнях: національному (відповідальність покладена на національні

агенції, зокрема Польська агенція з розвитку підприємництва (PARP)), регіональному (підтримка реалізується за допомогою регіональних фінансових установ, які співпрацюють з урядовими агентствами задля як реалізації національних програм, так і здійснення заходів, адресованих на підтримку) та локальному (спеціалізовані консультативні підрозділи інформаційного характеру) [2, с. 127].

Таким чином, Україні варто брати до уваги досвід ведення малого та середнього підприємства саме європейських країн, особливо Республіку Польщу, яка за рейтингом Світового банку "Doing business" посіла у 2017 році 24 місце (для порівняння – у 2008 році вона посідала 72 місце) [1]. Для ефективного ведення такої діяльності в Україні першочергово необхідно переглянути адміністрування податки, тобто зменшити податкове навантаження, отримувати більше мотивації та підтримки від держави, залучити більше інвесторів для фінансової підтримки.

Список використаних джерел інформації :

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Ключевые вопросы реализации Стратегии создания единого цифрового рынка в Европе к началу 2017 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://d-russia.ru/klyuchevye-voprosyrealizatsii-strategii-sozdaniya-edinogotsifrovogo-rynka-v-evrope-k-nachalu-2017-goda.html>.
3. Міхель Р.В. Роль малого та середнього підприємництва в економіках Польщі та України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/24367/1/>
4. Фролова Н.Л. Світовий досвід державної політики у сфері розвитку малого та середнього бізнесу // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2018. – № 61. – с. 68-78.

М'ялик М.С.,

*здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університету ДФС України*

Ткаченко В.О.,

*здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університету ДФС України*

**Науковий керівник: Мазіна О.І., к.е.н., доцент
Університету ДФС України**

ПОДАТКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

Податкове консультування сприяє оптимізації адміністрування податків, підвищенню податкової культури, гармонізації відносин усіх суб'єктів податкових правовідносин. Тобто, виступає посередником між державою та платником податків, сприяючи розбудові ефективних моделей бізнесу, мінімізації ризиків його ведення в сфері оподаткування, при цьому залишаючись в рамках діючого законодавства. Саме ці фактори визначають

актуальність досліджуваної теми

Серед тих, чиї праці характеризуються змістовним наповненням та критичним аналізом ситуації, слід виділити наступних: Бочуля Т.В., Коробкіна І.С., Безпалько І.Р., Ващук К.Т., Ткачик Ф.П., Андрущенко В.Л., Мельник В.М., Тарангул Л.Л. та інші.

У Податковому кодексі України під податковим консультуванням розуміється допомога контролюючого органу конкретному платнику податків стосовно практичного використання конкретної норми закону або нормативно-правового акту з питань адміністрування нарахування [1]. Натомість, Ткачик Ф.П. розглядає податкове консультування як різновид професійної діяльності, націленої на співпрацю фахівця з питань оподаткування та клієнта щодо врегулювання різнобічних аспектів податкової політики, яка передбачає пошук оптимальних варіантів та гарантує законність їх реалізації [2, с. 11-12].

На сьогодні в Україні питання податкового консультування є одним із важливих напрямів діяльності юридичних, адвокатських, аудиторських та інших господарюючих суб'єктів. Проте, діяльність податкових консультантів як окремої категорії фахівців в Україні не врегульовано на законодавчому рівні. Міжнародний досвід свідчить, що ця професія зарекомендувала себе невід'ємною складовою економічного життя. Так, наприклад, в Німеччині ця професія є однією з найпрестижніших та високооплачуваних, користується зростаючим попитом протягом останніх років. Використання послуг податкових консультантів позитивно впливає на рівень безпеки ведення бізнесу, складання податкових звітів та сприяє врівноваженню інтересів держави та платників податків.

Тим часом, у 2008 році було розроблено Законопроект «Про податкове консультування в Україні», який мав визначати зміст податкового консультування і статус податкового консультанта. На відміну від Податкового кодексу даний законопроект сконцентрований на розвитку приватної або індивідуальної сфери податкового консультування в Україні, але зачіпає окремі права юридичних, адвокатських, аудиторських та інших господарюючих суб'єктів [3].

З прийняттям у 2011 році Податкового кодексу України система оподаткування почала базуватися виключно на даних бухгалтерського обліку, а об'єктом оподаткування податком на прибуток став прибуток, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень Податкового кодексу. Таким чином, однією з найважливіших компетентностей податкового консультанта стає досконале знання системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Потужною платформою для розвитку податкового консультування як професійної діяльності виступає вищезгадана Спілка податкових консультантів України, якою розроблені наступні вимоги до осіб, які допускаються до сертифікаційних випробувань [4]:

- повна вища освіта
- стаж роботи за фахом економіста, аудитора, бухгалтера, юриста не менше 5 років;
- післядипломна освіта в галузі оподаткування та зборів з отриманням сертифікату.

Отже, для сприяння розвитку професії податкового консультанта в Україні необхідно удосконалити існуючий законопроект та впровадити законодавчо-нормативні основи його функціонування.

Визначити чіткі вимоги щодо фахової освіти у межах спеціальності «Облік і оподаткування», ліцензій на право здійснення податкового консалтингу, а також підвищити рівень впливу професійних об'єднань консультантів (Спілки податкових консультантів) на діяльність, надійність і професійність окремого консультанта або консалтингової компанії.

Список використаних джерел інформації:

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI / Редакція від 20.09.2015 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Податкове консультування. Навчальний посібник / Ф.П. Ткачик – Тернопіль: Вектор, 2015. – 252 с

3. Проект Закону України «Про податкове консультування в Україні» від 10 липня 2008 № 2745 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF24900A.html

4. Спілка податкових консультантів: Кваліфікаційна характеристика професії "Консультант з податків і зборів" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.taxadvisers.org.ua/certification/characterist.html>

Оверчук Д.І.,

здобувачі I (бакалаврського) рівня вищої освіти,

Університет ДФС України

Федун І.В.,

здобувачі I (бакалаврського) рівня вищої освіти,

Університет ДФС України

Науковий керівник: Рінна М.Б.

к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул,

Університет ДФС України

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Банківська система України є важливою складовою функціонуючого фінансового ринку. Від рівня розвитку і стабільності банківської системи залежить рівень стабільності всього національного господарства. Банківський сектор є найважливішим індикатором не тільки фінансової системи, а й економіки в цілому.

Значний вклад у дослідження особливостей функціонування та регулювання банківської системи України внесли такі вітчизняні вчені як Т.М. Болгар, С.А.

Кузнецова, В.І. Міщенко, А.М. Мороз, С.В. Науменкова, Л.О. Примостка, З.С. Пестовська, Н.Г. Слав'янська, Р.І. Тиркало.[3, с.84]

У сучасних умовах банківська система України перебуває у найскладнішій ситуації за весь період свого існування від моменту здобуття незалежності. Поєднання низки несприятливих об'єктивних і суб'єктивних чинників світового і національного економічного розвитку, зовнішньої і внутрішньої політики вилилось у безпрецедентну за масштабами і наслідками для економіки банківську кризу, від подолання якої вирішальною мірою залежить економічне майбутнє нашої держави.[4, с.4]

Головною проблемою у банківському секторі залишається виведення грошей через банківську систему за кордон. Перш за все, мова йде про виведення саме банківських активів та часток співзасновників банку у випадку виявлення проблем в його діяльності. На сьогодні існує п'ять основних схем, через які виводяться кошти. Приблизна оцінка втрат – близько 50 млрд. грн.[1, с.38]

Основними проблемними моментами виступають:

- 1) величезним відтоком коштів з депозитних банківських рахунків та зменшенням ресурсів банків, в т.ч. за рахунок зменшення надходження виручки від усіх видів послуг;
- 2) нагромадження значних обсягів проблемних кредитів у структурі кредитного портфеля через зростання заборгованості за кредитами, наданими фізичним особам, суб'єктам господарювання та небанківським фінансовим установам; -
- 3) збільшення витрат банків та наростання збитковості діяльності банківських установ в цілому;
- 4) загострення проблеми недостатнього рівня капіталізації банків, загострення ситуації щодо дотримання показників статутного і регулятивного капіталу банків;
- 5) нарощуванням вкладень банків у цінні папери;
- 6) зниження довіри до банківської системи.[2, с.1]

Позитивним кроком у напрямку оздоровлення банківського сектору повинно стати пришвидшення створення державного кредитного реєстру. Це має першорядне значення для моніторингу пов'язаних осіб, оскільки формує необхідну інформацію про кредитні відносини.

Для спрощення окремих аспектів банківської діяльності Міністерству фінансів України, зокрема, доцільно ініціювати внесення змін до Податкового кодексу України, Закону про банкрутство, інших законів з метою зміцнення нормативно-правової бази для стягнення боргів.

З метою посилення відповідальності за вчинення правопорушень у банківській сфері та профілактики їх у майбутньому має бути активізовано слідчі дії компетентними органами щодо випадків зловживань у сфері банківського менеджменту.[1, с.41]

Таким чином, для вирішення актуальних проблем банківського сектору та нормалізації його функціонування необхідно застосувати систему заходів, спрямованих на загальноекономічну стабілізацію, повернення довіри до банківського сектору та підвищення ефективності діяльності НБУ у сфері

контролю та регулювання банківської системи. Реалізація запропонованих заходів дозволить мінімізувати вплив негативних факторів у короткостроковій перспективі та створить умови для прискореного розвитку банківської системи України у майбутньому.

Список використаних джерел інформації:

1.Белінська Г.В. Актуальні проблеми банківської системи України: причини виникнення та шляхи розв'язання. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://jfub.donnu.edu.ua/article/download/2835/2874>

2.Глухенький С.М. Сучасні проблеми розвитку банківської системи України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/40-1.pdf>

3.Золотарьова О.В., Галаганов В.О. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/pepe_2017_1_5.pdf

4.Дзюблук О. Актуальні проблеми розвитку банківської системи України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/3680/1/Дзюблук - Актуальні проблеми розвитку банківської системи України.pdf>

Овчар М.О.,

студентка 2 курсу,

Ірпінський державний коледж економіки та права;

Науковий керівник: Ткаченко Н. В.,

викладач , Ірпінський державний коледжу економіки та права

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИХ ТЕНДЕНЦІЙ

На сучасному етапі розвитку банківської системи України вітчизняні банки функціонують в умовах підвищеного ризику. Відповідно забезпечення та підтримка їх фінансової стійкості є важливим та актуальним напрямком, який допомагає будь якому банку не втратити свою позицію на ринку. Тому з метою підвищення ролі банківської системи в процесах економічних перетворень актуальним є дослідження етапів трансформації вітчизняної банківської системи в кризових умовах та запровадження західноєвропейських тенденцій.

I етап. *Формування нової банківської системи в умовах незалежності (1991 – 1996).* Зародження банківської системи України ототожнюють із моментом заснування Національного банку України. Це відбулось на підставі Постанови Верховної Ради України від 20 березня 1991 р. «Про банки і банківську діяльність». Поступово почали створюватись комерційні банки, які залучали в своїй діяльності не лише державні кошти, але і фінансові ресурси приватних інвесторів, розширюючи таким чином свою діяльність. Проте період

з 1991 року до 1993 року характеризується зосередженістю 80% банківських операцій лише в кількох банках, таких як банк «Україна», Ощадбанк, Промінвестбанк та Укрсоцбанк, що негативно впливало на інтенсивність розвитку банківської системи. Тому за період з 1994 року до 1996 року включно збанкрутувало 77 банків. Цей час є яскравим прикладом періоду стагнації. [1]

II етап. *Стабілізація ситуації впровадження національної валюти (1996 – 2000).* Одним з основних чинників стабілізації ситуації можна вважати введення в обіг у 1996 році національної валюти – гривні. Загалом 1996 – 1997 рр. характеризуються відносною стабільністю через зниження рівня інфляції до 10%. А 1998 рік, навпаки, можна назвати роком фінансової кризи в Україні. 50% економіки знаходилось в «тіні», розрахунки в державі значною мірою проводили за допомогою бартерної форми або із залученням векселів. Керівництво МВФ у вересні 1998 року прийняло рішення про кредитування України. У результаті цього в державі вдалось стабілізувати ситуацію і впровадити заходи для розвитку економіки загалом і в банківському секторі зокрема. [1]

III етап. *Розширення діяльності та банківських вдосконалень послуг (2000 – 2008).* Всі заходи, вжиті НБУ і внутрішня робота керівництва кожної окремої банківської установи разом із розвитком економіки дали поштовх з 2001 року розвивати банківську систему. До 2008 року комерційні банки розширювали напрямки своєї діяльності через, збільшення кількості представництв банків, покращення технологічних процесів та комунікацій, підвищення кваліфікаційного рівня персоналу, розроблення і впровадження нових продуктів, які б відповідали сучасним вимогам клієнтів, активну рекламну кампанію тощо. Також у цей період шалено росте кількість банків з іноземним капіталом, лише у 2000 р. в Україні зареєстровано 15, а на початок 2008 р. – 47 банків. [2]

IV етап. *Наслідки світової фінансової кризи (2008 – 2014).* У 2008 році банківська система України отримала ще один «удар нижче пояса» у вигляді зовнішнього впливу – світової фінансової кризи. Нестабільність в економіці та стрімке знецінення національної валюти призвели до збільшення кількості проблемних кредитів комерційних банків. У цій ситуації з'явилася Постанова правління НБУ №569 від 29.09.2009 року «Про затвердження змін до Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства», щодо обов'язкового резервування коштів, що значно обмежувала ліквідні активи банку. Все це посилювало панічні настрої серед населення і аж ніяк не сприяло розвитку банківського сектору. Анексія Криму, майдан та неочікувана війна на Сході України 2014 року показали «застарілість» та невідповідність банківської системи України до сучасних реалій. [2]

V етап. *Калібрування банківської діяльності України в умовах битви за збереження клієнтської бази (2014 – 2019).*

В умовах жорсткої конкуренції банкам України доводиться боротися за кожного клієнта такими засобами як: підвищення рівня обслуговування, формування спільноти лояльних споживачів, пропонування нових комфортних

та вигідних послуг і т.д. У великому банку може бути багато клієнтів реальних і потенційних. Але це не завжди очевидно, хто є вигідним для банку, а хто – ні, з ким треба працювати по одній схемі, а з ким – по іншій. Якщо віддати вирішення подібних питань на розсуд окремих менеджерів-банкирів, не використовувати раніше накопичений досвід, то все буде залежати в значній мірі від їх здібностей та кваліфікації. [3]

Таким чином найбільші банки України не лише зуміли перенести фінансову кризу 2008 та 2014 рр., але встояти на ринку, зберігши власну позицію завдяки західному стилю обслуговування клієнтської бази та проукраїнським настроям.

Список використаних джерел інформації:

1. Д'яконова І. І. Історичні аспекти розвитку банківської системи України / І. І. Д'яконова. // Економіка промисловості. – 2008. – №2. – С. 10–18.
2. Банківська система України / В. В.Коваленко, О. Г. Коренева, К. Ф. Черкашина, О. В. Крухмаль. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 188 с.
3. Кальченко О. М. Сучасний стан банківської системи України: проблеми та шляхи розвитку / О. М. Кальченко, О. В. Ворошило. // Вісник чернігівського державного технологічного університету. – 2013. – №2. – С. 266–272.

Оліфер Л. М.

здобувачка II (магістерського) рівня вищої освіти,

Університет ДФС України

Науковий керівник: Нечипоренко А. В.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул,

Університет ДФС України

РОЗВИТОК МЕНЕДЖМЕНТУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Із набуттям Україною не формального, а реального суверенітету першорядного значення набуває впровадження передових організаційно-управлінських технологій в таку важливу її соціально-економічну сферу господарства як готельно-ресторанний бізнес. Наша країна перейшла до ринкових відносин у час, коли на міжнародному ринку сталися суттєві зміни в туристичній галузі, важливою складовою якої є готельно-ресторанний сервіс. Актуальність завдань щодо формування й впровадження новітніх організаційно-управлінських засад зростає з поглибленням процесів входження України до високо розвинуеного соціально-економічного, культурного й правового поля Європи й світу, в цілому вже опанованого досконало організованими, нормативно врегульованими та взаємопов'язаними туристичними системами [1].

Проблемами розвитку готельно-ресторанного бізнесу займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені й економісти-практики, як А.І. Бутенко, О.А. Воробйова, М.І. Долішній, Л.М. Кузьменко, В.Ф. Семенов, В.Г. Топольник, С.К. Харічков, Л.І. Нечаюк, Н.О. Телеш та інші.

Функціонування підприємств готельно-ресторанного бізнесу виникають

об'єктивні фактори, що ускладнюють процеси прийняття управлінських рішень, в умовах прискореного темпу суспільно-політичного життя. Збільшується обсяг «фахової» інформації, яку слід опановувати й використовувати у повсякденній діяльності, бурхливо розвивається наука й техніка, що спонукає до впровадження більш продуктивних і якісно нових зразків обладнання, новітніх виробничих технологій та надання широкого спектра послуг. Структура виробничих колективів сучасних підприємств готельно-ресторанної сфери значно ускладнилась, що зумовлене появою нових професій, суттєвими змістовими змінами праці фахівців традиційних спеціальностей, підвищенням рівня освіти та духовної культури працівників, появою й диверсифікацією можливостей щодо реалізації особистості в умовах економічної й політичної демократії [1].

Прискорений розвиток туристичної галузі, прагнення підприємств до отримання вищого прибутку та зростаюча платоспроможність споживачів послуг сприяють розширенню та урізноманітненню готельної діяльності. Поряд з послугами проживання й харчування пропонуються такі нові додаткові послуги, як: обслуговування ділових зустрічей, спортивні, медичні, посередницькі, комунально-побутові та ін. При цьому підприємства готельного господарства розширюють послуги не тільки притаманні цій галузі, а й іншим галузям, наприклад, харчовій [2]. Поняття «готельна справа» застосовувалось спочатку для визначення діяльності готелів. Нині ж це поняття охоплює діяльність кемпінгів, мотелів, туристичних баз, котеджів та ін. Але готель був першим типом підприємств, що надавали послуги проживання громадянам, і саме він дав назву всій галузі.

Головними особливостями керівника нової формації є: професійна компетентність, високий рівень підготовки у сфері менеджменту, обізнаність в теоретичних питаннях економіки й права, вміння самостійно й оперативно приймати вірні рішення з урахуванням інноваційних процесів та новітніх тенденції розвитку бізнесу. Важливими вважаються також організаторські здібності керівника: цілеспрямованість, вміння підбирати й ефективно використовувати кадри, визначати їхні функції відповідно до набутого рівня знань, делегувати їм певний обсяг повноважень. Керівник має чітко визначати й використовувати можливості та здібності працівників, виявляти турботу про умови їхньої праці та побут, створювати позитивний соціально-психологічний клімат у колективі [3].

Одним із ключових критеріїв здійснення ефективної менеджерської роботи в системі корпоративних відносин є координація діяльності різних структурних підрозділів у процесі надання певних видів послуг [4; 5].

Таким чином, запорукою ефективності менеджменту готельно-ресторанного бізнесу є реалізація його контролюючої функції. Дієвий і надійний контроль з боку керівництва є важливою умовою ефективного управління, якщо здійснюються три основні його стадії: встановлення фактів, критична їх оцінка й розробка заходів щодо вдосконалення діяльності підприємства. Також для ефективного функціонування підприємств готельно-ресторанного бізнесу необхідно впроваджувати систему інноваційного

управління розвитком підприємств, спрямовану на підвищення рівня конкурентоспроможності, індивідуальності, адаптивності тощо.

Список використаних джерел інформації:

1. Нечаюк Л.І. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент / Л.І. Нечаюк, Н.О. Телеш [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/books_ukr/nechauk22.htm
2. Янчев А. В. Теоретичні основи організації обліку на підприємствах індустрії гостинності: міжнародний аспект / А. В. Янчев, Л. О. Кирильєва, О. В. Топоркова, Д. Д. Кирильєва // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2014. – Вип. 1. – С. 65–73.
3. Кужелев М. А. Корпоративное управление: сущность и элементы / М. А. Кужелев // Економіка і організація управління. – Вип. 3. – Донецьк : ДонНУ, Каштан, 2008. – С. 51–58.
4. Кужелев М.О. Корпоративне управління в системі корпоративних відносин: методологічний аспект / М. О. Кужелев // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.13. – С. 199–203.
5. Інноваційна модернізація менеджменту в умовах глобальної нестабільності : монографія / за заг. ред. А. Ю. Горбового // Ун-т держ. фінансової служби України. – Ірпінь-Білосток, 2018. – 305 с.

Позднякова О.О.,

здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,

Університет ДФС України

Науковий керівник: Чуницька І.І.,

д.е.н., професор кафедри фінансових ринків,

Університет ДФС України

БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Бюджетна політика виступає важливою складовою державного фінансового регулювання та ефективним інструментом реалізації економічної політики країни щодо забезпечення макроекономічної рівноваги. Забезпечення цілеспрямованого впливу на темпи та якість економічного зростання потребує формування відповідної системи фінансового регулювання, спрямованої на управління результатами на основі удосконалення інституційного забезпечення фінансово-економічних перетворень.

Економічна сутність бюджетної політики економічного зростання як інструменту державного регулювання економіки полягає у взаємодії інституційних, економічних складових бюджетної системи та фінансової архітектури, що в процесі розробки основних напрямів формування та використання бюджетних коштів створює умови для досягнення тактичних та стратегічних цілей держави [1, с. 114].

До системи бюджетного регулювання належать дохідна та видаткова частина бюджету, дефіцит бюджету, прямий та гарантований державний борг,

система міжбюджетних відносин, податкова та миштна політика, екзогенні та ендогенні фактори економічного середовища та взаємозв'язки між ними.

Завданням бюджетної політики є пошук рішення соціальних проблем та основ для економічного зростання. Важливими завданнями в умовах трансформаційних перетворень є проведення ефективної бюджетно-податкової політики, підвищення рівня прозорості бюджетного процесу [2, с. 63].

З метою розробки і реалізації збалансованого бюджетного регулювання протягом певного часового інтервалу бюджетна політика має визначатися, виходячи, з одного боку, з циклічності економічного розвитку, з іншого — зі стану державних фінансів і запасу стійкості бюджетної системи, суттєве зменшення якого може призвести до ускладнень у проведенні ефективного бюджетного регулювання для позитивного впливу на економічне зростання [2, с. 64].

Розробка відповідної бюджетної політики дасть можливість витратити гроші на досягнення визначених цілей та отримання конкретних результатів. Важливість подальших досліджень визначається необхідністю підвищення ефективності бюджетної політики за рахунок постійного розвитку бюджетного механізму та реагування на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища [3, с. 86].

Удосконалення бюджетної політики має базуватися на нових підходах до здійснення бюджетного механізму з урахуванням реалістичних критеріїв, узгодженості та ефективності бюджетування. Розроблена бюджетна політика вимагає збалансованої стратегії соціально-економічного розвитку, яка дасть чіткі вказівки щодо підтримки бюджетних програм для збалансування бюджету. Складові бюджетної політики повинні забезпечувати синергетичний ефект в економіці, посилити інституційні реформи та підтримувати фінансову та бюджетну стабільність у країні.

Список використаних джерел інформації:

1. Давидова І.І. Бюджетна політика економічного зростання / І.І. Давидова// Економіка та держава, № 8. – 2018. – С. 113-118
2. Гаврилова Л.В. Бюджетна політика у системі державного регулювання економіки /Л.В. Гаврилова// Агросвіт, № 3. – 2019. – С. 62-70
3. Плужников І. О. Засади визначення пріоритетів бюджетної політики держави / І. О. Плужников // Економіст. – 2003. – № 2. – С. 86.

Покотильська Л.О.,
студентка 3 курсу,

Ірпінський державний коледж економіки та права

Науковий керівник: Пухальська Н.О.

викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права

РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

В сучасних економічних умовах фінансовий ринок є однією з найважливіших ланок фінансової системи. Фінансовий ринок виник як форма

перерозподілу фінансових активів. Окрім цього на фінансовому ринку продаються і купуються фінансові ресурси, а також визначається кон'юнктура. Вагомими проблемами фінансового ринку є: проблема мобілізації ресурсів; недосконалість фінансового сектору та неузгодженість законодавства.[1,с.1170]

Розвиток фінансового ринку є важливою складовою функціонування економіки, оскільки є ключовим елементом економічного середовища. Тому створення та забезпечення функціонування конкурентно-спроможного фінансового ринку є важливим завданням для кожної країни. Вітчизняний ринок розвивається швидкими темпами, є складним і важкопрогнозованим, проте сучасний етап розвитку є сприятливим для реформування цієї сфери та здійснення інноваційної та інвестиційної діяльності.[2,с.71]

Ефективне формування та функціонування фінансового ринку неможливе без фінансових посередників. Фінансові посередники обслуговують рух грошових коштів та створюють відповідні передумови для забезпечення діяльності суб'єктів господарювання. Фінансовим посередникам належить головна роль у ринковій інфраструктурі, оскільки саме вони є необхідним елементом взаємодії у сфері грошових відносин між суб'єктами ринку і забезпечують відтворювальний процес на макро- та мікрорівнях.[3,с.155]

Домінуючу частку фінансових активів складають ресурси комерційних банків, нагромаджені в процесі здійснення різних видів діяльності, у тому числі інвестиційної [2,с.67]

Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) та досягається соціальний та екологічний ефект.

Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій, що забезпечується шляхом реалізації інвестиційних проектів і проведення операцій з корпоративними правами та іншими видами майнових та інтелектуальних цінностей. [3]

Головним джерелом фінансування інвестиційних проектів є кредитування, як передача в користування позичальникам вільних коштів на засадах повернення. Оскільки банківська діяльність та розвиток економіки є взаємопов'язаними виникає необхідність в інвестиційній діяльності.

Здійснюючи фінансування інвестиційних проектів банк приймає на себе багато ризиків зокрема залежність від цін підприємства та кон'юктури ринку.

В умовах ринкової інвестиційне кредитування здійснюється на засадах зворотності, платності і добровільності.

Зворотність коштів забезпечує здійснення контролю кредитором за своєчасним освоєнням створених за рахунок кредиту виробничих потужностей і накопиченням коштів для погашення позик.

Використання інвестиційного кредиту посилює матеріальну відповідальність підприємств за більш економне витрачання коштів, спрямованих на капітальні вкладення, дотримання встановлених термінів введення в дію основних фондів і прискорення окупності інвестицій.

Одночасно підвищується зацікавленість банків-кредиторів у ґрунтовному аналізі внутрішніх резервів підприємств-позичальників, їх фінансовому становищі, можливостей щодо повернення кредитних ресурсів. Таким чином здійснюючи фінансові інвестиції банки забезпечують діяльність інших суб'єктів фінансового ринку та отримують від цього економічну вигоду. Це зумовлює економічне зростання держави.

Для забезпечення діяльності банківської системи, як єдиного механізму центральними банками здійснюються регулювальні, контрольні та обслуговуючі функції.

В Україні роль центрального банку виконує Національний банк України(НБУ) основними завданнями якого є розроблення засад та контроль проведення грошово-кредитної політики[4, ст. 386-392]

Отже, перерозподіл коштів, який здійснюють фінансові посередники, забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів, що є важливим фактором для розвитку фінансового ринку та економічного зростання держави в цілому.

Список використаних джерел інформації:

1. Випуск 19 / 2018 Економіка і суспільство Татарин Н.Б., Чоп Т.І. Проблеми фінансового ринку України та шляхи їх подолання
2. Електронне наукове видання з економічних наук «Modern Economics», №1 (2017) ст. 66-72
3. Економічний аналіз. 2016 рік. Том 24. № 1. Володимир Ярославович Фаріон, Ярослав Миронович Фаріон «Роль посередників на фінансовому ринку України»
4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року N1560-XII Редакція від 18.12.2017 <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 02.09.19)
5. Андрос С. В. Банківське кредитування інвестиційних проектів у реаліях фінансового ринку економічний вісник НТУУ «КПІ» 14. 2017

Полюхович А. Д.,
здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університету ДФС України
Науковий керівник: Ліснічук О. А.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри
фінансів імені Л.Л. Тарангул,
Університет ДФС України

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах фінансова безпека підприємства є однією із найважливіших складових економічної безпеки. Значення фінансової безпеки підприємства у складі економічної безпеки має значне методологічне і методичне значення. Для більш чіткого розуміння даного поняття слід зазначити що фінансова безпека підприємства являє собою захищеність

потенціалу підприємства від негативної дії зовнішніх та внутрішніх чинників, прямих або непрямих економічних загроз, а також здатність суб'єкта до відтворення [2, с. 9].

Жодне підприємство не зможе вдало функціонувати без належної фінансової захищеності, саме тому дуже важливо знайти такий підхід до організації підприємства, який забезпечуватиме уникнення ризиків та загроз, своєчасне їх прогнозування та попередження.

Питанням фінансової безпеки підприємства присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, серед яких необхідно виділити таких як:

О. Ареф'єва, О. Барановський, І. Бланк, Т. Гладченко, Л. Донець, З. Живко, М. Камлик, І. Керницький, Р. Кириченко, Н. Левчук, О. Ляшенко, Л. Некрасенко, В. Ортинський, Р. Папехін, Л. Худолій та багато інших.

Однак незважаючи на глибоке дослідження даного питання, спостерігається недостатнє опрацювання теми фінансової безпеки підприємства та визначення її ефективності в сучасних умовах.

Метою даної роботи є визначення сутності фінансової безпеки підприємств України в сучасних умовах.

Фінансова безпека підприємства являє собою невід'ємну складову, без якої не зможе вдало функціонувати жоден суб'єкт господарювання, оскільки саме захист підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз забезпечує його конкурентоспроможність та дозволяє виконувати своє основне призначення [4].

На протязі останніх років для фінансової безпеки вітчизняних підприємств властиві такі внутрішні загрози як: значне зношення основних засобів підприємства, низька ліквідність підприємств, слабе технічне озброєння, зниження рентабельності, помилки в організації збереження цінностей, низький рівень кваліфікації персоналу, слабкий розвиток маркетингової діяльності, наявність помилок в стратегічному плануванні, а також зовнішні - нестабільність валютної, податкової політики, вплив рівня інфляції, недобросовісна конкуренція на ринку, скорочення державного фінансування українських підприємств, нерозвиненість інвестиційної та інноваційної діяльності та багато інших негативних чинників які впливають на фінансовий стан суб'єктів господарювання. Дані чинники можуть не лише погіршувати ефективність функціонування підприємства, знизити його прибутковість, а й призвести до зупинки діяльності, банкрутства [1, с. 16].

До однієї з найактуальніших проблем фінансової безпеки підприємств є саме активізація інноваційно-інвестиційної діяльності, покращення якої призведе до позитивного економічного зростання підприємства, а як результат – економічної діяльності держави в цілому. Для вирішення даного питання варто активізувати участь державної влади у розвитку проєктів підприємницької діяльності, через процес фінансування, тобто прямого надання коштів, впровадження партнерства між державою та суб'єктами господарювання у сфері інвестиційної діяльності [3, с. 19].

Вважаємо, що з метою вдосконалення інноваційно-інвестиційної діяльності українських підприємств у напрямку забезпечення їх фінансової безпеки, варто розглядати їх перехід до нової системи організації діяльності, на

пряму пов'язаної з створенням інноваційного продукту.

Таким чином важливим є визначення, які чинники більшою мірою впливають на фінансову безпеку підприємства – внутрішні чи зовнішні. Адже це залежить від низки умов, які на різних підприємствах будуть відмінні, при цьому рівень впливу на фінансову безпеку підприємства також буде різним.

Отже, виходячи з усього зазначеного вище, можна стверджувати що фінансова безпека підприємств є найвагомішим фактором забезпечення функціонування підприємницької діяльності, включаючи його фінансову діяльність. Фінансова безпека підприємства характеризується багатьма чинниками, саме тому для нормального розвитку підприємство зацікавлене в розвитку системи фінансових інструментів, які воно використовує під час реалізації своєї діяльності, адже це в першу чергу сприяє вдосконаленню його функціональності і здатності протистояти як зовнішнім так і внутрішнім загрозам.

Список використаних джерел інформації:

1. Краснокутська Н. С., Коптева Г. М. Дефініція поняття «фінансова безпека підприємства»: основні підходи та особливості/ С. Н. Краснокутська// Бізнес Інформ. - 2019. - №7. С. 14–19.
2. Соломінва Г. В. Забезпечення фінансово – економічної безпеки підприємництва: навчальний посібник/ Г.В.Соломіна. - Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. - 234 с.
3. Управління фінансовою безпекою підприємств торгівлі в умовах невизначеності: колективна монографія / За заг. ред. А. С. Крутової – Х. : Видавець Іванченко І. С., 2017. – 264 с.
4. Худолій Л.М. Складові економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=455>

Пронькіна І.В.,

*здобувачка І (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

Поштар М.М.,

*здобувачка І (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

Науковий керівник: Данькевич А.П.,
*к.е.н., доцент кафедри фінансових
ринків, Університет ДФС України*

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Стан іпотечного ринку відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку будь-якої держави, оскільки, даний вид кредитування є ефективним інструментом об'єднання фінансового ринку з ринком нерухомості, сприяє вирішенню житлової проблеми та підтримки соціальної

стабільності в країні. Крім того, світовий досвід свідчить про позитивну роль іпотеки в подоланні кризи та прискоренні проведення економічних реформ, що не менш важливо для держави. Ефективне функціонування іпотечного механізму дозволить підвищити рівень капіталізації інвестиційних ресурсів, більш ефективно розподілити капітал між сферами та галузями економіки, дасть змогу розширити фондовий ринок шляхом випуску іпотечних цінних паперів.

Дослідженню іпотечного кредитування в аграрній сфері присвячено роботи Т. П. Гринчук, О. А. Харламової, Л. М. Сатир, Г. І. Чогут, Н. М. Левченко; функціонування іпотечного ринку в житловому будівництві досліджували Ю. Григоренко, К. В. Палівода та інші; використанню іпотеки в розвитку промислової іпотеки присвячені роботи О. О. Бассової. Більш широко іпотечний ринок досліджували такі науковці, як Г. М. Ладик, Л. М. Завірюха [1].

Розвиток іпотечного кредитування, або кредитування під заставу нерухомості, у даний час є одним з найбільш актуальних завдань для України, насамперед тому, що саме іпотека може стати ефективним інструментом рішення життєвої проблеми в країні [2].

Як відомо, іпотека – це лише застava нерухомого майна. Якщо розглядається саме процес надання кредиту під заставу нерухомого майна, то слід використовувати поняття «іпотечне кредитування». Закон України «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати» надає наступне визначення: іпотечне кредитування – це правовідносини, що виникають з приводу набуття права вимоги іпотечного боргу за правочинами та іншими документами [4].

Щодо розвитку іпотечного кредитування в Україні, то воно стримується через існування низки проблем, що не дозволяють повною мірою використовувати іпотеку як гарантію своєчасного повернення банківських позик і не сприяють розвитку іпотечного кредитування. При цьому, слід зазначити, що цілком зрозумілим є те, що процес іпотечного кредитування дозволить вирішити ряд досить актуальних соціально-економічних проблем суспільства [5].

На нашу думку, основні проблеми розвитку іпотечного кредитування в Україні можна поділити на такі складові: проблеми державного регулювання, інституційні проблеми та кадрові проблеми. Проблемами державного регулювання можуть виступати: малоефективна непередбачувана довготривала і витратна для кредитора процедура звернення стягнення на предмет іпотеки за рішенням суду чи виконавчого напису нотаріуса, недосконалість правової бази, відсутність в державі централізованої і доступної громадської системи реєстрації прав власності та обтяжень на нерухоме майно і на землю [3]. Інституційні проблеми поділимо на 3 складові, до яких входять такі схеми: корпоративна (безпосереднє залучення коштів громадян на фінансування будівництва житла), банківська (надання банківських кредитів під заставу житла на цілі його купівлі та будівництва), дотаційна схема (пільгові кредити на придбання житла за рахунок коштів Державного та місцевих бюджетів). До

кадрових проблем відносять: недостатність відповідних фахівців, а також управлінців кредитних установ, які безпосередньо займаються іпотечним кредитуванням, неадекватність системи фахової підготовки спеціалістів даного напрямку та відсутність системи підвищення кваліфікації таких спеціалістів.

Головною проблемою іпотечного кредитування в Україні є високі відсотки за іпотечними кредитами. Навіть держбанки пропонують іпотечні програми під дуже високі відсотки 20-23 % річних. За нашими дослідженнями, станом на 01.02.2019 року кредити в розмірі один мільйон гривень на термін один рік промисловим підприємствам (іноді під заставу нерухомого майна) надають тільки 11 банків: UKRSIBBANK, ПриватБанк, Ощадбанк, Credit Agricole, Укрексімбанк, УкргазБанк, МТБ БАНК (МАРФІН БАНК), Банк інвестицій і заощаджень, ТАСКОМБАНК, Комерційний індустріальний банк, БТА Банк, що становить 13,4% від загальної кількості банків, які функціювали в Україні на цей час. Рівень відсоткової ставки коливається від 18,7 % (UKRSIBBANK) до 27,78 % (БТА Банк) [1,6].

Отже, з усього вище сказаного, можна зробити висновок, що на сьогодні існує ряд проблем, які потребують негайного вирішення, що в свою чергу призведе до розширення іпотечного ринку та повноцінного його функціонування. Перспективи розвитку іпотеки в Україні значно залежать від економічного зростання, стабільності цінової та обмінного курсу національної валюти, удосконалення фінансово-кредитної системи та ринку нерухомості.

Список використаних джерел інформації:

1. Просов В. М. Іпотечне кредитування в Україні: передумови та сучасний стан. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» науковий журнал*. Острог : Вид-во НаУОА, березень 2019. № 12(40). С. 24–34.
2. Проблеми та перспективи розвитку іпотечного кредитування в Україні. Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання% сучасний стан та перспективи. С. 199-200. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/11484/1/199-200%2B.pdf>
3. Про іпотеку. Закон України № 898-4 від 05.06.2003р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/898-15>.
4. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати. Закон України № 979-4 від 19.06.2003р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/979-15>
5. Браїлко А.Р. Розвиток іпотечного кредитування в Україні: стан та перспективи розвитку. *Журнал «Молодий вчений»*. Випуск № 12 (39). 2016. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12/161.pdf>
6. Завірюха Л.М. Сучасний стан ринку іпотечного кредитування в Україні. *Наука та освіта: ключові питання сучасності*. Чернігів. 18 травня 2018. С. 13. URL: https://www.ukrlogos.in.ua/svita_kliuchovynosti_tom_8.pdf#page=14.

Сергун Д.В.,
студентка 3 курсу,
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник: Калусенко В.В., викладач,
Ірпінський державний коледж економіки та права

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Термін «діджиталізація» означає процес оцифровування, конвертації інформації в цифрову форму, в якій вона організована у специфічні інформаційні одиниці – біти - і є доступною в якості великих масивів даних для комп'ютерної обробки.

З іншого боку, діджиталізацію визначають як масову інтеграцію, імплікацію цифрових технологій в повсякденне життя людини, в тому числі і системи державного урядування. [3].

Таким чином, терміни «діджиталізація», «цифровізація» набувають вже не тільки і не стільки технічного, але й економіко-юридичного сенсу.

Інші прогресивні світові банки швидко відреагували на діджиталізацію ринку і розпочали співпрацювати з фінтехкомпаніями з метою розробки нових пропозицій для користувачів. А деякі просто поглинули своїх конкурентів. У банках, які перейшли на цифрову платформу, спостерігається значне зменшення операційних витрат і оптимізація робочих процесів. Комплексна інтеграція сервісів та інструментів забезпечує комфортніше обслуговування клієнтів.

Перехід на цифрові технології впливає і на персонал. Зокрема, зростає попит на фахівців з опрацювання даних із наявним банківським досвідом, а такий

Зразком для України може слугувати стратегія побудови інформаційного суспільства в Естонії, основними складовими якої є: мобільне проникнення (99,99 % країни), е- та мобільна (m-) ідентифікація особи (е-паспорти (ID-card) (89,2 % населення може виконувати функції ID-білета) та е-підпис; е-оплата в громадському транспорті (m-ticket), паркування (57 % послуг); е-поліція, е-демократія (е-вибори), е-податковий департамент (93 %), онлайн-реєстрація бізнесу (100 %), е-уряд (100 %), е-школи (100 %). Діють е-офіси: е-комерційний реєстр, е-кадастрова книга, е-справа (судова документація), е-нотаріус, е-право, е-здоров'я, е-депозитарій, е-пенсія; єдиний портал е-рахунків у стандартному форматі, які акцептуються держорганами; е-квитанція; інтернет-банкінг (99 % банківських транзакцій – через інтернет-банк, в Європі – 44 %, у США – 38 %).

Базовим принципом е-Естонії є інтероперабельність – можливість оперувати з будь-якого місця, підключеного до Інтернет. Крім цього, здійсненню всіх цих прогресивних реформ передували логічний план (стратегія) та комплекс прийнятих і виконаних законодавчих рішень (тактика), що уможливили його здійснення [1].

В Україні, незважаючи на значні успіхи сектора ІКТ, порівняльний аналіз

показує наявність значного технологічного розриву порівняно з найбільш розвиненими країнами та країнами, які долучилися до цієї групи відносно недавно, а ще раніше входили разом з Україною до складу однієї країни (СРСР), – як Естонія, успішний досвід діджиталізації якої розглянуто вище.

Діджиталізація в банківському секторі України з кожним роком набирає обертів. І якщо ще сім-вісім років тому лише деякі банки могли похвалитися наявністю інтернет-банкінгу та різноманітністю дистанційних каналів обслуговування клієнтів, то наразі практично всі банки розуміють важливість цього напрямку і більшість активно модернізують і розвивають інтернет- і мобільні додатки, які дозволяють клієнтам швидко і зручно отримувати банківські послуги.

Причини такої активної діджиталізації в банківському секторі економіки країни:

1. Банки змінюють бізнес-модель роботи з клієнтською базою, прагнучи звести до мінімуму контакти зі своїми клієнтами, надаючи широкий спектр банківських та консультаційних послуг дистанційно;
2. Банки оптимізують торгові мережі і витрати, пов'язані з цим, використовуючи дистанційні канали залучення нових клієнтів;
3. Внутрішньобанківська конкуренція і зовнішня конкуренція з фінтех-компаніями, які розвиваються активніше банків.

Сьогодні майбутнє цифрового банкінгу неможливе без використання цифрової валюти. На сьогодні як центральні, так і приватні банки активно проводять створення цифрових валют [2, с. 50-61].

Цифрові банки – це банки, що використовують нові технології і тісно інтегруються з повсякденним життям сучасних людей віком до 50 років, тих, хто постійно використовує комп'ютер і мобільні пристрої. Нові банки відмовляться від єдиного централізованого сховища даних, яке легко може стати метою для зловмисників, на користь безпечних зашифрованих розподілених сховищ і використовуватимуть біометрії для контролю доступу до цінної інформації [4].

Список використаних джерел інформації:

1. Діджиталізація банківської системи [Електронний ресурс] / І. П. Андрушків, Л. М. Надієвець. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.slideshare.net/tribotinka/ss-63384661>.
2. Дибя М. І., Гарного Ю. О. Діджиталізація економіки: світовий досвід та можливості розвитку в Україні. Фінанси України / М. І. Дибя, Ю. О. Гарного, – 2018р. № 7. С. 50–61.
3. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 67-р. [Електронний ресурс] / – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/67-2018p>. (дата звернення: 17.11.2018).
4. Синотюка Н. Г. Діджиталізація фіскальних процесів: теоретичні підходи [Електронний ресурс] / Н. Г. Синотюка. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://www.academia.edu/download/57961675/zb_conf_30-11-2018.pdf#page=91.

Савченко Д.О.,
здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України

Савченко О.Р.,
здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України

Науковий керівник: Грушева А.А., к.пед.н.,
доцент, доцент кафедри менеджменту,
Університет ДФС України

ФОРМУВАННЯ НОВОГО УЯВЛЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ХХІ ПОКОЛІННЯ

Фундаментом сучасного суспільства, економіки і людських відносин є керована організація як суспільний інститут, мета якого - досягнення певного результату. А менеджмент - це особлива функція, яка і забезпечує організації досягнення потрібних результатів.

Дослідженням окремих аспектів і явищ в розвитку менеджменту, зокрема, створення умов для ефективної професійної підготовки менеджерів займалися такі наукові діячі, як Я. Д. Антошкевич, А. С. Барчак, Т. Боровський, С. М. Квятковський; організацією процесу професійної підготовки менеджерів: Я. Бексяк, Б. Вавжиняк, Б. Гарбачик, У. Гжелонська; обґрунтуванням обсягу знань та умінь необхідних майбутньому менеджеру: Я. Д. Антошкевич, Т. Боровський та інші. Нова динамічна економіка, зумовлена безперервними системними інноваціями, зажадала створення нових моделей менеджменту, оскільки традиційна модель в такому безперервно змінному середовищі втратила свою ефективність. Традиційна модель менеджменту заснована на ієрархічних, жорстких організаційних структурах. Ця модель добре працює в бізнес-середовищі, де зміни відбуваються еволюційно і повільно. Основні відмінності нової моделі наведені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Класична модель	Нова модель
Управління активами	Управління здібностями
Зосередженість на цифрах	Зосередженість на створенні цінностей
Ієрархічна, лінійна	Горизонтальна, мережева, системна
Незалежні функції	Взаємозалежні функції
Стала	Гнучка
Командуй і контролюй	Уповноваження підлеглих
Уникнення ризику	Прийняття ризику, заохочення революційних ідей та творчості

В ХХІ столітті головним фактором стане продуктивність працівників розумової праці, тому вже сьогодні слід шукати відповіді на питання: чим визначається ця продуктивність, як домогтися її підвищення, як управляти працівниками розумової праці і чи можна ними керувати взагалі? Зміни в світовій економіці і практиці наукового управління відбуваються одночасно. Завдання, які належить вирішувати менеджерам ХХІ століття, особливо в розвинених країнах, визначаються зміною світу, що відбувається на наших очах. Один із найвідоміших теоретиків менеджменту ХХ століття Пітер Друкер

приділяє велику увагу новим реаліям і виробленні нових стратегій, які дозволять і компаніям, та їх менеджменту гідно зустріти проблеми нового століття. Тому за його словами менеджменту не слід шукати єдино правильний тип організації компанії, а поставити перед собою інше завдання: навчитися виявляти, вибудовувати і перевіряти на практиці організаційні структури, які відповідають поставленим задачам. Потрібно змінити свої уявлення про управління персоналом. В індустріальну епоху вважалося, що існує тільки один правильний стиль керівництва. Але різні працівники вимагають різного підходу і різного стилю управління. Люди - не раби, вони не належать організації. Ця теза особливо актуальний для працівників розумової праці, які сьогодні є скоріше помічниками, зобов'язаними бути в своїй сфері більш компетентними, ніж їхній начальник. В іншому випадку такі працівники неефективні. В свою чергу, ці люди залежать від свого начальника, бо саме він визначає загальний напрямок діяльності. Іншими словами, в сучасних умовах взаємини начальника та підлеглого більше нагадують стосунки диригента і музиканта, ніж генерала і полковника. В ХХІ столітті людьми не потрібно управляти, потрібно направляти їх.

Найголовніше досягнення, якого менеджмент повинен домогтися в ХХІ столітті, також пов'язане з підвищенням продуктивності праці, але саме розумової праці. Сьогодні працівники інтелектуальної праці дуже швидко стають найчисленнішою групою всередині робочого класу розвинених країн. Тому саме від їх продуктивності залежатиме процвітання в майбутньому. Якість розумової праці визначається інакше, ніж якість фізичної. Вона є кінцевим продуктом. Вивчаючи продуктивність праці вчителя, ми не питаємо, скільки учнів відвідують його заняття. ми цікавимося, скільки з них досягли успіху в його предметі. Продуктивність працівника розумової праці повинна бути націлена, в першу чергу, на досягнення якості, причому не мінімального її рівня, а максимального.

Робітники розумової праці володіють своїми засобами виробництва - знаннями, які зберігаються в їхніх головах. Це портативний і надзвичайно ємний вид основного капіталу. І обов'язок менеджера полягає в тому, щоб зберігати цей капітал організації та примножувати його.

Відтак, менеджмент майбутнього – це революція в підході до людини. Він вимагає принципово нових дій, особливо від працівників розумової праці. Важливим елементом менеджменту є самоуправління, тому для ефективного управління власною особистістю потрібно мислити і діяти як керівник вищого рівня. А поява величезного числа працівників розумової праці, які виступають менеджерами самих себе, перетворює будь-яке суспільство. Отже, важливим аспектом менеджменту ХХІ століття є формування нового уявлення про самого менеджера. Адже в середовищі непередбачуваної і конкурентної сучасної економіки і швидко мінливого бізнес-середовища фірмам потрібен новий тип менеджера – підприємливий лідер, який відрізняється поведінковими нормами від класичного бізнес-лідера. Підприємницьке лідерство ґрунтується на тому, що лідер дивиться на себе як на підприємця, що керує власним бізнесом.

Список використаних джерел інформації:

1. Новая модель менеджменту [Електронний ресурс].– Режим доступу:

2. Питер Друкер. Задачи менеджмента XXI века: Новый взгляд на будущее теории и практики менеджмента.- «Київстар Бізнес» Дайджест. Выпуск № 7

Савчук З.М.,
здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Ліснічук О.А.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. Л.Л. Тарангул,
Університет ДФС України

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ОСНОВНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах розвитку економіки ефективне функціонування підприємств залежить, в першу чергу, від наявних фінансових ресурсів та правильної стратегії управління ними. Найважливішою проблемою, з якою стикаються українські суб'єкти господарювання в умовах сьогодення є недостатня ефективність організації управління їх фінансовими ресурсами, в зв'язку з цим виникає необхідність дослідження даного питання.

Вагомий внесок у вивчення даної проблематики, як з теоретичної, так і з практичної точки зору, зробили такі вчені-економісти: О.С. Богма [1], О.А. Ліснічук [2], Г.Б. Машлій [3] та інші.

Метою даної роботи є вивчення фінансового менеджменту як основного інструменту управління фінансовими ресурсами підприємства.

Питанням управління фінансовими ресурсами займається фінансовий менеджмент. Фінансовий менеджмент підприємств – це процес керування грошовим обігом, формуванням і використанням фінансових ресурсів підприємства. Фінансові ресурси виступають одним із найбільш важливих для забезпечення діяльності суб'єктів господарювання видом ресурсів. Значущість фінансових ресурсів у фінансово-господарській діяльності підприємства зумовлюється здатністю фінансових ресурсів швидко трансформуватися у матеріальні, нематеріальні, технологічні, інноваційні та інші [1,с. 195].

З кожним роком сфера досліджуваних проблем фінансового менеджменту поступово зростає. Так, на початку свого зародження він розглядав тільки фінансові питання новоутворених фірм та компаній, процеси їх поділу чи злиття, далі з поступовим розвитком фінансовий менеджмент розширював межі досліджуваних питань, і в теперішній час він займається питаннями управління фінансовими інвестиціями, проблемами банкрутства, та вивченням усіх інших сфер із управління фінансовими ресурсами підприємства [3,с.74].

Основне завдання фінансового менеджменту полягає у:

- контролі усіх доходів та витрат підприємства;
- оптимізації розподілу вже сформованих фінансових ресурсів;
- управлінні ліквідністю;
- мінімізації фінансового ризику, пов'язаного із використанням різних фінансових ресурсів;

- управлінні оподаткуванням підприємства;
- формуванні обсягу грошових коштів фондового і не фондового характеру;
- управлінні позабалансовою діяльністю та інші [3,с.74], [2,с.96].

Вирішення вище перерахованих завдань спрямоване на досягнення таких цілей:

- збільшення прибутку підприємства;
- мінімізація витрат під час виробництва;
- збільшення обсягів як виробництва так і реалізації продукції;
- уникнення можливого банкрутства та тимчасових невдач;
- виживання фірми в умовах жорстокої конкуренції;
- набуття якостей лідера серед конкурентів;
- підвищення ринкової вартості підприємства;
- зростання економічного потенціалу фірми і допустимий період;
- забезпечення рентабельності підприємства та інші [1,с.196-197].

Раціональне управління фінансовими ресурсами підприємства повинно складатися із таких етапів:

1. пошук основної проблеми, яка повинна бути вирішення на основі минулого досвіду;
2. прийняття необхідних рішень стосовно розподілу фінансових ресурсів та подальшої реалізації;
3. аналіз результатів прийнятого рішення, оцінка його ефективності та способів модифікації чи змін [2,с.96].

Ефективність управління фінансовими ресурсами, в першу чергу, залежить від правильно обраних методів управління. Так, методи управління ресурсами підприємства поділяють на дві значимі групи – традиційні та прогресивні методи. Той чи інший метод необхідно обирати використовуючи практику українського сьогодення із управління фінансовими ресурсами, лише за такої умови обраний метод буде ефективним.

Більшість вчених-економістів вважають, що прогресивні методи управління є більш дієвими, оскільки вони передбачають застосування особливих фінансових інструментів (цінних паперів широкого функціонального складу), вирішують принципово важливе завдання стосовно оптимізації структури активів, дають можливість залучати додаткові фінансові ресурси, як на національному, так і на міжнародному фінансових рівнях [1,с.198-199].

Таким чином, фінансовий менеджмент повинен бути спрямований на вибір ефективного способу та методу управління фінансовими ресурсами підприємства, які сприятимуть постійному збільшенню прибутку підприємства та його ефективному функціонуванню.

Підсумовуючи вище сказане, можна дійти висновку, що фінансовий менеджмент як основний інструмент управління фінансовими ресурсами підприємства, з кожним днем набуває все ширшого використання та стає більш пріоритетним напрямком, оскільки стабільність даної сфери функціонування відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку країни.

Список використаних джерел інформації:

1. Богма О.С. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних

підприємств / О.С. Богма, А.С.Павлова // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – №1(13). – С. 195-199.

2. Ліснічук О. А. Управління фінансовими ресурсами підприємства: теоретичний аспект [Електронний ресурс] / О. А. Ліснічук, Д. В. Добродзій // Modern Economics. – 2018. – № 11(2018). – С. 94-97.

3. Машлій Г.Б Фінансовий менеджмент – інструмент ефективного управління фінансами підприємства / Г.Б. Машлій // Науковий вісник Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. – 2015. – №2. – С.74-75.

Сотник О.О.,

здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,

Університет ДФС України

Науковий керівник: Сокирко О.С.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул,

Університет ДФС України

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ БЮДЖЕТНОГО ДЕФІЦИТУ УКРАЇНИ

Структура й динаміка державного бюджету є основним показником фінансового стану будь-якої держави. Проблемою при збільшенні фінансових можливостей країни є дефіцит бюджету, оскільки формує численні потенційно негативні наслідки.

Останні дослідження аналізу стану бюджетного дефіциту та умов формування бюджетного боргу проводили: С. В Адонін, М. Д. Бедринець, Т. А. Коляда, О. С. Космина, О. С. Сокирко та інші.

Динаміка дефіциту Державного бюджету України, за останні роки, повторює тенденцію зміни фактичного співвідношення його дохідної і видаткової частин. Основними умовами формування бюджетного дефіциту нині є [1]:

- зменшення ефективності та скорочення обсягів виробництва;
- несвоєчасне здійснення структурних змін в економіці держави;
- нестабільна економічна й політична ситуація;
- часті зміни та недосконалість українського законодавства;
- досить високий рівень тіньової економіки;
- відсутність інвестиційної привабливості держави.

Наявність дефіциту здебільшого є негативним явищем, але не свідчить про незбалансованість бюджету в цілому, оскільки в процесі його складання і затвердження визначаються джерела дефіцитного фінансування [2].

Проаналізуємо динаміку Державного бюджету України за 2014-2018 роки (табл. 1) [3].

Таблиця 1

Рік	Доходи	Видатки	Кредитування	Сальдо (дефіцит бюджету)
2014	357084,2	439217,8	4919,3	78052,8
2015	534694,8	576911,4	2950,9	45167,5

2016	616274,8	684743,4	1661,6	70130,2
2017	793265,0	839243,7	1870,9	47849,6
2018	928198,3	985842,0	1514,3	59247,9

За даними Міністерства фінансів України порівняно з 2017 роком дефіцит бюджету збільшився на 23,82%. Це говорить про те, що органам державного управління потрібно вжити заходи щодо збалансування бюджету шляхом збільшення доходів та зменшення видатків.

Протягом останніх 2 років доходи бюджету зростають разом із дефіцитом бюджету, причому останній зростає швидше, ніж доходи. Кредити міжнародних організацій лише збільшують дефіцит за рахунок нарощування зовнішнього державного боргу, що не є позитивною тенденцією доходної частини бюджету.

До основоположних заходів щодо скорочення бюджетного дефіциту України, можна віднести такі: удосконалення нормативно-правового забезпечення бюджетного процесу, удосконалення трансфертної політики й підвищення ефективності трансфертних платежів, зміна напрямів інвестування бюджетних засобів у галузі народного господарства з метою значного підвищення фінансової віддачі від кожної гривні, пошук реальних резервів збільшення доходної частини державного бюджету, заборона Національному банку надавати кредити урядовим структурам будь-якого рівня без належного оформлення заборгованості державними цінними паперами тощо [4; 5].

Отже, дефіцит бюджету походить від дефіциту фінансових ресурсів у суспільстві та характеризує фінансову діяльність держави щодо ефективності забезпечення обґрунтованої політики його покриття. Доцільним для нашої держави буде ретельне планування бюджету та спрямування на запозичення грошових коштів на внутрішньому ринку, оскільки, внутрішні запозичення не призведуть до значного зростання інфляції, відсоткових і валютних ризиків тощо.

Список використаних джерел інформації:

1. Коляда Т. А., Космина О. С. Бюджетний дефіцит України: сутність, причини виникнення та особливості управління. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. №12. 2018. – URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5251/1/koliada.pdf>.
2. Адонін С. В., Ізюмська В. А. Особливості дефіциту державного бюджету України на сучасному етапі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2015. URL: file:///C:/Users/Ol/Desktop/Nvmgu_eim_2016_19_24.pdf.
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua>.
4. Kuzheliev M. Practice Of Financial Instruments Promoting To Stimulate Regional Development In Ukraine / M. Kuzheliev, A. Nechyporenko, G. Nemsadze // Association Agreement: From Partnership To Cooperation. – Hamilton, Ontario: Accent Graphics Communication & Publishing, 2018. – P. 147–150.
5. Сокирко О. С., Бур І. С., Кобзар І. А. Аналіз сучасного стану державного боргу України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*.

*Стаднік А. Ю.,
здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*
Науковий керівник: Нечипоренко А. В.,
*к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул,
Університет ДФС України*

ПРОТИДІЯ ФІНАНСОВОМУ ШАХРАЙСТВУ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ

У сфері інтересів банківських установ одне з центральних місць посідає збереження своїх фінансових ресурсів та ефективне їх використання. Процес забезпечення даного інтересу передбачає активну участь у ньому персоналу банку, від професіоналізму, лояльності, надійності та чесності якого значною мірою залежить ефективність досягнення цілей [1].

Фінансове шахрайство представляє собою складний, досить часто ретельно приховуваний процес ураження фінансової безпеки та усього фінансового стану банку, може стати причиною його банкрутства. Фінансове шахрайство вирізняється широким спектром проявів в процесі функціонування банку, які нерозривно пов'язані із виникненням загроз, ризиків, небезпек тощо [2; 3].

Оцінюючи шахрайські дії персоналу, слід брати до уваги не лише правову характеристику шахрайства, але й морально-етичну (наявність недобросовісної, обманної поведінки працівників), а також економічну складову (наявність збитків від недобросовісної поведінки персоналу).

Характеризуючи морально-етичну сторону шахрайської поведінки персоналу, слід звернути увагу на одне із тверджень зарубіжних і вітчизняних фахівців. Посилаючись на загальносвітову практику, вони вказують, що серед працівників 10–15% будь-яких господарюючих суб'єктів (за деякими даними 25%) є нечесними за визначенням, тобто вони завжди будуватимуть свої взаємини з підприємством, банком виходячи зі своїх корисливих мотивів. Ще 10–15% (або за іншими даними 25%) можна вважати чесними людьми [4].

Найбільш поширеною схемою шахрайства, яка тягне серйозні збитки, залишається несумлінне кредитування. Кредитні менеджери і фахівці з оцінки заставного майна є потенційними фродстерами. Також ще однією схемою, що часто зустрічається, є підробка рішення на отримання кредиту від імені компанії або підробка відповідного рішення ради засновників компанії про надання застави. Підробка дає можливість засновникам надалі визнати цей документ недійсним і не виплачувати кредит.

Тому, для ефективної протидії схемам банкам необхідно вибудовувати три рівні захисту шахрайства, а саме [5]:

– перший рівень – робота з фахівцями фронт-офісу, які беруть участь в безпосередньому прийнятті заявки та видачі кредиту. Саме вони найчастіше найбільш чутливі до впливу шахраїв або самі ними є;

– другий рівень – підрозділи з управління ризиками та бек-офісні підрозділи, які здійснюють перевірку позичальника та оцінку заставних активів;
– третій рівень – проведення внутрішнього аудиту. Періодичність такого аудиту повинен визначати комітет з управління ризиками конкретного банку в залежності від рівня кредитних ризиків у портфелі банку.

Для попередження шахрайства важливо працювати зі співробітниками на кожній лінії захисту. Під час особистого спілкування на нарадах і корпоративних зустрічах топ-менеджмент, акціонери повинні пояснювати співробітникам принципи роботи компанії та позицію компанії щодо корупції та шахрайства [6].

Отже, протидія фінансовому шахрайству є складною й багатовекторною ділянкою роботи всього колективу банківської установи. Складність полягає в тому, що боротьбі з шахрайством необхідно надати системний і комплексний характер, залучити до неї весь персонал, забезпечити інформаційною ланкою і організувати ефективне управління нею.

Список використаних джерел інформації:

1. Зубок М. І. Протидія шахрайству в системі економічної безпеки банку / М. І. Зубок, С. М. Яременко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. – 2011. – Вип. 2. – С. 191–202.
2. Мельник С. С. Класифікація фінансового шахрайства в комерційному банку / С. С. Мельник // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2017. – Вип. 23(3). – С. 89–92.
3. Кужелєв М. О. Оцінювання та регулювання адміністративної гнучкості прийняття рішень в інвестиційній діяльності банків / М. О. Кужелєв, М. О. Житар // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.9. – С. 328–336.
4. Нежданов И.Ю. Мошенничество персонала [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://union.kz/ru/biz/kadbez/006kad/>
5. Спритність рук: топ-схеми шахрайства в банках [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://finclub.net/ua/priama-mova/sprytnist-ruk-topskhemy-shakhraistva-v-bankakh.html>
6. Гаврилко П. П. Корпоративні відносини в банківському секторі: фінансові механізми та маркетингові стратегії : монографія / П. П. Гаврилко, М. О. Кужелєв, І. Г. Брітченко. – Рівне : «Волинські обереги», 2016. – 240 с.

Ступак О.С.,
студент 3 курсу,

Ірпінський державний коледж економіки та права

Науковий керівник: Ковальчук Н.І.,
викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання,

реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства [1]. Бухгалтерський облік має бути організований відповідно до вимог законодавства та особливостей господарської діяльності конкретного підприємства.

Аналіз наукових праць з організації обліку свідчить, що коло завдань і функцій організації обліку як науки, її місце поміж інших наукових дисциплін не є сталими, і продовжують постійно змінюватись. Вчені, до тепер, по різному трактують сутність організації обліку, її предмет і метод, відрізняються і їх підходи щодо методичних та технічних прийомів. Зокрема Ф.Ф. Бутинець вважає, що основою створення і постійного вдосконалення організації обліку є її цілеспрямований характер, підпорядкування потребам користувачів: "Організація бухгалтерського обліку – це цілеспрямована діяльність керівників підприємства по створенню, постійному впорядкуванню та вдосконаленню системи бухгалтерського обліку з метою забезпечення інформацією внутрішніх і зовнішніх користувачів" [2, с. 41].

На погляд деяких дослідників, сутність організації обліку, як складного поняття, полягає у цілеспрямованому впорядкуванні і удосконаленні механізму, структури і процесів обліку або організацію їх функціонування (управління ними) у часі та просторі".

Узагальнюючи наведені визначення, приходимо до висновку, що організація обліку — це комплексне поняття, яке включає внутрішній порядок системи бухгалтерського обліку, складається з окремих процесів зі створення та функціонування та постійного удосконалення бухгалтерського обліку з метою забезпечення користувачів інформацією, яка необхідна для прийняття управлінських рішень.

Як відомо, система бухгалтерського обліку будується на єдиній методологічній основі, що дає змогу адекватно відобразити діяльність підприємства, сформулювати достовірні дані про майновий і фінансовий стан на мікроекономічному рівні, здійснювати економічний аналіз для прийняття управлінських рішень та постійний контроль за його показниками. Окрім того, нині вона набуває стратегічного напрямку, тобто спостерігається поєднання інформації фінансового, управлінського та іншого видів обліку для прийняття ефективних рішень на підприємстві. Запорукою ефективного функціонування будь-якої штучної системи, якою є система бухгалтерського обліку, є раціональна її організація, яка забезпечить виконання поставлених перед системою бухгалтерського обліку завдань [3].

Таким чином можна чітко стверджувати, що в її основу бухгалтерського обліку на підприємствах покладено системний підхід, яким передбачено врахування взаємозв'язків між:

- 1) організацією праці роботи апарату бухгалтерії;
- 2) організацією облікового процесу.

Організація обліку на підприємствах має здійснюватись з урахуванням як зовнішніх, так і внутрішніх організаційних регламентів ведення облікового процесу.

Одним з важливих питань організації бухгалтерського обліку на підприємстві є формування його облікової політики. Згідно з Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1].

За результатами досліджень виділено організаційні аспекти: організацію праці облікового апарату і організацію облікового процесу. Запропоновано удосконалити процес організації обліку на підприємствах шляхом розробки внутрішніх організаційних регламентів ведення обліку, що сприятиме створенню належного обліково-інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел інформації:

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Організація бухгалтерського обліку: підруч. [для студентів спец. "Облік і аудит вищих навчальних закладів] / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця — [3-є вид., доп. і перер.] — Житомир: ПП "Рута", 2012. — 592 с
3. Організація бухобліку на новоствореному підприємстві. Інтерактивна бухгалтерія №2 від 3.01.2019. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/ib/9007/101600>

Сусло Т.С.,

здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,

Університет ДФС України

Науковий керівник: Ліснічук О.А.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул,

Університет ДФС України

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

На сучасному етапі розвитку економічних відносин, мале підприємництво виступає рушійною силою в боротьбі з безробіття, розвитку інноваційних процесів та державної економіки загалом. В Україні, поширення суб'єктів малого бізнесу є досить актуальним, адже за їх діяльності вирішуються як економічні, так і соціальні проблеми, наповнюються бюджети різних рівнів, формується конкурентне середовище та зростає добробут населення.

Мета роботи полягає в дослідженні особливих аспектів оподаткування малого підприємництва в Україні та в країнах ЄС, виявлення та вирішення проблем зі справляння податків вітчизняного бізнесу.

Дослідженням питання оподаткування суб'єктів малого підприємництва

займалися такі вчені: Р. М. Лещенко, О. Ю. Апостолюк, В. Л. Андрущенко, А. М. Соколовська, О. В. Поліщук та інші.

Про складність системи оподаткування малого бізнесу в Україні, свідчать дані Рейтингу країн по легкості ведення бізнесу, при цьому Україна займає 71 місце зі 190 можливих, що прямо впливає на конкурентоспроможність даних господарюючих суб'єктів [2].

В Україні та в європейських країнах підхід до визначення суб'єктів мікро, малого та середнього підприємства однаковий: використання праці найманих працівників до 250 осіб, річний оборот не перевищує 50 млн. євро. Проте в ЄС присутній ще один критерій, якому дані підприємства мають відповідати - щорічна валюта балансу не перевищує 43 млн. євро. Останній показник при його введенні в Україні зменшив би штучне приховування доходів [1].

В більшості європейських країн оподаткування суб'єктів малого бізнесу здійснюється на загальній системі, при цьому даних суб'єктам надається ряд пільг, що компенсують їх перехід на спрощену систему оподаткування.

Першим за обсягом податкових пільг є зменшення оподатковуваного прибутку. У Франції дана пільга застосовується у вигляді прискореної амортизації за 2 роки для робототехніки. Два роки тому в Австрії діяла разова амортизація для малих підприємств [3].

Зменшення суми податкового зобов'язання як вид податкової пільги діють не лише в Європі, а й в деяких країнах Азії: в Кореї малі підприємства, які інвестують в матеріальні активи, що пов'язані з інноваційними процесами, дозволено застосовувати інноваційний податковий кредит від 3 до 10% капітальних витрат для даних об'єктів; у Франції інноваційні податкові кредити надаються малим підприємствам, частка витрат на науково-дослідні процеси перевищує 15% від суми загальних витрат.

Останнім видом податкових пільг для малих підприємств є звільнення від оподаткування. Доцільно застосовують таку пільгу у Франції, де інноваційні стартапи повністю звільняються від оподаткування у перший рік їх впровадження, а в наступному сплачують 50% податків [1].

Класифікація видів пільгового оподаткування малого підприємництва [2]

Види податкової пільги:	Характеристика:	Країна:
1. Зменшення оподатковуваного прибутку	-Прискорена амортизація -Одноразова амортизація	Франція, Німеччина, Бельгія, Польща
2. Зменшення суми податкового зобов'язання	-Інвестиційний податкових кредит -Дослідницькі податкові кредити -Податковий кредит на зайнятість	Угорщина, Португалія, Франція, Данія, Німеччина, Австрія
3. Звільнення від оподаткування	-Звільнення від сплати окремих видів податків -Заміна окремих податків спрощеною системою оподаткування	Україна, Росія, Білорусь, Франція

В Україні як вид податкової пільги для малого бізнесу застосовують спрощену систему оподаткування. Так як ставки єдиного податку є набагато нижчими ніж на загальній системі, зростає факти штучного заниження доходу, ухилення від переходу на загальну систему оподаткування, зменшення стимулів для нарощування доходів. Однак перехід таких господарюючих суб'єктів повинен здійснюватися поступово, без адміністративного тиску на платників, із веденням спрощеної форми звітності, та наданням спектру податкових пільг, що відповідають діяльності підприємства.

Таким чином, варто зазначити, що спрощення система оподаткування є суттєвою фінансовою підтримкою для мікропідприємництва. Для всіх інших суб'єктів малого бізнесу доцільно вводити податкові пільги при оподаткуванні їх на загальних умовах, при цьому загальну систему оподаткування необхідно спрощувати та уніфікувати з бухгалтерським обліком.

Список використаних джерел інформації:

1. Апостоюк О. Ю. Напрями вдосконалення малого підприємництва в Україні. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2016/17.pdf
2. Лещенко Р. М., Наум А. А. Напрями вдосконалення оподаткування малого підприємництва: євроінтеграційний аспект // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.43/part_2/17.pdf
3. Молдован О. О. Щодо удосконалення податкових інструментів підтримки малого бізнесу в Україні. Аналітична записка. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old2.niss.gov.ua/articles/1621>

Сушло Т.С.,
здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Мул А.А.,
здобувачка I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Нечипоренко А.В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул,
Університет ДФС України

МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА

Міжбюджетні трансфери в Україні є основною складовою бюджетного регулювання, вагомим елементом удосконалення фінансових відносин між центральним та місцевими органами влади та головним чинником економічної стабільності в державі. В Україні регулювання міжбюджетних трансфертів є актуальним питанням, оскільки вони сприяють забезпеченню самостійності місцевих бюджетів, зміцненню їх фінансової спроможності, а також підвищенню ефективності та прозорості в управлінні бюджетними коштами на місцевому ринку.

Відповідно до Бюджетного кодексу, міжбюджетні трансфери – це кошти,

які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого [1].

На даний час механізм організації міжбюджетних відносин перебуває у процесі динамічної трансформації під дією потреб вирішення завдань соціально-економічного зростання адміністративно-територіальних одиниць і держави в цілому, усунення розбіжностей у фактичному розвитку регіонів шляхом покращення фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування [2, с. 137].

Місцеві бюджети є важливим фактором регіонального розвитку і можуть бути достатніми для виконання органами місцевого самоврядування власних та делегованих державою повноважень [3, с. 71]. Розглянемо динаміку доходів місцевих бюджетів і проаналізуємо частку міжбюджетних трансфертів (табл.1).

Таблиця 1

Динаміка доходів місцевих доходів за 2015–2018 рр, млрд. грн

Доходи	2015	2016	2017	2018
Загальна сума доходів з урахуванням міжбюджетних трансфертів із державного бюджету	294,5	366,0	502,1	562,4
в тому числі доходи без урахування міжбюджетних трансфертів із державного бюджету	120,5	170,6	229,5	263,5
Усього міжбюджетних трансфертів	173,9	195,4	272,6	298,9

Джерело: складено авторами за даними [4].

З даних таблиці 1 бачимо, що дохідна частина місцевих бюджетів з кожним роком зростає доволі швидкими темпами. Щодо міжбюджетних трансфертів, то у 2016 році їхня сума становила 195,4 млрд. грн.(12,3 % приросту), що на 21,5 млрд. грн., більше в порівнянні з минулим роком. У 2017 році було перераховано 272,6 млрд. грн. (39,2% приросту) міжбюджетних трансфертів із державного бюджету до місцевих, що на 77,2 млрд. грн. більше порівняно із 2016 роком. Дана тенденція пояснюється тим, що у 2016 році була доволі висока інфляція та економічна криза, а у 2017 році навпаки, за рахунок введення нових додаткових дотацій збільшилися доходи. Найбільший показник міжбюджетних трансфертів склав у 2018 році – 298,9 млрд. грн. (15,3% приросту), що на 26,3 більше ніж у 2017 році. Така тенденція свідчить про залежність місцевих бюджетів від державного бюджету й подальший їхній розвиток не має достатнього фінансового забезпечення.

В європейських країнах міжбюджетні трансферти становлять досить вагомому частку доходів місцевих бюджетів. Тобто у країнах зі стабільною економікою та розвинутими традиціями самоврядування саме бюджетні дотації відіграють головну роль (Німеччина, Франція, Швеція), тоді як у країнах, що трансформуються, найчастіше – зв'язані трансферти (Польща, Латвія). У багатьох країнах бюджетні дотації застосовуються як інструмент фінансового вирівнювання, хоча останнє може здійснюватися і безпосередньо між місцевими бюджетами. Найбільшого рівня розвитку цих інструментів досягнуто у Німеччині та Швеції. Причому, вагоміша частка міжбюджетних трансфертів - у країнах унітарного типу (особливо у Франції, Польщі, Латвії), тоді як у федеративних (у Німеччині, Росії) – вона нижча [5, с. 146].

Таким чином, можна стверджувати, що частка міжбюджетних

трансфертів в Україні щороку зростає. Така динаміка свідчить про неспроможність органів місцевої влади профінансувати всі необхідні витрати – з одного боку, а з іншого – за рахунок трансфертів відбувається фінансове вирівнювання регіонів. В країнах Європи бюджетне вирівнювання застосовується без будь-яких обмежень, тому його подальше впровадження в державі з урахуванням національних особливостей лише позитивно впливатиме на місцеві бюджети.

Список використаних джерел інформації:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Нечипоренко А. В. Організація міжбюджетних відносин у контексті розвитку місцевого самоврядування / А. В. Нечипоренко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2016. – Вип. 22. – С. 137–140.
3. Кужелев М. О. Фінансові інструменти стимулювання регіонального розвитку: практика використання в Україні : монографія / М. О. Кужелев, А. В. Нечипоренко. – Київ : «Центр учбової літератури», 2019. – 224 с.
4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/>.
5. Шинкарьук О. В. Оцінки міжнародного досвіду формування та використання міжбюджетних трансфертів (у контексті побудови системи державного управління регіональним людським розвитком) / О.В. Шинкарьук, О.І. Кушлак // Управління економікою: теорія та практика: Зб. наук. пр. – К.: ІЕП НАНУ, 2014. – С. 141–156.

Суханова Д.Ю.,

*здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

Ярошук В.О.

*здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

ПОЛІТИКА ФІСКАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ В УКРАЇНІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАБІЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

Зростання бюджетного дефіциту, фінансування якого переважно здійснюється за рахунок позикових операцій, призводить до утворення і нагромадження державного боргу, який за умов нераціонального використання запозичених коштів із часом може стати загрозою для системи державних фінансів та додатковим чинником фінансової нестабільності. У цьому контексті однією із складових відновлення збалансованості системи публічних фінансів та макроекономічної стабільності є фіскальна консолідація [1, с .27].

Термін «консолідація» походить від латинського слова «consolidatio», що в перекладі означає «укріплювати, зрощувати, нарощувати». Систематизацію основних підходів до визначення сутності фіскальної

консолідації наведено на рис. 1 [2, с.56].

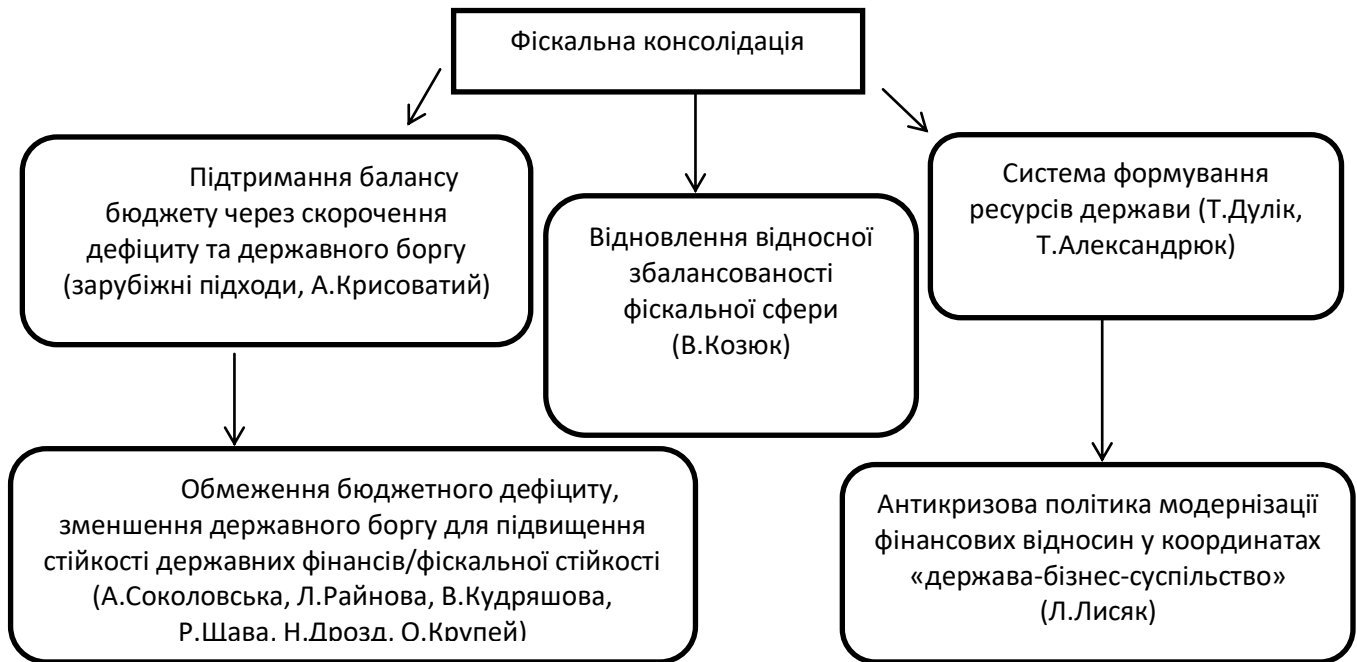

Рис.1. Основні підходи до визначення сутності фіскальної консолідації

Принциповим моментом фіскальної консолідації щодо забезпечення стабілізації державних фінансів є зменшення рівня державного боргу, який зазвичай визначається як співвідношення обсягу державного боргу до ВВП. Тобто у макроекономічному контексті до зниження боргового навантаження на економіку країни призводитимуть не тільки фіскальні заходи, адже величина ВВП може змінюватися під дією монетарних, структурних та інших чинників [3].

Виходячи із завдань бюджетної стратегії держави та на основі оцінки і аналізу її основних фіскальних параметрів, проводиться визначення цільових орієнтирів проведення фіскальної консолідації, що формалізуються у вигляді законодавчо затвердженого середньострокового плану.

Отже, для ефективної реалізації фіскальної консолідації щодо забезпечення стабільного та стійкого функціонування системи публічних фінансів характеризується необхідно виконати наступні умови:

- оптимізація фіскального навантаження на рівні, що не обмежуватиме діяльність бізнесу та відповідає потребам фінансування функцій держави;
- існування дефіциту бюджету в обсягах, що не перевищують величину капітальних видатків бюджету;
- забезпечення платоспроможності держави (тут варто розглядати не тільки погашення та обслуговування зобов'язань, а й можливості щодо їх рефінансування та реструктуризації);
- збалансування боргового навантаження на державні фінанси.

Список використаних джерел інформації:

1. Длугопольський О.В. Фіскальна консолідація як реакція на світову фінансово- економічну кризу: особливості застосування правил і норм у

країнах ЄС та Латинської Америки / О. В. Длугопольський // Наукові записки. Серія «Економіка». – Випуск 23. – 2013. – С. 26-37.

2. Дрозд Н.В. Застосування заходів фінансової консолідації в умовах кризи / Н.В. Дрозд // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. - 2015. - Вип. 2. - С. 55-60.

3. Лисяк Л.В. Політика фінансової консолідації в Україні як інструмент стабілізації державних фінансів [Електронний ресурс] / Л.В. Лисяк // Ефективна економіка. – 2015. – № 8. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4239>.

Твердун С.О.,
здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Мазіна О.І.,
к.е.н., доцент, Університет ДФС України

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ НЕЙРОМЕРЕЖІ У РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

На сучасному етапі використання інформаційних технологій (ІТ) в бухгалтерському обліку займає провідне місце у виконанні рутинної частини роботи. Проте, у бухгалтерському обліку стосовно використання ІТ вже довгий час не відбувається помітних змін, які могли б ще більше автоматизувати працю обліковців. Сучасні дослідження стосовно даної теми виділяють штучний інтелект на базі нейромережі, який виступає новим рівнем розвитку ІТ бухгалтерського обліку, адже вони володіють унікальними особливостями – працювати без участі людини і здійснювати самостійний контроль. З'являються ідеї про заміну людини машиною. Проте дослідники зазначають, що машини фактично доповнюють інтелектуальну потужність працівника, і оскільки рутинні завдання стають автоматизованими, робота фінансових фахівців буде зосереджена на більш інтенсивній важливій інтелектуальній діяльності.

Значна кількість досліджень у науковій літературі пов'язана зі схожими напрямками, а саме: блокчейн та штучний інтелект базового рівня. Серед дослідників, які вивчають даний напрям слід зазначити таких авторів як Шишкова Н.Л. [1], Осмятченко В.О. [2], Олійник В.С. [2], Плікус І.Й. [3], Ганус І.С. [3], Осадча О.О. [3]. Так Шишкова Н.Л., дослідивши питання блокчейну зазначила, подальші дослідження слід присвятити наближенню досягнень технологій штучного інтелекту та BigData до вдосконалення облікової системи [1, с. 67]. На даному етапі актуальним є дослідження нейромережі як одного з основних напрямів ефективного використання ІТ у системі бухгалтерського обліку.

Такі науковці як Олійник В.С. та Осмятченко В.О., досліджуючи можливості використання штучного інтелекту (АІ), стверджують, що штучний інтелект базового рівня (АІ) – це унікальний продукт технічного прогресу, що дає змогу машинам вчитися, використовуючи людський і власний досвід, пристосовуватися до нових умов в рамках свого застосування, виконувати

різнопланові завдання, які тривалий час були під силу лише людині, прогнозувати події й оптимізувати ресурси різного характеру [2, с. 136].

Плікус І.Й. та Ганус І.С. зазначають, що штучний інтелект (AI) - у бухгалтерському обліку AI здатний збирати, обробляти й аналізувати величезні масиви інформації в найкоротші терміни. На підставі даних компанії Smacc, Shoeboxed, Wave Accounting і багато інших відомо, що вони розробляють додатки штучного інтелекту для автоматизації обліку і бухгалтерських завдань. Прогнозується, що AI зможе сам складати різні види звітності [3, с. 2].

Новим рівнем розвитку штучного інтелекту вважається штучна нейронна мережа, яка має всі властивості базового штучного інтелекту, але з особливістю, яка полягає у подібності такої мережі до людської нейронної мережі. Як наслідок, такий штучний інтелект отримує властивість, якої йому не вистачало – адаптація до нових умов, яка притаманна людині. Нейромережа має здатність до швидкого набування досвіду, тому декілька тижнів навчання на тестових ситуаціях, і нейромережа зможе застосовувати отримані знання для вирішення різних питань, які виникають у сфері бухгалтерського обліку.

Стосовно сфери бухгалтерського обліку, то слід зазначити, що штучний інтелект базового рівня вже запроваджений багатьма компаніями, але на специфічних рівнях. Це є різні фінансові калькулятори, багатофункціональне програмне забезпечення з математичним профілем. Проте штучний інтелект на базі нейромережі запроваджений ще не був. По-перше, це вимагає значних фінансових ресурсів та часу для навчання мережі. Не кожен сучасний комп'ютер зможе надати ресурси для ефективного функціонування нейромережі. По-друге, нейромережа вимагає наявності великої кількості фахівців, які спеціалізуються на даній сфері. Це досить нова сфера, в якій спеціалістів не так багато, а 90% з них зосереджені в одній компанії «OpenAI».

Отже, ІТ сфера бухгалтерського обліку розвивається. Новим рівнем розвитку ІТ технологій бухгалтерського обліку виступає штучний інтелект на базі нейромережі. Дослідження авторів, які працюють в даній сфері містять інформацію про штучний інтелект базового рівня та ідеї щодо його впровадження до облікової системи разом з технологіям блокчейну та BigData. Штучний інтелект на базі нейромережі може швидко навчатися і адаптуватися до різних ситуацій, що виділяє його серед інших варіантів ІТ. Використання даного програмного забезпечення підвищить ефективність та рентабельність діяльності підприємств. Подальші дослідження стосовно розвитку ІТ бухгалтерського обліку повинні бути направлені на впровадження штучного інтелекту на базі нейромережі до облікової системи.

Список використаних джерел інформації:

1. Шишкова Н.Л. Перспективи впровадження блокчейну в бухгалтерському обліку. Облік і фінанси. 2018. №2. С. 61-68.
2. Осмятченко В.О., Олійник В.С. Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в контексті зміни технологічних укладів. Економічний вісник. Серія: Фінанси, облік, оподаткування. 2018. №2. С. 131-138.
3. Плікус І.Й., Ганус І.С., Осадча О.О. Огляд інноваційно-інформаційних технологій бухгалтерського обліку. Розвиток національних фінансово-

економічних систем в умовах глобалізації: Збірник матеріалів Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. пам'яті професора М.Г. Михайлова. Суми: СНАУ, 2018. 629 с.

Тімор В.С.

здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти,

Університет ДФСУ України

Науковий керівник: Мельник О.В., к.е.н., доцент

Університет ДФС України

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Важливою умовою розвитку підприємства є наявність в нього достатнього фінансового потенціалу, здатного забезпечити суб'єкту господарювання поточну та перспективну фінансову стійкість в мінливих ринкових умовах

На думку Левченко Н.М. «Фінансовий потенціал – сукупність фінансових ресурсів, з приводу яких на підприємстві виникають відповідні організаційно-економічні відносини, які в кінцевому рахунку спрямовані на забезпечення його високоефективного та прибуткового функціонування» [1, ст. 45-47].

Фінансовий потенціал є одним із основних факторів, який визначає успішність роботи підприємства у сучасних умовах ринку. Чим він вищий, тим більш конкурентоспроможним та інвестиційно привабливим є підприємство. Зазвичай, під цим терміном розуміють сукупність існуючого та потенційну здатність нарощення потенціалу суб'єкта господарювання. Фінансовий потенціал також доволі часто ототожнюють із наявними резервами фінансових ресурсів підприємництва. В умовах швидкого мінливого ринкового середовища України перед суб'єктами господарювання постають проблеми ефективного використання наявних ресурсів, пошуку резервів підвищення продуктивності діяльності, оптимізації структури майна. Для вирішення цих проблем служба фінансового менеджменту підприємства має управляти його фінансовим потенціалом. Відтак, існує об'єктивна потреба у формуванні механізму управління фінансовим потенціалом підприємства, інтегрованого із стратегічним баченням розвитку підприємства на ринку.

На основі вивчення різних наукових статей, публікацій можемо сказати, що фінансовий потенціал підприємства ми визначаємо як його здатність до раціонального та ефективного використання фінансових ресурсів, що перебувають у його розпорядженні, а також можливості до нарощення у разі необхідності, обсягів цих ресурсів. Проводити оцінювання фінансового потенціалу підприємства важливо як для внутрішніх, так і зовнішніх користувачів інформації. За умов оптимального використання фінансового потенціалу підприємство збільшує свою ринкову вартість, що є сигналом для потенційних інвесторів, кредиторів, державних структур та інших зовнішніх суб'єктів оцінювання щодо доцільності інвестування коштів у досліджуване підприємство та його платоспроможності [2, ст. 2-3].

У науковій літературі до фінансового потенціалу відносять як обсяг всіх наявних фінансових ресурсів підприємства, так і можливість їх ефективного розподілу. У вузькому розумінні ототожнюють фінансовий потенціал з потенційними фінансовими показниками виробництва, в широкому – з відносинами, що виникають на підприємстві з приводу досягнення максимально можливого фінансового результату. Як бачимо, найбільш поширеним є ресурсний підхід до визначення сутності фінансового потенціалу, менш поширеним – ототожнення його з показниками стабільності фінансового стану підприємства [4, ст. 89-90].

Отже, фінансовий потенціал є показником, який визначає здатність підприємства до пристосування при змінах економічної кон'юнктури, адже, саме він відіграє вагомую роль у спроможності підприємства генерувати необхідний обсяг позитивних грошових потоків, бути інвестиційно привабливим, ліквідним та фінансово надійним. За результати проведеного дослідження можна стверджувати, що процес формування фінансового потенціалу підприємства є по своїй сутності складним явищем, котре залежить від багатьох факторів, які в основному контролюються суб'єктом господарювання. При оцінюванні фінансового потенціалу підприємства беруться до уваги показники ефективності використання існуючих фінансових ресурсів та стратегічні напрямки розвитку бізнесу. Проте, через значну залежність фінансових можливостей підприємства від змін в економічному середовищі, необхідно враховувати вплив факторів, які чинять вплив на формування і використання фінансового потенціалу.

Список використаних джерел інформації

1. Левченко Н.М. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики // Запорізький національний технічний університет. №14, 14.07.17р. – с. 45-47.
2. Кирилова Л.І., Тодорова Д.Д. // «Фінансовий потенціал підприємства та його складові», Запорізька державна інженерна академія. Вип. №8, 2017р. – с. 2-5.
3. Гнип Н. Оцінка фінансового потенціалу за фінансовими потоками // Вісник Тернопільського національного економічного університету. Вип. №3, 2017р. – с. 56-58.
4. Кузьменко Т.Б., Сабліна Н.В. Методичні підходи формування фінансовим потенціалом підприємства // «Економіка і управління національним господарством» № 4 (166), 2015р. с – 89-90.

Угрюмова К.О.,
здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Колеснік К.О.,
здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Коляда Т.А.,
к.е.н. с.н.с., доцент, доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул,
Університет ДФС України

СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день одним з найголовніших інструментів регулювання економічних процесів в умовах розвитку ринкової економіки є бюджетна політика. Саме бюджетна політика може ефективно впливати на соціально-економічні процеси шляхом створення умов для розв'язання проблем суспільства та досягнення цілей сталого розвитку.

Бюджетна політика представляє собою специфічну діяльність органів державної влади й місцевого самоврядування стосовно вибору найраціональніших методів та засобів формування та використання існуючих обмежених бюджетних ресурсів задля на фінансування пріоритетних напрямів соціального та економічного розвитку держави, підтримки сталого розвитку суспільства. Через бюджетну систему здійснюється перерозподіл ВВП та, в окремих випадках, національного багатства у визначених пропорціях, що створює умови для стимулювання соціально-економічного розвитку країни.

В Україні бюджетна політика спрямована на стимулювання економічного зростання та є основою розвитку держави, зростання добробуту населення, утвердження нових соціальних стандартів.

Серед сучасних українських вчених вагомий внесок у дослідження питань становлення та розвитку бюджетно-податкового регулювання та визначення напрямів вдосконалення бюджетної політики зробили С.А. Буковинський, О.Д. Васирик, В.П. Вишневський, В.М. Геєць, Т.І. Єфименко, Ю.Б. Іванов, О.П. Кириленко, А.І. Крисоватий, В.П. Кудряшов, Л.В. Лисяк, І.О. Лютий, І.О. Луніна, Ц.Г. Огонь, В.М. Опарін, А.М. Соколовська, Л.Л. Тарангул, В.М. Федосов, І.Я. Чугунов, С.І. Юрій та інші.

Загальновідомо, що «бюджетна політика» – це сукупність прийомів та методів бюджетного регулювання, які діють як важіль впливу на економічні, соціальні та стратегічні цілі країни та забезпечують цілеспрямовану діяльність держави щодо формування та використання державних фінансових ресурсів.

Що стосується основних завдань бюджетної політики, то збалансованість та стійкість бюджетної системи повинна забезпечуватися шляхом дотримання таких показників:

– встановлення граничного обсягу дефіциту державного бюджету на рівні

3 відсотка валового внутрішнього продукту;

– досягнення показника граничного обсягу державного боргу на рівні не більше 60 відсотків валового внутрішнього продукту;

– встановлення граничного обсягу надання державних гарантій на бюджетний період не більш як 3 відсотки доходів загального фонду державного бюджету [1].

Задля ефективного формування та реалізації бюджетної політики України в умовах економічної кризи необхідно забезпечити:

– вдосконалення механізмів планування бюджетних видатків на середньострокову перспективу та забезпечення дотримання законодавства при їх практичному здійсненні;

– законодавче закріплення та інституційне впровадження процедури розробки бюджетної стратегії як інструменту прагматичного підходу до планування бюджету з метою реалізації програми реформ в Україні;

– узгодження планування та прогнозування державної інвестиційної діяльності в рамках стратегії економічного розвитку держави, що дозволить Уряду узгоджувати обсяг функцій держави із наявними бюджетними ресурсами та забезпечити економіку достатніми бюджетними інвестиціями для проведення необхідної структурної модернізації;

– посилення ролі фінансового контролю в бюджетній сфері та дотримання дієвих нормативно-правових механізмів в управлінні за бюджетною політикою України [2, с.68].

Таким чином, можна зробити висновок, що бюджетна політика тісно пов'язана з бюджетною системою, за допомогою якої вона виконує свої регулюючі функції. Тільки за допомогою фінансування та правильного використання коштів, можна досягти позитивних зрушень у бюджетній політиці. Особливо є необхідність впровадження нових інструментів бюджетної політики для процвітання економічного становища держави. Наприклад, нового інструменту – гендерне бюджетування, як на рівні країни, так і на рівні регіонів. Гендерно-орієнтоване бюджетування є новим інструментом планування показників бюджету, що базується на програмно-цільовому методі та спрямований на вдосконалення бюджетного процесу в Україні. Уряди країн, які вже запровадили у бюджетному процесі бюджетне планування, орієнтоване на результат, та/або гендерне бюджетування й отримали вигоду від його використання, оптимістично оцінюють свої можливості щодо ефективного державного регулювання економіки [3, с.85].

Список використаних джерел інформації:

1. Бюджетний кодекс України: Закон, Кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 р: веб-сайт. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Чугунов І.Я. Бюджетна політика в умовах економічних перетворень / І.Я. Чугунов // Економічний часопис-XXI. – 2016. – № 3-4 (2). – С. 66-69.

3. Коляда Т.А. Гендерно-орієнтоване бюджетування: сутність та перспективи запровадження в Україні / Т.А. Коляда // Економічний вісник. – 2019. – Випуск 3. – С. 80-88.

Шаповалюк І.О.,
здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Ясентюк А.С.,
здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Чуницька І.І.,
д.е.н., професор кафедри фінансових ринків,
Університет ДФС України

РОЗВИТОК ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ

Проектний менеджмент - процес управління командою, ресурсами проекту за допомогою спеціальних методів та прийомів з метою успішного досягнення поставленої мети. Класично найважливішими параметрами у процесі управління проектом вважають виконання роботи у заданих обсягах, вчасно і в межах виділених коштів. Систему управління проектами можна структурувати за функціями, розробленими Американським інститутом управління проектами. До них належать чотири основні функції, спрямовані на управління цілями, та 5 додаткових, спрямованих на управління певними об'єктами.

Становлення та розвиток управління проектами в будь-якій країні відбувається за такими напрямками: наука та дослідження, освіта та навчання, практичний менеджмент, професія, ринок послуг та забезпечення.

Управління проектами як наука – це система спеціальних знань, котра пов'язана з дослідженням формування, розвитку і функціонування виробництва через реалізацію організаційних проектів як первинних елементів цілеспрямованої промислової та економічної діяльності в умовах зовнішнього ринкового середовища[1].

Проектне управління – це окремий напрямок у менеджменті, зі своїми теоріями, показниками і критеріями успіху. Державне замовлення вважається завершеним після виконання всіх умов, прописаних у договорі. Управління реалізацією проекту в цьому випадку вимагає слідування букві контракту: скрупульозного виконання термінів, технічних умов, регламентів, тендерної документації[3].

Управління проектами – одна з дисциплін, що належить до тих, які створюють основну базу знань, необхідну для ефективної підготовки фахівців з менеджменту та ІТ – технологій. Предметом вивчення даної дисципліни є процеси управління проектами, які здійснюються з використанням специфічних методів і інструментів, що забезпечують розв'язання завдань управління проектами[2].

В сучасному бізнесі робота по управлінню проектами є свого роду мистецтвом та потребує багато знань, часу та зусиль. Керівники проектів – це ключові фігури на підприємствах таких галузей як: цивільне та промислове будівництво, машинобудування, промислове виробництво та ін. На відміну від

функціональних керівників, керівнику проекту, досить часто доводиться приймати рішення, що пов'язані з різними об'єктами управління – матеріальні та фінансові ресурси, кадрове забезпечення та капітальні вкладення, закупівельні, виробничі та збутові процеси, транспорт, логістика та ін[3].

Активізація інвестиційної діяльності, розвиток підприємництва та поява складних управлінських структур у приватному бізнесі України за останнє десятиріччя сприяли появі консалтингових послуг. Серед таких послуг чільне місце займають послуги з управління проектами. Зміст таких послуг полягає у здійсненні консалтинговою компанією на платній основі робіт з управління проектом. При цьому консалтингові компанії можуть виконувати більшість функцій з управління проектом або залучатись для вирішення окремих завдань в проекті. Результати аналізу бізнес-пропозицій провідних консалтингових компаній України, показали, що пропонований перелік робіт по управлінню проектами є досить широким. Розвиток управління проектами, як в Україні так і за кордоном, невід'ємно пов'язаний з розвитком інформаційних технологій. Дослідження функціональних можливостей сучасного програмного забезпечення для управління показують, що вже понад десять років проект не залишається поза увагою вітчизняних та зарубіжних програмістів[1].

У сучасних умовах господарювання інструменти проектного менеджменту дають змогу адаптуватися підприємству до умов бізнес-середовища, знизити рівень невизначеності та забезпечити стійкий розвиток підприємства. За кордоном і в Україні організації все активніше звертаються до проактивного розвитку, що передбачає здійснення проектних дій для активної зміни бізнес-середовища в умовах нестабільності. Інструментом таких дій виступає програма розвитку, що включає в себе групи проектів[4].

Отже, впровадження та розвиток технологій управління проектами відбувається на усіх рівнях вітчизняної економіки. Методологія проектно-орієнтованого управління в Україні стала загальновизнаною ідеологією розробки і здійснення комерційних та інших проектів. Успішне виконання проекту залежить від багатьох чинників. Ключовими серед них є вибір топ-менеджера, створення проектної команди, залучення інших трудових ресурсів до проекту з метою його успішного і найбільш ефективного завершення.

Список використаних джерел інформації :

1. Сайт Інституту проектного менеджменту: [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://pmi.org.ua/ru/certification>.
2. Сайт Української асоціації управління проектами: [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://upma.kiev.ua/content/view/40/78/lang,ukrainian>.
3. Вісящев В. А. Науково-методичні основи управління проектами: Економічний аспект.: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра економічних наук.
4. Багашова Н.В. Світові та вітчизняні тенденції розвитку управління проектами / Н.В. Багашова // Ефективна економіка. – 2015. – № 6.
5. Наукова та інноваційна діяльність України / Державна служба статистики України. – К., 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Шворак В. В.,
здобувачка II (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Нечипоренко А. В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул,
Університет ДФС України

ПОВЕДІНКОВІ ФІНАНСИ: СУТНІСТЬ ТА ЧИННИКИ

Поведінкові фінанси є порівняно новою сферою досліджень, яка підпадає під більш широкий складник економіки поведінки. Замість того, щоб дотримуватися добре відомих, довготривалих і звичайних економічних припущень раціональності та максимізації корисності (або прибутку), поведінкова економіка прагнула краще розуміти психологічні функції, пов'язані з прийняттям фінансових рішень. Вони передбачають вивчення психології, оскільки вона стосується процесів прийняття економічних рішень. Деякі з цих процесів містяться в царині розвитку підприємства і включають фінанси [1].

Як демонстрація того, що поведінкова економіка не є мало зрозумілою сферою досліджень, вона була основним фокусом досліджень таких Нобелівських лауреатів, як Герберт Саймон, Гері Беккер, Джордж Акерлоф, Даніель Канеман. Зовсім недавно Елдар Шафір та Сендил Муллайнтан зробили свій внесок у психологічний погляд на економіку та фінанси шляхом надання розуміння того, що вони називають «Психологія бідних». Вони запевняють, що нинішні економічні обставини можуть змінити поведінку управління грошима в розвитку підприємства.

Спираючись на праці П. Девідсона з психології та соціології підприємництва, ми можемо дійти висновку, що на підприємницьку поведінку людини впливають такі чинники [2]:

- 1) передумови — у якому соціальному середовищі проживали люди та до якого впливу піддавалися;
- 2) ставлення — ментальна рамка чи парадигма, що виникає через походження людини;
- 3) засудження — система вірувань чи світогляду, які створювалися під впливом передумови та ставлення;
- 4) намір — конкретний вибір, зроблений у результаті сталих переконань;
- 5) поточні обставини — стимулюючі чинники або засоби, що сприяють розвитку намірів і як вони виражаються у формі поведінки.

У рамках поведінкових фінансів з'явилися різні концепції, які допомагають пояснити особливу поведінку, що спостерігається в управлінні фінансами, що неможливо пояснити звичайною економічною теорією. Виділимо основні п'ять чинників та поведінок індивідів, які підлягають під біхевіористичні фінанси [3; 4]:

- 1) Альтруїзм та відраз від нерівності. Альтруїзм ґрунтується на свідченнях того, що люди зазвичай свідомо добровільно турбуються про

добробут інших, ніж можна було б очікувати від раціонального, самодоступного та корисного використання у звичайній економіці. Ця концепція також пов'язана з неприязню до нерівних результатів.

2) Зосередження уваги. Ця концепція ґрунтується на думці, що замість того, щоби шукати найбільш відповідну інформацію для прийняття рішень, люди мають когнітивні упередження, що призводять їх до вже наявної інформації, навіть якщо ця інформація може не мати значення для прийнятого рішення. Тому важливо, до якої інформації піддалася особа до моменту прийняття рішення.

3) Обмежена раціональність. Раціональність у прийнятті рішень обмежена такими реаліями, як невдача, обмеженість часу, емоції людини та здатність людського мозку обробляти кожен інформацію найоптимальнішим чином. Отже, люди прагнуть задовільнити (а не оптимізувати), працювати з евристикою, а також схильні покладатися на автоматизовані процеси. Це говорить нам про те, що навички прийняття рішень, які раніше розроблялися особою, будуть критичними в такі часи.

4) Вибір середовища. Ця концепція допомагає нам зрозуміти, що середовище, у якому індивід повинен працювати, має бути ретельно розробленою, щоби впливати на процес прийняття рішень та його результати.

5) Теорія подвійної системи. Ця теорія виникла в результаті дослідження Нобелівського лауреата Даніеля Канеманна. Думка полягає в тому, що розум працює по двох системах. Мислення системи 1 швидке, підсвідоме та автоматичне. Мислення в системі 2 повільне, контрольоване та усвідомлене, воно починається лише тоді, коли потрібно приймати важливі рішення чи вибір. Як тільки процес прийняття рішень стане рутинним, він із часом перейде у сферу мислення Системи 2 і буде здійснений менш сумлінно. Оскільки певні ключові процеси найкраще здійснюються з допомогою системи мислення 2, прагнення до новизни (яка може бути пов'язана з підприємницькою творчістю та інноваціями) може допомогти.

Поведінкові фактори емоційного впливу включають ірраціональну складову, яка заперечує вирішальну роль розуму в пізнанні і на перший план висуваються такі види людських здібностей як відчуття, інстинкт, інтуїція, споглядання тощо [5].

Отже, в умовах глобалізації поведінкові фінанси виступають як важливий чинник розвитку національної економіки та її окремих сегментів. Відтак актуалізується необхідність розробки та реалізації на рівні держави єдиної програми, яка включає в себе комплекс заходів, рішень та нормативних актів, що враховують поведінку суб'єктів економічних відносин для забезпечення стійкого економічного зростання та активізації інноваційних процесів в країні.

Список використаних джерел інформації:

1. Shiller R. J. Do stock prices move too much to be justified by subsequent changes in dividends? *American Economic Review*. 1981. 71(3). P. 421–436
2. Davidsson P. Culture, structure and regional levels of entrepreneurship. *Entrepreneurship and Regional Development*. 1995. 7(1). P. 41–62.
3. Кужелев М. А. Теория поведенческих финансов как фактор развития

национальной денежной системы. Innovations in science and education: challenges of our time. London: IASHE, 2016. P. 58–60.

4. Кужелєв М. О. Біхевіористичні фінанси як чинник розвитку національної грошової системи: глобалізаційний аспект. Проблеми розвитку потенціалу підприємства в глобальних економічних умовах : матеріали міжнар.наук.-практ. конф. (Київ, 12 листопада 2018 р.) К.: НАУ, 2018. С. 109–111.

5. Кужелєв М. О., Нечипоренко А. В. Вплив поведінкових факторів на управління фінансовою діяльністю корпорації: теоретичні аспекти. Збірник наукових праць Університету ДФС України. 2018. № 2. С. 154–168.

Шепшинська В.Е.

*студентка 3 курсу, Ірпінський державний
коледж економіки та права*

Науковий керівник: Пухальська Н.О. викладач,
Ірпінський державний коледж економіки та права

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Фінансовий менеджмент міцно увійшов в систему управління підприємствами вітчизняного ринку. Але, на жаль, багато компаній не до кінця розуміють суть цієї функції, впроваджують фінансовий менеджмент не в повній мірі, внаслідок чого він не настільки ефективний, наскільки міг би бути. Тобто, один з найбільш дієвих, зручних і прогресивних механізмів обґрунтування важливих управлінських рішень і побудови стратегії розвитку бізнесу не працює в повну силу і не приносить бізнесу тих переваг, на які він здатний. Причини криються в історичних особливостях економіки в цілому та економічної освіти зокрема.

Розвиток фінансового менеджменту в Україні почався з того, що всіма фінансами на підприємстві займалася одна, що не конкретизована служба. В її відповідальність входила в першу чергу правильна і своєчасна сплата податків, всього іншого ж присвячувалося залишився. Часи змінюються, і сучасні підприємства починають стикатися з низкою проблем, пов'язаних саме з відсутністю серед управлінських функцій деяких ланок «просунутого» фінансового менеджменту. Йдеться про управлінський облік, бюджетування, механізмах аналізу реального життєвого циклу компанії, інструментах прогнозування майбутніх грошових потоків і руху грошових коштів. Практично неможливо при зазначених обставинах виконання і ще однієї функції, давно вже стала пріоритетною для Заходу і зовсім важливою для українських компаній (хоча багато вітчизняних бізнесменів цього ще не усвідомлюють) - оцінки вартості бізнесу. Конкуренція зростає з величезною швидкістю - цей процес давно вже вийшов за межі однієї країни. Компанії, що бажають вижити в цих умовах, працюють не тільки для отримання прибутку. Підвищення власної ринкової вартості шляхом зростання прибутковості капіталу є найбільш реальним показником ефективності діяльності сучасного підприємства. Так ось, надати цей показник може добре налагоджена система фінансового

менеджменту.

На жаль, багато вітчизняних підприємців поки мало відрізняють фінансовий менеджмент і бухгалтерію. Саме тому часто посаду фінансового директора в компаніях займають колишні головні бухгалтери. Ринок зростає і наполегливо вимагає від бізнесу вирішення складних управлінських завдань. Підприємства, які усвідомили необхідність розширення функцій управління (в тому числі і в першу чергу - фінансами) вже на правильному шляху і заслуговують на повагу. Є одне але - бухгалтерія не може і не повинна виконувати зазначені функції. Фінансовий менеджмент займається аналізом прибутковості, урахуванням витрат, прогнозуванням майбутніх фінансових результатів. Він же формує стратегію і визначає фінансові потреби для її здійснення. А бухгалтерія працює по суворо визначеній системі обліку відповідно до чинного законодавства [1].

Таким чином, фінансовий менеджмент - це наука управління фінансами підприємства, спрямована на досягнення його тактичних і стратегічних цілей, тобто організацію управління фінансовими потоками з метою раціонального і ефективного використання власного і позикового капіталу і отримання максимального прибутку. Фінансовий менеджмент покликаний вирішити протиріччя, яке виникає між цілями діяльності підприємства і фінансовими можливостями їх досягнення на різних етапах розвитку [2].

Список використаних джерел інформації:

1. Справжній фінансовий менеджмент – Пестрецова-Блоцька Ольга – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.trn.ua/articles/4715/>
2. Сковородкіна Л.В. – Фінансовий менеджмент. Навчально-методичний посібник. Ч.1. - Сімферополь, 2011 року. - 106 с. 2011.

Яковець О.С.,
здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України
Науковий керівник: Каницур І.Г.,
доцент кафедри менеджменту,
Університету ДФС України

САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

У житті кожної людини важливе значення відіграє саморозвиток. Успішність і самореалізація особистості на пряму залежить від її цілеспрямованості, завзяття, уміння підлаштовуватись і долати труднощі. Важливим фактором, який допомагає та впливає на досягнення цілей є самоменеджмент, тобто вміння людини організовувати і регулювати свій особистий час, уміння доцільно використовувати свої ресурси, вміння їх набувати, зберігати і раціонально використовувати.

Становлення ринкової економіки в Україні, зміна позицій по відношенню до системи управління на підприємствах, змусили керівників різних підприємств переглянути підходи до теоретичної та практичної підготовки

спеціалістів в сфері управління. Саме в умовах регулювання нової управлінської політики особливо необхідним є опанування керівниками підприємств таким сучасним інструментом активізації поведінки творчих працівників і творчих колективів, як самоменеджмент.

Самоменеджмент – сучасний напрям, що виник в середині 90-х років і відноситься до галузі управлінських знань. Сучасна ситуація у світі вимагає від менеджерів безперервного саморозвитку, уміння управляти собою, використання власного творчого потенціалу [1, с. 528].

Ми погоджуємось з думкою О.Штепи, і розглядаємо самоменеджмент, як науку про самокерування і самоорганізацію людини, а також, як роботу людини над собою в межах особистісного розвитку й оволодіння методами ділової активності.

Головна мета самоменеджменту полягає в тому, щоб максимально використовувати особисті можливості, усвідомлено управляти ходом свого життя (самовизначатися) й переборювати зовнішні обставини як на роботі, так і в особистому житті. Кожній людині взагалі, й особливо тій, котра готує себе до роботи менеджера, насамперед необхідно вміти перетворити ситуацію, для якої типова невпорядкованість дій, зумовлена зовнішніми обставинами, у ситуацію цілеспрямованих і здійснених завдань [2 с. 344].

Зрозуміло, що ефективність особистості неможлива без досягнення певного рівня розвитку шляхом саморозвитку.

Процес, завдяки якому людина вчиться захищати себе, управляти поточними подіями, формувати чи налагоджувати стосунки з навколишнім світом і радіти життю – це і є саморозвиток (індивідуальний розвиток).

Щодо саморозвитку менеджера, він полягає в усвідомленні і встановленні своїх сильних і слабких сторін, подоланні стереотипів свідомості та зовнішніх бар'єрів, розвитку необхідних особистісних якостей, здобуванні нових професійних знань і вмінь. Самовдосконалення менеджерів підприємства є одним із провідних факторів для успіху усієї організації. Керівництво організації мусить чітко розуміти, що потрібно заохочувати працівників до власного розвитку, адже це безумовно приведе до підвищення ефективності праці на всьому підприємстві.

Саморозвиток спрямований, передусім, на самоорганізацію. У загальному випадку під самоорганізацією розуміється фундаментальне поняття, що вказує на розвиток в напрямі від менш складних об'єктів до складніших і впорядкованих форм організації речовини. У кожному конкретному випадку самоорганізація проявляється по-різному, це залежить від складності і природи системи, що вивчається.

Отже, для досягнення високого рівня самоменеджменту, який є професійнонеобхідною якістю керівника і забезпечує успішність його управлінської діяльності, необхідно досягнути саморозвитку. Цей процес здійснюється шляхом подолання перешкод і розвитку особистих якостей, що сприяють досягненню поставлених цілей і завдань (воля, наполегливість, стресостійкість, уміння впливати на людей і тому подібне). Окрім цього важливою складовою є професійний саморозвиток, який характерний тільки

для тих, хто володіє необхідними якостями, такими як внутрішня мотивація на професійні завдання, розуміння змісту і методичних основ саморозвитку тощо.

Списки використаних джерел інформації:

1. Колпаков В.М. Самоменеджмент / В.М. Колпаков. – К. : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008. – 528 с.
2. Лукашевич Н.П. Самоменеджмент. Теория и практика / Н. П. Лукашевич. – К : Ника-Центр, 2009. – 344с.

СЕКЦІЯ 2. ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Kozhemyako N.V.,

*Candidate of Pedagogical Sciences, Irpin
State College of Economics and Law;*

Korobchenko A.V.,

*3rd year student, specialty "Law", Irpin
State College of Economics and Law*

PROBLEM OF HISTORICAL ASPECTS OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES IN UKRAINE

Today, the issue of relations between Ukraine and the European Union (hereinafter - the EU), the issue of rapprochement of Ukraine with the EU, and the provision of the association procedure are urgently raised. Since independence our country has taken a course on European integration. Therefore, the process of developing relations between Ukraine and the EU can be divided into several stages [3, p. 5].

The first stage dates back to 1991, from the moment of the adoption of the act of declaration of independence and recognition of Ukraine as a partner in international relations by the European Union. However, according to many scientists, the beginning of relations between the independent Ukraine and the European Union should be considered precisely in 1992, when the meeting between the President of Ukraine L. Kravchuk and the Chairman of the Commission of the European Communities J. Delors was held. Since then, relations between Ukraine and the European Union have begun to develop actively.

This period is characterized by Ukraine's choice of a European path of development, establishing relations with the EU. In June 1994, Ukraine signed a Partnership and Cooperation Agreement with the EU Member States. In 1995, she joined the Council of Europe. She also raised the issue of visa-free travel and a common border with the EU. The first phase is completed in December 1999, when the EU Common Strategy for Ukraine was adopted (the preconditions for Ukraine's accession to the EU were envisaged).

The second period started from the moment of the approval of the EU Integration Program (September 2000). The program identified both short- and medium- and long-term tasks for Ukraine's integration into the EU. Priority objectives include: membership in the World Trade Organization, conclusion of free trade agreements with EU countries, negotiations on a free trade area with the EU.

During this period, the Institute of the Commissioner for European Integration of Ukraine was established, the State Council for European and Euro-Atlantic Integration was formed, the Ukraine-EU Action Plan was approved (Brussels, 2005); the creation of a basis for the acquisition of full membership in the European Union by Ukraine, implementation of measures within the framework of the Ukraine - EU Action Plan, adaptation in cooperation with the Verkhovna Rada of Ukrainian legislation to EU legislation, preparation of highly qualified personnel for work on

European integration; Ukraine has begun to participate in activities under the Partnership for Peace Program and the Euro-Atlantic Partnership Council. And as early as September 2007, EU-Ukraine summit supported Ukraine's intention to obtain observer status under the Energy Community Treaty [2].

The beginning of the third stage would take place on February 22, 2014. Since then, the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine "On urgent measures for European integration of Ukraine" has been in force. The EU-Ukraine Association Agreement was also ratified and the Decree "On Approval of the EU-Ukraine Association Council Recommendation on Implementation of the EU-Ukraine Association Agenda" was adopted (№ 207). As of April 22, 2015, the government had approved 33 orders approving 129 plans to implement 179 acts of EU law. This stage continues to this day. Another important achievement in establishing Ukraine's cooperation with the EU is the adoption of a visa-free regime (April 2017). The visa-free regime for Ukrainians applies to all EU countries except the UK and Ireland. You can also travel to Iceland, Liechtenstein, Norway and Switzerland, which are not in the Schengen area but are not EU members [1].

Therefore, it can be concluded that Ukraine has embarked on the path of European integration, but it cannot be said that Ukraine is part of the EU. This is hindered by the following factors: the armed conflict in the east; the problem of internally displaced people; difficult process of ratification of the Association Agreement; political and economic pressure from the neighboring state. The experience of most Eastern European countries indicates that there is no easy and affordable way to join the EU. This is a long and difficult road, half of which we have already gone.

References:

1. Bezzub I. The current state and prospects of Ukrainian European integration. [Electronic resource] - Access mode: <http://goo.gl/Xf7oab> (access date 04/18/2016)
2. Collection of acts of European law. - K.: Ed. . "Law of Ukraine", 2013. - (Add to law. Law of Ukraine). No. 2: The European Union / order. KV Smirnova; for the total. ed. VI Muravyov. - 2013. - 1064 p.
3. Yakovyuk IV The European Union and Ukraine: the evolution of relations/ IV Yakovyuk // Vis. Acad. right. of Sciences of Ukraine. - 2009. - №3. - P. 14–28.

Бедринець М.Д.,
к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул,
Університет ДФС України

РОЗВИТОК МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЙОГО ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Погляди на підприємництво і підходи до оцінки його найважливіших функцій в сучасній економіці відрізняються різноманіттям точок зору і теоретичних посилок. Практично всі сучасні підходи єдині лише в тому, що підприємництво – це ключовий елемент господарського механізму, а

підприємець – одна з центральних фігур соціально-економічного життя суспільства.

Багатогранність підприємництва як соціально-економічного явища допускає різні його трактування залежно від завдань дослідження і дозволяє взяти за вихідне наступне визначення: підприємництво – це особливий базисний тип відтворення, що включає організаційну, новаторську і соціальну складові, які найбільш успішно можливо реалізувати в умовах органічного розвитку екосистеми діяльності підприємства. Модель такої екосистеми розроблена автором з опорою на роботи [3, 4] і наведена нижче (рис. 1).

Рис. 1. Модель екосистеми діяльності малого підприємства (складено автором за даними[3, 4])

Розглянуті вище складові малого бізнесу дозволяють зробити висновок про об'єктивно високу значимість функцій даної типологічної форми господарювання. З іншого боку, значна частина функцій малого бізнесу в економіці України залишається нереалізованою через незрілість інституційного середовища малого бізнесу, яке є складовою частиною інституційної організації економіки. Відповідно, неефективність інституційного середовища малого бізнесу є результатом нерозвиненості базових інститутів ринку, відсутності працездатних інститутів громадянського суспільства [1].

В результаті проведених реформ Україна опинилася у гігантській інституційній пастці. Оскільки нині переважна маса доходів належить всевладній номенклатурі, вона не бажає мати іншу систему їх розподілу крім діючої. Основна властивість існуючої інституційної системи полягає в тому, що вона безпосередньо породжує тотальну корупцію в органах державної влади, яка і створює інституційні бар'єри.

Щороку представникам малого бізнесу доводиться виконувати 63

надлишкові бюрократичні процедури, які встановлені на державному рівні і не є необхідними для функціонування бізнесу. На них витрачається близько 500 людино-годин та більше 1 тисячі євро на рік. Забюрократизованість бізнесу є не лише українською проблемою, вона так само присутня у європейських країнах. Але йдеться не про кількість паперів, які необхідно надати, а про рівень бюрократичного тиску у плані витрат часу та грошей на виконання бюрократичних процедур [2].

Нині в Україні у сфері малого підприємництва саме бюрократія визначає загальні «правила гри». Причому бюрократія не несе ніякої відповідальності за ті провали, причиною яких є її діяльність. Бюрократію цілком влаштовує слабкість судової та правоохоронної систем, відсутність громадянського суспільства, оскільки це практично не обмежує можливість особистого збагачення за рахунок більшості громадян.

Слабкість української держави зумовила високий рівень корупції. В економіці України на одному полюсі опинився великий бізнес, який перебуває під заступництвом держави; на другому – малий бізнес, який займає другорядне положення, приречений у своїй діяльності на подолання труднощів, боротьбу за виживання.

Таким чином, основне протиріччя малого бізнесу – це протиріччя між об'єктивно високою соціально-економічною значимістю малих форм господарювання і неможливістю реалізації їх потенціалу в існуючому інституційному середовищі.

Список використаних джерел інформації:

1. Краус К. М. Управління маркетингом малих торговельних підприємств: Монографія. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 226 с.
2. Ляпіна К. Вплив бюрократії на бізнес можливо зменшити лише шляхом дерегулювання. – Режим доступу: <http://www.drs.gov.ua/press-room/kseniya-lyapina-vplyv-byurokratiyi-na-biznes-mozhlyvo-zmenshyty-lyshe-shlyahom-deregulyuvannya/>
3. Anggraeni E., Harthig E. den, Zegveld M. Business ecosystem as a perspective for studying the relations between firms and their business networks. Netherlands, Delft University of Technology, 2007. 28 p.
4. Galateanu E., Avasilcai S. Business ecosystem architecture. Annals of the Oradea University, 2013, Issue 1, pp. 79-84.

Ковальчук В.М.,

к. іст. н. доцент,

Ірпінський державний коледж економіки та права

Третяк Д.А.,

студентка 2 курсу,

Ірпінський державний коледж економіки та права

ПРАВОВІ ОСНОВИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Україна вперше заявила про власні євроінтеграційні прагнення ще у 1993 році. Свій намір про розбудову відносин з Європейським Союзом на принципах

інтеграції вона проголосила у Постанові Верховної Ради України від 2 липня 1993 року «Про основні напрями зовнішньої політики України». З метою підтримання стабільних відносин з Європейськими Співтовариствами Україна укладе з ними Угоду про партнерство і співробітництво, реалізація якої стане першим етапом просування до асоційованого, а згодом – до повного її членства у цій організації» [1].

Самі ж відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані в грудні 1991 року, коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як головуєчої в Європейському союзі держави, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України [3].

Політика України щодо розбудови відносин з Європейським Союзом впроваджується на основі Закону України від 1 липня 2010 року «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». Відповідно до статті 11 Закону однією з основоположних засад зовнішньої політики України є «забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в ЄС» [2].

Відповідні положення щодо підтримки курсу на інтеграцію до ЄС містяться також в Постанові Верховної Ради України з приводу рекомендацій парламентських слухань про співробітництво України та ЄС, ухваленій 28 листопада 2002 року, Заяві Верховної Ради України від 22 лютого 2007 року з приводу підготовки до початку переговорів щодо нової угоди між Україною та ЄС, а також Постанові Верховної Ради України з приводу рекомендацій парламентських слухань про стан та перспективи розвитку економічних відносин України з ЄС, ухваленій 19 травня 2011 року. [4]

Після перемоги в Україні Революції Гідності, 13 березня 2014 року Верховна Рада України прийняла Постанову «Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі» [5], якою підтверджується незворотність курсу України на європейську інтеграцію, метою якої є набуття членства в Європейському Союзі.

Було також відзначено, що Україна як європейська держава, яка поділяє спільну історію та цінності з країнами Європейського Союзу, має право подати заявку на набуття членства у Європейському Союзі відповідно до статті 49 Договору про Європейський Союз. [6]

З підписанням та ратифікацією у 2014 році Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [7] відносини сторін почали розбудовуватися у якісно новому форматі політичної асоціації та економічної інтеграції.

Виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом відбувається на основі затвердженого 17 вересня 2014 р. Кабінетом Міністрів України плану заходів з її імплементації на 2014-2017 роки, який був оновлений 25 жовтня 2017 р. [8]

Серед основних цілей Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України 26 травня 2015 р., визначено забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу. [9]

Список використаних джерел інформації:

1. Постанова Верховної Ради України «Про основні напрями зовнішньої

політики України» від 2 липня 1993 р. – Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 37. – с. 379. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3360>

2. Закон України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики» від 1 липня 2010 р. № 2411. – Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – с. 527. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>

3. Політичні відносини між Україною та Нідерландами [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://netherlands.mfa.gov.ua/ua/ukraine-nl/diplomacy>

4. Постанова Верховної Ради України «Про рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом» від 28 листопада 2002р. – Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 3. – с. 22. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/299-15>

5. Постанова Верховної Ради України «Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі» від 13 березня 2014 р. – Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 16. – с. 584. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/874-18>

7. Договір про Європейський Союз від 1 січня 2005 р [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_029/ed20050101.

8. Угода про асоціацію між України та Європейським Союзом від 27 червня 2014 р. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/984_011

9. Розпорядження КМУ «Про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державними членами, з іншої» від 17 вересня 2014 р. № 847 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/847-2014-p>

Ковальчук Н.І.,
викладач, Ірпінський державний
коледж економіки та права

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

Співробітництво між Україною та ЄС в енергетичній сфері має стратегічне значення для України як з точки зору членства в Енергетичному співтоваристві, так і з точки зору інших міжнародних зобов'язань, а також підвищення енергетичної безпеки. Рішенням Ради (ЄС) 2019/466 від 18 березня 2019 р. було схвалено проект Рішення Ради Асоціації оновлення Додатку XXVII до Угоди про асоціацію [1].

Сприяючи вдосконаленню нормативно-правового середовища діяльності енергетичного сектору та вищій надійності енергопостачання, Україна прагне

досягти стійкого економічного розвитку на широкій суспільній основі як засобу забезпечення сталої демократії у державі. Головним завданням діяльності є допомога у створенні й розвитку механізмів вільного ринку у енергетиці. Підтримка діяльності основних інститутів цього сектору закладає основу для реалізації одного з основних елементів Стратегії співпраці країн ЄСз Україною. Україна прагне надійного, стійкого та безпечного постачання енергії для громадян за доступного рівня її вартості, інтеграції до європейських енергетичних ринків шляхом надання допомоги основним інститутам і регулятору енергетичного сектору у дотриманні вимог законодавства ЄС та підвищення рівня енергобезпеки завдяки створенню конкурентних ринків у електроенергетиці [2].

Одним з головних євроінтеграційних завдань у сфері електроенергетики є інтеграція об'єднаної енергетичної системи України до Союзу центральноевропейської електричної мережі відповідно до вимог ENTSO-E (Європейська мережа операторів систем передачі електроенергії). Угода передбачає, що співпраця ЄС і України у сфері енергетики включає такі напрямки:

- імплементація енергетичних стратегій та політик і розвиток/опрацювання прогнозів та сценаріїв, удосконалення статистичної облікової системи енергетичного сектору, розвиток інфраструктури;
- створення ефективних механізмів вирішення потенційних кризових ситуацій в енергетиці у дусі солідарності;
- модернізація та посилення наявної енергетичної інфраструктури, повне відновлення і створення нової енергетичної транзитної інфраструктури;
- розвиток конкурентоспроможних, прозорих і недискримінаційних енергетичних ринків на основі правил та стандартів ЄС шляхом проведення регуляторних реформ;
- досягнення прогресу на шляху встановлення привабливого та стабільного інвестиційного клімату;
- ефективне співробітництво з Європейським інвестиційним банком (ЄІБ), Європейським банком з реконструкції і розвитку (ЄБРР) та іншими міжнародними фінансовими організаціями й інструментами для підтримки співробітництва між Сторонами у сфері енергетики;
- сприяння енергоефективності та енергозбереженню, у тому числі шляхом формування політики щодо енергоефективності та структури права і нормативно-правової бази з метою досягнення значного прогресу відповідно до стандартів ЄС;
- розвиток та підтримка відновлювальної енергетики з урахуванням принципів економічної доцільності та охорони навколишнього середовища, а також альтернативних видів палива;
- науково-технічне співробітництво та обмін інформацією з метою розвитку та удосконалення технологій у сфері виробництва енергії, її транспортування, постачання та кінцевого споживання;
- співробітництво в рамках європейських та міжнародних органів стандартизації в енергетичній сфері [1].

Україна забезпечує ухвалення базових законів, а також нормативно – правових актів вторинного законодавства, спрямованих на імплементацію норм європейського права в українську правову систему у сфері паливно-енергетичного комплексу.

Закон України "Про ринок електричної енергії" № 4493 ухвалений Верховною Радою України 13.04.2017 у другому читанні та в цілому.

19 липня 2017 року на засіданні Кабінету Міністрів України було схвалено План організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII "Про ринок електричної енергії", на сьогодні триває робота з розробки понад 50 актів вторинного законодавства в сфері електроенергетики.

На сьогодні вже прийнято та реалізується План заходів з реалізації 1-го етапу Енергетичної стратегії України (до 2020 року), який було затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.06.2018 р. №497

Нова Енергетична стратегія України на період до 2035 року "Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність" була схвалена 18 серпня 2017 року.

Завдяки тісній співпраці було досягнуто принципової згоди між Україною та ЄС щодо оновлення Додатку XXVII до Угоди про асоціацію, який містить перелік обов'язкових до імплементації Україною актів ЄС у сфері енергетики, з урахуванням зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства та розвитку права ЄС в даній сфері з метою інтеграції енергетичного ринку України в енергетичний ринок Європейського Союзу в секторах газу та електроенергії

Список використаних джерел інформації:

1. Україна – Європа. Євроінтеграційний портал. Основний зміст і зобов'язання України у сфері електроенергетики. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://eu-ua.org/uevrointehratsiia/enerhetyka>

2. Енергетика та енергетична безпека. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.usaid.gov/uk/ukraine/energy-energy-security>

Куракіна О.В.,
викладач, ВП НУБіП України
«Ірпінський економічний коледж»
Івануц М.Г.,
викладач, Ірпінський державний
коледж економіки та права

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ

Правовою основою відносин між Україною та ЄС є Угода «Про партнерство та співробітництво» від 16 червня 1994 р. (набула чинності 1 березня 1998 р.), яка започаткувала співробітництво з широкого кола політичних, торговельно-економічних та гуманітарних питань. Одним з 7 основних пріоритетів співпраці між Україною та ЄС в рамках угоди визначено

охорону навколишнього середовища.

Сьогодні Україна стикається з масштабними соціальними і політичними змінами, які дають можливість модернізувати країну на основі фундаментальних тенденцій сталого розвитку. Україна розуміє, що охорона навколишнього середовища буде однією з найбільш важливих і складних категорій, щоб завершити переговори з ЄС [1].

Політика щодо охорони довкілля в Європі бере початок у 1973 р., після конференції ООН з питань навколишнього середовища, та стала одним з пріоритетних напрямів її діяльності. ЄС має великий досвід в області охорони навколишнього середовища, у цій сфері видається значна кількість загальноєвропейських нормативних актів. Так, співробітництво України з ЄС у сфері охорони довкілля здійснюється з урахуванням зобов'язань України та ЄС у рамках Кіотського протоколу.

Основи двостороннього співробітництва між Україною та ЄС у природоохоронній сфері визначає ст. 63 Угоди «Про партнерство і співробітництво» між Україною і Європейським Союзом від 16 червня 1994 р., яка є базовим документом у цій сфері. Співробітництво учасників яке охоплює такі питання:

- моніторинг рівнів забруднення та оцінку стану природного довкілля;
- систему інформації про стан довкілля;
- боротьбу з локальним, регіональним і транскордонним забрудненням атмосферного повітря та води;
- стале, ефективне й екологічно безпечне виробництво та використання енергії; безпека підприємств;
- зменшення обсягів, утилізація та безпечне знищення відходів;
- захист лісів [2].

Спираючись на вже закладені підвалини національної – стратегії екологічної політики, Україна та ЄС налагодили співпрацю у сфері зміни клімату. Спільна робоча група створена у 2002 р. вивчала шляхи подальшого розширення співпраці у таких галузях, як упровадження Кіотського протоколу, обмін інформацією про заходи, які вживають Україна та ЄС щодо запобігання зміні клімату. Крім того, здійснювалася підтримка уряду України з намірів розробки Національної стратегії з протидії глобальним змінам клімату та пом'якшення їх впливу.

Важливим кроком в екологічній сфері у контексті євроінтеграції України було підписання Радою з питань співпраці між ЄС та Україною у лютому 2005 р. трирічного Плану дій «Україна – Європейський Союз», який мав на меті сприяти та надавати допомогу для полегшення виконання Україною умов, визначених ЄС в Угоді «Про партнерство і співробітництво» [3].

Розділ «Довкілля» ухваленого Плану дій визначав етапи імплементації та встановлення умов ефективного управління у сфері охорони природи. Відповідно до нього передбачалося здійснити активні заходи з метою запобігання погіршенню стану довкілля, забезпечення захисту здоров'я людини, раціонального використання природних ресурсів згідно з зобов'язаннями, взятими на себе Україною під час Всесвітнього саміту зі

сталого розвитку (Йоганнесбург, 2002 р.) [4, с.76].

З огляду на вищезазначені документи і заходи, в Україні виникла потреба в ухваленні нового стратегічного документа. Метою його появи стало регулювання внутрішньодержавних екологічних та інших процесів українського суспільства. 21 грудня 2010 р. Верховна Рада України прийняла закон «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 р.». Цей важливий політичний документ визначає мету та принципи національної екологічної політики, її стратегічні цілі та завдання, а також інструменти реалізації національної екологічної політики. Адже успішна інтеграція України в європейські структури залежатиме саме від ефективної реалізації прийнятих нею законів, зокрема і в екологічній сфері [5].

Список використаних джерел інформації:

1. Мешко Н.П. Основні напрямки співробітництва України та ЄС в екологічній сфері [Електронний ресурс] / Н.П. Мешко, К.В. Захарченко // Дніпропетровський національний університет імені О. Гончара, Україна – Режим доступу до ресурсу: http://confcontact.com/2013_03_15/5_Meshko.htm.

2. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012.

3. Представництво України при Європейському Союзі. Відносини Україна – Європейський Союз: засади розвитку відносин між Україною та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukraine-eu.be>.

4. Івасечко О. Співпраця України та Європейського союзу в галузі охорони довкілля [Електронний ресурс] / Ольга Івасечко // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку, випуск 24. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13483/1/14_73-78_Vyp_24_Nac-idea.pdf.

5. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 26. – Ст. 218

*Кучеренко М.А.,
старший викладач кафедри фінансів, обліку і оподаткування,
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ
імені Григорія Сковороди»*

ЕНЕРГЕТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Енергетична система України за розмірами є шостою в Європі після Німеччини, Франції, Італії, Іспанії та Великобританії.

В ОЕС (Об'єднана енергетична система) України входять електростанції енергогенерувальних компаній (14 ТЕС, 4 АЕС, 7 ГЕС, 3 ГАЕС), а також 97 ТЕЦ, малі ГЕС, ВЕС, СЕС та інші, магістральні електромережі ДП «НЕК «Укренерго», розподільчі електромережі регіональних енергопостачальних компаній. ОЕС України забезпечує енергопостачання власних споживачів і взаємодіє з енергосистемами сусідніх країн, здійснюючи експорт та імпорт електроенергії. ОЕС України має електричні зв'язки з енергосистемами

Білорусі, Росії, Молдови електричними мережами напругою 110-750 кВт, а також працює у паралельному режимі (через електромережі «Острова Бурштинської ТЕС») з європейським енергооб'єднанням ENTSO-E.

Диспетчерське оперативно-технологічне управління роботою ОЕС здійснює ДП «НЕК «Укренерго», яке є Національним системним оператором ОЕС України. ДП «НЕК «Укренерго» – державна монополія у сфері передачі електроенергії від генеруючих джерел до енергопостачальних компаній (обленерго). Підприємство входить до сфери управління Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

Структура виробництва електроенергії в Україні умовно виглядає так: атомні електростанції виробляють – 43,1%; гідроелектростанції і ГАЕС – 7,3%; ТЕС і ТЕЦ – 49%; інші – 0,6%. Динаміка основних показників функціонування електроенергетичної галузі наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

**Динаміка основних показників електроенергетичної галузі
у 2007–2017 роках (млрд. кВт.год)**

Рік	Вироблено електроенергії	Темп росту, %	Споживання (нетто)	Темп росту, %	Експорт	Темп росту, %
2007	195,1	-	186,1	-	9,2	-
2008	191,7	98,3	185,2	99,5	7,9	85,9
2009	172,9	90,2	169,0	91,3	4,0	50,6
2010	187,9	108,7	183,9	108,8	4,2	105,0
2011	193,9	103,2	187,6	102,0	6,4	152,4
2012	198,1	102,2	150,7	80,3	9,7	151,6
2013	193,6	97,7	147,3	97,7	9,9	102,1
2014	181,9	94,0	134,6	91,4	8,0	80,8
2015	157,6	86,6	118,7	88,2	3,6	45,0
2016	154,8	98,2	118,3	99,7	4,0	111,1
2017	155,4	100,4	118,9	100,5	5,2	130,0

Джерело: дані [1].

За міжнародними стандартами, економіка України є однією з найбільш енерговитратних економік світу через велику частку енергомістких секторів, застарілих та неефективних технологій, вкрай зношених основних засобів, неефективних систем трансформації і постачання енергії та енергетично низькоефективного фонду будівель [2].

Серед основних причин скорочення виробництва електроенергії: скорочення попиту на електроенергію серед населення та бюджетних установ через підвищення тарифів, а також скорочення попиту в секторі промисловості через стагнацію важкої промисловості, зокрема металургійного комплексу та машинобудування; дефіцит вугілля енергетичних марок на складах ТЕС; досить теплі зимові місяці – лютий, березень та грудень 2015 р. – що дозволили зменшити завантаження на ТЕС та ТЕЦ; відсутність сильних дощів.

Енергетичною стратегією України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» (ЕСУ-2035), схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 р. №605-р, визначено мету і цілі розбудови енергетичного сектору відповідно до потреб економічного і соціального розвитку країни на період до 2035 р. Головною метою розвитку енергетики на період до 2035 р. є забезпечення енергетичної та екологічної безпеки і перехід до енергоефективного та енергоощадного

використання і споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій. Етапи імплементації ЕСУ-2035 включають: до 2020 р. – реформування енергетичного сектора; до 2025 р. – оптимізацію та інноваційний розвиток енергетичної інфраструктури та до 2035 р. – забезпечення сталого розвитку енергетики.

Відповідно до прогнозної структури загального первинного постачання енергії (ЗППЕ) ЕСУ-2035 обсяги використання викопних ресурсів зменшаться на 21,5% (з 96,5% у 2015 р. до 75% у 2035 р.), а поновлювані ресурси збільшаться за цей період (з 3,5% у 2015 р. до 25% у 2035 р.) на 21,5%. У сфері поновлюваних джерел енергії передбачено стале розширення використання всіх видів поновлюваної енергетики (що потребує розвитку високоманеврової smart-генерації та сегменту накопичувачів енергії). У сфері енергоефективності прогнозується зниження енергоємності ВВП (ПКС) з 0,28 т н.е./тис. дол. США у 2015 р. до 0,13 т н.е./тис. дол. США у 2035 р. Кабінетом Міністрів України 06.06.2018 р. схвалено «План заходів з реалізації етапу «Реформування енергетичного сектору (до 2020 року)» Енергетичної стратегії України до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», який визначає мету і цілі розбудови енергетичного сектору відповідно до потреб економічного і соціального розвитку на найближчі три роки. Результатом реалізації даних заходів має стати перетворення паливно-енергетичного комплексу з проблемної галузі, яка вимагає постійної державної підтримки, на сучасну конкурентоспроможну, що стане передумовою для стійкого економічного розвитку України протягом найближчих років.

Список використаних джерел інформації:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ukrstat.org/>
2. Огляд аналітичних робіт міжнародних енергетичних організацій щодо стану та сценаріїв розвитку світової енергетичної сфери з прогнозом інвестування в енергоефективність. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ua.energy/wp-content/uploads/2018/06/2.-rozvyt_svit_energet_sfery.pdf

Кучеренко С.Ю.,

к.е.н., доцент кафедри економіки,

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»

Леваєва Л.Ю.,

к.е.н., доцент кафедри економіки,

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди».

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Проблеми управління конкурентоспроможністю регіонів в умовах загострення світових економічних криз та стрімкого поширення глобалізаційних процесів постають на перше місце для країн, котрі мають за мету підвищення своєї конкурентоспроможності. При цьому регіональна конкуренція виявляється головним чинником, що стимулює підвищення

ефективності національної економіки та забезпечує комплексний розвиток регіонів країни.

Надійні конкурентні позиції стають найважливішими умовами комплексного розвитку регіонів. Україна повинна стати конкурентоспроможною – це одне з головних стратегічних завдань країни. Цим пояснюється те, що питання регіонального комплексного розвитку й конкурентоспроможності регіонів стали сьогодні одними з найважливіших для України.

На Всесвітньому економічному форумі в Давосі презентували рейтинг глобальної конкурентоспроможності Global Competitiveness Index 2017-2018. Україна посіла 81 місце серед 137 держав, погіршивши свої позиції на чотири пункти.

Індекс конкурентоспроможності України становить 4,11 за семибальною шкалою. Лідером стала Швейцарія (5,86), друге місце у США (5,85). Також в десятку увійшли Сінгапур, Нідерланди, Німеччина, Гонконг, Швеція, Великобританія, Японія, Фінляндія. Найближчими сусідами України стали Бразилія (80 місце) і Бутан (82 місце).

Таблиця 1

Позиції України та деяких країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності

Країна	2013-2014 (з 148 країн)	2014-2015 (з 144 країн)	2015-2016 (з 140 країн)	2016-2017 (з 138 країн)	2017-2018 (з 137 країн)
Болгарія	57	54	54	50	49
Великобританія	10	9	10	7	8
Грузія	72	69	66	59	67
Естонія	32	29	30	30	29
Латвія	52	42	44	49	54
Литва	48	41	36	35	41
Німеччина	4	5	4	5	5
Польща	42	43	41	36	39
Росія	64	53	45	43	38
Румунія	76	59	53	62	68
Україна	84	76	79	85	81
Франція	23	23	22	21	22

Джерело: The Global... 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 [2].

Згідно з даними дослідження [1], Україна погіршила свої позиції у 4 з 12 основних показників. Найбільше втрачено (мінус 13 пунктів) за складовою «Ефективність ринку праці». Тенденція до погіршення цього показника спостерігалася і в минулорічних дослідженнях, при чому в торішньому ми погіршили за ним свої позиції на 17 пунктів. Також, Україна зазнала втрат за оцінкою інноваційної складової Індексу – («мінус» 9 пунктів), інфраструктурної («мінус» 3 пункти) та за складовою, що характеризує вищу освіту та професійну підготовку («мінус» 2 пункти).

Незважаючи на незначні покращення, в цьому році в нас все ще найгірші позиції за оцінкою міцності банків (130 місце), за регулюванням фондових бірж (134 місце), за якістю доріг (130 місце), за інфляційними змінами та за здатністю країни утримувати таланти (129 місце), за захистом права власності

(128 місце).

Негативними факторами для ведення бізнесу у нашій країні визначено (в порядку зменшення): інфляцію, корупцію, політичну нестабільність, високі податкові ставки, складність податкового законодавства, нестабільність урядів, ускладнений доступ до фінансів, неефективну державну бюрократію, регулювання валютного ринку, недостатню освіченість працівників, погану етику робочої сили, недостатню здатність до інновацій, обмежувальне регулювання ринку праці, невідповідну якість інфраструктури, злочинність та крадіжки, низьку якість охорони здоров'я.

У результаті проведення комплексного дослідження вдалося встановити, що наразі Україна перебуває у складних умовах, через які її економічний розвиток відбувається занадто низькими темпами. Більш того, за наявності не ефективної державної політики, малий та середній бізнес не мають можливості якісно виконувати свою діяльність. Усе це відбивається на позиціях нашої держави у індексі конкурентоспроможності. Лише за допомогою проведення реформ та зміни існуючої системи, можна говорити про подальший розквіт національної економіки. Однак, перспективи України, нажаль, не такі глобальні, як ті проблеми, що фіксуються у державі.

Список використаних джерел інформації:

1. Позиція України в рейтингу країн світу по Індексу глобальної конкурентоспроможності 2017-2018 [Електронний ресурс]. Доступ до ресурсу : <http://edclub.com.ua/>

2. The Global Competitiveness Report 2013–2014, 2014–2015, 2015–2016, 2016–2017, 2017–2018 [Електронний ресурс]. World Economic Forum within the framework of the Centre for Global Competitiveness and Performance, Geneva. Доступ до ресурсу : <https://www.weforum.org/>

3. Светлана Кучеренко, Людмила Леваева Конкурентоспособность регионов Украины в условиях глобальных вызовов // Starptautiskās zinātniskās konferences «Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai 2017» materiāli (2017. gada 20.-21. oktobris) III Daļa. Ekonomikas aktualitātes. – Daugavpils Universitātes : Akadēmiskais apgāds «SAULE», 2018. – С.81-88.

Останчук Л.М.,
викладач-методист,
Ірпінський державний коледж економіки та права,
Коробченко А.В.,
студентка 3 курсу,
Ірпінський державний коледж економіки та права

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

Нині для України євроінтеграція є головним зовнішньополітичним пріоритетом, а подальша розбудова правовідносин ґрунтується та здійснюється на принципах політичної асоціації та економічної інтеграції. З кожним днем наша держава намагається змінюватися на краще, аби бути схожою на провідні

європейські держави. Ми співпрацюємо з Європейським Союзом у різних сферах, зокрема у політичній, економічній, соціальній, екологічній тощо. Однак зараз гостро постала проблема охорони навколишнього природного середовища, оскільки з кожним днем кількість забруднень зростає. Тому співробітництво України і Європейського Союзу (далі – ЄС) у сфері охорони довкілля є важливою складовою у процесі становлення двосторонніх відносин нашої країни та Європи.

Дана співпраця здійснюється у таких напрямках:

- створення Регіонального екологічного центру України;
- отримання бюджетної підтримки в сектор охорони довкілля;
- співробітництво з Європейською агенцією довкілля;
- зміна клімату.

Перший напрям

В 2008 році між Міністерством охорони навколишнього природного середовища і Єврокомісією було розпочато переговори по створенню Регіонального екологічного центру в Україні. Завдання Регіонального центру: вільний обмін інформацією стосовно стану навколишнього природного середовища між усіма зацікавленими особами, розв'язання екологічних проблем в Україні, забезпечення екологічних прав і свобод людини і громадянина, створення умов для існування безпечного довкілля, розвиток громадянського суспільства в Україні та усіх європейських країнах [1, с. 12].

Другий напрям

Європейська комісія прийняла рішення про розширення співробітництва з Україною, яке виходить за рамки технічної допомоги, - це здійснення співпраці через програму бюджетної підтримки екологічного сектору. Отже, необхідною умовою для здійснення бюджетної підтримки є схвалення та реалізація Україною Національної стратегії з питань навколишнього природного середовища на період до 2020 р, та Національного плану дій з питань навколишнього природного середовища на 2009-2012 рр.

Третій напрям

У лютому 2005 р. Єврокомісія проголосила про оцирення співробітництва у сфері охорони навколишнього природного середовища. Вона пропонувала Україні участь в Європейській агенції довкілля (далі - ЄАД). Зараз Україна займається аналізом напрямків діяльності агенції, які відповідають пріоритетам нашої держави. Налагодження співробітництва України з ЄАД є одним із найголовніших напрямків євроінтеграції у сфері охорон довкілля. Внаслідок спостереження за довкіллям та доступу до Європейської мережі інформації Україна матиме змогу своєчасно реагувати на оцінку екологічної ситуації у багатьох країнах [1, с. 13].

Четвертий напрям

Внаслідок послідовного виконання Україною положень Кіотського протоколу, ЄС та Україна проводять політику просування міжнародних домовленостей щодо боротьби зі змінами клімату у період після 2012 р [2, с. 8].

ЄС та Україна у разі подальшої співпраці пропонують проекти спільного впровадження у таких сферах:

- використання шахтного метану,
- використання біомаси,
- когенерації електроенергії,
- використання рідких відходів,
- впровадження альтернативних джерел енергії,
- модернізації міських систем опалювання та технологічних процесів в енергетичному секторі.

Отже, можна зробити висновок, що зараз ЄС та Україна активно ведуть співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища. І цьому є підтвердження: зокрема, участь України в ЄАД, реалізація Україною Національної стратегії з питань навколишнього природного середовища та Національного плану дій з питань навколишнього природного середовища тощо.

Список використаних джерел інформації:

1. М. В. Кордон: Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. . – 2-ге вид. – Київ: Центр учб. літ., 2010.– 171 с. : табл.
2. Корнійчук Н. М. Екологічна політика ЄС на сучасному етапі / Н. М. Корнійчук // Політологічні читання пам'яті професора Богдана Яроша : зб. наук. пр. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2012. – С. 164

Притиченко А.М.,

викладач,

Ірпінський державний коледж економіки та права

АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ СИСТЕМИ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ НА ОСНОВІ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ

Останнім часом важливою складовою інформатизації стає перехід грошово-кредитної й фінансової сфер до операцій із використанням електронних грошей. Електронні гроші є аналогом реальних грошей і визначаються як «збережена вартість або передплачені продукти, де запис про наявні у розпорядженні споживача кошти зберігаються на технічному пристрої, що перебуває у власності споживача» [2, с. 132].

Розуміючи, що сам термін «гроші» позначає особливий товар, що є загальним еквівалентом вартості інших товарів, слід зазначити, що електронні гроші - це не лише метод розрахунків за допомогою комп'ютерів, а й платіжний засіб в електронному вигляді, який виконує головні функції грошей.

Емітент випускає електронні аналоги реальних грошей, які називаються в різних платіжних системах по-різному. Потім їх купують користувачі, які з їх допомогою оплачують придбані товари і послуги, після чого продавець погашає їх в емітента. Під час емісії кожна грошова одиниця засвідчується електронною печаткою, яку перевіряє структура, що їх випустила перед погашенням. Деякі системи дають змогу покупцю отримати електронну готівку так, щоб не можна було визначити зв'язок між ним і грошима. Це здійснюється

за допомогою схеми сліпих підписів.

Принциповою відмінністю між електронними грошима і звичайними безготівковими коштами є ще й те, що перші – це платіжні засоби, емітовані певною організацією, тоді як звичайні гроші (готівкові або безготівкові) емітуються центральним державним банком тієї чи іншої країни. Якщо звичайні гроші із кредитної картки можуть бути переведені в готівку в будь-якому банку, за винятком відсотків, то електронні гроші – лише у спеціальних обмінних пунктах.

Щоб використовувати такі системи для платежів через Інтернет, потрібно підключитись до будь-якої з них. Тобто встановити на своєму комп'ютері чи іншому гаджеті відповідне клієнтське програмне забезпечення, необхідне для роботи з системою, так званий, електронний гаманець, який можна розглядати як аналог звичайного гаманця, або аналог банківського рахунку. Також можна відкрити за допомогою цього програмного забезпечення в системі свій рахунок та внести на нього кошти (наприклад, з передплаченої картки). Після того, як користувач став клієнтом системи електронних грошей, він може залучати або вилучати електронні грошові одиниці на власний «рахунок». Залучення коштів здійснюють різними способами, вибір яких залежить від можливостей конкретної системи електронних грошей. Найпоширенішими серед них є:

- покупка й ініціювання картки експрес-оплати;
- внесення готівки за допомогою автоматів прийому готівки, оплати в касах торговельних точок або пунктів прийому готівкових платежів;
- банківський переказ на розрахунковий рахунок оператора системи електронних грошей. Це один із найдорожчих способів зарахування при невеликій сумі, адже банки, як правило, стягують фіксовану комісію;
- конвертація засобів і іншої системи електронних грошей;
- покупка за SMS.

Серед основних переваг електронних грошей є те, що на відміну від звичайних безготівкових коштів, вони існують тільки в межах платіжної системи емітента і не можуть бути переведені в інші системи у незмінному вигляді. Це обмеження спрощує створення й підтримку таких систем, що призводить до надзвичайно великого зниження вартості транзакцій, адже всі вони відбуваються усередині системи, яка, у свою чергу, дає змогу здійснювати мікроплатежі. Ще однією перевагою електронних грошей є анонімність їх використання, порівняно з готівковими коштами, а також надзвичайно просте вхідження в систему.

Серед основних недоліків електронних грошей є той факт. Що емісія електронної готівки гарантується винятково емітентом, а держава, у свою чергу, не дає жодних гарантій збереження їхньої платоспроможності. Інший недолік полягає у тому, що вони існують тільки в межах тієї системи, в якій вони емітовані. Крім того, електронні гроші не є загальноприйнятим платіжним засобом, обов'язковим до прийняття. Внаслідок цього всі платежі, які можна здійснити за допомогою електронних грошей, зводяться до того набору. Який дає оператор системи, а довільні платежі в межах системи не є можливими.

Серед великої кількості розрахункових систем електронних грошей

найпопулярнішими на території України є сервіси WebMoney, Яндекс.Гроші (до 2015 року), RBK Money, UkrMoney, Інтернет.Гроші, E-gold й PayPal.

Україна активно інтегрується у світовий інформаційний та фінансовий простір й у майбутньому має всі шанси скласти конкуренцію на ринку програмного забезпечення систем безготівкових розрахунків.

Список використаних джерел інформації:

1. Гальчинський А. Теорія грошей / А. Гальчинський. – К.: Вища школа, 2016. – 462 с.
2. Косинський В.І. Сучасні інформаційні технології : навч. посібник / В.І. Косинський, О.Ф. Швець. – 2-ге вид., виправл. – К. : Знання, 2012 – 318 с.
3. Приходько В.І. Основні електронні платіжні системи Інтернет / В.І. Приходько [Ел. ресурс]. – Режим доступу: profi.el-book.info

Пухальська Н.О.,

викладач,

Ірпінський державний коледж економіки та права

СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Необхідність постійного забезпечення економічної безпеки підприємства зумовлюється об'єктивно наявним для кожного суб'єкта господарювання завданням забезпечення стабільності функціонування та досягнення головних цілей діяльності. Економічна криза ще більш збільшила різного роду небезпеки і загрози діяльності підприємств.

Аналіз діяльності підприємств показує, що перед ними гостро стоять питання, які пов'язані з фінансовою, виробничою, технологічною, інвестиційною та інформаційною сферами діяльності. На їхню діяльність також впливає макроекономічна нестабільність, структурна незбалансованість, неадекватне державне втручання. Тому підприємство, як первинна ланка національного господарства, для стабілізації фінансового стану, макроекономічного стану країни, повинно значну увагу приділяти своїй економічній безпеці. [1, с.63]

Підвищення економічної безпеки українських підприємств придбала. Стійкість конкурентних позицій українських підприємств наряду з перспективами їх стратегічного розвитку, як основи управління економічною безпекою суб'єктів господарської діяльності, суттєво ускладнюється в зв'язку із зростанням притоку імпортованих товарів з різних країн світу. Підвищити рівень економічної стійкості та надійності конкурентних позицій промислових підприємств, на нашу думку, можливо досягнути тільки за допомогою постійного інноваційного розвитку в напрямку забезпечення конкурентних переваг вітчизняних підприємств. [2]

Основні показники-індикаторів, які характеризують окремі функціональні складові економічної безпеки промислового підприємства може бути наступним:

1. Показники фінансової складової. Основними індикаторами фінансової

складової економічної безпеки є:

- частковий функціональний критерій, який показує загальну ефективність заходів;
- індикатори окремих напрямків забезпечення фінансової складової економічної безпеки.

2. Показники правової складової. Структурно ці індикатори пропонується розділити на:

- групи індикаторів відносяться показники, які характеризують ефективність (результативність) роботи юридичної служби підприємства;
- індикаторів віднесено показники, які характеризують: юридичну підтримку діяльності всіх структурних підрозділів;

3. Показники техніко-технологічної складової. Індикатори цієї складової також доцільно розділити на дві групи.

Перша група характеризує стан техніко-технологічної складової економічної безпеки організації на основі часткового функціонального критерію, що оцінює економічну ефективність заходів щодо забезпечення техніко-технологічної безпеки.

Друга група індикаторів включає в себе показники, які характеризують забезпеченість виробництва інтелектуально-інноваційними технологіями та ефективність їх використання;

3. Показники інтелектуально-кадрової складової. До показників цієї складової економічної безпеки рекомендується віднести:

- індикатори чисельного складу підприємства і його динаміка;
- група індикаторів ефективності роботи персоналу організації;
- група індикаторів стану інтелектуального потенціалу;

4. Показники інформаційної складової. У цій групі індикаторів слід виділити два основних блоки: блок кількісних і блок вартісних індикаторів;

5. Показники екологічної складової. Пропонується розділити на два характерних блоки індикаторів: блок нормативів гранично допустимої концентрації шкідливих речовин, що встановлюються чинним законодавством.[2]

Головною метою забезпечення економічної безпеки підприємства – забезпечення його стабільного та максимально ефективного функціонування в теперішніх умовах та створення високого потенціалу розвитку підприємства в майбутньому.

Під економічною безпекою підприємства, варто розуміти комплексну характеристику досягнутих та очікуваних результатів діяльності підприємства, яка зумовлена узгодженням цілей та передбачає раціональне використання ресурсів. Відповідно, під забезпеченням економічної безпеки підприємства розуміється безперервний, системний процес, перебіг якого передбачає діагностику зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. [3]

Отже, економічна безпека підприємства є категорією складною. Вона обумовлюється практично всіма показниками стану та ефективності діяльності підприємства та потребує виключно системного підходу до її вимірювання. Саме комплексний та системний підходи до організації економічної безпеки

бізнесу здатен забезпечити найбільш повною мірою його надійний захист.

Список використаних джерел інформації:

1. Череп А. В., Лубенець І. О. Концептуальні засади економічної безпеки підприємств: Вісник Запорізького національного університету №1 (5) – Запорізький національний університет, Україна – 2010 – С. 63–66. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2010/Vest_Ek5-1-2010-PDF/062-66.pdf
2. Інноваційна діяльність як фактор економічної безпеки промислового підприємства [Електронний ресурс]:. – Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/39604/1/Pererva_Innovatsiina_diialnist_2018.pdf
3. Коваленко О.В., Підходи до визначення поняття економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс]:. – Режим доступу: file:///C:/Users/Valya/Downloads/evzdia_2016_1_12.pdf

Сахно З.Б.,
викладач,

Ірпінський державний коледж економіки та права

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ ЯК ОСНОВА ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ

Модернізація галузі освіти є вагомим складовим сучасного етапу економічної трансформації України в межах євроінтеграційного процесу.

Суттю модернізації системи освіти в сучасному світі в цілому та в Україні зокрема стала зміна освітньої парадигми: від тієї в основі якої були покладені знання, вміння та навички, до нової, в основі якої – формування ключових компетентностей.

Перелік ключових компетентностей експертів Академії педагогічних наук України включає: уміння вчитись, комунікативну, соціальну компетентність, загальнокультурну, здоров'язбережувальну, громадянську компетентності, компетентності з інформаційних і комунікаційних технологій [1].

Науковцями із США, Канади та Швейцарії була розроблена програма з визначення ключових компетентностей (DeSeCo), як таких, що дають змогу особистості ефективно реалізуватись у багатьох соціальних сферах та сприяють особистому успіхові. Вони запропонували інтегрований підхід до визначення трьох ключових компетентностей, а також дали наступне трактування поняття «компетентність» - як здатність успішно відповідати на індивідуальні та соціальні потреби, діяти й виконувати поставлені завдання. Кожна компетентність побудована на комбінації взаємовідповідних пізнавальних відношень до практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань, умінь, усього того, що можна мобілізувати для активної дії [2, с. 8].

В. Хутмахер наводить прийняті Радою Європи визначення п'яти ключових компетенцій, якими мають оволодіти «молоді європейці». Це:
- політичні і соціальні компетенції, такі як: здатність приймати

відповідальність, брати участь у прийнятті групових рішень, долати конфлікти без насилля, брати участь у підтримці та удосконаленні демократичних інститутів;

- компетенції, пов'язані із життям в багатокультурному суспільстві. Це – контроль виявів расизму та ксенофобії, прийняття відмінності та повага до інших культур, мов та релігій;

- компетенції, що належать до оволодіння усною та письмовою комунікацією, які особливо важливі для роботи та соціального життя, профілактика соціальної ізоляції, оволодіння більшою кількістю мов;

- компетенції, пов'язані із підвищенням інформатизації суспільства. Оволодіння технологіями використання інформації, критичним судженням щодо мас-медіа та реклами;

- здатність навчатися впродовж життя – якості основи безперервного навчання у контексті особистого професіонального та соціального життя [3, с. 20-21].

Володіти сукупністю компетенцій, необхідних для успішної інтеграції в сучасний соціум, означає вміти мобілізувати в певній ситуації отримані знання та досвід.

Отже, компетентнісний підхід до навчання - це сукупність конкретних знань, умінь, навичок, здатностей, готовності до наукового пізнання, розуміння підготовленості особистості до професійної діяльності на основі наявності визначених компетенцій.

Компетентнісний підхід – це спроба привести до відповідності освіти та потреби ринку, пом'якшити протиріччя між навчальною та професійною (фаховою) діяльністю.

Суть компетентнісного підходу в системі професійної освіти полягає у вивченні та аналізі потреб суспільства та ринку праці, розробці ефективних методів та педагогічних технологій для досягнення головної мети – формування в учнів ключових компетенцій.

Як у міжнародному, так і національному освітньому законодавстві компетентнісний підхід проголошується важливим концептуальним положенням оновлення змісту освіти. Аналіз законодавства показує, що освіта переходить на новий якісний рівень, де основним показником її якості буде компетентний фахівець відповідного рівня і профілю, конкурентоспроможний на ринку праці, здатний до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, готовий до соціальної та професійної мобільності.

Список використаних джерел інформації:

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: колект. монографія / - кол. авт.: Н.М. Бібік, Л.С. Ващенко та ін.; за заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: К.І.С., 2004. -111с.

2. Rychen D.S. Difinition and Selection of Competencies (DeSeCo): Theoretical and Conceptual Foundations. Strategy paper / D.S. Pychen, L.H. Salganik. – Neuchatel Switzerland: Swiss Federal Statistical Offise, 2002. 27p.

3. Локшина О. Розвиток компетентнісного підходу в освіті Європейського Союзу / О.Локшина // Шлях освіти. – 2007.- №1. С.20-21.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Рівень кожної окремої країни визначається успіхами та досягненнями в різних галузях, тобто через економіку, політику, стан медицини, розвиток у найрізноманітніших галузях виробництва тощо. Проте все це, прямо чи опосередковано, реалізується завдяки одному з важливих компонентів, а саме – освіті, зокрема інклюзивній. Інклюзія – це процес збільшення ступеня участі всіх громадян в соціумі, і насамперед, тих, що мають труднощі у фізичному розвитку. Інклюзивне навчання – процес звернення й відповіді на різноманітні потреби учнів через забезпечення їхньої участі в навчанні, культурних заходах і житті громади та зменшення виключення в освіті та навчальному процесі [4].

Від 13 грудня 2006 року Україна є державою-учасницею Конвенції про права осіб з інвалідністю (Convention on the Rights of Persons with Disabilities), згідно якої має створювати умови для забезпечення інклюзивної освіти дітям з особливими педагогічними потребами [1]. Відповідно буде корисним звернути увагу на досвід зарубіжних країн. Так, в Італії серед пріоритетів визначено роботу щодо взаємодії навчальних закладів з установами різного підпорядкування. Мета такої роботи – надання різнобічної допомоги дітям з ООП (особливими освітніми потребами) різнопрофільними фахівцями, які мають працювати в тісному взаємодіюванні та розумінні; залучення батьків до процесу навчання. З-поміж інших європейських країн вирізняється Німеччина ефективною організацією психолого-педагогічного супроводу учнів з ООП, що забезпечується педагогічними центрами, які функціонують у кожному регіоні. Центри надають різнопланову допомогу таким учням, координують діяльність різнопрофільних фахівців, консультують батьків і вчителів масових та спеціальних шкіл.

Загалом Г.П. Кайдалова, вивчивши досвід Італії, Німеччини, Великобританії, Австрії й Португалії, робить висновок, що вище зазначені країни не мають однієї, твердо усталеної методики - організація навчання відбувається залежно від тих чи інших індивідуальних особливостей дитини. Спільним показником у запровадженні інклюзивної освіти є те, що першочерговим рушієм її необхідності виступали батьки, а також громадські організації [3].

А.А. Вербенець, дослідивши інклюзивну освіту таких країн, як Бельгія, Нідерланди, Фінляндія, США, Республіки Кіпр та Мальти, зазначає, що в Бельгії та Нідерландах наявні дві паралельні освітні системи: інклюзивна та спеціальна,

З метою усунення бар'єрів між системами загальної й спеціальної освіти в Бельгії апробовані моделі інклюзивного навчання дітей з ООП: 1) навчання останніх в загальноосвітніх закладах із підтримкою службою

психолого-медико-соціального супроводу; 2) викладання цим учням предметів загальноосвітнього циклу в звичайній (масовій) школі, а організація корекційних занять – у спеціальній школі. До такої ж моделі поступово перейшли і Нідерланди. Досвід Фінляндії цікавий своєю диференціацією. Це може бути розподіл класу на дві частини, де працюють одночасно два вчителі. Або ж існування окремих класів для дітей з ООП, кількість яких не перевищує десять осіб [2]. Існує багато причин, що гальмують процес становлення інклюзивної освіти в Україні. Це і педагогічні, й економічні. Наприклад, навчальні заклади не облаштовані пандусами й ліфтами, що давало б можливість навчатися дітям, які пересуваються за допомогою інвалідних візків. Проте найголовнішою залишається інша проблема - сприйняття дітей з ООП однолітками, та й суспільством в цілому. Україна зробила перші кроки. І важливо не зупинятися, чи переймаючи зарубіжний досвід, чи запроваджуючи власні моделі.

Список використаних джерел інформації:

1. Convention on the Rights of Persons with Disabilities [Electronic resource]. - Mod of access <http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>.
2. Вербенець А.А. Міжнародний досвід запровадження інклюзивної освіти / А.А. Вербенець // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. - 2016. - Вип. 51. - С. 90-97
3. Кайдалова Г.П. Досвід зарубіжних країн у запровадженні інклюзивного навчання в Україні / Г.П. Кайдалова // Педагогічні науки: теорія, історія. Інноваційні технології: науковий журнал / МОН України. Сумський держ. пед. ун-т ім. А.С.Макаренка; Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2015. - № 6 (50). – С. 108-116
4. Що таке інклюзивне навчання? [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.education-inclusive.com/shho-take-inklyuziya/>.

Слюсаренко М.В.,
викладач,

Ірпінський державний коледж економіки та права

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.

Адаптація України до економічних і соціальних стандартів країн ЄС вимагає формування засад соціально справедливого суспільства, забезпечення гідних умов життя для соціально вразливих верств населення та підвищення ефективності системи соціального захисту. Відповідно до європейських пріоритетів соціально-економічний розвиток країни має бути спрямовано на створення належного рівня та високої якості життя у, в першу чергу, соціальній державі, що є важливою передумовою економічного розвитку. У зв'язку з цим, важливим чинником прискорення євроінтеграційних процесів України є реформування її соціальної політики відповідно до нових умов і пріоритетів.

Європейська соціальна політика має низку своєрідних факторів, що формують і моделі вирішення та формування соціальної політики. Кожна європейська країна, пройшовши довгий шлях до сучасної соціальної моделі, сформувала специфічні риси і підходи. Крім того, є загальні положення та принципи, що сформували європейську соціальну політику.

Рада з питань співпраці "Україна - ЄС" 21 лютого 2005 р. схвалила План дій "Україна - ЄС", який містить пропозиції для України щодо наближення її до норм та стандартів ЄС. Для реалізації плану, зокрема, у соціальній сфері, передбачено:

- наближення стандартів України до стандартів та практики ЄС у сфері зайнятості та соціальної політики;

- запровадження ефективних заходів зменшення бідності та збільшення зайнятості, посилення соціальної інтеграції, включаючи стабільну систему освіти, охорони здоров'я та інших соціальних послуг для всіх верств населення.

Сучасний стан інтеграції України в Євросоюз вимагає, щоб усі гілки влади у своїй діяльності орієнтувалися на європейські цінності та досягнення.

Міністерство соціальної політики, як ключовий орган держави в сфері реалізації соціальної політики, активно веде роботу щодо впровадження низки важливих реформ та запровадження європейських стандартів і норм, що піднесуть якість життя громадян на новий рівень.

Міністерством було розроблено План заходів з реалізації Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014—2017 рр., та План заходів з імплементації розділу V „Економічне та галузеве співробітництво” Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2017-2019 роки.

В рамках реалізації цих планів в Україні запущено:

- Концепцію реформування системи управління охороною праці в Україні. Мета даної концепції - створення національної системи запобігання виробничим ризикам для забезпечення ефективної реалізації права працівників на безпечні та здорові умови праці.

- Проект „Модернізація системи соціальної підтримки населення України” Мета проекту - вивести людей зі стану бідності та безробіття шляхом надання їм можливості започаткувати власну справу.

Одним із стимулюючих механізмів залучення до діяльності на легальному ринку праці непрацюючих членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб є надання учасникам пілотного проекту безвідсоткової фінансової допомоги на поворотній основі для організації підприємницької діяльності.

Удосконалено порядок надання населенню житлових субсидій. Створено Єдиний державний реєстр отримувачів житлових субсидій.

Прийнятий Закон України „Про соціальні послуги», який визначає повноваження щодо надання соціальних послуг, перелік базових соціальних

послуг, надання складних, спеціалізованих послуг.

Імплементовані в українське законодавство директиви Європейського Союзу:

- про поступове запровадження принципу однакового підходу до чоловіків і жінок у сфері соціального забезпечення
- про вжиття заходів з поліпшення безпеки та охорони здоров'я на виробництві вагітних працівниць, працівниць, які нещодавно народили, або годують
- про реалізацію принципів рівних можливостей та рівного ставлення до чоловіків і жінок у питаннях доступу та постачання товарів та послуг
- про недискримінація у сфері зайнятості та професійної діяльності
- про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я під час використання робочого обладнання робітниками під час провадження професійної діяльності
- про мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці та ін.

Загалом в національне законодавство імплементовано положення 13 директив ЄС у сфері соціальної політики та у сфері безпечності нехарчової продукції, безпеки та гігієни.

Прискорення європейської інтеграції України вимагає вивчення європейського досвіду організації та проведення соціальної політики, розробки у відповідності з ним вітчизняної моделі соціальної політики та реалізацію конкретних її заходів пов'язаних для забезпечення належної якості життя громадян України.

Список використаних джерел інформації:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 30.11.2015 р. № 984-011 - Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011

2. План заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014—2017 рр від 17 вересня 2014 р. № 847-р Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/847-2014-%D1%80>

3. План заходів з імплементації розділу V „Економічне та галузеве співробітництво” Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2017-2019 роки від 21.06.2017 № 503-р Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503-2017-%D1%80>

Чорна Т.В.,
викладач,
Ірпінський державний коледж економіки та права
Склярська О.В.,
викладач,
Ірпінський державний коледж економіки та права

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ЗДОБУТКИ ДЛЯ УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що Україні вкрай необхідне стійке зростання економіки і підвищення добробуту населення. Досягнення економічного добробуту передбачається за рахунок євроінтеграційних процесів, які в останнє десятиліття українські державотворці намагаються впровадити в міжнародно-торгівельні відносини між країнами ЄС та Україною. Проте, євроінтеграційні здобутки України не настільки значні, оскільки обумовлені наявністю у ЄС ряду проблем інтеграційного характеру.

Для України є цікавим євроінтеграційний досвід країн Центральної та Східної Європи (ЦСЄ). Вступ до ЄС країн ЦСЄ, очевидно, повинен був відчутно вплинути на їх економічний розвиток, як вони і розраховували. Але цього не сталося. Середньорічні темпи приросту ВВП в країнах ЦСЄ за період їх членства в ЄС (2005-2012 рр.) виявилися значно нижче, ніж за такий же період до вступу в ЄС (1997-2004 рр.). Особливо великі втрати динаміки спостерігалися в країнах Балтії, Словенії та Угорщини. За вісім років до вступу в ЄС у цих країнах середньорічні темпи приросту ВВП становили від 4 до 7%, а після вступу – від 0,4 до 4%, тобто втричі нижче [1]. Інтеграційна привабливість ЄС для України. Незважаючи на значне ослаблення за останні десятиліття інтеграційного потенціалу ЄС, він залишається привабливим для України. Ця привабливість багатогаспектна: загальноекономічна, інвестиційна, інноваційна, модернізаційна, міграційна, соціальна, цивілізаційна тощо [2].

Економічна привабливість Євросоюзу для України полягає, перш за все, у можливості долучитися до високої культури ефективного ринкового господарювання і підняти на такий же рівень власну економіку. Європа являє собою один з найбільш масштабних платоспроможних та інноваційних ринків, освоїти і заповнити який намагаються багато країн світу, в т.ч. США, Японія, Китай, Індія, Бразилія, Росія. Інноваційність виробництва в ЄС перевищує 75%. Такого потенціалу євроінтеграційної привабливості не може досягти ніхто. ЄС – це територія високоефективної інноваційної економіки. Середній показник ВВП на жителя в ЄС майже у вісім разів вище, ніж в Україні, і в 2,5 рази – ніж у Росії. У провідних країнах ЄС рівень економічного розвитку ще вище [2].

Характерна особливість євроінтеграційної привабливості для України – високий потенціал інноваційного розвитку ЄС. Серед країн ЄС є такі, в яких ці показники на рівні інноваційних лідерів – США і Японії. За даними ООН, в 10 найбільш «інноваційних» країнах значно вищий рівень ВВП на жителя, ніж в 10 найбільш «сировинних» країнах. Цей висновок має важливе значення в

контексті порівняння інтеграційного вибору України: або ЄС як «інноваційне» формування, або ТЗ (Митний союз) як «сировинне» формування.

За даними Українського центру соціальних досліджень та Інституту народознавства НАНУ, чисельність українських трудових мігрантів сягає 4,5-5 млн чоловік. Але є розрахунки, які свідчать про 5,5-7 млн українських трудових мігрантів. За неофіційними даними, більшість українців працюють у Росії, проте за офіційними – навпаки: більше в ЄС, причому втричі. А бажаючих виїхати на заробітки в ЄС ще більше – 63%. Отже, основний і, головне, більш легальний ринок праці українські трудові мігранти вбачають в Євросоюзі.

Ще більш вражаюча ситуація з грошовими переказами українських трудових мігрантів з-за кордону. Із країн ЄС в Україну щорічно від трудових мігрантів надходить близько 15 млрд євро. Ця сума втричі перевищує суму таких переказів з Росії. За даними МОМ, загальний дохід українських мігрантів становить близько 35,3 млрд доларів за рік, з яких вони щорічно перераховують в Україну 20-25 млрд доларів, що становить близько 10-12% ВВП країни.

Світовий досвід свідчить, що економічна інтеграція між країнами обумовлена, як правило, інтенсивною зовнішньою торгівлею. Але в Україні зовнішня торгівля поки не створила реальних передумов для інтеграції. За останні 16 років зовнішня торгівля України розвивалася різновекторно і не мала переконливих тенденцій до певних інтеграційних формувань. На початок 90-х основні обсяги зовнішньої торгівлі України припадали на країни СНД. Але за 16 років частка країн МС у зовнішньому товарообігу України скоротилася з 49,3 до 36,7%. Таке зниження товарообігу України з країнами СНД лише частково компенсувалося за рахунок зростання товарообігу України з ЄС. Головним чином це скорочення було компенсоване збільшенням товарообігу з іншими країнами світу [3].

Отже, чітко вираженої інтеграційної диспозиції у зовнішній торгівлі України ще немає. У цій сфері Україна істотно відійшла від СНД, в т.ч. від країн МС, але мало наблизилася до ЄС в основному диверсифікувала свою зовнішню торгівлю з іншими країнами.

Список використаних джерел інформації:

- 1) Кваша О. С. Україна та ЄС: проблеми та перспективи інтеграції в сучасних умовах / О. С. Кваша, А. В. Синякова. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2019. – №23. – С. 112–117.
- 2) Степаненко Н. О. Інтеграція України до Європейського Союзу: переваги і недоліки / Н. О. Степаненко, В. О. Степаненко. // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2018. – №61. – С. 62–67.
- 3) Артёмов І. В. Європейська інтеграція України: стан, проблеми, перспективи / І. В. Артёмов. – Ужгород: Ужгородський національний університет, 2014. – 380 с.

ПОЛЬСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Необхідною передумовою динамічного розвитку національної економіки є її оптимальне фінансове забезпечення, яке повинно базуватися на виваженому пошуку та поєднанні джерел фінансових ресурсів в умовах політичної нестабільності та посткризового періоду, з одного боку, та необхідності забезпечення інноваційної спрямованості розвитку і європейської інтеграції, – з іншого боку. Достатнє фінансове забезпечення національної економіки є запорукою її життєздатності й можливості модернізації та розвитку.

Фінансове забезпечення розвитку економіки відбувається з позиції реалізації безперервного характеру відтворювальних процесів за рахунок власних і залучених фінансових ресурсів з виокремленням механізму фінансового забезпечення, формування структури капіталу, планування і бюджетування та балансування грошових потоків. [1, с.363]

Досвід залучення фінансових ресурсів із внутрішніх та зовнішніх джерел для фінансового забезпечення розвитку економіки у Польщі та в Україні і порівнюємо його.

У 2017 р. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України отримало 2 648,7 млн грн. на видатки (або 0,35% усіх видатків державного бюджету України 2017 р. – 767 683,6 млн грн), у тому числі, видатки розвитку становили 694, 6 млн грн (або 0,09 % усіх видатків України) [2].

Водночас, загальні видатки державного бюджету Польщі 2017 р. становили 453,2 млрд злотих. Зокрема, на розвиток економіки держава запланувала витратити 0,52 млрд злотих (або 0,11% від загальної суми видатків бюджету Польщі), з яких дотації і субвенції становили 0,15 млрд злотих (або 28,8%). У тому числі, на розвиток виробництва Польща запланувала витрати в обсязі 0,27 млрд злотих, з яких дотації та субвенції становитимуть 0,099 млрд злотих [3].

Польська економіка знаходиться на стадії завершення трансформаційних змін, ознакою яких, з позицій регіонального підходу, є тенденція до деконцентрації економічного розвитку, наслідки якої вже у найближчій перспективі мають проявитися у поступовому зменшенні нерівномірності соціально-економічного розвитку в масштабах усієї національної економіки.

Україна ж, на жаль, поки що переживає період прискореного формування центр-периферійної моделі економічного розвитку, яка при пасивному спостереганні, супроводжуватиметься посиленням територіальної нерівномірності та загостренням соціально-економічних та політичних проблем в країні.

Найявний позитивний досвід Польщі є вкрай актуальним для України та потребує ретельного вивчення й аналізу з метою можливого використання при уточненні змісту стратегії регіонального розвитку нашої держави та створенні

ефективного механізму й інструментів її реалізації.

Сучасна регіональна політика Польщі вирізняється низкою специфічних рис:

1. В основу Державної стратегії регіонального розвитку Польщі на 2010–2020 рр. було покладено нову парадигму управління регіональним розвитком, яка має суттєві відмінності від підходів й принципів, що використовувалися у попередні періоди.

2. Усі стратегічні цілі державної регіональної політики (ціль 1 – конкурентоспроможність, ціль 2 – єдність, ціль 3 – ефективність) чітко структуровані і деталізовані у трьох вимірах – регіон, місто, сільський район.

3. Виділення як об'єктів управління, локальних територіальних утворень – міст, визначення їх функцій відповідно до статусу та ролі в економічному розвитку країни в цілому і окремого.

4. Підтримка міських осередків як один з основних напрямків регіональної політики.

5. Виокремлення потенціалу сільських районів та визначення заходів, спрямованих на повніше його використання. [4]

Порівняльний аналіз Польщі та України дає підстави стверджувати, що одні і ті ж практики у двох країнах дають різний результат. Це стосується функціонування вільних економічних зон, стимулювання економічного зростання через активізацію банківського кредитування реального сектору, підтримки експорту тощо.

Таким чином, фінансове забезпечення розвитку економіки держави є складним процесом мобілізації та використання фінансових ресурсів, залучених із різних джерел. Ефективність фінансового забезпечення розвитку економіки залежить від можливості та вміння раціонально поєднати різні джерела залучення фінансових ресурсів, що вимагає попереднього створення сприятливих умов для цього.

Список використаних джерел інформації:

1. Вовчак О. Д. Фінансове забезпечення розвитку економіки: досвід Польщі та України / Вовчак О. Д., Миськів Г. В., Пасінович І. І. // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2017. – Вип. 2 (23). – С.361–371.

2. Про Державний бюджет на 2017 рік [Електронний ресурс] : закон України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>.

3. Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 roku – podpisana przez Prezydenta RP 13 stycznia 2017 r. (Dz. U. Z 2017 r. poz. 108) [Electronic resource] // Ministerstwo Finansów. – Available at: <http://www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/dzialalnosc/finanse-publiczne/budzet-panstwa/ustawy-budzetowe/2017/ustawa>.

4. Олександр П. Тищенко М. Регіональний розвиток національних економік польщі та україни: спільне та відмінне [Електронний ресурс]:. – Режим доступу: file:///C:/Users/Valya/Downloads/ape_2015_4_32.pdf

Pavlo Kovalchuk,
student II stopnia, specjalność «Turystyka i Rekreacja»,
Politechnika Opolska, Polska;
Promouter: dr Kazimierz Lukawiecki,
Instytut Turystyki i Rekreacji,
Politechnika Opolska

BADANIE I ROZWÓJ BRANŻY TURYSTYCZNEJ W PORTUGALII

Obecnie turystyka stała się branżą, która odgrywa znaczącą rolę w gospodarce wielu krajów. Portugalia nie jest wyjątkiem i turystyka tu zajmuje bardzo ważne miejsce. Ten kraj posiada piąte miejsce w Europie pod względem liczby przybywających turystów. Portugalia przyciąga urlopowiczów czystymi ekologicznie plażami i łagodnym klimatem, smaczną kuchnią, doskonałymi winami i wyjątkowymi zabytkami architektury.

Branża turystyczna w Portugalii zajmuje najważniejsze miejsce w gospodarce kraju. Rozwój tego sektora ma ogromne znaczenie dla ogólnego rozwoju kraju, otwarcia światowego rynku turystycznego i wzrostu gospodarki. W roku 2018 odwiedziło Portugalię rekordowe 21 mln turystów. Wybrana ona została najlepszym kierunkiem turystycznym w Europie po raz kolejny w konkursie World Travel Awards 30 czerwca roku 2018. [1]

W ramach obrony pracy dyplomowej ‘Rynek usług turystyczno-rekreacyjnych Portugalii’ autor pragnął wyjaśnić, czym Portugalia przyciąga turystów i co faktycznie doprowadziło ją do tak szybkiego rozwoju w branży turystycznej? Aby uzyskać odpowiedzi na te pytania podjęta została decyzja o niezbędność przeprowadzenia badania naukowego, które pozwoli podnieść tajemniczą zasłonę nad Portugalią.

Analiza uzyskanych wyników wykazała szczególną charakterystykę urlopowiczów wyjeżdżających do Portugalii na przykładzie źródeł czerpanej wiedzy, preferencji wobec spędzania czasu, wyboru miejsca wypoczynkowego, stylu uprawiania turystyki itd. Większa część ankietowanych byli zadowoleni ze swego pobytu, zaspokoili własne potrzeby wypoczynkowe i chętnie poleciliby Portugalię znajomym i rodzinie jako kierunek turystyczny.

Można stwierdzić, że kraj ma ogromne korzyści, które przyczyniają się do rozwoju turystyki w kraju i doprowadzają Portugalię do poziomu światowego. Przeważna liczba respondentów wykazała ogromne zadowolenie ze swojego pobytu i wyraziła chęć powrócić raz jeszcze. Jest to bardzo dobra tendencja.

Turystyka w Portugalii zaczęła się rozwijać w czasie wypraw krzyżowych, w 11-13 wieku. Wielkie odkrycia geograficzne, poszukiwanie nowych terenów, podróży, chęć do poznawania nowego i nieznanego, a następnie wyprawy morskie badawcze, stały się bardzo ważne w jej dalszym rozwoju. Oznacza to, że rozwój turystyki jest ściśle powiązany z rozwojem kraju.

Dziś Portugalia jest popularnym i obiecującym miejscem na wakacje. W ubiegłym roku odwiedziło ją 21mln turystów, co robi ją jednym z najpopularniejszych kierunków turystycznych na świecie.

Rozwijają się tu wszystkie rodzaje turystyki, zaprojektowane na każdą porę roku: turystyka piesza, krajoznawcza, jazda na rowerze, drogowa, jazda konna, górska, morska, wypoczynkowa na plaży. Portugalia ma piękne tereny wypoczynkowe, gdzie można odpocząć z rodziną i wybrać się na wycieczkę w dowolnym kierunku: Lizbońska Riwiera z licznymi zabytkami i arystokratycznym duchem; Portugalia północna: Porto, Braga, Coimbra – ośrodki religijne i kulturowe całego kraju. Stąd właśnie powstała Portugalia; Algarve, z niekończącymi się czystymi plażami, leczniczym powietrzem, wieloma zajęciami rekreacyjnymi i wszelkimi rodzajami turystyki wodnej; Archipelag Madeira, ze swoją wyjątkowością, połączeniem starych tradycji i nowoczesności, zgodnie z najnowszą modą, hotelami. Wyspy Azorskie, unikatowe ze względu na swoje pochodzenie i piękność. Wszystko to daje ogromne możliwości wyboru turystom, co szukają świetnego kraju do odpoczynku. [2]

Obecnie Portugalia nadal nabiera tempa w turystyce, co roku zwiększa inwestycje w branży turystycznej i otrzymuje z niej dobre zyski. Kraj stopniowo wkracza na światowy rynek turystyczny i już nie ustępuje znanym kurortom europejskim.

Wykorzystana literatura:

1. Rynek usług turystyczno-rekreacyjnych Portugalii. https://wtir.awf.krakow.pl/pdf/studenci/strony_st/projekty/portugalia/portugalia_joan_na_skwira.pdf
2. Analiza rynku turystycznego Portugalii. https://wtir.awf.krakow.pl/pdf/studenci/strony_st/projekty/portugalia/portugalia_anna_filipowicz.pdf

Гаврилiшин О.О.,

студент 3 курсу,

Ірпінський державний коледж економіки та права

Науковий керівник: Ковальчук Н.І.,

викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ

Стабільне економічне становище і подальший розвиток в сучасних умовах неможливі без ведення зовнішньої торгівлі. Загострення конкуренції на світовому ринку і підвищення вимог до техніко-економічних показників товарів змушують експортерів активізувати роботу щодо вдосконалення виробництва, форм і методів збуту, створювати умови для здійснення нових форм зовнішньоекономічних відносин.

Актуальність обраної теми обумовлена тим, що зовнішня торгівля дає великі можливості для становлення економіки та її розвитку, збільшення бюджету країни, допомагає зберегти добробут нації. Зовнішня торгівля сприяє перерозподілу матеріальних благ на міждержавному рівні, сприяючи процесу формування відносин під посиленням впливом контактів із зовнішнім ринком.

Спрямованість динаміки зовнішньоторговельного обороту України за

останні роки суттєво скорочувалась до 2017 року, після чого спостерігається зростання в 2017 та 2018 році до 104,52 млрд долл США. В цілому за 2013-2018 рр зовнішньоторговельний оборот скоротився на 34,2%. Таке скорочення зумовлено скороченням експорту на 33,8% та імпорту на 34,6%[1]. Скорочення експорту та імпорту за досліджуваний період викликане спадом українського виробництва, що можна підтвердити тим, що навіть суттєве падіння курсу гривні та переоцінка долара не викликали зростання експорту, а спричинили його падіння.

Українська економіка є відкритою: зовнішньоторговельний оборот складає майже 80% ВВП. Даний показник зумовлює те, що Україна не може бути захищеною від дії закону вирівнювання цін, коли внутрішні ціни у різних країнах зближуються [2, с.53]. Скорочення експорту та імпорту за 2013-2018 рр супроводжувалося зрушеннями як у географічній, так і товарній структурі. Протягом 2013-2018 рр. спостерігається стійка тенденція до зменшення обсягів в зовнішньоторговельній діяльності країн СНД в цілому та Російської Федерації зокрема [1]. Однак, Україна зберігає торговельні відносини на попередньому рівні з окремими країнами СНД (Молдова), а з деякими навіть розширює (Білорусь).

Не менш стійкою була й тенденція до збільшення обсягів країн Європейського Союзу в українському експорті та імпорті. У 2014 р. вона вперше перевищила частку країн СНД. За останні ж два роки ситуація змінилася настільки, що тепер як в українському експорті, так і імпорті, обсяг країн СНД складає лише половину аналогічного показника країн ЄС [4, с.47]. Найбільшими європейськими торговельними партнерами України є Італія, Німеччина, Угорщина, Польща. Україна є активним учасником світових торговельних процесів, а тому веде експортно-імпортну діяльність не тільки у країнах СНД та ЄС.

Не менш суттєві зміни відбулися й у товарній структурі українського експорту та імпорту. Перш за все, слід зазначити, що в експорті нашої країни домінуючою стає продукція, що пов'язана із сільським господарством. У цілому такі зміни слід оцінити як позитивні, оскільки Україна намагається використовувати свої конкурентні переваги, пов'язані зі сприятливими природними умовами [3, с.47]. Разом з тим ще досить низькою залишається питома вага експорту товарів з високим вмістом доданої вартості, що може розглядатися як резерв для підвищення ефективності експорту.

Розглянемо існуючі проблеми зовнішньої торгівлі України. По-перше, експорт стандартних продуктів України в країни ЄС - головного торгового партнера квотуються, а митна політика має стримуючий характер. По-друге, не відбулася реструктуризація виробництва, що робить неможливим нарощування нетрадиційного експорту. По-третє, в якості причини цього може бути названо брак іноземних інвестицій, стримуваних, крім усього іншого, військово-політичною ситуацією, в яку потрапила Україна, та іншими високими ризиками.

У висновку можна сказати, що ключові проблеми забезпечення збалансованості зовнішньоекономічної діяльності України пов'язані, перш за

все, з диверсифікацією геополітичних і регіональних пріоритетів, з оптимізацією товарної структури експорту та імпорту, посиленням позицій України на світовому ринку послуг за рахунок таких його сегментів, як міжнародний туризм, страхові, лізингові та інжинірингові операції, обмін в сфері інформації.

Список використаних джерел інформації:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Кулицький С. Питання трансформації української зовнішньої торгівлі на сучасному етапі [Електронний ресурс] / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. – 2015. – № 23. – С. 49–59.
3. Маркович І.Б. Спеціалізація експортних товарних груп як одна з характеристик торговельного потенціалу держави / І.Б.Маркович // Актуальні проблеми економіки. - 2015. - № 10(172). - С. 43–50.
4. Тохтамиш Т.О. Теоретичні аспекти організації зовнішньої торгівлі України з країнами Європейського Союзу / Т.О. Тохтамиш, О.А. Ягольницький, М.А. Овчиннікова // Проблеми системного підходу в економіці. - 2018. - № 2(64). - С. 45–52.

Герман Я.І.,

студентка 2 курсу,

Ірпінський державний коледж економіки та права

Науковий керівник: Ковальчук В.М.

к. іст .н., доцент,

Ірпінський державний коледж економіки та права

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Європейська інтеграція і членство в Європейському Союзі є стратегічною метою України – це є найкращим способом реалізації національних інтересів, створення сучасних систем соціально-економічних відносин, побудови економічно розвинутої і демократичної держави, зміцнення позицій у світовій системі міжнародних відносин.

Відносини між Україною та Європейським Союзом були, фактично, започатковані у грудні 1991 року, коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як головуєчої в ЄС країни, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України [1, с.49]. Україна була першою з-поміж країн колишнього Радянського Союзу, з якою ЄС підписав Угоду про партнерство і співробітництво. Основними передумовами євроінтеграційного поступу нашої держави є цивілізаційна ідентичність Східноєвропейського простору, схожість економіко-географічного положення, подібність історико-культурних цінностей, потужний науково-технічний та інтелектуальний потенціали.

Питанню дослідження інтеграції України до ЄС присвячені роботи багатьох вітчизняних та іноземних науковців і практиків, а саме В. В. Квасова,

Л. Л. Лазебника, М. І. Романенко, М. В. Кордона, в статтях яких чітко визначено чим ЄС привабливий для України і чим Україна приваблива для ЄС як економічний партнер – намічено основні заходи щодо подальшої інтеграції.

Визначальними напрямками інтеграційного процесу для України є: участь в Європейській колективній безпеці та гарантування, за її допомогою, територіальної недоторканості України; ефективний захист прав людини в інституціях ЄС, відкриття кордонів для вільного пересування населення, розширення можливостей стажувань та навчання в державах Європейського Союзу, роботи й відпочинку; економічна стабільність, нові ринки збуту для українських товарів та додаткові інвестиції в українську економіку, надання субсидій дотаційному сільському господарству, зменшення митних тарифів та отримання позитивного сальдо торговельного балансу, ліквідація тіньової та кланової економіки [2, с.17].

Слід розглянути і фактори, що гальмують рух України до Європи.

По-перше, це повільність у проведенні економічних реформ, відсутність помітних результатів внутрішніх соціально-економічних перетворень.

По-друге, тривогу викликає високий рівень корупції та економічної злочинності.

По-третє, відсутність єдності, стосовно європейського вибору, як серед населення, так і на рівні державних інституцій.

По-четверте, явний дефіцит досвідчених фахівців з євроінтеграції, насамперед, серед політичної еліти і державних службовців України.

Враховуючи наведені приклади можна зробити висновок, що логічне прагнення України до вступу в ЄС – це дуже важливий і складний процес становлення цивілізованої правової держави та розбудови демократичного суспільства, шляхом покращення та модернізації економіки, залученням інвестицій та новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, об'єднання кваліфікованої робочої сили, товарів, послуг, а внаслідок цього виходу на єдиний спільний європейський ринок. Для того, щоб інтегруватись у ЄС, Україні необхідно суттєво змінити процес реалізації економічної та фінансової політики. Потрібно легалізувати тіньову економіку, дотримуватись вимог щодо захисту прав людини. Чи не найбільші зміни мають відбутися на фінансовому ринку. Треба змінити інструментарій регулювання валютного ринку та створити умови для злиття нашого фінансового ринку з глобалізованим світовим. На практиці це може докорінно змінити ринок фінансових послуг у країні й особливо – банківську систему [3].

Список використаних джерел інформації:

1. Україна та міжнародні організації: Інформаційно-довідкове видання. / Голуб Н.В., Клімкін П.А. - К.: Кондор, 2017. – 212 с.
2. Європейська та євроатлантична інтеграція України. 2-ге видання. Навч. посіб. / Кордон М.В. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 172 с.
3. Сабан М.В. Переваги і недоліки інтеграції України до ЄС. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.rusnauka.com/>

*Данкович А.В.,
студентка 2 курсу,
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник: Васека Р.М.,
Ірпінський державний коледж економіки та права*

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ЄС В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

В Євросоюзі запроваджені чи не найвищі в світі екологічні стандарти, що захищають природу, екологізують економіку та сприяють досягненню дбайливого й раціонального використання природних ресурсів. Екологічні інновації можна впроваджувати й експортувати, підвищуючи конкурентоспроможність Європи та покращуючи якість життя людей. [1, ст. 26].

Починаючи з 1998 р. співробітництво між Україною та ЄС у сфері охорони навколишнього середовища було спрямоване на боротьбу з погіршенням стану довкілля. Двостороння співпраця з ЄС у цій сфері переважно охоплює питання ефективного моніторингу забруднення та оцінку стану навколишнього середовища, створення системи інформування про стан довкілля, боротьби з локальним, регіональним та транскордонним забрудненням природних ресурсів, ефективне та екологічно безпечне виробництво та використання енергії, екологічної безпеки промислових підприємств, управління відходами, боротьби з впливом на довкілля сільського господарства, збереження біологічної різноманітності, раціонального використання біологічних ресурсів, а також виконання Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті.

На сьогодні співробітництво між Україною та ЄС у сфері охорони навколишнього середовища регламентується Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами. Зокрема, Главою 6 «Навколишнє середовище» Розділу «Економічне та галузеве співробітництво» цієї Угоди передбачено, що сторони розвивають і зміцнюють співробітництво з питань охорони навколишнього середовища й таким чином сприяють реалізації довгострокових цілей сталого розвитку і зеленої економіки. [2].

Вирішення екологічних проблем України є обов'язковою умовою інтеграції до Європейського співтовариства. Основними завданнями даного дослідження є вивчення змісту екологічної складової Угоди про асоціацію України з ЄС та визначення напрямів її успішної реалізації для забезпечення сталого розвитку нашої держави як члена Європейської спільноти. В цілому дослідження показує напрями реалізації екологічної складової Угоди про асоціацію на всіх рівнях управління екологічною діяльністю суб'єктів економічних відносин.[3] Угода між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво, стаття 4 «Напрями співробітництва». Співробітництво може здійснюватися в галузі наукових досліджень, включаючи фундаментальні, технологічного розвитку та

демонстраційної діяльності, за напрямом дослідження навколишнього середовища та клімату, включаючи спостереження земної поверхні.[4, ст.189].

Україна та ЄС співпрацюють у сфері управління водними ресурсами та правових рамок захисту водних ресурсів. Україна вступила до спеціальної групи DUBLAS з метою участі у діяльності ЄС щодо захисту Чорного моря та ріки Дунай.

Підготовка до П'ятої Всеєвропейської конференції міністрів охорони навколишнього середовища "Довкілля для Європи" сприяла розвитку двосторонніх і регіональних переговорів з таких питань, як стратегічна екологічна оцінка, підвищення громадянської свідомості, освіта в галузі навколишнього середовища, Стратегія екологічного партнерства для регіону ЄЕК ООН, виконання зобов'язань згідно з багатосторонніми угодами.

Окрім того, ЄС та Україна співпрацюють із питань захисту навколишнього середовища у сфері гармонізації законодавства, включаючи виконання Організації конвенції; оцінки впливу на навколишнє середовище; управління водними ресурсами; розроблення та виконання заходів щодо збереження біорізноманіття, функціонування внутрішнього ринку згідно зі стандартами навколишнього середовища тощо. [5, ст. 227].

Отже, співпраця України та країн Європейського Союзу у сфері галузі охорони навколишнього середовища є досить ефективною. Д. Фонарюк та В. Муравйов- це українські науковці, які порушували проблему адаптації українського законодавства до вимог ЄС. Також у рамках адаптації законодавства України до норм ЄС є вже відчутний результат, а саме, Верховною Радою України було прийнято закони: «Про оцінку впливу на довкілля»; «Про стратегічну екологічну оцінку» та чимало інших.

Список використаних джерел інформації:

1. Європейський Союз [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/pro.yesdf.pdf?sfns=mo>.
2. Охорона довкілля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/sectoral-dialogue/environment#>.
3. Екологічна складова Угоди про асоціацію з ЄС: напрями реалізації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/49337>.
4. Україна — Європейський Союз: зібрання міжнародних договорів та інших документів (1991–2009)/ За заг. ред. С. О. Камишева (кер. групи) [та ін.]. - К.: Юстініан, 2010. – Режим доступу: <https://www.peacepalacelibrary.nl/ebooks/files/339511826.pdf>.
5. Правові аспекти співпраці України і ЄС у сфері охорони довкілля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bookwu.net/book_yevropejske-pravo-navkolishnogo-seredovishha_847/79_ppravovi-aspekti-spivpraci-ukrani-i-yes-u-sferi-ohoroni-dovkilliya-227.

Жаднова В.Ю.,
студентка 3 курсу,
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник: Калусенко В.В.,
викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права

ПЕНСІЙНА БЕЗПЕКА

Пенсійна система в кожній країні - це важлива складова соціального захисту населення. Від ефективності цієї системи залежить добробут населення та рівень стабільності у суспільстві. Проте пенсійна система України не відповідає вимогам сьогодення. Їй властиві складні проблеми, які спричинені певною мірою недоліками діючої системи пенсійного забезпечення, недосконалістю механізму її фінансування.

Кожна цивілізована держава здійснює політику, спрямовану на створення системи соціального захисту, підтримку незабезпечених громадян, недопущення соціальних конфліктів і потрясінь у суспільстві[1].

З 2019 року в Україні планувалося введення другого ступеня пенсійної реформи — обов'язкової накопичувальної системи. У короткостроковій перспективі навряд чи. У нас ще немає створеної інфраструктури, щоб це запрацювало, але вже є багато напрацювань. Взагалі дослідження за накопичувальною системою показують, що очікування людей щодо цієї системи занадто великі, люди не до кінця розуміють, скільки це буде коштів.

Зараз українська пенсійна система діє за солідарним принципом. Усі відрахування із зарплат громадян тут же виплачуються пенсіонерам. Така система відмінно працює у планових економіках, проте не зовсім ефективна при капіталізмі.

У розвинених країнах працює накопичувальний пенсійний механізм. Він найбільше схожий на банківський депозит, але дуже довгостроковий.

Плюс накопичення - це довгі гроші, тобто заощадження. Зазвичай це працює так, що кошти інвестуються, а значить, має бути ринок, куди можна інвестувати. На сьогодні в Україні такого ринку фактично немає. Ви знаєте, що було ухвалено законопроект про "спліт" - у ньому також є питання регулювання недержавних пенсійних фондів, Комісії з цінних паперів фондового ринку. Це перші кроки, про які можна сказати, що якщо рухатимемося в цьому напрямі ефективно, то за якийсь період часу зможемо ввести і накопичувальну систему.

Виходить, що процес запуску накопичувальної пенсійної системи — дуже важливий крок для України, але поки ми до нього абсолютно не готові.

Перед ухваленням законів слід створити механізми фондового ринку і правила роботи фінансової системи. Йдеться про біржі і лістинг національних компаній. На українських біржах повинні торгуватися акції іноземних фірм, що дозволить вирівняти портфелі за ризиками і прибутковістю, при цьому формуючи їх в Україні.[2]

Потрібно стимулювати фінансово-промислові групи, щоб вони перетворювалися на прозорі корпорації з очевидною структурою власності і

некреативним підходом до бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності.

Не обійтися і без макроекономічної стабільності. Доки відсоток за депозитом та пенсійним накопичувальним рахунком буде нижчим за рівень інфляції, люди, які інвестують у ці інструменти, втрачатимуть. Ні прогнозовані НБУ 14%, ні навіть 13,2% інфляції на 2018 рік не зроблять накопичувальну систему привабливою.

Наша мета повинна збігатися з критеріями конвергенції ЄС: до 3% інфляції на рік. Тоді людям буде вигідно вкладати гроші на тривалий термін.

Накопичувальна пенсійна система потрібна Україні. Вона стимулюватиме людей відкладати гроші на старість і забезпечить бізнес суттєвими ресурсами. Спочатку треба створити прозору фінансову систему, яка буде ефективно освоювати ці кошти.

Список використаних джерел інформації:

1. Про реформу накопичувальної системи в Україні [Електронний ресурс]
URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2018/05/4/636549/>

2. Впровадження накопичувальної системи в Україні у короткотривалій перспективі [Електронний ресурс]. URL: <https://news.dtki.ua/labor/pensions/57993>.

Карплюк М.М.,
студентка 2 курсу,
Ірпінський державний коледж економіки та права;
Науковий керівник: Ковальчук В.М.,
к. іст. н., доцент
Ірпінський державний коледж економіки та права

УКРАЇНА ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ. ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Завдання, що постають перед урядами при регулюванні економіки, визначаються загальними закономірностями функціонування сучасних ринкових систем і конкретними потребами та умовами певної країни.

Головними пріоритетами Української держави є забезпечення сталого економічного зростання, з метою підвищення добробуту та соціального розвитку нації, проведення зовнішньоекономічної політики, яка забезпечує захист національних інтересів.

Економічна політика – це свідомо, цілеспрямована діяльність державних органів, політичних партій і суспільних організацій в економічній сфері, що здійснюється в інтересах суспільства.

Проблему міжнародних відносин, як основу зовнішньої політики держави, вивчали такі науковці як: А.Ю. Брегеда, О.П. Гребельник, М.І. Дідківський, Б.М. Одягайло, Л.М. Письмаченко, що досліджували питання даної проблематики та оприлюднювали свої висновки та рекомендації стосовно міжнародної торговельної політики України що до сукупності принципів,

підходів, а також, засобів регулювання міжнародної торгівлі яку можна розглядати як цілеспрямований вплив держави на торговельні відносини з іншими країнами [1.с.62].

Проведення економічної політики, спрямованої на статичні та короткострокові переваги у вартості, може шкодити оновленню і динамічному розвитку. Але існують ситуації, коли держава має втручатися в економічні процеси – це відсутність справжньої досконалої конкуренції, антидемпінгові заходи, забезпечення рівноваги на ринку; наявність зовнішніх ефектів, що вимагають компенсаційних дій; існування сфер, пов'язаних із проведенням фундаментальних і прикладних наукових досліджень, забезпечення недопущення контрабанди, передусім зброї, наркотиків, валюти тощо.

Зближення з Європейським Союзом є гарантією розбудови демократичних інституцій в Україні. Крім того, членство в ЄС відкриє шлях до колективних структур спільної безпеки Євросоюзу, забезпечить ефективну координацію дій з європейськими державами в області контролю за експортом і нерозповсюдження зброї масового знищення, дозволить активізувати співробітництво у боротьбі з організованою злочинністю, контрабандою, нелегальною міграцією, наркобізнесом тощо.

Євроінтеграція сприятиме зростанню продуктивності економіки та темпів технологічної модернізації, під впливом конкуренції на єдиному європейському ринку, та забезпеченню вільного доступу до новітніх технологій, капіталу, інформації; підвищенню кваліфікації робочої сили за умов їх вільного руху в межах єдиного ринку; створенню більш сприятливого інвестиційного середовища; істотному зростанню обсягів торгівлі на ринку ЄС; створенню передумов для прискореного зростання взаємообміну в галузях з підвищеним рівнем науки та техноємності; підвищенню якості регулятивних інститутів у бюджетній, банківській, фінансовій сферах та корпоративному управлінні.

Соціальні переваги членства в ЄС пов'язані з наявними в країнах, з високим рівнем соціальних стандартів і розвитку, гуманітарної сфери, ефективним захистом прав працівників, розвиненою системою охорони довкілля.

Наслідком інтеграції України в ЄС стануть суттєві зміни в забезпеченні права на вільне працевлаштування, адекватної оплати та безпеки праці, гарантій соціального забезпечення, належних умов життя громадян, охорони здоров'я, освіти, культури, відповідно до європейських стандартів.

Безвізовий режим, що нещодано отримала наша держава, сприяє розвитку бізнесу, культури та медицини. А щоб цей розвиток був у рази швидший, треба розвивати контакти з іноземними партнерами. Позитив безвізового режиму є в тому, що він сприяє появі меншої кількості маніпуляцій з боку посередників – тобто, зменшиться потік маніпуляцій зі сторони недобросовісних фірм, які надавали консультаційні та інші візові послуги. [2, с.65]

Необхідність розв'язання проблем, пов'язаних з інтеграційними процесами до світової економічної спільноти, підвищує і посилює роль держави. Процес інтеграції України в ЄС є перспективним напрямом для держави в цілому.

Отже, зупиняючись на здобутках у сфері євроінтеграції в Україні, наголосимо, що з'являється шанс проведення глибоких реформ щодо розбудови та утвердження громадянського суспільства європейського зразку. [3]

Список використаних джерел інформації:

1. Ємець М.С. «Сутність зовнішньоекономічної політики та її вплив на розвиток господарства». / Світове господарство і міжнародні економічні відносини: 2015. – С. 62-65
2. Степаненко Н.О «Інтеграція України до ЄС: переваги та недоліки». / Вісник економіки транспорту і промисловості № 61, 2018 – С. 62-67.
3. Машталір Х. «Інтеграція України до Європейського союзу як основа розбудови громадянського суспільства». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/6/37.pdf>

*Ковалевська О. А.,
студентка 2 курсу,
Ірпінський державний коледж економіки та права
Науковий керівник: Ковальчук В. М.,
к. іст. н., доцент,
Ірпінський державний коледж економіки та права*

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Європейська інтеграція є невідлучною складовою процесу глобалізації сучасного світу та продовженням модернізації західної цивілізації. Інтеграція у перекладі з латинської означає об'єднання окремих частин в єдине ціле.

Міжнародна економічна інтеграція – це етап у процесі розвитку міжнародного поділу праці, для якого характерним є утворення однорідного, внутрішнього єдиного господарського організму, що охоплює декілька країн, виникнення цілісності відокремленого комплексу держав. [1, с. 225]

В період незалежності України поступово визначається головний вектор її розвитку – інтеграція до європейського співтовариства. Євроінтеграційна ідея є свідомим і природним стратегічним вибором українського суспільства.

Міжнародна економічна інтеграція несе як позитивні, так і негативні тенденції. Участь країни в декількох інтеграційних об'єднаннях може призвести до ускладнень політики. Це пов'язано з тим, що переваги, які одні країни надають іншим, можуть бути втрачені. [2, с. 24]

В свою чергу європейська інтеграція для України – це подальше політичне та інституційне зближення з ЄС, еволюційне просування до кінцевої мети – інтеграції до Європейського Союзу.

Для України курс на євроінтеграцію має важливе позитивне значення, що виступає стимулом для прискорення інституціональних перетворень, перебудови не тільки зовнішньоекономічної сфери, але і модернізації економіки та політики. Поведінка Європи є неоднозначною щодо вступу України в ЄС. З одного боку, об'єднана Європа прагне бачити Україну

повноправним членом ЄС, а з іншого – поки що, не відчуває в Україні дієздатного партнера.

Україну на шляху до інтеграції очікують загрози, зокрема слабка конкурентоспроможність українських підприємств, жорсткі правила оподаткування доходів і капіталу дочірніх підприємств європейських компаній, можлива відсутність інвестицій тощо.

Зрозуміло, що вступ України до ЄС – це питання перспективи, яке залежить від багатьох факторів. Зокрема, як від ефективності внутрішніх реформ, так і від трансформаційних процесів всередині ЄС.

Отже, у найближчій перспективі Україну на євроінтеграційному шляху очікує повсякденна, кропітка робота, з впровадження Угоди про асоціацію, що рухає країну на шляху до ЄС. Однак, і що найважливіше, сьогодні є підстави стверджувати, що Україна пройшла етап вибору між європейським і євразійським векторами розвитку держави. [3].

Список використаних джерел інформації:

1. Європейська інтеграція: навчальн. посіб. / Л. Л. Лазебник, Е. В. Прушківська. – Ірпінь : Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. – 272 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т.59).

2. Міжнародні економічні відносини. Ч. 2:[навчальний посібник] / Л. Б. Шостак, А. А. Олешко, О. І. Дікарев, О. С. Бадрак; Національний університет державної податкової служби України. – Ірпінь: Видавництво НУДПСУ, 2015. – 218 С. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т.40).

3. Представництво Європейського союзу в Україні [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://razumkov.org.ua/statti/ukraina-na-shliakh-do-yes-otsinky-dumky-i-spodivannia-hromadian>

Лещенко Д.С.

студент 3 курсу,

Ірпінський державний коледж економіки та права

Науковий керівник: Ковальчук Н.І.,

викладач,

Ірпінський державний коледж економіки та права

СУЧАСНІ ЕТАПИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКІВ

Вступ України до Енергетичного Співтовариства 15 грудня 2010 надала великі можливості та необхідні інструменти для проведення послідовної структурної реформи в енергетиці. Прийняття та впровадження європейських норм та стандартів у сфері енергетики та охорони навколишнього середовища осучаснить вітчизняне законодавство та дозволить Україні перебудувати власну економіку, перейти на шлях сталого розвитку та в перспективі стати повноправним членом ЄС [1].

Стратегія ЄС із створення Енергетичного Союзу від 25 лютого 2015 року передбачає оновлення Стратегічного Енергетичного Партнерства з Україною. В

Стратегії наголошується, що особливу увагу потрібно приділити оновленню Стратегічного Партнерства в сфері енергетики з Україною. Оновлене партнерство передбачає розгляд питань, пов'язаних з важливістю України в якості транзитної країни, а також питань реформування енергетичного ринку України, оновлення газової мережі, створення відповідної нормативно-правової бази в сфері ринку електроенергії та підвищення енергоефективності в Україні, як засіб зниження залежності від імпорту енергоносіїв". Україна та ЄС ставлять за мету співпрацювати задля упорядкування своїх відповідних енергетичних стратегій і розширення інструментів співробітництва у наступних сферах: енергетична безпека, солідарність і довіра; інтеграція енергетичних ринків; підвищення енергоефективності; декарбонізація економіки; дослідження та інновації.

Відповідно до зазначеної стратегії 24 листопада 2016 року підписано оновлений Меморандум, метою якого є повна інтеграція енергетичних ринків України та ЄС в інтересах споживачів та з огляду на необхідність взаємного посилення безпеки енергопостачання та охорони довкілля в енергетичній галузі.

Визнаючи необхідність розвитку енергетичної інфраструктури України та реалізації проектів, спрямованих на поглиблення її інтеграції в енергетичну інфраструктуру ЄС, в рамках Меморандуму сторони домовились про співробітництво щодо залучення інвестицій та фінансування.

9 квітня 2015 року Верховною Радою України схвалено Закон «Про ринок природного газу в Україні», що є результатом спільної роботи України та ЄС і важливим кроком України на шляху інтеграції з Європейським Союзом. Цей документ робить ринок природного газу України прозорим та зрозумілим для інвесторів і встановлює на українському ринку європейські норми, визначені в Третньому енергетичному пакеті ЄС [2].

9 липня 2015 р. у м. Дубровнік Україна в якості країни – учасниці Групи високого рівня з будівництва газотранспортної мережі в Центральній та Південно-Східній Європі підписала Меморандум та План дій з метою прискорення реалізації проектів з будівництва газотранспортної інфраструктури в регіоні Центральної та Південно-східної Європи, вирішення технічних і нормативних питань, які перешкоджають безпеці поставок, а також розвитку повністю інтегрованого і конкурентного енергетичного ринку в регіоні.

28 червня 2017 року компанія «Укренерго» підписала договір про умови приєднання енергосистеми України до європейської енергосистеми ENTSO-E. Для України ця подія відкрила шлях до наступної фази на шляху інтеграції Об'єднаної енергетичної системи України до європейського об'єднання – практичної реалізації Каталогу вимог, безумовне виконання яких необхідно для прийняття рішення про об'єднання енергосистем.

28 вересня 2017 року в Бухаресті країни-учасниці Групи високого рівня з розвитку газотранспортної мережі в Центральній та Південно-Східній Європі підписали Меморандум про взаєморозуміння щодо спільного підходу до розвитку ринку електричної енергії, енергоефективності та відновлюваної

енергетики. Наміри, викладені в новому Меморандумі, повністю відповідають положенням прийнятої в серпні 2017 року Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність».

29 листопада 2018 року Рада міністрів Енергетичного співтовариства затвердила перелік проектів спільного інтересу (PMI – Project of mutual interest) з Україною в сфері електроенергетики. Проекти спільного інтересу України та Енергетичного співтовариства націлені на збільшення міждержавних перетоків електроенергії з європейськими країнами-сусідами України — Словаччиною та Румунією. Їх реалізація дозволить отримати максимальну потужність обміну електроенергією з країнами ЄС після синхронізації з ENTSO-E [3].

Список використаних джерел інформації:

1. Договір про заснування Енергетичного Співтовариства від 25.10.2005. Дата набрання чинності: 01.07.2006. Дата набрання чинності для України: 01.02.2011. [Електронний ресурс] -Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_926

2. Союз та Європейське Співтовариство з атомної енергії. Україна-ЄС / Галузеве співробітництво / Енергетика. [Електронний ресурс] -Режим доступу: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/sectoral-dialogue/energy>

3. Дев'ятий спільний звіт Україна – ЄС щодо Виконання Меморандуму між Україною та ЄС про порозуміння щодо співробітництва в енергетичній галузі протягом 2014 року – [Електронний ресурс] -Режим доступу: https://mfa.gov.ua/mediafiles/sites/ukraine-eu/files/9th_MOU_Report_2015_UKR.pdf

Лисак К. С.,

*здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

Якименко І.Ю.,

*здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Університет ДФС України*

Науковий керівник: Нечипоренко А. В.,

*к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул,
Університет ДФС України*

УКРАЇНА ТА ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ

Інтеграційні процеси є дуже складними процесами, а тому виникає необхідність чіткого визначення, що саме потрібно для ефективного входження в зону ЄС, а також з якими проблемами може зіткнутись Україна на своєму шляху. Європейський вибір має стати підґрунтям для загальнонаціонального єднання на основі ідеї модернізації країни. Нині важливим завданням сучасного світового розвитку країн є саме активізація інтеграційних процесів у світі та Європі.

Після останнього розширення ЄС Україна стала безпосереднім сусідом Євросоюзу. Це відкриває нові можливості для поглиблення співпраці між Україною та ЄС [1]. Майбутнє України поза європейським та світовим

розвитком взагалі неможливо розглядати, бо саме євроінтеграція, а також членство в Європейському Союзі є найголовнішою стратегічною метою держави. Співпраця з ЄС є одним зі способів зміцнення позицій країни у світовій системі міжнародних відносин, побудови економічно розвинутої та демократичної держави, засобом реалізації національних інтересів. Головне розуміти, що саме отримає Україна від співпраці з ЄС, а також які проблеми виникнуть на шляху до членства в ЄС і які чекатимуть перспективи від співробітництва в сучасних умовах.

Для України європейська інтеграція – це шлях до модернізації економіки, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробника, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, можливість виходу на єдиний внутрішній ринок ЄС. На сьогоднішній день однією зі складових забезпечення динаміки зростання економіки України є впровадження інноваційної моделі розвитку [2].

Інтеграція України до ЄС є досить непростим питанням, адже вона відбувається доволі тривалий період, але й зрозуміло, що цей процес не може проходити швидко. Інтеграційний вибір будь-якої країни має щонайменше три аспекти: правовий, економічний, політичний. Для України ці три аспекти мають особливе значення. Правовий аспект – це збереження суверенітету і державності, економічний – розвиток країни і добробут народу, політичний – це забезпечення цивілізаційного майбутнього Українського народу [3].

Нині основними напрямками співробітництва між Україною та ЄС є енергетика, інвестиції, торгівля. З погляду співробітництва між Україною та ЄС слід розглянути допомогу ЄС Україні. Європейський Союз є найбільшим донором України. Обсяг наданої ним безвідплатної технічної та фінансової підтримки лише з 1991 р. перевищив 4 млрд. євро і постійно зростає. Підтримка Євросоюзу стосується надзвичайно широкого кола сфер: макрофінансової стабільності, державного управління, розвитку громадянського суспільства, економіки, енергетики, захисту довкілля, регіонального розвитку, освіти тощо.

ЄС збільшив Україні допомогу з 2014 р., враховуючи складну економічну ситуацію та військові дії на сході держави. Загальний пакет допомоги на 2014–2020 рр. становить близько 11 млрд. євро. Саме завдяки наданій технічній, а також фінансовій допомозі Україна з 2014 р. розпочала реалізацію амбіційної програми реформ, метою якої є насамперед стабілізація економіки та поліпшення рівня життя громадян.

Водночас з ЄС допомогу Україні надають також інші міжнародні організації та країни. Світовий банк відіграє вагомий роль у стимулюванні реформ та наданні консультаційної підтримки. МВФ часто виступає як каталізатор нагальних реформ, які сприяють макроекономічній та фінансовій стабільності. Фінансування надається переважно для проектів технічної допомоги. Основними напрямками технічної допомоги є ядерна безпека, національна безпека та оборона, врядування та громадянське суспільство, регіональний розвиток [4].

Також можна зазначити, що Україні потрібно не лише збільшувати прозорість даних та надавати статистику щодо наданої допомоги, а й чітко

відстежувати ефективність цієї допомоги. Саме це дасть змогу збільшити вплив отриманої допомоги на економічний розвиток країни.

Проте, незважаючи на допомогу ЄС в здійсненні реформ щодо економічного розвитку, існують певні перешкоди на шляху до ЄС. Варто виділити внутрішні чинники, що гальмують рух України до ЄС [4; 5]:

- повільність у проведенні економічних реформ, відсутність помітних результатів внутрішніх соціально-економічних трансформацій;
- рівень корупції та економічної злочинності;
- відсутність консенсусу стосовно європейського вибору серед населення;
- дефіцит досвідчених фахівців з євроінтеграції, насамперед серед політичної еліти і державних службовців України;
- розрив у рівнях економічного розвитку України і європейських країн;
- значна відмінність рівня життя населення;
- невідповідність правових систем.

Європейська інтеграція є стратегічною ціллю України, закріпленою законодавчо. Враховуючи вплив інтеграційних чинників на політичну, економічну та соціальну сфери держави, перспективнішим усе ж таки залишається вступ України до Європейського Союзу, на шляху до якого країна зробила вже багато зусиль та буде вдосконалюватися, щоб у найближчій перспективі стати членом ЄС.

Що стосується внутрішніх перетворень, то Україна має здійснити низку невідкладних системних трансформацій, в основі яких була б покладена українська національна ідея, а саме [6; 7]:

1) в економічній сфері:

- реалізувати стратегію випереджувального розвитку, що повинно забезпечити щорічні темпи зростання ВВП в Україні на рівні не нижче 6-7%;
- опанувати інноваційну модель структурної перебудови та зростання, реалізація якої суттєво підвищить конкурентоспроможність економіки;

2) в соціальній сфері:

- забезпечити цілеспрямовані передумови для скорочення розриву в рівні якості життєвих стандартів з країнами ЄС, утвердження середнього класу;
- сформувати надійний для національної безпеки правовий кодекс у сфері міграції та набуття громадянства України.

Отже, не дивлячись на низку випробувань, які стоять перед Україною, інтеграція до Європейського союзу є шансом перетворитись на стабільну державу, яка володіє незаперечними перспективами на майбутнє.

Список використаних джерел інформації:

1. Федоришина О. О. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1103>
2. Кужелєв М. О., Житар М. О. Концептуальні засади ефективності фінансового забезпечення інноваційного розвитку України. *Економічний вісник університету*. 2015. Вип. 27(1). С. 14–18.
3. Деліні М. М. Проблеми інтеграції України в світове співтовариство в сучасних умовах. URL : <http://global-national.in.ua/archive/2-2014/12.pdf>
4. Кваша О. С., Синякова А. В. Україна та ЄС: проблеми та перспективи

інтеграції в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 23(1). С. 112–117.

5. Пріоритети допомоги ЄС Україні: взаємовигідний рух назустріч. URL : http://www.ier.com.ua/files/publications/Books/2018/IER_Priority_reform_report_6.07.2018_1.pdf.

6. Кужелєв М. О., Житар М. О. Особливості формування державної фінансової політики в умовах європейської інтеграції України. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2015. № 2. С. 154–163.

7. Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів: [монографія] / За заг. ред. д.е.н., професора С.В. Онишко. – Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2016. – 452 с.

*Ніколайчук С.В.,
студентка 2 курсу,
Ірпінського державного коледжу економіки та права*
Науковий керівник: Ткаченко Н.В.,
*викладач, Ірпінського державного
коледжу економіки та права*

ІСТОРИЧНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Україна обрала європейський напрям зовнішньої політики не тільки через географічні передумови, а в першу чергу, через те що європейські стандарти життя вважаються одними із кращих в світі. Як соціальна держава Україна має на меті гарантувати всі умови для розвитку суспільства. Вступ в ЄС сприяє забезпеченню в Україні високих стандартів політичної, правової, соціальної та культурної політики.

Євроінтеграційні процеси України стали предметом дослідження таких вітчизняних вчених, як: Базилюка Б.Г., Білоусов М.М., Гайдуков Л.Ф., Копійка В.В., Лошкарьова О.С., Манжол В.А., Муравйова В.М., Наливайко Л.Р., Ситник С.В., Сіденко В.А., Ченчик Д.В., Чорноплеча О.М., Шинкаренко Т.І., Шульга Р.О. та інші. Не заперечуючи вагомості внеску зазначених дослідників у вивченні процесу євроінтеграції в Україні, варто зазначити, що дослідження передумов та перспектив євроінтеграції, як основного напрямку зовнішньої політики України на сучасному етапі, є актуальними питаннями у зв'язку з активним розвитком зазначеної сфери.

Україна, потребує сталого зростання економіки та підвищення добробуту народу і розраховує досягти цієї мети на шляху євроінтеграції. Проте, виявляється, що євроінтеграційні успіхи не такі вже й визначні, що зумовлено наявністю в ЄС низки проблем інтеграційного характеру. Це пояснюється тими чинниками, що нині основною метою зовнішньої політики України є саме євроінтеграція, а запровадження європейських стандартів в усіх сферах життя – головне завдання внутрішніх реформ. Угода про асоціацію України з ЄС

передбачає вихід відносин на новий рівень – перехід від партнерства і співробітництва до політичної асоціації та економічної інтеграції. Угода створює передумови для подальшого вступу України до Європейського Союзу, проте – не є ані його гарантією з боку ЄС, ані зобов'язанням з боку України. Для того щоб реалізувати мету угоди, необхідно провести ряд політико-правових та соціальних реформ.

Стратегічною метою України на даний момент є підвищення національних стандартів вжиття і демократичних засад до рівня європейських, що сприятиме вступу нашої країни до ЄС. Політична визначеність України, а також реформування української економіки до європейських стандартів є найважливішим, першочерговим завданням України в контексті членства в ЄС. Для того щоб процес інтеграції відбувся, Україні необхідно суттєво змінити процес реалізації економічнофінансової політики. Науковці зазначають, основною передумовою забезпечення ефективності вказаних заходів має стати перегляд існуючих пріоритетів інвестиційного та інноваційного розвитку. Для України може бути доцільним розбудова системи інноваційної інфраструктури (центрів трансферу технологій, технопарків тощо) з метою стимулювання поширення інновацій та нових технологій, залучення науково-дослідних установ до реалізації проектів, особливо на регіональному рівні. [1, с. 121-122]

Європейський Союз є унікальним міжнародним утворенням, тому саме процес європеїзації відкриє для України нові можливості для реалізації публічної політики та накладання обмежень щодо національної політики. Важливим досягненням на євроінтеграційному шляху України є формування договірно-правових і політичних засад співробітництва з ЄС. Базовим документом, який визначив правовий механізм двостороннього економічного, фінансового, соціального і культурного співробітництва та розвитку політичного діалогу. ЄС допомагає створювати безпечніші і більш сприятливі умови життя в межах своїх власних кордонів.

В той же час, Європейський Союз завжди готовий поділитися своїми здобутками та цінностями з країнами та людьми, що знаходяться поза його межами [2, с. 35]. В той же час необхідно зазначити, що незважаючи на те, що євроінтеграція для України це дійсно складний процес, вже зроблено рішучі кроки на шляху до членства в Європейський Союз, тому постає необхідність в найближчі строки сприяти усуненню усіх можливих перешкод на шляху до євроінтеграції, а саме: а) по-перше, обстоювати відповідність критеріям, що визначені Європейським Союзом; б) по-друге, виконувати всі зобов'язання та відповідальність, дотримуватися умов, необхідних для вступу до ЄС; в) по-третє, привести всі органи влади у стан гармонійного функціонування та Матеріали наукового семінару 123 поглибити взаємозв'язки та контакти з державами членами Євросоюзу.

Отже, як бачимо ЄС відкриває можливість переходу відносин на новий рівень від звичайного партнерства до політичної асоціації та великого економічного розвитку. Але, процес євроінтеграції є досить складним. Для вступу в ЄС потрібно дотримуватися певної стратегії та виконувати необхідний перелік умов.

Список використаних джерел інформації:

1. Гелетій О.О. Євроінтеграція як основний напрям зовнішньої політики України: передумови та перспективи / О.О. Гелетій // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування. – 2018. – С. 121-122.
2. Пайкова А.Ю., Вайноська Г.С. Актуальні питання щодо інтеграції України до Європейського Союзу // Економічний простір. – 2016. – № 115. – С. 35.

Німчук А.В.,

студентка 2 курс,

Ірпінський державний коледж економіки та права

Науковий керівник: Ключ О.О.,

викладач, Ірпінський державний коледж економіки та права

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН ЄС

На глобальному рівні, поки Європейський Союз залишається центром зосередження значного багатства та економічного потенціалу, характер розвитку є дуже нерівномірним, а тому все ще залишаються значні соціально-економічні диспропорції, які збільшились після приєднання нових країн.[3] Європейські країни перебувають в тісних торгово-економічних зв'язках протягом багатьох століть і створили серйозні передумови для зближення на базі інтеграції. Основний внесок у європейський валовий продукт припадає на Німеччину, Францію, Великобританію, Італію та Іспанію.

Ядро західноєвропейської економіки - це члени ЄС у складі 15 держав. Всі вони володіють сучасної, добре розвиненою економікою, яка традиційно ділиться на промисловість, сільське господарство та сферу послуг. Промисловість у всіх цих країнах знаходиться на одному рівні вона представлена практично будь-якими сучасними виробами, починаючи від атомної техніки, повітряних лайнерів, до автомобілів, лазерної техніки, добрив і т. д. Зайнятість у цих галузях, однак, не перевищує 25% загальної зайнятості, в той час як на сферу послуг припадає 70-75% всієї робочої сили. У сільському господарстві країн Євросоюзу зайнято від 6% (східноєвропейські країни) до 1% (західноєвропейські країни) населення. Основна частина працездатного населення зайнята у сфері послуг, вона безперервно розширюється, наближаючись в окремих країнах до 80% і вище її роль у всіх східних країнах - нових членах ЄС значно нижче (65-70%). [1]

Сучасна європейська інтеграція має нерівномірний характер, спостерігаються значні нерівності між старими та новими країнами-членами ЄС, центр-периферійна структура європейської економіки стає досить різноманітною. Регіони країн ЄС дуже відрізняються за адміністративно-територіальною організацією. Крім цього, вони дуже диференційовані як за кількістю населення і території, так і за основними соціально-економічними показниками розвитку (ВВП на одиницю населення, рівень безробіття, видатки на НДДКР).

Сума всіх товарів і послуг, вироблених на території Євросоюзу (ВВП), з урахуванням інфляції збільшилася станом на 2018 рік на 2,2%. Серед країн на першому місці опинилася Польща – зростання реального ВВП склало 5%. На другому місці опинилася Угорщина з 4,4%. Загалом по ЄС рівень безробіття у лютому 2017 року склав 7,1%. Це найнижчий рівень безробіття з вересня 2008 року. В конкретних цифрах це означає, що число безробітних у ЄС скоротилося на 141 тисячу осіб і зараз становить менше 14 млн осіб. Серед держав-членів найнижчий рівень безробіття у Чехії (2,4%), Німеччині та Мальті (по 3,5%), а також Угорщині (3,7%). Найвищий рівень безробіття спостерігався у Греції (20,8%) та Іспанії (16,1%). [4] Видатки на НДДКР в 2016 р. (в % до ВВП) при середньому показнику по ЄС 2,05% коливались від 0,5% (Румунія) до 3,8% (Фінляндія) або у 7,6 рази. [2]

Фактично «центр» формує технологічну базу «периферії» за рахунок включення нерозвинутих та слаборозвинутих країн в сферу міжнародного поділу праці через фінансові та торгові потоки, які контролюються розвинутими державами. [2] Європейська політика регіонального розвитку базується на політичному принципі, згідно якого багатші країни і регіони мають забезпечувати солідарність з біднішими країнами і регіонами, а також на економічному принципі, згідно якого нижчі обсяги виробництва в бідних країнах-учасниках і регіонах, або країнах і регіонах з високими рівнями безробіття є втратою потенціалу та можливості для Європейського Союзу в цілому. На сьогодні, деякі з ключових досягнень розвитку в Європі можна побачити в модернізації і розвитку транспортної мережі, які вказують на шлях до усталеної, ефективної і безпечної мобільності, покращуючи доступ до всіх регіонів. [3]

Основні цілі та наближення, які ставлять перед собою країни ЄС для покращення розвитку економіки:

- реформування процесу розробки і реалізації стратегії для регіонів;
- вирішення проблем зміни клімату і усталеності;
- використання регіональних і місцевих ресурсів та вмінь;
- балансування між розвитком міст і сільських територій, що охоплює всі регіони незалежно від географічного розташування;
- співпраця країн-учасників на всіх рівнях;
- використання гнучких та інноваційних форм фінансування для підтримки малого і середнього бізнесу. [3]

Як наслідок, варто сказати, що зважаючи на географічну близькість, співробітництво України з ЄС є одним з найважливіших факторів покращення мікро- та макроекономічних умов у національній економіці, прискорення процесу модернізації суспільства та економічних реформ, визначенню оптимального механізму участі в процесах міжнародного поділу праці в напрямі не «сировинного», а «інноваційного» спрямування.

Список використаних джерел інформації:

1. Економіка країн Європейського союзу. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://studme.com.ua/118009127912/ekonomika/osnovnye_ekonomiki_mira.htm

2. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Нерівномірність економічного розвитку країн ЄС. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/8_1_2016ua/31.pdf
3. Європейська регіональна політика. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/international/external_uk.pdf
4. Ділові новини. Євростат визначив найбільш перспективну економіку Європи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-delovye-novosti-36-evrostat-opredelil-samuyu-perspektivnuyu-ekonomiku-evropy>

Тереняк І.І.

студентка 3 курсу,

Ірпінський державний коледж економіки та права

Науковий керівник: Калусенко В.В.,

викладач,

Ірпінський державний коледж економіки та права

РОЗВИТОК ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГУ: ПЕРЕШКОДИ В УКРАЇНІ

Розвиток мережі «Інтернет» і цифрових технологій змінили комунікаційну політику компаній, пріоритети споживачів, швидкість обробки інформації. Зазначені тенденції не обійшли і банківський сектор. Зокрема, упродовж останніх десятиліть на ринку з'являються віртуальні банки, які не використовують класичних відділень. Дедалі більш поширеним явищем стає сплата різних платежів через месенджери соціальних мереж, що, безперечно, спонукатиме банки передбачити можливість входу в системи онлайн-банкінгу та мобільного сервісу через акаунти в соціальних мережах.

Широкому застосуванню Інтернет-технологій сприяє і висока конкуренція у сфері банківського обслуговування. Інтернет дозволив значно розширити ринок банківських продуктів і послуг, ураховуючи усі види дистанційного обслуговування, у тому числі інтернет-банкінг.[1]

На сучасному етапі розвитку банківської системи України все більш швидкими темпами зростає попит клієнтів банків на дистанційні банківські послуги. Надання даних послуг значно полегшує проведення переказів або платежів, а також прискорює цей процес. Немає необхідності витрачати час на чергу в філіях банків і проводити платіж в них.

На сьогоднішній день в Україні інтернет-банкінг не користується великим попитом серед клієнтів банків. Причин цьому існує безліч, серед яких:

- невпевненість громадян України в безпеці своїх коштів;
- часті спроби шахрайства в інтернеті;
- небажання самих банків здійснювати вкладення власних коштів у

розвиток даного банківського продукту.[2, ст.147]

Однією з проблем, з якою безліч клієнтів не використовують інтернет-банкінг, полягає у відсутності інтернет зв'язку в багатьох населених пунктах і відсутність комп'ютерів у багатьох сім'ях. Але сьогодні технології постійно

розвиваються, і можливість підключитися до інтернету незабаром матиме практично кожен українець.

Але існує ряд причин, які гальмують розвиток інтернет-банкінгу в Україні і не дозволяють банкам відмовитися від обслуговування клієнтів через свої відділення. Однією з них є нерозвиненість вітчизняного законодавства. Банки зупиняє законодавство, яке досить важко поєднати з новими електронними засобами ведення банківського бізнесу, а також недовіра і страх клієнтів перед використанням електронних документів і пристроїв.

Друга причина полягає в консервативності деяких клієнтів. Завжди буде категорія клієнтів, яка буде більше довіряти традиційній практиці отримання фінансової послуги у відділеннях банку.

Гальмом стрімкого розвитку електронного банкінгу в Україні також є недостатня кількість користувачів інтернету та нерівномірність проникнення інтернету в різних регіонах країни. Сьогодні цифровими послугами користуються в основному клієнти, які мешкають в місті, мають прибуток вище за середній та доступ до інтернет.

Варто відзначити, що значною мірою недостатньо високі темпи опанування нашими громадянами цієї технології обумовлюються фактором необізнаності з існуванням такої послуги: лише 46% від загального числа українських користувачів мережі інтернет взагалі знають про існування послуги інтернет-банкінг.

Головне, що відлякує у інтернет-банкінгу - це ризик шахрайства, саме тому багато банків не надають послуги здійснення платежів у онлайн режимі, незважаючи на істотне зростання рівня захисту банківських мереж останнім часом.

Дуже серйозна проблема на шляху розробки і впровадження інтернетпроекту банку - це кадрова проблема. Якість і оперативність вирішення будьякої задачі залежать від кваліфікації фахівців.

Що стосується психологічних труднощів, то до них слід зарахувати страх втратити в мережі свої гроші. Інтернет - банкінгу зовсім не приносять користі численні публікації про масові зломи і крадіжки з комп'ютерних систем. Але проблема ця має скоріше суспільні і юридичні коріння, ніж технічні або якісь інші.

Крім перерахованих вище проблем, існують ще й серйозні технічні труднощі і проблеми, пов'язані з електронно-цифровим підписом (ЕЦП).

Незважаючи на недоліки, все таки розвиток інтернет-банкінгу зараз досить перспективний.[3, ст.211]

Аналіз сучасного стану, існуючих проблем і шляхів розвитку дозволяє висунути низку рекомендацій щодо активізації процесу розвитку інтернет-банкінгу в Україні:

- основним завданням для українського інтернет-банкінгу є на сьогоднішній день завоювання довіри користувачів.
- для успішного подолання недовіри користувачів, необхідна тверда законодавча база для інтернет-банкінгу.
- політика, спрямована на підвищення рівня безпеки використання

Інтернет-технологій у банківському секторі.

Список використаних джерел інформації:

1. Вареник Н. Інтернет-банкінг: для людини чи проти неї? Дзеркало тижня. 2016.
2. Говорушко Т.А., Ситник И.П., Ляховецкая В.Н. Розвиток Ієнтернет-банкінгу в Україні/Говорушко Т.А//Науковий вісник Херсонського державного університету – 2015 – Випуск 15. Частина 5. – С. 146-149.
3. Єсіна О.Г. Інтернет-банкінг в Україні сучасний стан, проблеми та перспективи / Єсіна О.Г. //Вісник соціально-економічних досліджень – 2013 рік – Випуск 1 (48) – С. 209-213.

Томша А.О.,

студентка 3 курсу,

Університет ДФС України

Науковий керівник: Мазіна О.І.,

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку,

Університет ДФС України

МОЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ БЛОКЧЕЙНУ ЯК НОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Уже досить довгий час інформаційні технології (ІТ) змінюють способи ведення операцій в обліку. Вони модифікують способи обміну, систематизації, уніфікації та аналізу інформації, виводять облікову структуру на відносно новий рівень. Вже на сьогодні розробки ІТ сфери дозволяють опрацювати великі масиви бухгалтерської інформації в найкоротші терміни. Однією з таких розробок є технологія «Блокчейн», яка в свою чергу, є новим варіантом формування інформації відповідно до європейських стандартів прозорості, якості та високого рівня технологічних можливостей. Тому є досить цікавим та актуальним розглянути перспективи загального впровадження блокчейну в облікові процедури як новий варіант ІТ прориву та методологічного вдосконалення облікової сфери.

«Блокчейн (Blockchain) – це база даних, що від початку створена для проведення фінансових операцій. Для збереження інформації вона використовує не один загальний сервер, а одразу багато різних. При цьому інформація зберігається у спеціально структурованих блоках. Кожен блок «посилається» на попередній, надаючи таким чином доступ не тільки до власної інформації, але і до тієї, що зберігається у попередньому блоці. Непомітно змінити дані в одному з них не вийде – система одразу визначить, що вони відрізняються від даних у інших блоках та повідомить про це» [1]. Блокчейн в деякому сенсі є «штучним бухгалтером». Він перевіряє інформації в блоках і при проведенні якоїсь господарської операції, він заносить її до блоку, не допускаючи маніпуляцій з цифрами або помилок.

Згідно з колективною монографією Мазіної О., Осмятченко В. та Олійник В., «блокчейн - це ідеальний бухгалтерський облік, адже не допускає помилок

або умисних маніпуляцій з цифрами шляхом відслідковування усіх фінансових операцій та сповіщення про всі зміни в режимі реального часу. Вищезазначене підтверджує необхідність впровадження блокчейну в бухгалтерську практику. Таким чином, спеціалісти, здатні скласти звітність через систему блокчейн, незабаром цінуватимуться вище, ніж бухгалтери, що працюють з традиційними програмами обліку» [2].

Отже, «алгоритм блокчейну синхронізує інформацію, захищає її від підміни та ручного втручання. Проте для впровадження такої технології потрібні потужні комп'ютери, адже алгоритм програми забирає багато ресурсів при роботі» [3].

На сьогодні впровадження технології блокчейну не врегульовано на законодавчому рівні, оскільки існує стаття 505 Цивільного Кодексу України, яка накладає обмеження щодо оприлюднення інформації управлінського характеру, у той час як система блокчейну є абсолютно прозорою і відкритою.

Однією з переваг блокчейну може бути попередження неконтрольованого використання активів, оскільки інформація в блоці є незмінною. Крім того, блокчейн дозволяє вивести процес інвентаризації на новий рівень, який дозволяє швидко узагальнення інформації про наявні активи.

«Завдяки впровадженню блокчейну в облікові процедури вирішуються наступні завдання:

- 1) збір, угруповання і впорядкування інформаційних потоків;
- 2) швидкий доступ та видача інформації;
- 3) скорочення інтервалу між отриманням інформації та її занесенням в базу даних;
- 4) зниження ризиків виникнення помилок в обліку та в процесах прийняття рішень, що дозволяє підприємству уникати перекручення інформації в бухгалтерському обліку;
- 5) інтеграція всіх рівнів обліку для створення єдиної інформаційної бази;
- 6) автоматичне формування звітів; забезпечення ефективного оперативного контролю» [4].

Отже, після вивчення цього досить актуального питання, можна сказати, що блокчейн є перспективною технологією для впровадження в облік. Її запровадження підвищить рівень прозорості обліку, адже всі бухгалтерські записи будуть синхронізовані та захищені від змін. Вона створить певну базу для автоматизованого аудиту, крім аспектів, що вимагають аналізу та оцінки аудитора. Технологія блокчейн буде прямою протидією шахрайству, неправдивому відображенню економічної інформації та вибіркового направлення неекономічної інформації. Також вона зможе задовольнити вимоги публічних користувачів щодо інформації про внутрішні та зовнішні процеси підприємства, тобто реалізує ще й принцип публічності.

Список використаних джерел літератури:

1. Kreston GCG Блокчейн, штучний інтелект і бухгалтерія. URL: <https://kreston-gcg.com/ua/blokchain-shtuchniy-intelekt-i-bukhalteria/>.
2. Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання в умовах

- євроінтеграції: монографія/ Н. М. Позняковська, С. Я. Зубілевич, О. Л. Міклуха та ін.. – Рівне: НУВГП, 2019. – 414 с./ Трансформація БО та вимог до сучасних фахівців в умовах євроінтеграції/ Мазіна О., Осмятченко В., Олійник В. – 359 с.
3. Цивільний кодекс України. Закон України від 16.01.2003 №435-IV. Редакція від 26.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
4. Шишкова Н.Л. Перспективи впровадження блокчейну в бухгалтерському обліку. Облік і фінанси. 2018. № 2. С. 61-68.

Чабаненко І.С.,
студент магістратури,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СПІЛЬНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Україна розпочала новий період європейської інтеграції у непростий історичний час. Для подолання глибокої економічної кризи, а також усунення її наслідків є дуже важливим отримати позитивний ефект від європейської інтеграції для піднесення української економіки. Для того, щоб аграрний сектор України встав на шлях економічного зростання, як це відбувається в європейській моделі, необхідно проведення ефективної аграрної політики, яка буде базуватись на триєдиному підході, що застосовується в ЄС. Це дає змогу збалансувати систему засобів та заходів державного впливу на процес виготовлення продукції сільського господарства [2; 5; 6].

Враховуючи наявні проблеми аграрної сфери України, необхідним є проведення комплексу заходів за наступними ключовими напрямками, а саме: адаптація вітчизняних стандартів до стандартів ЄС; створення сучасної інфраструктури АПК; підтримка співпраці господарств населення виробників продукції сільського господарства; заохочення до співробітництва між дослідними установами і виробниками аграрної продукції тощо.

У свою чергу, для збільшення конкурентоспроможності аграрної сфери у цілому потрібно забезпечити наступні передумови: надання сільськогосподарським товаровиробникам новітньої техніки; впровадження сучасних технологій збільшення урожайності та вирощування сільськогосподарських культур, сприяння збільшенню поголів'я худоби; надання фінансової підтримки виробникам сільськогосподарської продукції; підготовка висококваліфікованих працівників для вимог аграрної сфери; вдосконалення цінової політики тощо [4, с. 19].

З перспективних напрямків процесу адаптації сільськогосподарського сектора до канонів європейської аграрної моделі можна також виокремити поліпшення цільових програм державної підтримки аграрного сектору. Для забезпечення цілеспрямованого надходження пільг до товаровиробників, доцільне використання двох головних напрямів державної політики підтримки: внутрішнього, що полягає у покращення форм прямої і непрямой державної

підтримки та зовнішнього, який націлений на перехід до єдиних правил та норм торговельно-економічних відносин в межах членства України в СОТ.

Слід зазначити, що для подолання ключових проблем у процесі євроінтеграції, сільськогосподарський сектор економіки України має потужний ресурсний потенціал: багатий природно-ресурсний потенціал та експортно-імпортні можливості, вагомий людський капітал, поступово зростаючу інвестиційну привабливість тощо.

Досить важливим під час виходу з економічної кризи економіки України у цілому, а також аграрної сфери, зокрема, є аналіз перспектив та ймовірності проблем, що можуть принести процеси європейської інтеграції для вітчизняного сектора сільського господарства [1, с. 18]. Ступінь готовності українського аграрного сектору до євроінтеграційних процесів, відносно країн, які приєдналися до ЄС у складі попередньої хвилі розширення, показує, що подібних трансформацій у нашій країні не було, тож євроінтеграційний процес для України перебуває на первинній стадії, він є маловивченим, і потребує подальшого дослідження теорії інтеграції в аграрній сфері [3, с. 64].

Список використаних джерел інформації:

1. Аграрний сектор України на шляху до євроінтеграції: монографія / за ред. О.М. Бородіної. – Ужгород: ІВА, 2006.
2. Дем'яненко С. І. Основи аграрного розвитку і політики : навч. посіб. / С. Г. Дем'яненко — К.: КНЕУ, 2010. – 396.
3. Осташко Т. Ризики для сільського господарства від встановлення зони вільної торгівлі з ЄС // Економіка України, 2011. – № 3. – С. 57–69.
4. Спільна аграрна політика Європейського Союзу: можливості та виклики для України. – К.: НІСД, 2011. – 19 с. – URL: http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/agro_polytyka-f29c7.pdf
5. Циклічність у формуванні сталого розвитку сільського господарства [Текст] : монографія / Д. В. Шиян ; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. - Х. : ХНАУ, 2011. - 307 с.
6. Петренко В.Л., Жерлицын Д.М. Макроэкономическая оценка налогового бремени в Украине // Вісник Донецького університету. Серія В. Економіка і право. Головний редактор д.ф-м.н, акад. НАН України В.П. Шевченко. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – №1. – С.187-192

Чурілова А. В.,

студентка 4 курсу,

Ірпінський державний коледж економіки та права;

Науковий керівник: Іліка Н. Д.,

викладач,

Ірпінський державний коледж економіки та права

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ЄС В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Постановка проблеми. Співробітництво у сфері навколишнього середовища розглядається як один із пріоритетних напрямків у відносинах між

Україною і Європейським Союзом. В Європейському Союзі приділяється найсерйозніша увага вирішенню проблем в галузі охорони довкілля обумовлена сучасною екологічною ситуацією в Україні, вимогами оптимізації природокористування, оздоровлення стану природного середовища і відтворення природно-ресурсного комплексу України. Завдання інтеграції України у систему міжнародної екологічної безпеки висуває на перший план розвиток нових напрямків у сфері природокористування: проведення ефективної екологічної політики, спрямованої на збереження і відтворення природних ресурсів та екологізацію економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблеми правового регулювання співпраці України і Європейського Союзу у сфері охорони навколишнього природного середовища займалися такі науковці: В. Дідика, В. Шевчука, І. Нагорної, С. Чистова, А. Андрусевича, Ю. Шемшученка, В. Копійки.

Метою дослідження є особливості співпраці України та Європейського Союзу у сфері екологічної політики та обґрунтування пріоритетних шляхів удосконалення законодавства в напрямку стандартів Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу. В Європейському Союзі вирішенню проблем в галузі охорони довкілля приділяється найсерйозніша увага, оскільки подальше економічне зростання та політичне об'єднання держав-членів неможливе без урахування екологічних чинників.

Головним документом, що визначає засади співпраці України та Європейського Союзу у сфері охорони навколишнього природного середовища, є Угода про партнерство і співробітництво між Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами і Україною, підписана у 1994 р. Вона зобов'язує сторони вирішувати ряд екологічних проблем, зокрема, шляхом гармонізації законів та регуляторних актів України з європейським законодавством в галузі охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин, навколишнього середовища [1]. Метою такого співробітництва є спільна боротьба учасників угоди з погіршенням стану довкілля. Воно охоплює такі питання [2, с. 157]:

Моніторинг рівнів забруднення та оцінку стану природного довкілля; систему інформації про стан довкілля; боротьбу із локальним, регіональним і транскордонним забрудненням атмосферного повітря та води; стале, ефективне та екологічно безпечне виробництво та використання енергії, безпека підприємств, зменшення обсягів, утилізація та безпечне знищення відходів; збереження біологічної розманітності, раціональне використання біологічних ресурсів та управління ними; екологічну освіту і виховання; виконання Конвенції “Про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті”, яка була підписана у м. Еспо.

Співробітництво України з ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища за останній час набуло значного прогресу та стало доволі важливим чинником в загальному політичному контексті двосторонніх відносин. Таким документом став Порядок денний асоціації Україна – ЄС про політичне співробітництво та охоплює положення Угоди про асоціацію, набув чинності 23 листопада 2009 року [3].

Метою підписання цього документу є сприяння подальшій асоціації та інтеграції України до ЄС шляхом започаткування всебічного та практичного співробітництва. Розділ «Навколишнє середовище» включає в себе такі пріоритети співробітництва: імплементація Україною Національної стратегії з питань навколишнього природного середовища на період до 2020 року та подальша розробка та імплементація українського законодавства, стратегій та планів у сфері навколишнього природного середовища, зокрема щодо оцінки впливу, стратегічної оцінки, доступу до інформації у сфері навколишнього природного середовища та участі громадськості [3].

Отже, Україна, як і більшість країн Східної Європи, з часу становлення як незалежної держави ратифікувала переважну більшість міжнародних договорів у сфері охорони довкілля. Ці документи покращили національний екологічний потенціал як для європейської інтеграції, так і для здійснення переходу на принципи сталого розвитку держави. Незважаючи на труднощі, пов'язані з адаптацією законодавства України до законодавства ЄС та неефективністю його реалізації, співробітництво України з ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища набуває надзвичайної актуальності та стає доволі важливим чинником в загальному політичному контексті двосторонніх відносин.

Список використаних джерел інформації:

1. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами // Офіційний вісник України : зб. нормат. док. / – Офіц. вид.–К.: Міністерство юстиції України від 29.06.2006 – 2006 р. – № 24. – С. 203.
2. Микієвич М.М. Європейське право навколишнього середовища: навч. посіб. / М.М. Микієвич, А.О. Андрусевич. – Львів, 2015р. – 256 с.
3. Порядок денний асоціації Україна – ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію / [Електронний ресурс]: Порядок, Нота, Міжнародний документ від 20.11.2009 / Європейський Союз, Україна. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_990.

Царук В.Д.,

студенка 2 курсу,

Ірпінський державний коледж економіки та права

Науковий керівник: Ковальчук В. М.

к. іст. н., доцент,

Ірпінський державний коледж економіки та права

СХІДНЕ ПАРНЕРСТВО. ПЕРСПЕКТИВИ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В ЄВРОСОЮЗІ

Україна – пріоритетний партнер Європейського Союзу. Він підтримує Україну в забезпеченні стабільного, процвітаючого та демократичного майбутнього для її громадян, а також займає непохитну позицію в підтримці її незалежності, територіальної цілісності та суверенітету. [2]

Євросоюз розглядає Україну, як партнера, у рамках Європейської політики сусідства. Відносини з Україною було взято Європейським Союзом як орієнтир для подальшого розвитку партнерства зі східними сусідами на принципах політичної асоціації та економічної інтеграції.

Східне партнерство передбачає можливість оновлення договірно-правової бази відносин Європейського Союзу зі східними сусідами шляхом заміни чинних угод про партнерство та співробітництво на угоди про асоціацію, створення поглиблених та всеохоплюючих зон вільної торгівлі, лібералізацію візового режиму між Європейським Союзом та державами-партнерами тощо. Стратегічним інтересом України щодо Східного партнерства є надання зацікавленим країнам-партнерам перспективи членства в Євросоюзі і, як наслідок, перетворення ініціативи на з'єднуючу ланку з політикою розширення Європейського Союзу.

На сьогодні Східне партнерство – це, передусім, багатосторонній форум для діалогу Євросоюзу зі своїми сусідами у вигляді регулярних самітів та зустрічей міністрів закордонних справ, роботи тематичних платформ на рівні експертів, а також майданчик для обміну досвідом між Європейським Союзом, його державами-членами та країнами-партнерами у різних сферах. При цьому двосторонній формат відносин з державами-учасниками Східного партнерства Європейський Союз розвиває індивідуально та на принципах диференціації. [1]

На сьогодні, в рамках угоди, визначено такі пріоритети співпраці між Україною та Європейським Союзом: енергетика, торгівля та інвестиції, юстиція та внутрішні справи, наближення законодавства України до законодавства Євросоюзу, охорона навколишнього середовища, транспортна сфера, транскордонне співробітництво, співпраця у сфері науки, технологій та космосу.

Європейський Союз визнає також важливу роль України у забезпеченні безпеки і стабільності на континенті, а також її високий промислово-технологічний потенціал у військовій сфері, що підтверджується практикою запрошення нашої держави до проведення військових навчань за участю підрозділів Європейського Союзу.

Динамічно розвивається торговельно-економічне співробітництво між Україною та Європейським Союзом. З року в рік стабільно зростає двосторонній зовнішньоторговельний оборот та прямі іноземні інвестиції з країн Європейського Союзу в українську економіку. На сьогодні Євросоюз є найбільшим зовнішньоторговельним партнером України у світі. [3]

Україна активно взаємодіє з Євросоюзом у сфері боротьби з нелегальною міграцією, організованою злочинністю і тероризмом, здійснює активне реформування прикордонного менеджменту, міграційно-візової політики та відповідної правової бази.

В останні роки помітно активізувалося співробітництво України та Європейського Союзу в галузі енергетики, в тому числі ядерної, сільського господарства та охорони навколишнього середовища. Поступово зростає політична та фінансова допомога Україні з боку Євросоюзу у вирішенні наболілих проблем в енергетичному секторі та подоланні наслідків аварії на

Чорнобильській станції.

Своє головне завдання Україна, на сьогоднішньому етапі, вбачає в утвердженні європейських цінностей і стандартів в політиці, економіці, соціальній сфері. У цьому – запорука суспільної стабільності і сталого розвитку нашої держави. [4]

Отже, творення ефективного механізму соціального захисту населення, стабілізація політичних процесів неможлива без вироблення цілісної державної політики у сфері економічної безпеки України та забезпечення її реалізації. На перехідному етапі становлення нової економічної системи потрібно провести глибокий системний аналіз і визначити економічний напрямок руху нашого суспільства, щоб не допустити негативних і кризових явищ у майбутньому. Це означає – правильно виявити точки прикладання зусиль, визначити пріоритети та загальний вектор розвитку, і на цих засадах розробити Державну програму забезпечення економічної безпеки України.

Україна може значно прискорити створення передумов для ефективної міжнародної інтеграції національної економіки шляхом розсудливого використання і застосування ресурсів, які визначають майбутнє світової економіки і створюють можливість для випереджаючого розвитку.

Список використаних джерел інформації:

1.«Україна-ЄС» // МЗС України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/relations>

2.«Сусідство ЄС» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.euneighbours.eu/uk/east/stay-informed/publications/vidnosini-mizh-es-ta-ukrainoyu-u-faktakh-ta-cifrakh>

3.«Україна – ЄС: реалії та перспективи співпраці». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dunrda.gov.ua/ehdinijj-den-informuvannya/ukra>

4.Солонінко К.С., Вісник ЖДТУ № 4 (54) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/66354/62141>